

2025 YILI KURUMSAL MALİ DURUM VE BEKLENTİLER RAPORU

Temmuz 2025

Strateji Geliştirme Başkanlığı

GİRİŞ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 30 uncu maddesinde, genel yönetim kapsamındaki idarelerin, ilk altı aylık bütçe uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin eklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini Temmuz ayı içinde kamuoyuna açıklayacakları hükme bağlanmıştır.

Söz konusu düzenleme ile kamu hizmetlerinin yürütülmesinde ve bütçe uygulamalarında mali saydamlığın ve hesap verilebilirliğin artırılması ve kamuoyunun kamu idareleri üzerindeki genel denetim ve gözetim fonksiyonunun gereği şekilde gerçekleştirilmesinin sağlanması amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri arasında yer alan Bakanlığımızın yılın ilk altı aylık dönemine ilişkin bütçe uygulama sonuçlarının, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile yapılması planlanan faaliyetlerinin yer aldığı “2025 Yılı Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu” kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

I. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI	5
1. BÜTÇE GİDERLERİ	5
1.1. PERSONEL GİDERLERİ.....	6
1.2. SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ.....	7
1.3. MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	8
1.4. CARİ TRANSFERLER	10
1.5. SERMAYE GİDERLERİ.....	11
1.6. SERMAYE TRANSFERLERİ	12
1.7. BORÇ VERME	13
II. BİRİMLERCE YÜRÜTÜLEN FAALİYET, PROJE VE MEVZUAT ÇALIŞMALARI 15	
1. MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	15
1.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	15
1.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ.....	21
2. ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	25
2.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	25
2.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ.....	60
3. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRİLMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	76
3.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	76
3.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ.....	82
4. YAPI İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ.....	86
4.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	86
4.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ.....	97
5. MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ.....	103
5.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	103
5.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ.....	110
6. COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ.....	114
6.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	114
6.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ.....	127
7. AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	134
7.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	134
7.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ.....	135
8. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ.....	137
8.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	137
8.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ.....	146
9. YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	153
9.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	154

9.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ	156
10. MİLLİ EMLAK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	158
10.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	158
10.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ	161
11. ÇÖLLEŞME VE EROZYONLA MÜCADELE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	163
11.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	163
11.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ	171
12. PERSONEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	176
12.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	176
12.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ	176
13. EĞİTİM VE YAYIN DAİRESİ BAŞKANLIĞI.....	177
13.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	177
13.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ	177
14. REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI	179
14.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	179
14.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ	179
15. STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI.....	180
15.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	180
15.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ	181
16. HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ.....	183
16.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	183
16.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ	184
17. YÜKSEK FEN KURULU BAŞKANLIĞI	186
17.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	186
17.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ	186
18. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜKLERİ	187
18.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	187
18.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ	188
19. YURTDIŞI TEŞKİLATI	189
19.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	189
20. DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI	190
20.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ.....	190
20.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ	191

I. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

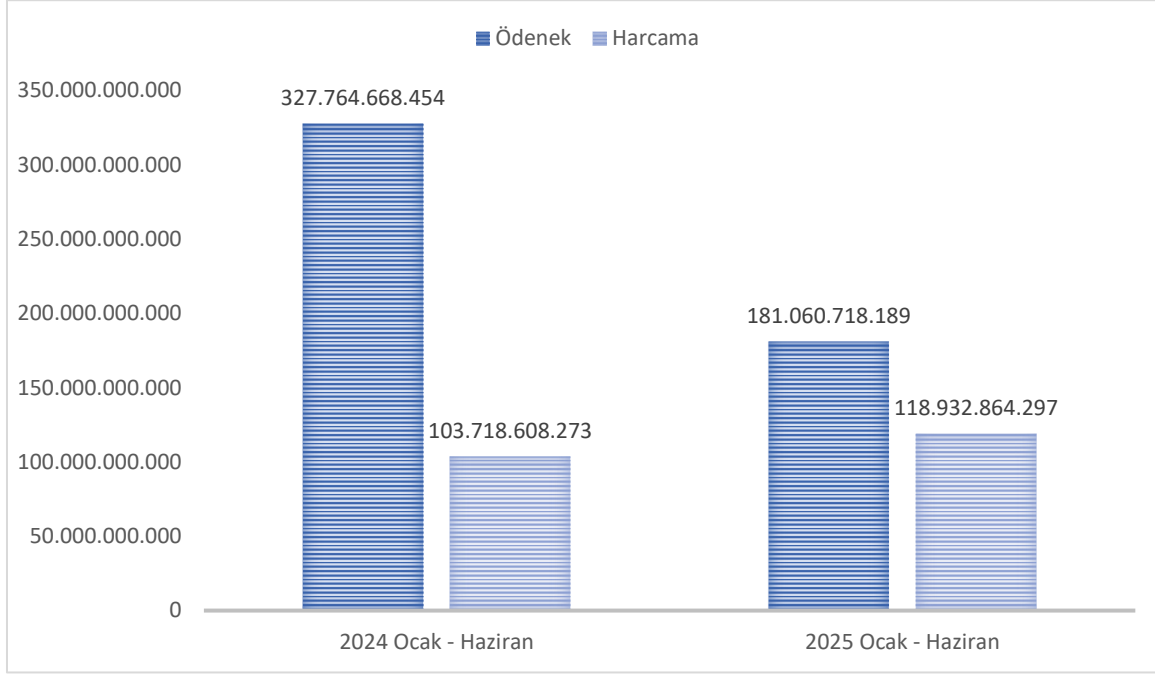
1. BÜTÇE GİDERLERİ

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2025 yılı bütçesiyle tahsis edilmiş **219.294.468.000 TL** olan başlangıç ödeneğine yıl içinde yapılan aktarmalarla **181.060.718.189 TL** toplam ödeneye ulaşılmıştır. Bu ödeneğin % 65,7 olan **118.932.864.297 TL** yılın ilk yarısında harcamaya dönüşmüştür. Bu harcama tutarı geçen yılın aynı dönemine ait harcama tutarı olan 103.718.608.273 TL'ye göre % 14,66 oranında bir artışı ifade etmektedir.

2024-2025 yılları bütçe giderlerinin birinci düzey ekonomik sınıflandırmaya göre ilk altı aylık gerçekleşmesi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

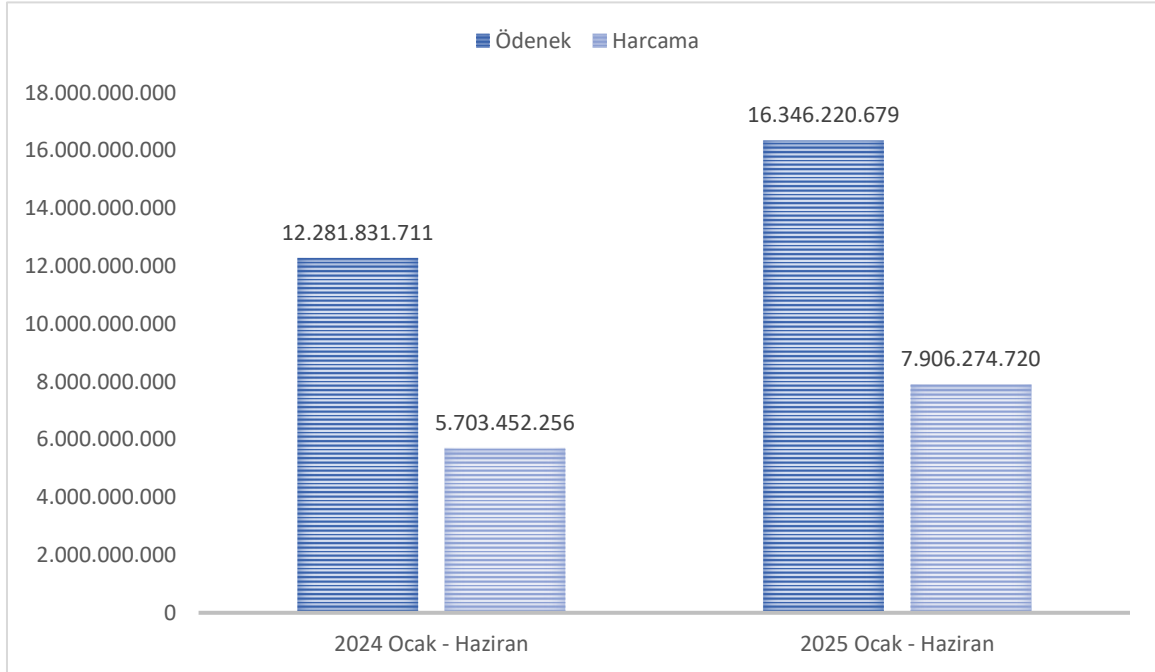
AÇIKLAMA	2024 OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ			2025 OCAK-HAZİRAN DÖNEMİ			HARCAMA MİKTARIN DAKİ ARTIŞ ORANI (%)
	TOPLAM ÖDENEK	HARCAMA	GERÇEK LEŞME ORANI	TOPLAM ÖDENEK	HARCAMA	GERÇEK LEŞME ORANI	
Personel Giderleri	12.281.831.711	5.703.452.256	46,44%	16.346.220.679	7.906.274.720	% 48,4	38,62%
Sos. Güv. Kur. Dev. Giderleri	1.710.344.193	756.855.949	44,25%	2.201.354.356	986.236.511	% 44,8	30,30%
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.730.353.731	456.454.882	26,38%	1.600.163.477	630.330.197	% 39,4	38,09%
Cari Transferler	224.832.897.403	41.742.944.590	18,57%	27.157.849.000	3.265.390.134	% 12,0	-92,18%
Sermaye Giderleri	68.226.859.711	44.375.461.683	65,04%	103.664.518.907	77.856.102.691	% 75,1	75,44%
Sermaye Transferleri	18.756.930.305	10.654.608.913	56,80%	30.010.611.768	28.267.099.541	% 94,2	165,30%
Borç Verme	225.451.400	28.830.000	12,79%	80.000.000	21.430.500	% 26,8	-25,7%
TOPLAM	327.764.668.454	103.718.608.273	31,64%	181.060.718.189	118.932.864.297	% 65,7	14,66%

2024 ve 2025 yılı birinci altı aylık toplam ödenek ve harcama tutarları aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

1.1. PERSONEL GİDERLERİ

Bakanlık bütçesinde 2025 yılı personel giderleri için ayrılmış olan 16.346.220.679 TL revize toplam ödenğin 7.906.274.720 TL'si harcanmış olup, bu harcama 2025 yılı personel ödenğinin % 48,4'ünü oluşturmuştur.

2025 yılı Ocak-Haziran dönemi Personel Giderleri tertibindeki harcamalarda, 2024 yılının aynı dönemine göre % 38,62 oranında bir artış meydana gelmiştir.

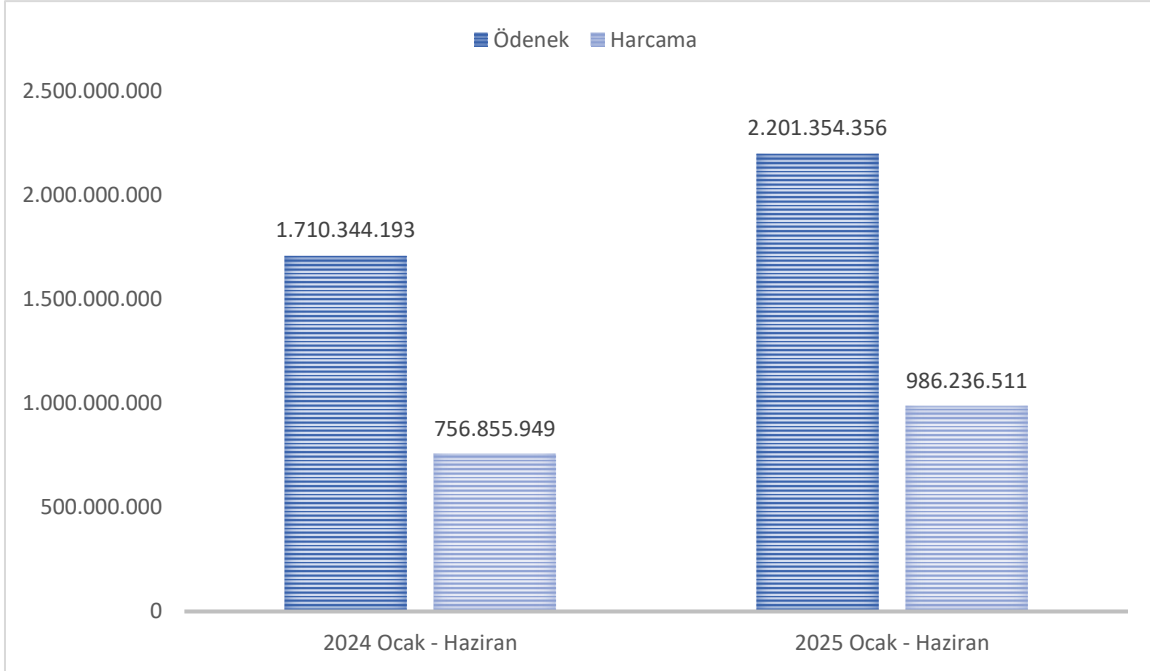

2024-2025 Yılları Ocak – Haziran Dönemi Personel Giderleri Ay İçi Gerçekleşmeleri						
	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
2024	1.169.659.572	875.811.370	897.952.229	922.500.698	938.602.789	897.751.827
2025	1.644.427.869	1.447.906.219	1.193.174.508	1.180.663.751	1.265.425.215	1.174.677.156

2025 Yılı Ocak – Haziran Dönemi Personel Harcamalarının Dağılımı	
MEMURLAR	6.108.717.173
SÖZLEŞMELİ PERSONEL	579.096.211
İŞÇİLER	1.215.930.138
GEÇİCİ SÜRELİ ÇALIŞANLAR	1.519.827
DİĞER PERSONEL	1.011.369

1.2. SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ

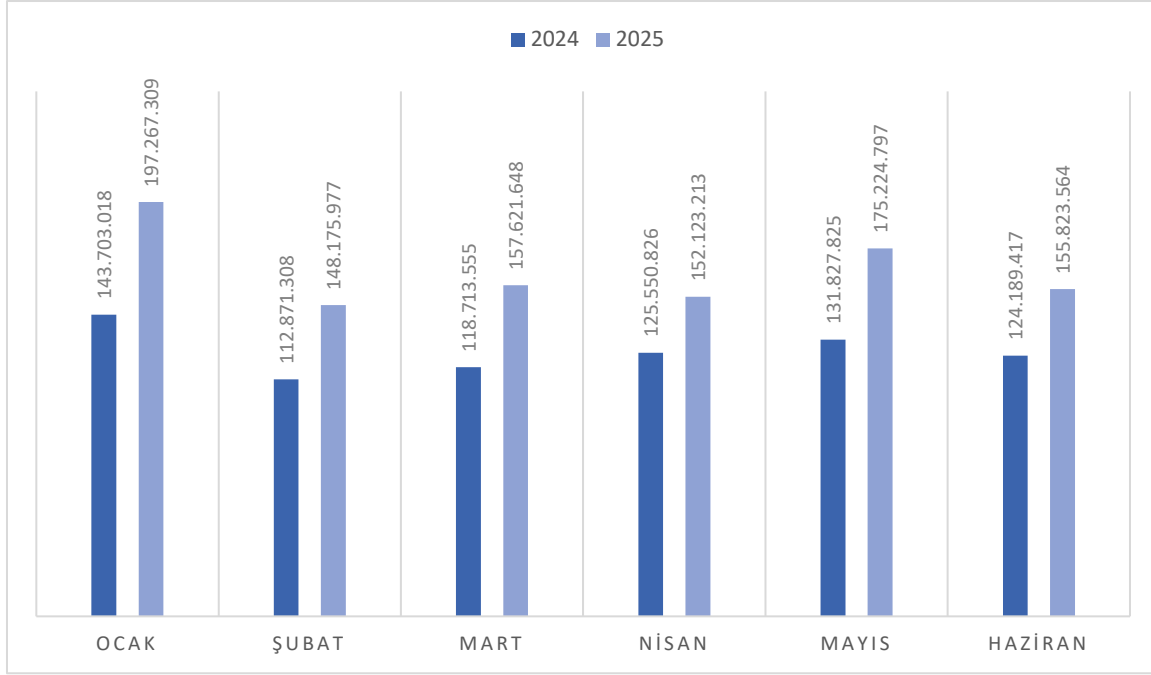
Bakanlık bütçesinde 2025 yılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri için ayrılmış olan 2.201.354.356 TL revize toplam ödeneğin 986.236.511 TL' si harcanmış olup, bu harcama 2025 yılı SGK Devlet Primi Giderleri ödeneğinin % 44,8 oluşturmuştur.

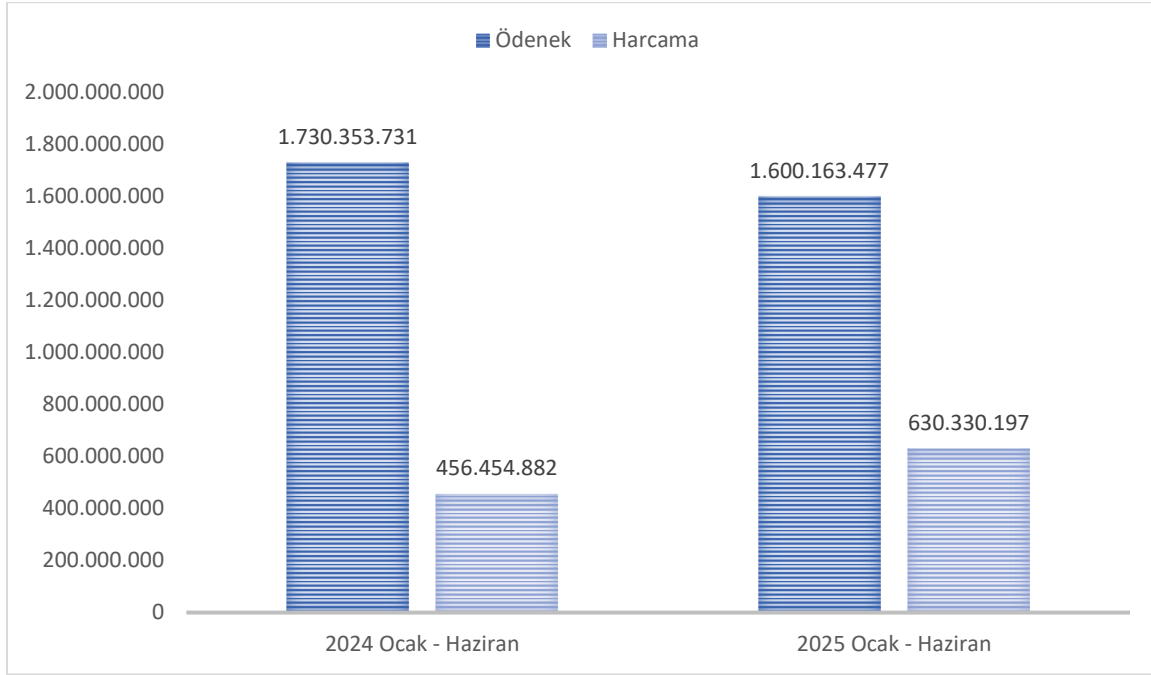
2025 yılı Ocak-Haziran dönemi Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri tertibindeki harcamalarda, 2024 yılının aynı dönemine göre % 30,30 oranında artış meydana gelmiştir.

2024-2025 Yılları Ocak – Haziran Dönemi SGK Devlet Primi Giderleri Ay İçi Gerçekleşmeleri						
	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
2024	143.703.018	112.871.308	118.713.555	125.550.826	131.827.825	124.189.417
2025	197.267.309	148.175.977	157.621.648	152.123.213	175.224.797	155.823.564

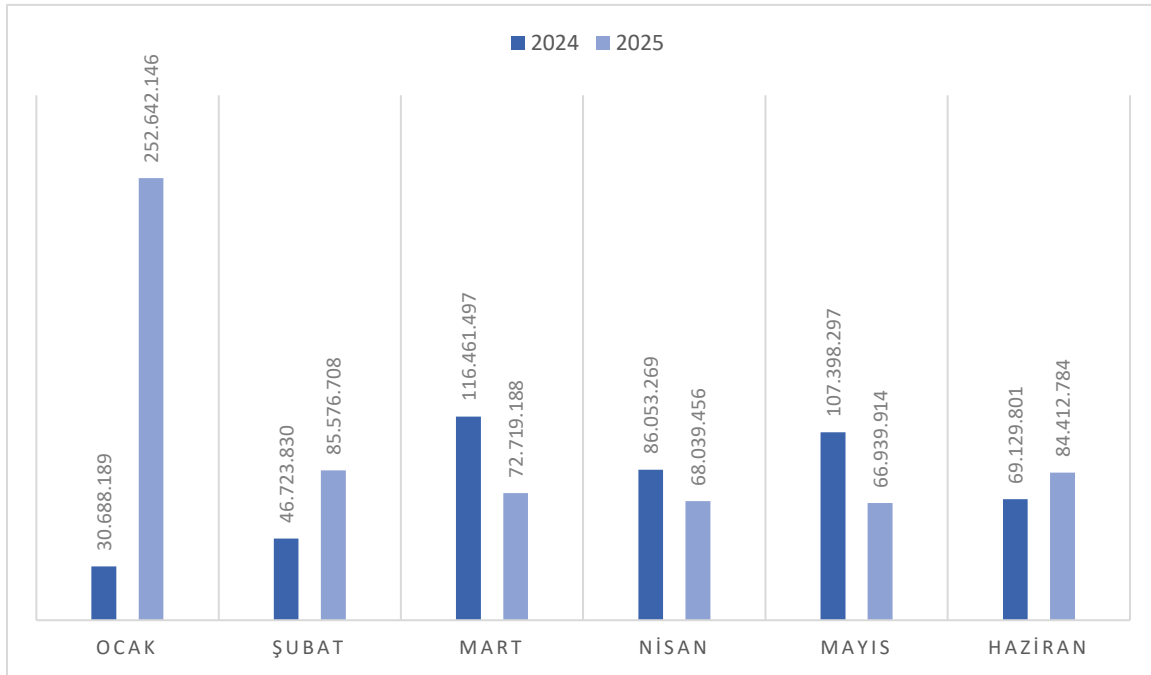
1.3. MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ

Bakanlık bütçesinde 2025 yılı Mal ve Hizmet Alım Giderleri için ayrılmış olan 1.600.163.477 TL revize toplam ödeneğin 630.330.197 TL' si harcanmış olup, bu harcama 2025 yılı Mal ve Hizmet Alımı Giderleri ödeneğinin % 39,4'ünü oluşturmuştur.

2025 yılı Ocak-Haziran dönemi Mal ve Hizmet Alım Giderleri tertibindeki harcamalarda, 2024 yılının aynı dönemine göre 38,09% oranında artış meydana gelmiştir.

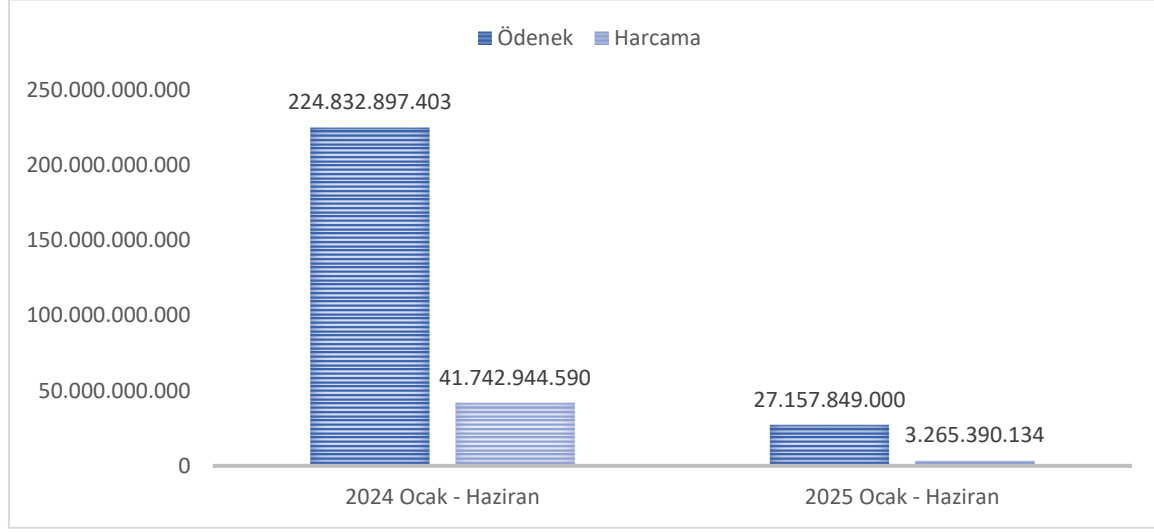
2024-2025 Yılları Ocak – Haziran Dönemi Mal ve Hizmet Alım Giderleri Ay İçi Gerçekleşmeleri						
	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
2024	30.688.189	46.723.830	116.461.497	86.053.269	107.398.297	69.129.801
2025	252.642.146	85.576.708	72.719.188	68.039.456	66.939.914	84.412.784

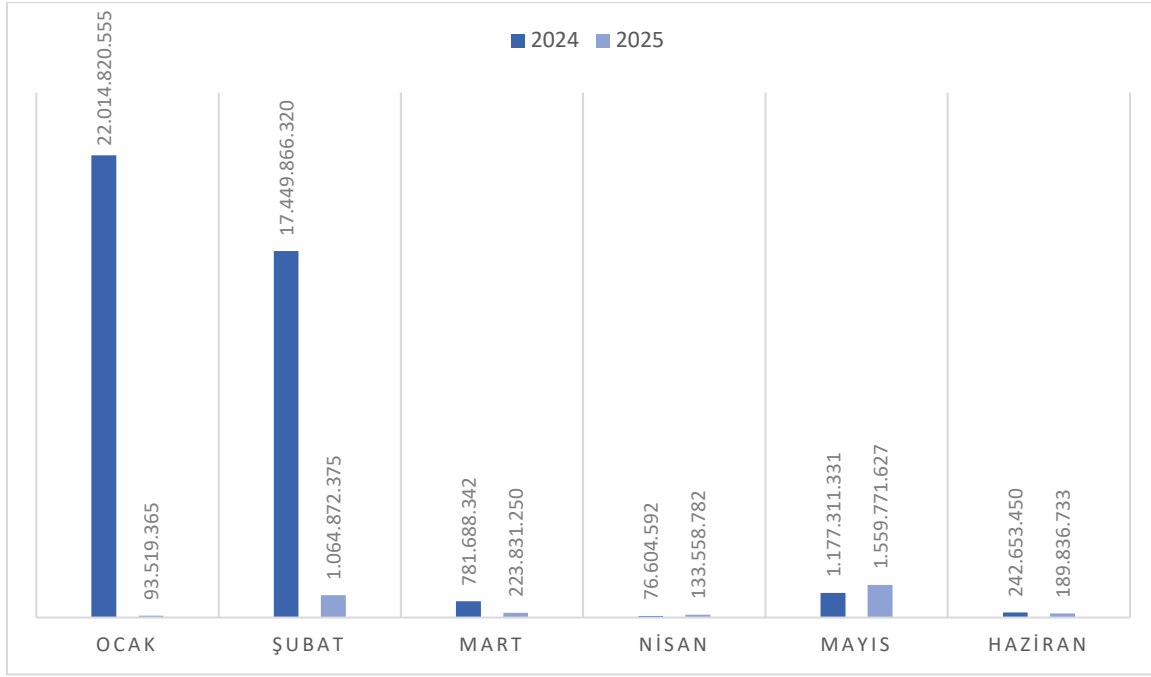
1.4. CARİ TRANSFERLER

Bakanlık bütçesinde 2025 yılı Cari Transferler için ayrılmış olan 27.157.849.000 TL revize toplam ödeneğin 3.265.390.134 TL' si harcanmış olup, bu harcama 2025 yılı Cari Transferler ödeneğinin 12%'sini oluşturmuştur.

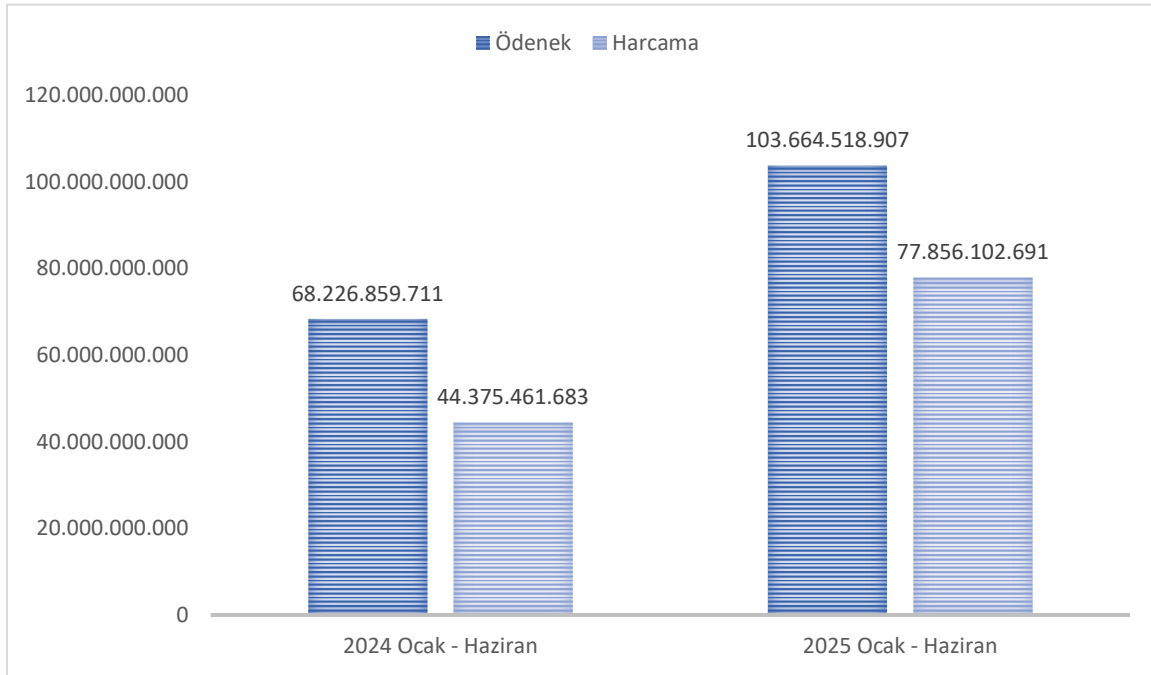
2025 yılı Ocak-Haziran Cari Transferler tertibindeki harcamalarda, 2024 yılının aynı dönemine göre 92,18% oranında düşüş meydana gelmiş olup düşüşün sebebi 2025 yılında tahsis edilen ödenek miktarındaki azalmadır.

2024-2025 Yılları Ocak – Haziran Dönemi Cari Transferler Ay İçi Gerçekleşmeleri						
	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
2024	22.014.820.555	17.449.866.320	781.688.342	76.604.592	1.177.311.331	242.653.450
2025	93.519.365	1.064.872.375	223.831.250	133.558.782	1.559.771.627	189.836.733

1.5. SERMAYE GİDERLERİ

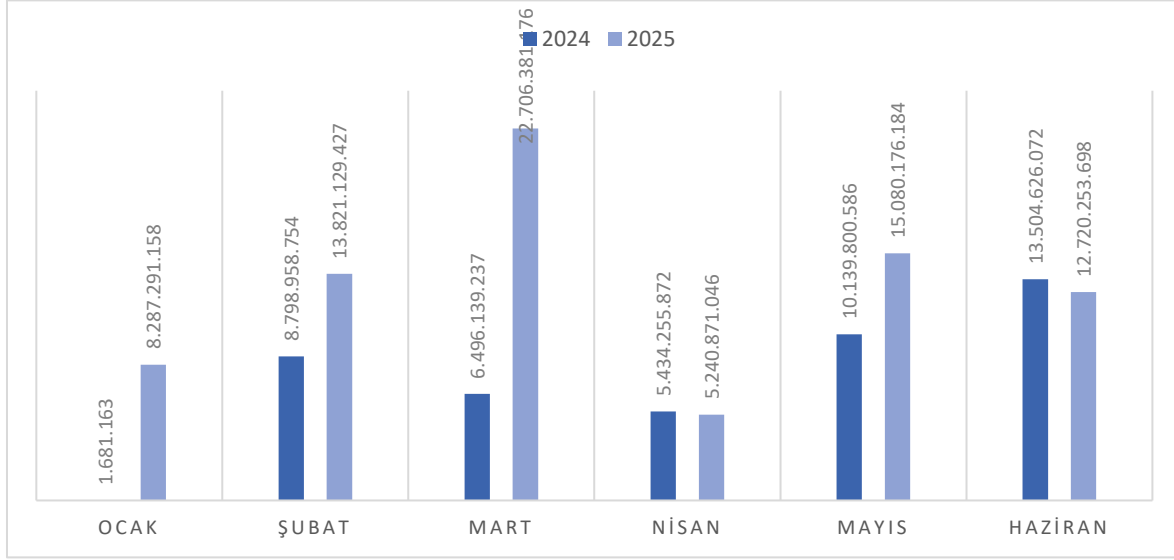
Bakanlık bütçesinde 2025 yılı Sermaye Giderleri için ayrılmış olan 103.664.518.907 TL revize toplam ödeneğin 77.856.102.691 TL' si harcanmış olup, bu harcama 2025 yılı Sermaye Giderleri ödeneğinin 75,1%'ini oluşturmuştur.

2025 yılı Ocak-Haziran Sermaye Giderleri tertibindeki harcamalarda, 2024 yılının aynı dönemine göre % 75,44 oranında artış meydana gelmiştir.

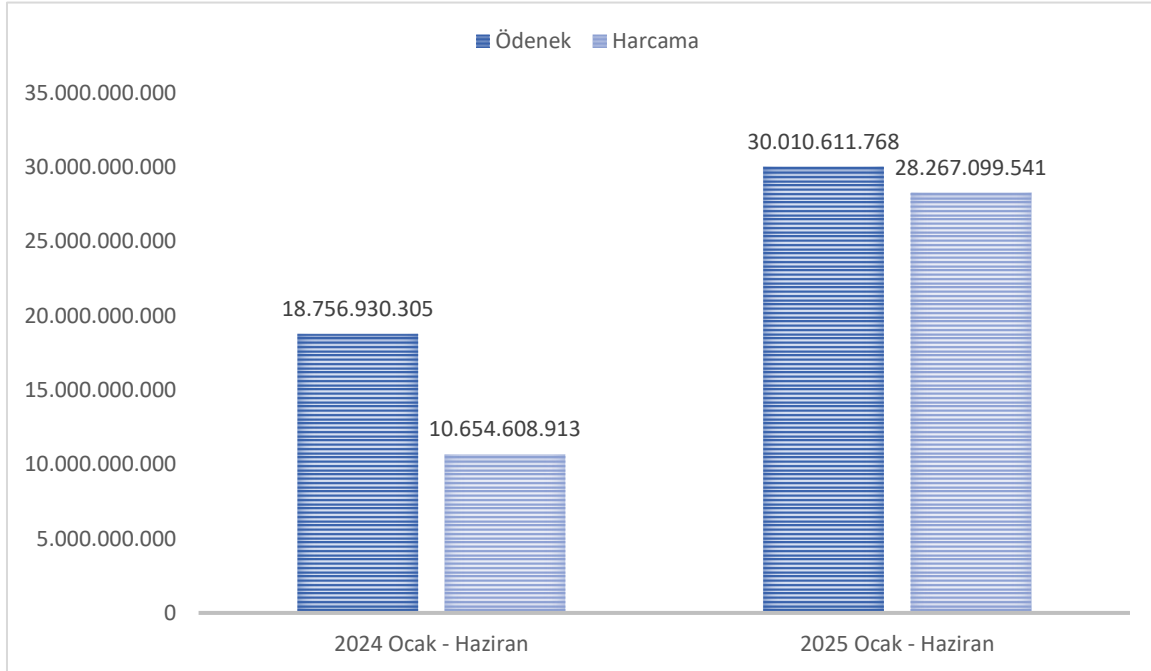
2024-2025 Yılları Ocak – Haziran Dönemi Sermaye Giderleri Ay İçi Gerçekleşmeleri						
	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
2024	1.681.163	8.798.958.754	6.496.139.237	5.434.255.872	10.139.800.586	13.504.626.072

2025	8.287.291.158	13.821.129.427	22.706.381.176	5.240.871.046	15.080.176.184	12.720.253.698
-------------	---------------	----------------	----------------	---------------	----------------	----------------

1.6. SERMAYE TRANSFERLERİ

Bakanlık bütçesinde 2025 yılı Sermaye Transferleri için ayrılmış olan 30.010.611.768 TL revize toplam ödeneğin 28.267.099.541 TL'si harcanmış olup, bu harcama 2024 yılı Sermaye Transferleri ödeneğinin 94,2%'sini oluşturmuştur.

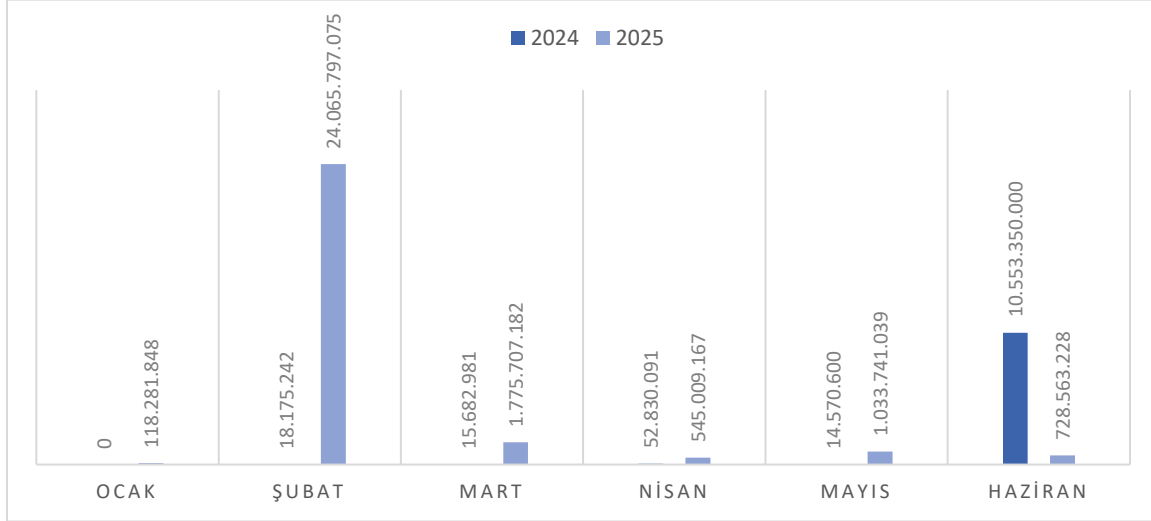

2025 yılı Ocak-Haziran Sermaye Transferleri tertibindeki harcamalarda, 2024 yılının aynı dönemine göre % 165,30 oranında artış meydana gelmiştir.

**2024-2025 Yılları Ocak – Haziran Dönemi Sermaye Transferleri
Ay İçi Gerçekleşmeleri**

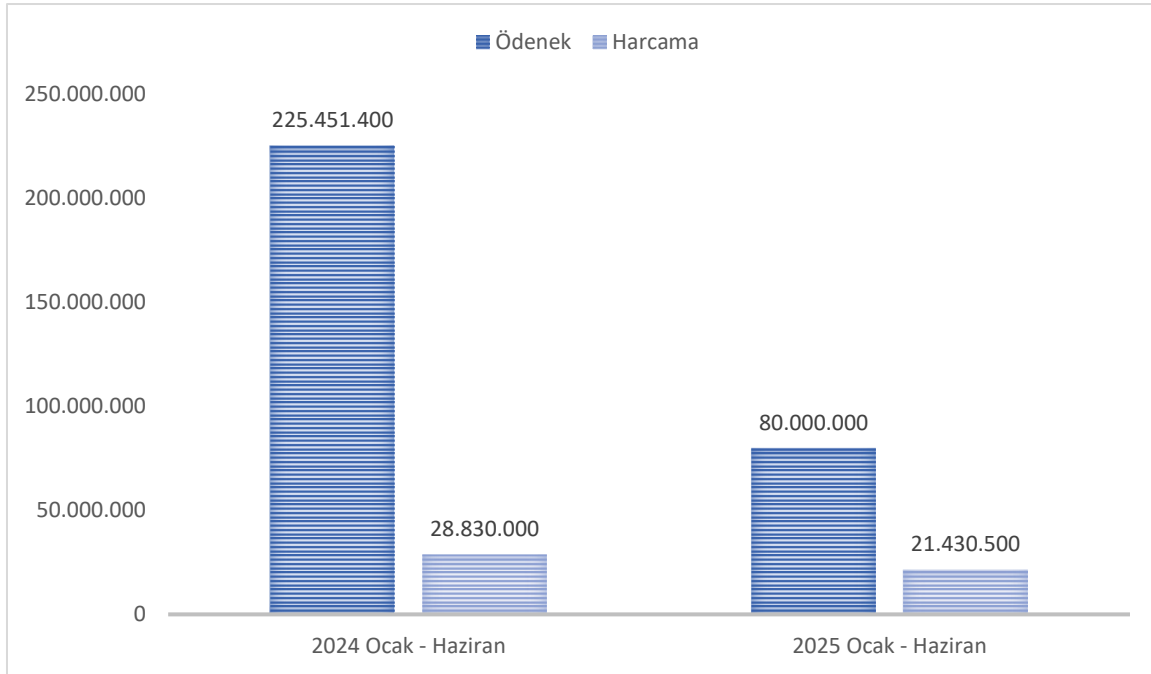

	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
2024	0	18.175.242	15.682.981	52.830.091	14.570.600	10.553.350.000
2025	118.281.848	24.065.797.075	1.775.707.182	545.009.167	1.033.741.039	728.563.228

1.7. BORÇ VERME

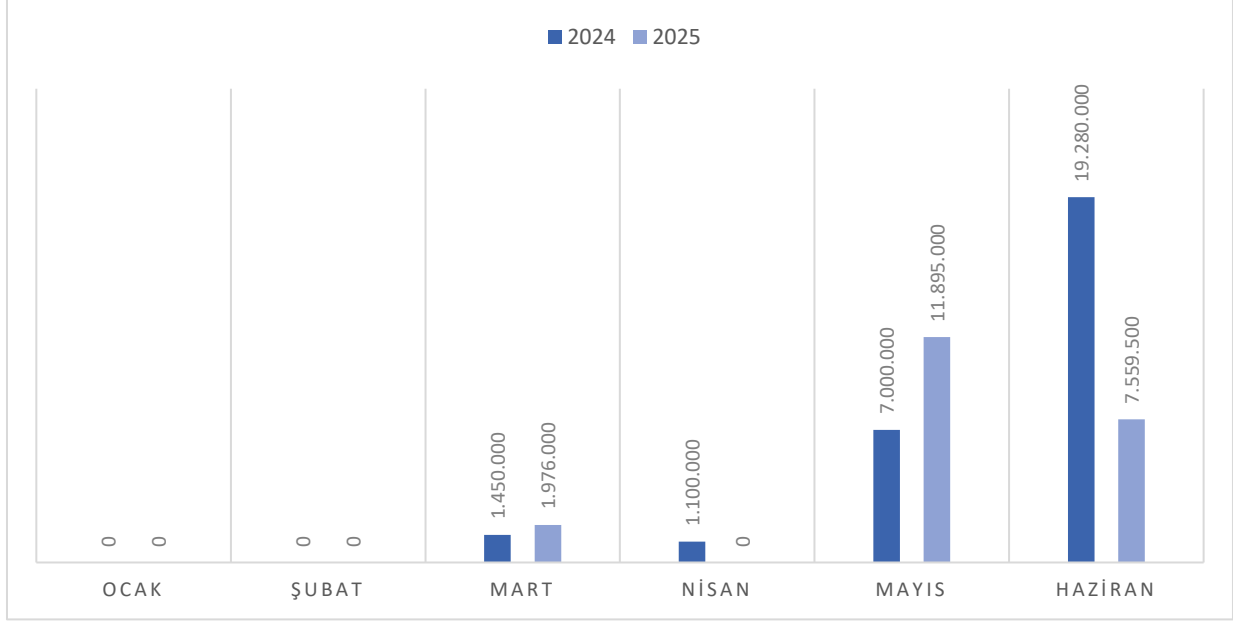
Bakanlık bütçesinde 2025 yılı Borç Verme için ayrılmış olan 80.000.000 TL revize toplam ödeneğin 21.430.500 TL'si harcanmış olup, bu harcama 2024 yılı Borç Verme ödeneğinin 26,8%'unu oluşturmuştur.

2025 yılı Ocak-Haziran Borç Verme tertibindeki harcamalarda, 2024 yılının aynı dönemine göre % 25,7 oranında düşüş meydana gelmiş olup düşüşün sebebi 2025 yılında tahsis edilen ödenek miktarındaki azalmadır.

2024-2025 Yılları Ocak – Haziran Dönemi Borç Verme Ay İçi Gerçekleşmeleri						
	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN
2024	0	0	1.450.000	1.100.000	7.000.000	19.280.000
2025	0	0	1.976.000	0	11.895.000	7.559.500

II. BİRİMLERCE YÜRÜTÜLEN FAALİYET, PROJE VE MEVZUAT ÇALIŞMALARI

1. MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

1.1.1. FAALİYETLER

Mekânsal Planlama ve Uygulama:

2025 yılı ilk 6 ay içerisinde;

a. Genel Müdürlüğümüzce incelenerek onaylanan İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik/Mikrobölgeleme Etüt Raporları:

- 162 adet İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik Etüt Raporu
- 187 adet İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu

olmak üzere toplam 349 adet İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik ve Mikrobölgeleme Etüt Raporu

b. İl Müdürlüklerimizce incelenerek onaylanan İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik Etüt Raporları:

- 463 adet İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik Etüt Raporu

c. İLBANK ve Belediyelerce ihale edilerek, Bakanlığımızca onaylanan önemli İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik ve Mikrobölgeleme Etüt Raporları:

- Bartın-Ulus (124.16 hektar)
- Rize-Fındıklı (4.9 hektar)
- Kastamonu-Abana (119.11 hektar)
- Kocaeli-Gebze (4.5 hektar)
- Tekirdağ-Süleymanpaşa (0.5 hektar)
- Çanakkale-Gelibolu (305.83 hektar)
- Muğla-Menteşe (30.92 hektar)
- Zonguldak-Çaycuma (74.81 hektar)
- Denizli-Pamukkale-Kale (18.21 hektar)
- Sakarya-Akyazı (340.51 hektar)
- Denizli-Pamukkale-Karahayıt (699.68 hektar)
- Uşak-Merkez (248.80 hektar)
- Muğla-Datça (156.45 hektar)
- Denizli-Çal (286.46 hektar)
- Bursa-Osmangazi (14356.17 hektar)
- Van-Gürpınar (4990.50 hektar)
- Kahramanmaraş-Dulkadiroğlu (93.02 hektar)
- Kütahya-Merkez-1. Etap (5586.74 hektar)
- Sivas-Suşehri (67.79 hektar)
- Sinop-Merkez (1060.95 hektar)
- Çorum-Laçın (22.93 hektar)
- Çorum-Alaca (4.20 hektar)

- Çorum-Mecitözü (119.07 hektar)
- Çorum-Kargı (32.07 hektar)
- Kahramanmaraş-Andırın (101.48 hektar)
- Mersin-Silifke-Atakent (14.46 hektar)
- Mersin-Bozyazı (20.16 hektar)
- Mersin-Erdemli-Çeşmeli (16.63 hektar)
- Mersin-Erdemli-Kızkalesi (6.93 hektar)
- Mersin-Erdemli-Tömük (20.50 hektar)
- Konya-Ilgın (38.77 hektar)
- Ankara-Mamak (49.69 hektar)
- Ankara-Yeni Mamak (53.09 hektar)
- Kahramanmaraş-Türkoğlu (33.21 hektar)
- Elazığ-Maden (5.45 hektar)
- Hatay-Antakya-Kisecik (69.84 hektar)
- Adıyaman-Kahta (4.24 hektar)
- Adana-Çukurova (14.94 hektar)
- Gaziantep-Nizip (53.59 hektar)

d. Arazi çalışmaları devam eden önemli İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik/Mikrobölgeleme Etüt Raporları:

- Giresun-Çamoluk (218.76 hektar)
- Bursa-Nilüfer (23358.31 hektar)
- Afyonkarahisar-Bolvadin (1733.54 hektar)
- Yalova-Merkez (1.08 hektar)
- Çorum-İskilip (58.93 hektar)
- Kayseri-Özvatan (205.05 Hektar)
- Konya-Selçuklu (74.62 Hektar)
- Van-Çaldıran (53.63 Hektar)
- Muğla-Dalaman (4898.92 Hektar)
- Şırnak-Merkez (8.86 Hektar)
- İzmir-Bornova (7099.73 hektar)
- Kırklareli-Merkez (350.22 hektar)
- Nevşehir-Merkez (1.11 hektar)
- Konya-Meram (967.87 hektar)
- Adıyaman-Çelikhan (40.61 hektar)
- Trabzon-Of (11.26 hektar)
- Kahramanmaraş-Pazarcık (33.99 hektar)
- Isparta-Merkez (13.59 hektar)
- Ankara-Etimesgut (83.64 hektar)
- Çorum-Merkez (20.22 hektar)
- Hatay-Dörtyol (15.42 hektar)
- Batman-Merkez (9.79 hektar)
- Hatay-İskenderun (93.95 hektar)
- Ağrı-Doğubeyazıt (2.58 hektar)
- Batman-Sason (5.49 hektar)
- Bitlis-Ahlat (17.86 hektar)
- Kırşehir-Merkez-Güldiken (85.35 hektar)

e. Çeşitli toplantı, seminer, eğitim ve sempozyumlara katılım sağlanmıştır.

1.1.2. PROJELER

İmar Planları Etüt ve Projelerinin Sayısallaştırılması (2020K09-150592):

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü İmar Planlama Dairesi arşivinin 2011 yılı dâhil olmak üzere proje başlangıcına (2021) kadar onaylanan imar planlarının sayısallaştırılma ve entegrasyon işidir. Elde edilecek coğrafi verilerin TUCBS standartlarında E-Plan Otomasyon sistemine aktarılması suretiyle veri girişi sağlanarak sayısallaştırılması amaçlanmaktadır. Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü İmar Planlama Dairesi Başkanlığınca yürütülen İmar Planlarının Sayısallaştırılması Yoluyla Coğrafi Veri Üretimi Projesine ilişkin bütçe Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programında yıllara sari olarak temin edilmektedir.

Proje 2021-2023 yılları arasında yürütülmüş ancak iş kalemleri personel maliyetlerindeki artış, pandemi süreci, deprem felaketi gibi nedenler ile istenilen sürede tamamlanamamış olup projede 2024 yılı için süre uzatımı ve bütçe talebi yapılmıştır.

2024 yılında proje için piyasa araştırmasına çıkıldığı ve piyasa araştırması neticesinde yaklaşık maliyetin proje bütçesi üzerinde kalması nedeniyle proje gerçekleştirilememiştir.

Bu nedenle anılan projenin son aşaması 2025 yılında yapılarak projenin tamamlanması amaçlanmaktadır.

Projeye ilişkin olarak 2025 yılı için temin edilen yatırım miktarı 6.360.000,00 TL'dir. Piyasa araştırması ve ortalama maliyet hesabı yapılmış olup Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV İşletme A.Ş. ile sözleşme imzalanma aşamasındadır.

Yerbilimsel Etüt Bilgi Sistemi Geliştirme, Sayısallaştırma ve Afet Analizi (2020K09-150592-150594):

Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sistemi (YERBİS) uygulaması, Genel Müdürlüğümüz kontrol ve denetiminde, 1 Mayıs 2018 tarihi itibarı ile 81 İl Müdürlüğümüz, Belediyeler ve Özel Sektör, tarafından aktif olarak kullanılmaktadır. İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik/Mikrobölgeleme Etüt Raporu onay sürecine ilişkin tüm iş ve işlemler, kâğıt ortamının yanı sıra eş zamanlı olarak "Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sistemi" (YERBİS) uygulaması üzerinden de gerçekleştirilmektedir. Tüm veri, harita vb. girişler ve iş süreçlerinin tamamı CBS tabanlı bu sistem üzerinden yürütülmekte olup etüt raporlarına ait sayısal verilerin tamamı ortak bir portal altında depolanmakta ve ilgili paydaş kurum/kuruluşlarla paylaşılmaktadır.

Ayrıca afet tehlikelerinin belirlenmesi ve planlamada dikkate alınmasına ilişkin ihtiyaçlar doğrultusunda verilerin analiz edilebilmesi amacıyla "Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sisteminin (YERBİS) Geliştirilmesi ve Afet Tehlikesi Belirleme Sürecinde Veri Analizi" projesi 2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programına alınmış olup, projeye ilişkin çalışmalar 11.01.2024 tarihinde yüklenici ile imzalanan sözleşme ile başlanılmış olup, proje çalışmaları devam etmektedir.

Bu proje kapsamında, YERBİS Uygulaması üzerinden yapılacak veri analizleri ile özellikle uygun yer seçimi çalışmalarında önemli bir karar destek sistemi olarak görev yapacak olan bu sistem aynı zamanda daha doğru ve hızlı karar alma mekanizmasını güçlendirecektir.

İmar Planlarının Sayısallaştırılması Yoluyla Coğrafi Veri Üretimi (2020K09-150592-150602):

Projeye ilişkin TÜRKSAT ile sözleşme imzalanmış olup iş ve yer teslimi yapılacaktır. Projenin yıl sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır.

Örnek İmar Uygulamaları (2023K09-209859):

- 1) Adana ili, Sarıçam ilçesi Örnek İmar Uygulamaları Projesi
Hakediş, %40 tutar karşılığı 416.800 TL ödeme yapılmıştır. Kesin askı tamamlanmış olup, itiraz değerlendirme süreci tamamlandıktan sonra yeniden askıya çıkılmıştır.
- 2) Ardahan ili, Merkez ilçesi Örnek imar Uygulamaları Projesi
Hakediş, %80 tutar karşılığı 768.000 TL ödeme yapılmıştır. Kadastro kontrolleri tamamlanmış olup, tescil işlemleri için İlgili Tapu Müdürlüğüne gönderilmiştir.
- 3) Bolu ili, Mengen ilçesi Örnek İmar Uygulamaları Projesi
Hakediş, %60 tutar karşılığı 645.000 TL ödeme yapılmıştır. Kadastro kontrolleri tamamlanmış olup, tescil işlemleri için İlgili Tapu Müdürlüğüne gönderilmiştir.
- 4) Çankırı ili, Ilgaz ilçesi Örnek İmar Uygulamaları Projesi
Hakediş, %60 tutar karşılığı 656.635,89 TL ödeme yapılmıştır. Kadastro kontrolleri tamamlanmış olup, tescil işlemleri için İlgili Tapu Müdürlüğüne gönderilmiştir.
- 5) Trabzon ili, Ortahisar ilçesi Örnek İmar Uygulamaları Projesi
Hakediş, %20 tutar karşılığı 216.000 TL ödeme yapılmıştır. Plan değişikliği yapılmış ve askı süreci başlamış olup, imar planının kesinleşmesine müteakip parselasyon planı askıya çıkarılacaktır.

Yerleşim Alanlarını Etkileyen Aktif Fay Zonları (2022K09-181929):

“Mekânsal Planlama Sürecinde Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonu Oluşturma Kriterlerinin Belirlenmesi” projesinin tamamlanmasının ardından etap etap çalışmalara devam edilerek ülke genelinde aktif fay zonları 1/1.000 ölçekte haritalanacak ve fay sakınım zonları belirlenecektir. 1. Etapta 3 farklı yerleşim alanında çalışmaların gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Bu kapsamda, Etap-1 projemiz 2022 yılı Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programına alınan “Yerleşim Alanlarını Etkileyen Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonlarının Belirlenmesi- Etap 1” projesi ile ülkemizin en aktif fay zonlarından olan Kuzey Anadolu Fay Zonu (KAFZ) ve Doğu Anadolu Fay Zonunun (DAFZ) etkilediği, nüfusun ve sanayileşmenin yoğun olduğu Çorum-Kamil (15 Ha), Bingöl-Ilıcalar (37,4 Ha), Burdur-Hacılar (48,2 Ha) olarak belirlenen 3 yerleşim alanında; aktif fay zonları 1/1.000 ölçekte haritalanacak, fay sakınım zonları belirlenerek Yer Bilimsel Etüt Sistemi (YERBİS) üzerinden ilgili kurum/kuruluşların kullanımına açılacaktır.

“Yerleşim Alanlarını Etkileyen Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonlarının Belirlenmesi- Etap 1” projesinin başarı ile tamamlanmasının ardından bu projenin devamı olarak önerilecek projeler ile etap etap aktif fayın yerleşim alanlarını etkilediği alanlarda etaplar halinde 1/1.000 ölçekte aktif fay zonları haritalama ve fay sakınım zonları belirleme çalışmalarının tamamlanması hedeflenmektedir.

2023 yılında projeye ilişkin teknik şartname hazırlanmış ve yaklaşık maliyet belirlenebilmesi için müellif firmalardan teklif mektupları alınarak ihale süreci başlatılmış ancak bütçe yetersizliği nedeniyle ihale süreci tamamlanamamıştır.

Bu kapsamda, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'ndan bütçe talebinde bulunulmuştur. Arttırılan bütçe ile yeniden teknik şartname revize edilmiş ve yaklaşık maliyet alınarak ihale süreci başlatılmış, ancak bu süreçte de tasarruf tedbirleri nedeniyle proje bütçesinde kesinti yapılmıştır.

Düzenlenen proje bütçesine uygun olacak şekilde projenin Teknik Şartnamesi tekrar revize edilerek ihale süreci başlatılmış, ancak ön yeterlilik başvurusu yapan istekli sayısı yetersizliği nedeniyle ihale gerçekleştirilememiştir. Projenin yapılabilmesi için 2024 yılı Eylül ayı içerisinde tekrar piyasa araştırması yapılarak yaklaşık maliyet belirlenmiş, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'ndan belirlenen yaklaşık maliyet doğrultusunda proje bütçesinin tekrar revize edilmesi talebinde bulunulmuştur.

Yeniden arttırılan bütçe ile tekrar revize edilen teknik şartname ve yaklaşık maliyet ile ihale süreci tamamlanarak, 20.03.2025 tarihinde yüklenici ile sözleşme imzalanmış olup çalışmalar başlatılmıştır.

Bu kapsamda, teknik şartnamenin ilgili maddeleri gereğince; projenin 1. Etapında Çorum-Kamil (15 Ha), Bingöl-Ilıcalar (37,4 Ha) ve Burdur-Hacılar (48,2 Ha) olarak belirlenen 3 yerleşim alanı için ayrı ayrı hazırlanacak İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporlarına ilişkin arazi çalışmaları devam etmektedir.

Bütünleşik Kıyı Alanları Planlama (2024K09-234281) (Döner Sermaye)

2025 yatırım programı kapsamında İzmir İli kıyılarında gerçekleştirilecek olan Bütünleşik Kıyı Alanları Planlama Projesi ile kıyıları, etkileşim alanı ile birlikte ilgili sektörel faaliyet ve planları, sosyal ve ekonomik konuları da içerecek şekilde bütünleşik bir yaklaşımla ele alan, kıyı alanlarındaki fonksiyon ve faaliyetler ile kıyı alanlarına yönelik hedefler arasındaki uyumu sağlayan, sürdürülebilir gelişme ilkesi doğrultusunda kıyı ekosisteminin korunmasını ve doğal kaynakların kullanımını gözetken, ulaşım türleri ile ilgili kıyıda yapılması gerekli altyapı tesislerini içeren, koruma ve kullanma dengesini sağlayacak biçimde mekânsal hedef, strateji ve eylem önerilerini ve yönetim planını kapsayan, şematik ve grafik planlama diline uygun, Stratejik Çevresel Değerlendirme sürecini içeren, Deniz Mekânsal Planlamasını içeren, stratejik planlama yaklaşımı ile Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi ve Planının coğrafi bilgi sistemleri (CBS) ortamında hazırlanması hedeflenmektedir.

Projeye ilişkin 2024 yılında gerçekleştirilen ihalede geçerli teklif olmadığından ihalenin iptal edilmesine karar verilmiş, dolayısıyla projeye başlanılamamıştır. 2024 yılında projeye başlanılamaması nedeniyle Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığınca projenin süresi 2025-2026 yılları olarak güncellenmiştir. 2025 yılının ilk yarısında, Proje'nin TÜBİTAK MAM ile yürütülmesine yönelik teknik şartname ve sözleşme hazırlık çalışmaları yapılmış olup, 2025 yılının ikinci yarısında projeye başlanması hedeflenmektedir.

Çevre Düzeni Planı (Zonguldak-Bartın-Karabük) (2024K09-234285) (Döner Sermaye)

1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi kapsamında, çalışmaları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yürütülen, plan dönemi dolmuş olan havza bazındaki çevre düzeni planının revize edilmesine yönelik çalışmaların yapılması hedeflenmektedir.

Bu kapsamda, projenin ihalesi 24.06.2025 tarihinde gerçekleştirilmiş olup, ihale uhdesinde kalan yüklenici ile sözleşme imzalanmasına yönelik süreç devam etmektedir.

Kentleri İzleme Çerçevesi Pilot Çalışması (2025K09-249151) (Döner Sermaye)

2025 yılı yatırım programında yer alan projenin gerçekleştirilebilmesi adına 10.05.2014 tarihli ve 28996 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulunun 07.04.2014 tarih ve 2014/6228 sayılı kararnamesi ile 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3. maddesinin (f) bendi uyarınca, “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3. maddesinin (f) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esaslar” doğrultusunda, proje maliyetinin Bakanlığımız Döner Sermaye kaynaklarından karşılanması suretiyle araştırma ve geliştirme hizmet alımı yapılarak, KDV hariç 5.995.000 TL maliyet ile 09.05.2025 tarihinde Bakanlığımız ve Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi arasında imzalanan protokol çerçevesinde başlatılmıştır.

Proje kapsamında Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-Habitat) tarafından geliştirilen Küresel Kent İzleme Çerçevesi'nin (Global Urban Monitoring Framework - UMF) ülkemizde pilot bir şehirde uygulaması yapılacak olup Konya ili pilot şehir olarak belirlenmiştir.

Projenin birinci aşaması olan “iş programı ve proje ekibi çizelgesinin hazırlanması” işi tamamlanmıştır.

Çevre Düzeni Planı-2 (2025K09-249153) (Döner Sermaye)

Proje, Antalya Burdur Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı çalışmaları kapsamında kullanılmak üzere 2025-2026 yılı Yatırım Programında yer almıştır. Ancak yaklaşık maliyet tespitine ilişkin 2025 yılı itibarıyla maliyet kalemlerinin fiyatlarında öngörülemeyen bir şekilde artış olmuş, bu nedenle Haziran ayında proje yer değişikliği gerekçesi, amacı ve hedefleri ile proje paketlerini belirtilen Revize Proje Teklif Formu (Yer ve Karakteristik Revizyon Talebi) Strateji Geliştirme Başkanlığına iletilmiştir.

Söz konusu proje kapsamında 2025-2026 yılı Yatırım Programına aktarılan bütçenin, 1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 102. maddesi ile Genel Müdürlüğümüze verilen Çevre Düzeni Planı hazırlanması, hazırlatılması görevi doğrultusunda Bakanlığımızca yürütülen ve plan dönemi bitmiş, 2025 yılında ve daha sonraki yıllarda bitecek olan Antalya, Burdur, Isparta, Edirne, Tekirdağ, Kırklareli, Bilecik, Osmaniye, Bolu, Mersin ve Adana İllerini içeren havza ve il bazındaki çevre düzeni planlarının sayısallaştırması ve teknik güncelleme işlerinin yapılması amacıyla “Veri Toplama, Güncelleme, Sayısallaştırma ve Uyumlaştırılması Hizmet Alımı İşi” kapsamında kullanılması hedeflenmektedir.

1.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

İmar Planına Esas Jeolojik, Jeolojik-Jeoteknik ve Mikrobölgeleme Etütleri ve Raporlarının Hazırlanmasına İlişkin Mevzuatta Revizyon:

“Mekânsal Planlara Esas Jeolojik-Jeoteknik/Mikrobölgeleme Etütlerine İlişkin Standartların Belirlenmesi ve Mevzuatının Geliştirilmesi” adlı proje çalışmalarına Temmuz 2021 tarihinde başlanılmış olup Aralık 2021 tarihinde tamamlanmıştır.

Bu proje ile İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik/Mikrobölgeleme Etütlerini uluslararası normlara uyumlu hale getirmek, etütlere ilişkin ilke ve standartları belirlemek, yapılacak uygulamaların yöntem ve metotlarını ortaya koymak, etüt sürecinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesini sağlamak, günümüz teknoloji ve şartlarına uygun olarak afet tehlikelerini net

bir biçimde tespit etmek, sağlıklı ve doğru bilimsel verinin elde edilmesini sağlamak amaçlanmıştır.

Mekânsal Planlara Esas Jeolojik, Jeolojik-Jeoteknik, Mikrobölgeleme Etütlerine İlişkin Yönetmelik, Uygulama ve Teknik Esaslar Genelgesine yönelik taslak mevzuat çalışmaları tamamlanmış olup, mevzuatın 2025 yılı içerisinde resmi gazetede yayınlanması hedeflenmektedir.

1.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

1.2.1. FAALİYETLER

Mekânsal Planlama ve Uygulama:

- İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik Etüt ve Mikrobölgeleme Raporlarının İncelenmesi ve Onaylanması Faaliyeti

2025 yılı ikinci 6 ay içerisinde;

- a. Genel Müdürlüğümüzce, İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik/Mikrobölgeleme Etüt Raporlarının inceleme ve onay işlemlerine devam edilecektir.
- b. İl Müdürlüklerimizce, İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik Etüt Raporlarının inceleme ve onay işlemlerine devam edilecektir.
- c. İLBANK ve Belediyelerce ihale edilerek, Bakanlığımızca yılın ikinci yarısında arazi çalışmaları tamamlanarak onaylanması öngörülen önemli İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik/Mikrobölgeleme Etüt Raporları:
 - Giresun-Çamoluk (218.76 hektar)
 - Bursa-Nilüfer (23358.31 hektar)
 - Afyonkarahisar-Bolvadin (1733.54 hektar)
 - Yalova-Merkez (1.08 hektar)
 - Çorum-İskilip (58.93 hektar)
 - Kayseri-Özvatan (205.05 Hektar)
 - Konya-Selçuklu (74.62 Hektar)
 - Van-Çaldıran (53.63 Hektar)
 - Muğla-Dalaman (4898.92 Hektar)
 - Şırnak-Merkez (8.86 Hektar)
 - İzmir-Bornova (7099.73 hektar)
 - Kırklareli-Merkez (350.22 hektar)
 - Nevşehir-Merkez (1.11 hektar)
 - Konya-Meram (967.87 hektar)
 - Adıyaman-Çelikhan (40.61 hektar)
 - Trabzon-Of (11.26 hektar)
 - Kahramanmaraş-Pazarcık (33.99 hektar)
 - Isparta-Merkez (13.59 hektar)
 - Ankara-Etimesgut (83.64 hektar)
 - Çorum-Merkez (20.22 hektar)

- Hatay-Dört Yol (15.42 hektar)
- Batman-Merkez (9.79 hektar)
- Hatay-İskenderun (93.95 hektar)
- Ağrı-Doğubeyazıt (2.58 hektar)
- Batman-Sason (5.49 hektar)
- Bitlis-Ahlat (17.86 hektar)
- Kırşehir-Merkez-Güldiken (85.35 hektar)

1.2.2. PROJELER

İmar Planları Etüt ve Projelerinin Sayısallaştırılması (2020K09-150592):

Yerbilimsel Etüt Bilgi Sistemi Geliştirme, Sayısallaştırma ve Afet Analizi (2020K09-150592-150594):

“Yerbilimsel Etüt Bilgi Sistemi Güncelleme-Geliştirme Ve Sayısallaştırma İşİ” projesi çalışmaları proje takvimine göre tamamlanmış 04.07.2025 tarihinde tamamlanacaktır.

İmar Planlarının Sayısallaştırılması Yoluyla Coğrafi Veri Üretimi (2020K09-150592-150602):

Projeye ilişkin TÜRKSAT ile sözleşme imzalanmış olup iş ve yer teslimi yapılacaktır. Projenin yıl sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır.

Örnek İmar Uygulamaları (2023K09-209859):

- 5) Adana ili, Sarıçam ilçesi Örnek İmar Uygulamaları Projesi
Hakediş, %40 tutar karşılığı 416.800 TL ödeme yapılmıştır. Kesin askı tamamlanmış olup, itiraz değerlendirme süreci tamamlandıktan sonra yeniden askıya çıkmıştır.
- 6) Ardahan ili, Merkez ilçesi Örnek imar Uygulamaları Projesi
Hakediş, %80 tutar karşılığı 768.000 TL ödeme yapılmıştır. Kadastro kontrolleri tamamlanmış olup, tescil işlemleri için İlgili Tapu Müdürlüğüne gönderilmiştir.
- 7) Bolu ili, Mengen ilçesi Örnek İmar Uygulamaları Projesi
Hakediş, %60 tutar karşılığı 645.000 TL ödeme yapılmıştır. Kadastro kontrolleri tamamlanmış olup, tescil işlemleri için İlgili Tapu Müdürlüğüne gönderilmiştir.
- 8) Çankırı ili, Ilgaz ilçesi Örnek İmar Uygulamaları Projesi
Hakediş, %60 tutar karşılığı 656.635,89 TL ödeme yapılmıştır. Kadastro kontrolleri tamamlanmış olup, tescil işlemleri için İlgili Tapu Müdürlüğüne gönderilmiştir.
- 6) Trabzon ili, Ortahisar ilçesi Örnek İmar Uygulamaları Projesi
Hakediş, %20 tutar karşılığı 216.000 TL ödeme yapılmıştır. Plan değişikliği yapılmış ve askı süreci başlamış olup, imar planının kesinleşmesine müteakip parselasyon planı askıya çıkarılacaktır.

Yerleşim Alanlarını Etkileyen Aktif Fay Zonları (2022K09-181929):

“Yerleşim Alanlarını Etkileyen Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonlarının Belirlenmesi- Etap 1” projesi çalışmalarına yılın ikinci yarısında da devam edilecektir.

**Bütünleşik Kıyı Alanları Planlama (2024K09-234281):
(Döner Sermaye)**

Projeye yönelik Teknik Şartname çalışmaları tamamlanmış ve Tübitak MAM ile sözleşme imzalanarak projeye başlanılmıştır. Projenin, 2026 yılının son çeyreğinde tamamlanması öngörülmektedir.

**Çevre Düzeni Planı (2024K09-234285):
(Döner Sermaye)**

24.06.2025 tarihinde ihalesi yapılarak sözleşme imzalanma aşamasına gelen projeye, 2025 yılının ikinci yarısında başlanması ve sözleşme imzalanmasını müteakip projenin 1 yılda tamamlanması öngörülmektedir.

4. etaptan oluşan projenin I. Etap: “Hazırlık Aşaması” ile II. Etap: “Araştırma Raporu’nun Hazırlanması” aşamalarının 2025 yılının ikinci yarısında tamamlanması; 2026 yılında ise III. Etap; “Alternatif Taslak Planların Hazırlanması” ve IV. Etap; “Nihai Planın Hazırlanması” aşamalarının tamamlanması öngörülmektedir.

**Kentleri İzleme Çerçevesi Pilot Çalışması (2025K09-249151):
(Döner Sermaye)**

2025 yılı ikinci yarısında projeye ilişkin imzalanan protokol ve eki teknik şartname doğrultusunda projenin ikinci aşaması olan “kent izleme raporunun hazırlanması, çalışma grubu toplantıları ve atölye çalışması” yapılacak olup çalışmalara başlanmıştır. Sürecin önemli adımlarından biri, proje yürütücüsü Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Bakanlığımız, TÜİK ve Konya Büyükşehir Belediyesi temsilcilerinin yer aldığı bir çalışma gurubunun oluşturulmasıdır. Söz konusu çalışma gurubu; göstergelerin uygulanabilirliğini değerlendirmek, veri kaynaklarını belirlemek ve değerlendirme süreçlerine katkı sunmak üzere belirli aralıklarla düzenli olarak toplanarak projeye yön verecek olup ilk toplantısı gerçekleştirilmiştir.

2025 yılı sonunda tamamlanacak olan projenin üçüncü ve son aşamasında ise ilgili kurum/kuruluşlara projenin tanıtılması amacıyla atölye çalışması yapılması, değerlendirme raporu ve makale hazırlanması işleri yapılacaktır.

**Çevre Düzeni Planı-2 (2025K09-249153)
(Döner Sermaye)**

Projeye ilişkin yer değişikliği gerekçesi, amacı ve hedefleri ile proje paketlerini içeren revizyon (yer ve karakteristik) teklifinin onaylanması halinde 2025 yılı ikinci yarısında projenin ihalesi yapılarak sözleşme imzalanması ve çalışmalara başlanması planlanmaktadır. Proje kapsamında planlanan 4 iş paketiyle, Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası) 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı, Antalya-Burdur-Isparta Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, Mersin-Adana Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Revizyon Çevre Düzeni Planı, Bilecik İli 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı, Bolu İli 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni

Planı ile Osmaniye İli 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planının veri toplama, güncelleme, sayısallaştırma ve uyumlaştırılması işinin 2026 yılı sonuna kadar tamamlanması hedeflenmektedir.

1.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

İmar Planına Esas Jeolojik, Jeolojik-Jeoteknik ve Mikrobölgeleme Etütleri ve Raporlarının Hazırlanmasına İlişkin Mevzuatta Revizyon:

İmar Planına Esas Jeolojik, Jeolojik-Jeoteknik ve Mikrobölgeleme Etüt Raporlarına ilişkin işlemlerin YERBİS üzerinden yapılmasına ve var olan mevzuatın hem YERBİS'e uyumlaştırılması hem de günümüz şartlarına göre revize edilmesine yönelik taslak mevzuat çalışmaları tamamlanmış olup, mevzuatın 2025 yılı içerisinde resmi gazetede yayınlanması hedeflenmektedir.

2. ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

2.1.1. FAALİYETLER

Atıksu Yönetimi:

Ülkemizde, su kirliliğini önleme amaçlı yapılan çalışmalar ve Bakanlığımızca verilen maddi ve teknik destekler sonucunda, son yıllarda kanalizasyon şebekesi ve atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısında ve bu hizmetin verildiği nüfusta önemli artış olmuştur. 2002 yılında 145 atıksu arıtma tesisi ile belediye nüfusunun %35'ine atıksu arıtma hizmeti verilirken, Bakanlığımızca yapılan çalışmalarla 2025 yılı Temmuz ayı itibarıyla 1258 atıksu arıtma tesisi ile belediye nüfusunun % 91,1'ine atıksu arıtma hizmet verilmektedir.

Atıksuların da alternatif bir su, hammadde ve enerji kaynağı olduğu yaklaşımı ve döngüsel ekonomi ilkeleri çerçevesinde planlamalarını yapan Bakanlığımız, atıksu arıtma tesislerinde arıtılan atıksuların kentsel amaçlı sulama, tarımsal sulama ve endüstriyel su temininde yeniden kullanımının artırılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda 2025 yılı Temmuz itibarıyla arıtılmış atıksuların %6,7'si yeniden kullanılmaktadır.

Büyükşehir belediyeleri ve il belediyelerince, kentsel atıksu arıtma tesislerinde arıtılan toplam atıksuyun en az %10'unun yeniden kullanımına yönelik uygulamalar kapsamında yeniden kullanım potansiyelinin ve gerekli yatırım ihtiyacının belirlenmesi amacıyla belediye başkanlıklarınca hazırlanan ve Bakanlığımıza gönderilen fizibilite etüdlerinin incelenmesi ve onaylanması işlemleri yürütülmektedir. Bu kapsamda Ocak-Haziran 2025 döneminde 3 fizibilite etüdü onaylanmış, 1 adet fizibilite etüdü raporuna eksiklik bildirilmiştir.

Atıksu Arıtma Tesisi Enerji Teşviki Yönetmeliği kapsamında atıksu arıtma tesisini mevzuata uygun çalıştıran tesislere enerji teşviki verilmekte olup, 2025 Temmuz ayı itibarıyla talepler alınmıştır. Tesisler tarafından toplam 3.127.792.526 TL talepte bulunulmuştur.

2018/14 Atıksu Arıtma Tesisi/Derin Deniz Deşarjı Proje Onayı Genelgesi kapsamında evsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinin proje onay işlemleri yürütülmektedir. Bu kapsamda Genel Müdürlüğümüzce 2004 yılından itibaren 1110 adet atıksu arıtma tesisi proje onayı yapılmıştır. 2025 yılı itibarıyla 8 adet atıksu arıtma tesisi proje onayı yapılmış olup, 8 adet atıksu arıtma tesisi proje onay dosyası değerlendirme aşamasındadır.

Van Gölünün korunması ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması amacıyla Cumhurbaşkanlığı başkanlığında, Bakanlığımız koordinesinde oluşturulan “Van Gölü Havza Koruma Eylem Planı ve Uygulama Programı” çalışmalar devam etmektedir. Eylem planının uygulanmasındaki gelişmelerin değerlendirilmesi amacıyla yerinde incelemeler ve değerlendirme toplantıları yapılmakta ve 3'er aylık periyotlar ile Cumhurbaşkanlığına raporlanmaktadır. 2025 yılının ilk yarısında eylem planında yer alan faaliyetlerdeki durum değerlendirilmesi için iki raporlama dönemi gerçekleştirilmiştir.

Gerede Çayı'nda yaşanan kirliliğin giderilmesine yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi koku ve atıksu konusunda yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerini tartışmak üzere 2023 yılında ilgili taraflarla iki toplantı gerçekleştirilmiş ve ilgili atıksu altyapı tesisleri yönetimleri tarafından alınması gereken tedbirler belirlenmiştir.

Gelinen noktada bölgede yapılan incelemeler sonucunda Gerede Çayı'nda yaşanan güncel sorunun etkin bir şekilde çözüme kavuşturulması için ilave tedbirlerin alınması gerektiği tespit edilmiştir.

Bakanlık olarak atıksu yönetiminde temel politikamız, öncelikle atıksu oluşturmayan, tasarruflu su kullanan ya da oluşan atıksuyu geri kazanarak tekrar kullanımını sağlayan temiz üretimin

benimsenmesi ve kirliliğin kaynağında önlenmesi ile atıksuların alternatif bir su kaynağı olduğu yaklaşımı ve döngüsel ekonomi ilkeleri çerçevesinde, arıtılmış atıksuların farklı alanlarda tekrar kullanımının yaygınlaştırılması olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda Yeşil Mutabakat Eylem Planı'na 2.9.6. İklim değişikliğine uyum ve sürdürülebilir su kullanımı hedefi doğrultusunda döngüsel ekonomi ilkeleri çerçevesinde sanayi tesislerinden kaynaklanan atıksu yönetimi uygulamalarının geliştirilmesi eylemi altında "Toplu Sanayi Alanlarında Sürdürülebilir Atıksu Yönetimi Eylem Planının hazırlanmasına" yönelik yeni bir eylem ile eklenmiştir. Bununla birlikte Türkiye Sanayi ve Teknoloji Stratejisi Belgesinin güncellenmesi (2024-2030) çalışmaları kapsamında; "Organize Sanayi Bölgelerinde Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanım Potansiyelinin Araştırılması ve Yeniden Kullanımın Sağlanması" eylemi önerilmiştir. OSB'lerde arıtılmış atıksuların yeniden kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla OSB'lerde arıtılmış atıksuların sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu biçimde yeniden kullanımına yönelik Eylem Planı hazırlanması planlanmaktadır.

Gerede Çayı'nda yaşanan kirliliğin giderilmesine yönelik olarak ilgili atıksu altyapı tesisleri yönetimleri tarafından alınması gereken tedbirler belirlenmiş olup tedbirlerin uygulanmasına yönelik eylemler Bolu Valiliği ve Bakanlığımızca titizlikle takip edilmektedir.

Marmara Denizi'nde yoğun bir şekilde gözlemlenen müsilajın kalıcı olarak giderilerek Marmara Denizi Havzası'nı iyi çevresel duruma ulaştırmak için politika ve stratejileri belirlemek ve uygulamak amacıyla Bakanlığımız koordinasyonunda, ilgili kurum ve kuruluşların katkıları ile hazırlanan Marmara Denizi Bütünleşik Stratejik Planı (2021-2024) plan dönemi sona ermiş olup, planda tamamlanamayan/devam eden alt faaliyetlere ilişkin kaydedilen gelişmelerin **altı ayda bir** Bakanlığımıza raporlanması ilgili kurum/kuruluşlardan talep edilmiştir.

Çevre Kanunu Gelirleri İle Yürütülen Faaliyetler:

2872 sayılı Çevre Kanunu ve AB Müktesebatına uyum gerekliliklerinin yerine getirilmesi doğrultusunda, plan ve programların çevre üzerindeki olası olumsuz etkilerinin değerlendirilmesi ve bu etkilerin en aza indirgenmesi için hazırlanmış olan "Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği" kapsamında tarım, ormancılık, balıkçılık, enerji, sanayi, taşımacılık, atık yönetimi, su yönetimi, telekomünikasyon, turizm, kent ve kırsal planlaması ya da arazi kullanımı sektörleri, SÇD uygulanacak plan ve programlara dair sektörler arasında yer almaktadır.

2872 sayılı Çevre Kanunu çerçevesinde; çevre gelirleri karşılığında çevre kirliliğinin önlenmesi, çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve daha temiz bir çevrede yaşanabilmesi amacıyla Kamu Kurum ve Kuruluşlarına, Yerel Yönetimlere,

Çevre Altyapı Projelerine (Atıksu Arıtma Tesisleri, Yağmur Suyu ve Kanalizasyon, Katı Atık Tesisleri, vb.),

Çevre Kirliliğinin Giderilmesi Projelerine (Çevre Düzenlemesi, Millet Bahçesi, Sokak Sağıklaştırılması, Bisiklet Yolu, Hava Kalitesinin İyileştirilmesi, Çöp Konteyneri, vb.),

Sıfır Atık Projelerine,

Çevre Temizlik Araçlarına (Çöp Toplama Aracı, Vidanjör, Yol Süpürme Aracı, Arazöz, vb.)

Katı Atık Programı Projelerine (KAP)

IPA Programı çerçevesindeki Çevre Altyapı Projelerinin Ulusal Katkı Payları ve Atıksu Arıtma Tesislerinin Enerji Teşviklerine çevre yatırımları için nakdi destek sağlanmaktadır.

Yönetmelik çerçevesinde ve bütçe imkanları dahilinde özellikle deprem bölgesi ihtiyaçların giderilmesi, daha temiz yaşanabilir bir çevre hedefiyle birlikte yerel yönetimlere verilecek her destek büyük önem arz etmektedir. Bu doğrultuda; Genel Müdürlüğümüze yerel yönetimler, kamu kurum ve kuruluşlarından gelen talepler etkin bir şekilde değerlendirilerek yaşanabilir bir çevrenin oluşturulması ve gelecek nesillere aktarılması amaçlanmaktadır.

Hava Kalitesi ve Gürültü Kontrolü:

Hava Kalitesinin Değerlendirilmesi ve Yönetimi Faaliyetleri

Hava kalitesi yönetiminde vatandaşlara sunulacak bilginin elde edilmesi amacıyla web tabanlı coğrafi bilgi sistemleri ve bilgi teknolojilerini kullanan “Hava Emisyon Yönetim - HEY Portalı” aracılığıyla stratejik bölgesel hava kalitesi haritaları ilçe ilçe km2 düzeyinde hazırlanmaktadır. Tüm illerimizin stratejik hava kalitesi haritalarının güncel verilerle elektronik olarak üretilmesi ve arşivlenmesiyle; yerel, bölgesel ve ulusal ölçekli politikalar etkinleştirilmektedir.

HEY Portalı aracılığıyla hava yönetimi alanında bilgi işlem teknolojilerinin etkin olarak kullanımı sağlanmaktadır. Vatandaşlarımızın soludukları ve yarın soluyacakları hava kalitesi hakkında yüksek çözünürlüklü harita bilgisi edinebilmeleri için karar destek mekanizması desteklenmektedir. Hava Emisyon Yönetim Portalı elektronik veritabanında, hava kalitesinin korunmasına esas mevzuat çerçevesinde 12500’den fazla sanayi tesisine ait 64 bine yakın fazla bacanın kirletici bilgileri kayıt altındadır. HEY Portalı 5610 aktif kullanıcı ile işlemler gerçekleştirilmektedir. Katı yakıt modülü aracılığıyla, kömürün yaşam döngüsü takibine esas belgelendirme ve stok işlemleri elektronik olarak sürdürülmektedir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yerli ve milli statüde geliştirilen, 5 metreye kadar kısa mesafeleri dahi hesaplayarak harita üretebilen 3 boyutlu NEFES karar destek yazılımıyla hava kirliliğine neden olan noktalar ve kirlilik kaynağı tespit edilmektedir. Stratejik hava kalitesi haritaları, NEFES yazılımında; 3 boyutlu bina modeli, kent atlası, topoğrafya, trafik yoğunluğu, kavşaklar, binaların yakıt tipi gibi çok sayıda etmenle birlikte modellenerek 3 boyutlu ortamda hava kalitesi değerleri ortaya konulmaktadır.

NEFES yazılımıyla evsel ısınma, sanayi, kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşımına bağlı hava kirliliği kaynak noktaları tespit edilip, kaynağa özgü önlemler geliştirilebilmektedir.

Şehirlerimizde hava kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla illerde yerel yönetimler tarafından uygulamaya konulacak eylemleri içerecek şekilde hazırlanan Temiz Hava Eylem Planlarının takibi; Bakanlığımızca hazırlanan THEP-İZ yazılımı aracılığıyla 6 aylık dönemler halinde gerçekleştirilmektedir. Elektronik olarak izlenen Temiz Hava Eylem Planları için 3. İzleme dönemi 2025-2029 dönemi yürürlüktedir ve 81 ilimizden eylem planı hazırlıklarını tamamlamaları talep edilmiştir.

Hava kalitesi yönetimi karar destek mekanizması yazılım çözümleri olan HEY Portalı ve NEFES yazılımlarının kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla Temiz Hava Eylem Planlarında yeni dönem hazırlığında yazılım çıktılarının kullanımına yer verilmesi hususunda taşra teşkilatımız bilgilendirilmiştir.

Uluslararası Sözleşmelere Esas Faaliyetler

Ülkemizin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu Uzun Menzilli Sınır Aşan Hava Kirliliği Sözleşmesi ve EMEP Protokolü kapsamındaki Faaliyetler:

Ulusal Hava Kirleticileri Emisyon Envanteri Raporlaması:

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu Uzun Menzilli Sınır Aşan Hava Kirliliği Sözleşmesi ve EMEP Protokolü kapsamında ulusal hava kirleticileri emisyon envanteri her yıl düzenli olarak sözleşme sekreteryasına ve Avrupa Çevre Ajansı'na raporlanmaktadır. 2025 yılı raporlaması 15 Şubat ve 15 Mart 2025 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Bu raporlamalar ile ülkemiz 2013 ve 2015 yıllarında ödüle layık görülmüştür.

Uluslararası Müzakere ve İstişare Süreçleri:

Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu Uzun Menzilli Sınır Aşan Hava Kirliliği Sözleşmesi ve EMEP Protokolü kapsamında teknik ve idari katılım gerektiren toplantılarda ülkemizin temsil edilmesi sağlanmıştır. Böylece emisyon envanteri ve modelleme ile birlikte Bakanlığımızın “net sıfır emisyon” stratejilerine ilişkin faaliyetlerin, güncel dünya örnekleriyle değerlendirilerek planlaması gerçekleştirilebilecektir. Bununla birlikte emisyon envanteri ile ilgili gerçekleştirilen görev gücü toplantılarına katılım sağlanarak, hesaplama ve ülke verisinin temsiliyetinin sürekliliğinin sağlanmasına yönelik gerekli iş ve işlemler yerine getirilmektedir.

Sözleşme nezdindeki Gothenburg Protokolü kapsamında 2023 yılı itibarıyla başlatılan revizyon sürecinde ülkemizin katılımın önemsendiği Sözleşme temsilcileri tarafından belirtilmiş olup, bu kapsamda ülke temsiliyetimiz gözetilerek gelişmeler yakında takip edilmektedir. Mayıs ayında yılda 2 kez gerçekleştirilmek üzere bu revizyon sürecine esas planlanan Gözden Geçirme ve Stratejiler Çalışma Grubu WGSR oturumuna katılım sağlanarak teknik rapor ve dokümanlara esas stratejik ülke pozisyonumuz korunmuştur.

Gürültü Kontrolü Faaliyetleri

Çevresel Gürültü konusu ile ilgili olarak; Bakanlığımız koordinasyonunda, Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği gereğince, illerin stratejik gürültü haritalarının hazırlanması kapsamında tamamlanmış olan 66 ilin stratejik gürültü haritalarından Bursa, Kahramanmaraş, Samsun, Kocaeli, Malatya illerinin 2. etap stratejik gürültü haritaları güncellenmiştir. 2025 yılı başı itibarıyla de İstanbul ili ve Muğla ili stratejik gürültü haritası güncelleme çalışmaları tamamlanmış olup, Antalya ili stratejik gürültü haritası inceleme süreci devam etmektedir.

Stratejik gürültü haritası sonuçları göz önünde bulundurularak yürütülen gürültü eylem planı çalışmaları ile ilgili olarak; Konya, Bursa, Mersin, Kayseri, Sivas, Manisa, İstanbul, Kocaeli, Antalya, Bolu, Balıkesir, Tekirdağ, Gaziantep, Eskişehir, Kahramanmaraş, Trabzon, Sakarya, Ankara, Denizli, Kütahya, Uşak, İzmir ve Samsun illerinin oluşturduğu toplam 23 ilin çevresel gürültü eylem planı tamamlanmıştır.

Gürültü eylem planları göz önünde bulundurularak Yerel Yönetimlerce yapılması planlanan ve değerlendirilmek üzere Bakanlığımıza intikal eden gürültü bariyeri projelerine Bakanlığımızca finansal ve teknik destek sağlanmaktadır.

Bu kapsamda; sağlanan teknik ve finansal destekler ile;

- ☐ İstanbul İli, Ümraniye İlçesi, Millet Bahçesi (E-80 karayolu) mevkiinde 5.737 m2,
- ☐ Çekmeköy İlçesi 0-6 Çevre Yolu-Doğa Parkı Yanı, Şile Yolu mevkiinde 4100 m2,
- ☐ Konya İli Adana Çevre Yolu Adliye Sarayı Önü civarında 1416 m2 ve
- ☐ Konya İli Selçuklu ilçesi (Abdülhamithan Caddesi) 580 m2

gürültü bariyeri olmak üzere toplamda 11.833 m2 gürültü bariyeri yapım işi tamamlanmıştır.

Diğer taraftan;

- ☐ İstanbul İli Ümraniye İlçesi 19530 m2,

- ☐ İstanbul İli, Başakşehir İlçesi 10500 m2,
 - ☐ Gaziantep İli için 18336 m2,
 - ☐ Konya ili Karatay İlçesi için 5982 m2
 - ☐ İstanbul Beykoz İlçesi Kanuni Sultan Süleyman Spor Ormanı civarı için 2500 m2
 - ☐ İstanbul Sultangazi İlçesi (Sultançiftliği Mahallesi Atatürk Bulvarı (2x2 duble yol, Sultangazi, Mahmutbey - Arnavutköy Bağlantı Yolu) için 4391 m2
- olmak üzere, toplamda 73.072 m2 gürültü bariyeri için proje çalışmaları devam etmektedir.

Ulaşım Kaynaklı Hava Emisyonlarının Yönetimi:

Bakanlığımız sorumluluğunda yürütülen egzoz gazı emisyon ölçümleri, ulaşım kaynaklı hava kirliliğinin önlenmesinde büyük rol oynamaktadır. Bu sayede ölçüm yaptıran araçlara ait tüm veriler Egzoz Gazı Emisyon Ölçümü Takip Sistemi üzerinde kayıt altına alınmaktadır. Usulsüz ölçümlerin önüne geçilmesi, ölçüm işlemlerinin sistem üzerinden online takip edilmesi, uygulamada yaşanan sorunların giderilmesi amacıyla kurulan Egzoz Emisyon Ölçümü Takip Sistemi 2018 yılından itibaren hizmet vermektedir. EEÖ Takip Sistemi'nin bakım, onarım, güncelleme ve modernizasyon çalışmaları 2025 yılında da devam etmiştir. Söz konusu sistem Bakanlığın en kritik uygulamalarından biri olup, yıllık 10 milyondan fazla araç sahibine hizmet vermektedir.

Bununla birlikte; denetimlerin etkinliğini yükselterek vatandaşlarımızın egzoz emisyon ölçümleri konusundaki farkındalığının artırılması, ölçüm yaptırmayan araç sayısının düşürülerek ulaşım kaynaklı hava kirliliğinin azaltılması amacıyla Bakanlığımızca yürütülen çalışmalar kapsamında Egzoz Elektronik Denetleme Sistemi (EGEDES) kurulmuştur. Bu çerçevede ASELSAN A.Ş. tarafından yerli ve milli yazılım ve teknoloji kullanılarak hareketli ve sabit konumda, her türlü hava koşullarında hizmet verebilecek Mobil Plaka Tanıma Sistemi (MPTS) cihazları geliştirilmiştir.

Söz konusu cihazlar il müdürlüğü denetim araçlarına monte edilerek, trafikte seyreden araçların plakalarını kontrol etmektedir. MPTS tarafından okunan plaka elektronik ortamda Bakanlık egzoz sistemi üzerinden otomatik sorgulanarak aracın egzoz emisyon ölçümünün bulunup bulunmadığı tespit edilmektedir. İl müdürlüğü personeli sistem üzerinden otomatik tutanak oluşturarak idari yaptırım uygulayabilmektedir. İl müdürlüklerine teslim edilen cihazlarla sahada denetim faaliyeti gerçekleştirilmektedir.

Diğer taraftan; ulaşımdan kaynaklanan hava kirliliğinin azaltılmasına katkı sağlamak amacıyla, egzoz emisyonlarının azaltılması ve alternatif yakıtlı, düşük emisyonlu bireysel ulaşım imkânlarının teşvik edilmesi, bisiklet vb. mikro hareketlilik araçlarının kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

Bu çerçevede; ulaşım entegre şehir içi bisiklet yollarının teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılması için gerekli altyapının oluşturulmasına yönelik olarak, yerel yönetimlerce yapılacak bisiklet yollarına finansal destek sağlanmaktadır. Ülkemiz genelinde bisiklet yolu metrajı 1956 km'ye ulaşmıştır.

Sanayide Yeşil Dönüşüm

Sanayide yeşil dönüşüm, çevresel etkiyi ve sürdürülebilirliği dikkate alan bir dönüşüm süreci olup; bu dönüşüm, yenilikçi ve en iyi çevresel uygulamalarını, temiz üretimi, karbonsuzlaşma faaliyetlerini, enerji ve kaynak verimliliğini artırmayı, yenilenebilir enerji kaynaklarına geçişi teşvik etmeyi, atık yönetimini iyileştirmeyi ve sürdürülebilir üretim ve tüketim modellerini benimsemeyi içerir.

Sanayide yeşil dönüşüm sürecinde önemli bir araç olan, 2010/75/AB sayılı Endüstriyel Emisyonlar Direktifi'nin uyumlaştırılması çalışmaları Bakanlığımız uhdesinde yürütülmektedir.

Bakanlığımızca 2003 yılından bu yana, bahse konu Direktifin sürdürülebilir çevresel kalkınma ve çevreyi kirletmede üretme prensiplerinin mevzuatımıza kazandırılması amacıyla; teknik ve mali altyapı ihtiyacının belirlenmesine yönelik gerçekleştirilen uluslararası ve ulusal projelerle Direktif kapsamında yer alan Enerji, Otomotiv, Çimento, Büyük Yakma Tesisleri, Demir ve Demir Dışı Metal Endüstrisi ve Atık sektörleri özelinde mevzuat hazırlanmıştır. Son olarak yürütülen, Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrolü Kapsamında Türkiye'nin Endüstriyel Emisyon Stratejisinin Belirlenmesi (DIES) Projesi ile Kimya, Mineral ile Gıda, Kağıt, Ahşap, Tekstil ve Deri gibi sektörler için sektörel mevzuat hazırlanarak 33 sektör için tamamlanmıştır.

Diğer taraftan, temiz üretim ve entegre kirlilik önleme ve kontrol yaklaşımı kapsamındaki sektörlerin temiz üretime geçişte çevre dostu teknik ve teknolojilere uyum durumlarının ve yatırım ihtiyaçları ile yol haritasının belirleneceği Ulusal Eylem Planı hazırlanmıştır. Sektörler özelinde yapılan uyum ve maliyet analizleri sonucunda toplam yatırım maliyeti 38 Milyar Avro olarak sektörel uyum yüzdesi ise ortalama %50 olarak belirlenmiştir.

Yürütülen çalışmalar doğrultusunda, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ilan ettiği "Türkiye Yüzyılı" vizyonunda yer alan "Sürdürülebilirliğin Yüzyılı" kapsamında sanayide temiz ve çevreci üretimi teşvik eden, "Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği" Bakanlığımız tarafından 14 Ocak 2025 tarihli ve 32782 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanmış olup 1/12/2025 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Sanayide Yeşil Dönüşüm çalışmaları kapsamında 14 Ocak 2025 tarihinde Sayın Bakanımız Sayın Murat KURUM, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mehmet Fatih KACIR ile TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Sayın Mustafa VARANK'ın katılımıyla Ankara'da gerçekleştirilen Tanıtım Etkinliği ile Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği duyurusu yapılmış, ayrıca Bakanlığımız ile KKB Kredi Kayıt Bürosu arasında sanayide yeşil dönüşümü hızlandıracak "Çevresel Performansa Esas Veri Paylaşımına İlişkin Protokolü" imzalanmıştır.

Ayrıca, Sanayide Yeşil Dönüşüm süreci ile ilgili sanayicimizin mevzuat, tebliğ taslakları ve değerlendirme süreçleri ile bilgilendirilmesi amacıyla geniş katılımlı toplantılar gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda ilk toplantı 7 Mayıs 2025 tarihinde Ankara TOBB'da gerçekleştirilmiş olup yönetmelik kapsamına giren tüm sektörlerden temsilciler yoğun katılım sağlamıştır.

Yönetmelikle, üretimlerini çevre, enerji ve kaynak verimliliği açısından en temiz tekniklerle (Mevcut En İyi Teknikler-MET'ler) gerçekleştirdiğini belgeleyen sanayi tesislerimiz; ,

- yeşil finansmana erişimde öncelik ve avantaj elde edecektir.
- ihracatta eşit şartlarda rekabet edebilme imkânı bulacaktır.
- uluslararası platformlarda tanınırlık sağlayarak firmaların saygınlığını artıracaktır.
- çevreye duyarlı üretim teknikleri uyguladıkları resmî olarak belgelenecek, böylece hem kamuoyu hem yatırımcılar nezdinde güven oluşacaktır.

- kaynak ve enerji verimliliğini esas alan üretim tekniklerine yönelmesi teşvik edilerek maliyetlerin düşmesine ve rekabet gücünün artmasına katkı sağlayacaktır.

Sanayide yeşil dönüşüm belgelendirme sürecinde, görev alacak "SYD Sorumlusu" ve "SYD Başsorumlusu" başvurularının bürokrasinin azaltılması ve süreçlerin hızlı yönetimi amacıyla e-devlet kapısı üzerinden sunulan hizmetler kapsamında Bakanlığımız tarafından geliştirilmiş olan "elektronik başvuru uygulaması"na 30/04/2025 tarihi itibarıyla dahil edilmiştir. Günümüze kadar yaklaşık 1000 adet başvuru yapılmış olup inceleme süreci devam etmektedir. Sektörel görevlendirmeler Yönetmelik yürürlük tarihi itibarıyla Bakanlığımızca gerçekleştirilecektir.

Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim

Akdeniz'in Deniz Ortamı ve Kıyı Bölgesinin Korunması (Barselona) Sözleşmesi dahilinde faaliyet göstermekte olan “Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Bölgesel Aktivite Merkezi (SCP/RAC)” odak noktalığı görevi Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığınca yürütülmektedir.

Bu kapsamda, 28-29 Mayıs 2025 tarihlerinde İspanya'nın Barselona kentinde düzenlenen MedWaves (Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Bölgesel Aktivite Merkezi-eski SCP/RAC) 15. Odak Noktalıkları Toplantısına Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı tarafından katılım sağlanmıştır.

MedWaves'in lider partner olarak Interreg NEXT MED kapsamında 2025 yılında hazırladığı ZeroCarbonSMEs proje projesinde Bakanlığımız “ilişkili ortak” (associated partner) olarak yer almıştır.

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma (Rio+20) Konferansı'nın operasyonel çıktılarında biri olan “Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim ilişkin 10 Yıllık Çerçeve Program (10-YFP)”, Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) altında konuya özel olarak oluşturulan bir Sekretarya tarafından yürütülmektedir.

2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin 12.si “Sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarını benimsemek”tir. Söz konusu hedefin 12.1 numaralı ilk amacı “Sürdürülebilir tüketim ve üretim kalıplarına yönelik 10 Yıllık Çerçeve Programının uygulanması”dır. Bahse konu hedefin izlenmesine yönelik ülkemiz de dahil olmak üzere yapılan raporlamalarda yer alan ilk gösterge “Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Ulusal Eylem Planı'nın hazırlanması” hususudur. Ülkemizin 10 YFP Odak Noktası görevini yürüten Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı'nca belirli dönemlerde UN Portalı üzerinden konuyla ilgili gelişmelere yönelik raporlama yapılmaktadır.

“Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Ulusal Eylem Planı (STÜ-UEP) ve Yol Haritası Geliştirilmesi” çalışmaları kapsamında MedWAVES desteği ile tüketici ürünleri imalatı sektöründe yer alan Elektrikli ve Elektronik Eşya (EEE) Değerler Zinciri üzerine (2019-2020) ve Konut ve İnşaat sektörü özelinde (2021) proje çalışmaları yürütülmüştür.

Son olarak 2023 yılında Boğaziçi Üniversitesi Finansal Uygulama ve Araştırma Merkezi (CARF) ile; Akdeniz STÜ Bölgesel Eylem Planı'nda önceliklendirilen "gıda, balıkçılık ve tarım", "konut ve inşaat", "tüketici ürünleri imalatı" ve "turizm" sektörleriyle bunların yanı sıra giderek çevre boyutları önem kazanan “plastik”, “tekstil” ve “otomotiv” sektörlerini kapsayan “Ulusal STÜ Eylem Planının Hazırlanması Projesi”ne başlanmıştır. Proje kapsamında; Sektörel Değer Zinciri Metodolojisi Raporları, STÜ Uygulamalarına Yönelik Mevcut En İyi Teknikler (BAT) ve En İyi Çevresel Uygulamalar (BEP) kılavuzları, STÜ modellerine yönelik mevzuat, ulusal STÜ eylem planı ve bu planın izlenmesine yönelik yazılım hazırlanması hedeflenmiştir.

Ayrıca ulusal sürdürülebilir tüketim ve üretim eylem planı ile sıfır kirlilik eylem planının hazırlanması kapsamında çalışmalar yürütülmektedir. Yeşil Mutabakat İhtisas Çalışma Grupları (İÇG) kapsamında Sıfır Kirlilik Eylemi İÇG ve Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim

Eylem Planı İçGleri Genel Müdürlüğümüz Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı koordinasyonunda çalışmalarını yürütmektedir.

Emisyon Yönetimi ve Isıtmada Yeşil Dönüşüm

Hava kalitesinin evsel ısınmadan kaynaklanan emisyonlardan etkilenmesinin engellenmesine ilişkin olarak özellikle kış aylarında artan hava kirliliğinin önlenmesine yönelik, "Hava Kirliliğinin Kontrolüne Yönelik Uygulamalar" konulu 2020/25 sayılı Genelge Bakanlığımız tarafından yürürlüğe konulmuştur.

Söz konusu Genelgede Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında düzenlenen Uygunluk İzin Belgesi, Satış İzin Belgesi, Dağıtıcı Kayıt Belgesi, Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesi yerli katı yakıtlar için bu Genelgenin yayım tarihinden itibaren, ithal katı yakıtlar için 1 Ocak 2021 tarihi itibarıyla Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı Katı Yakıt Modülü üzerinden elektronik ortamda düzenlenmektedir. Kullanıma açıldığından bu yana 61.484 belge hazırlanmıştır. Sistemde tüm illerden toplam 5.691 kullanıcı aktif kayıtlı bulunmaktadır. Katı yakıt veritabanı modülü ile illerde kullanılan kömür miktarlarının izlenmesi ve doğrulanması mümkün olmaktadır. Yazılımın bu aracı ile hız, zaman ve kaynak tasarrufu sağlanmaktadır.

Bakanlığımızca; şehirlerimizde hava kirliliğinin en önemli nedeni olan ısınma kaynaklı hava kirliliğinin azaltılmasına yönelik yeşil mutabakat hedefleri doğrultusunda çevreci, konforlu ve ekonomik stratejiler belirlenmektedir. Sanayi atık ısıları, yenilenebilir enerji kaynakları başta olmak üzere bölgesel ısıtma ve soğutma sistemleri ile temiz, ekonomik ısınma ve sıfır emisyonlu binalar hedefi doğrultusunda taslak Isıtmada Yeşil Dönüşüm Stratejisi Belgesi hazırlanmıştır.

Ülkemizin Paris İklim Anlaşması'ndan doğan yükümlülükleri yerine getirmesi için belirlenen "2053 yılı için net sıfır emisyon hedefleri" doğrultusunda, tüm çabaların ülkenin bu hedeflere ulaşmasında hayati önem taşıyacak, mevcut "Bölgesel Isınma Sistemlerinin" korunması ve yaygınlaştırılması amacıyla gerekli strateji ve politikaları benimsemeye odaklanmasını elzem kılmaktadır.

Yine Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde, Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan "Ulusal Yeşil Mutabakat Eylem Planı"nda yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği politikalarının gözden geçirilmesi hedefine yönelik olarak, enerji verimli ve düşük karbonlu ısıtma ve soğutma sistemlerinin yaygınlaştırılması için ulusal strateji belgelerinin, kılavuzların ve yol haritasının hazırlanması çalışmalarının yapılabilmesi için Bakanlığımızca Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı ile işbirliği halinde çalışmaların yürütülmesi planlanmaktadır.

Isınma kaynaklı hava kirliliğinin azaltılması, enerji verimliliği, daha temiz ve konforlu ısıtmanın sağlanması açısından bireysel ısıtma yerine Avrupa ülkelerinde olduğu gibi bölgesel ısıtma sistemlerinin kullanılması için etki analizi çalışmalarının yapılması önem arz etmektedir.

Bu kapsamda; Isınma Kaynaklı Hava Kirliliğinin Yönetimi Projesi Genel Müdürlüğümüzce yürütülmüş olup, bu proje sonucunda Isınma Kaynaklı Hava Kirliliği Yönetimi açısından etkin bir yönetim sisteminin oluşturulması amacıyla kısa, orta ve uzun vadeli hedeflerimizi kapsayacak Strateji Belgesi hazırlanmıştır. Söz konusu belge kısa süre içinde ilgili kurum ve birimlere görüşlerin alınması için iletilecektir. Bununla birlikte, Genel Müdürlüğümüzün Dünya Bankası ile gerçekleştirmeyi planladığı proje çerçevesinde seçilecek il/ilçelerde bölgesel ısıtma sistemlerinin yapılması hedeflenmektedir.

Bölgesel ısıtma sistemleri ile ısınma kaynaklı hava kirliliğini sıfıra indirerek, hava kalitesinin iyileştirilmesi ve dolayısıyla iklim değişikliğine neden olan kirliliğin azaltılması sağlanacaktır.

Hava Kalitesi İyileştirilmesi projeleri çerçevesinde belediyelere sağlanan hibe desteği ile yaklaşık 14000 adet konutun doğalgaza dönüşümü gerçekleştirilmiş olup, hava kirliliğinin azaltılmasına ilişkin alt yapı projeleri çeşitlendirilerek desteklenmeye devam etmektedir.

Büyük Yakma Tesisleri yazılımı ile; 50 MW ve üzerindeki ısı güce sahip enerji üretim tesislerinin yıllık üretim kapasiteleri, kullandıkları yakıt miktarları ile havaya salınan emisyon miktarlarının takip edilmektedir.

Jeotermal üretim tesislerinde H₂S emisyonlarının azaltılmasına yönelik sistemlerin (arıtma sistemleri, ölçüm, sürekli ölçüm vb.) uygulanması amacıyla sektör temsilcileri ve akademisyenler ile bir araya gelinerek sektörün ihtiyaçları tespit edilerek pilot uygulamaların sektörde yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmüştür.

Kara ve Deniz Kaynaklı Kirleticilerin Önlenmesi ve Kimyasalların Yönetimi:

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul Ve Esaslara İlişkin Yönetmelik Çalışmaları

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağına dair alınan kurum görüşleri sonrasında hazırlanan Yönetmeliğin yayımlanması öngörülmektedir.

Bataryalar ve Atık Bataryalar Hakkında Yönetmelik Taslağı

Yeşil Mutabakat Eylem Planında AB'nin politika öncelikleri doğrultusunda belirlenen yeşil ve döngüsel bir ekonomiye geçiş kapsamında AB Döngüsel Ekonomi Paketi'nde yer alan öncelikli ürün gruplarından biri olarak belirlenmiş olan bataryalara ilişkin mevzuat çalışmaları kapsamında yayımlanan 2023/1542 sayılı AB Batarya ve Batarya Atıkları Tüzüğü'ne Ülkemizin uyum sağlaması amacıyla "Bataryalar Ve Atık Bataryalar Hakkında Yönetmelik Taslağı" hazırlanmıştır.

2023/1542 sayılı Tüzüğün ulusal mevzuatımıza aktarılması çalışmaları kapsamında hazırlanan Taslak Yönetmelik ile bataryaların ve atık bataryaların çevre üzerindeki olumsuz etkilerini önleyerek ve azaltarak çevreyi ve insan sağlığını korumak, pazarın etkin işleyişine katkıda bulunmak, bataryaların piyasaya arzı veya hizmete sunulması için uyulması gereken sürdürülebilirlik, güvenlik, etiketleme, işaretleme, bilgilendirme gerekliliklerini belirlemek, batarya özen yükümlülüğü, yeşil kamu alımları, genişletilmiş üretici sorumluluğu, atık bataryaların toplanması ve işlenmesi ile raporlanması için asgari gerekliliklerin belirlenmesini sağlamak amaçlanmaktadır.

Yönetmelik taslağının kurum görüşlerine açılması, gelen görüşler doğrultusunda gerekli güncellemelerin yapılmasına yönelik çalışmalarımız devam etmektedir.

Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Usul ve Esaslar Taslağı

6/3/2024 tarihli ve 32481 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ve 26/12/2022 tarihli ve 32055 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik doğrultusunda yapılan düzenlemeler ile uygulamaların geliştirilmesi ve açıklayıcı örnekler ile desteklenerek netleştirilmesi amacıyla Usul ve Esaslarda güncelleme ihtiyacı hâsıl olduğundan Taslak Usul ve Esas hazırlanmıştır.

Kimyasallar Yönetimi

Ülkemizde imal veya ithal edilen zararlı kimyasalların sınıflandırma ve etiketleme bildirimlerinin Bakanlığımıza bildirilmesi kapsamında, 2025 yılının ilk 6 ayında sanayiciler tarafından Kimyasal Kayıt Sistemine, ÖN-MBDF (5068 adet) ile sınıflandırma ve etiketleme bildirimi (1582 adet) yapılmıştır.

Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmeliğin (KKDİK) daha etkin bir şekilde uygulanabilmesi amacıyla KKDİK Yönetmeliğinin Uygulanmasına İlişkin Usul Esaslar Taslağı hazırlanmıştır.

Zararlı kimyasal imalatçıları veya ithalatçıları tarafından Bakanlığımıza 2014 yılından bu yana gönderilen ve zararlı kimyasalın sınıflandırılmasına ve etiketlenmesine ilişkin bilgiler içeren elektronik bildirimlerin envanteri oluşturulmuş ve Kimyasallar Veri Sistemi (KİMVES) <https://kimves.cevre.gov.tr/KIMVES/> üzerinden halkın erişimine açılmıştır. Burada yaklaşık 20 bin adet farklı maddeye ilişkin olarak kimyasal imalatçısı/ithalatçısı firmalar tarafından beyan edilen 107205 adet bildirimden filtrelenen zararlılık sınıflandırması bilgileri ile etiketleme bilgilerine erişim sağlanabilmektedir, KİMVES elektronik ortamda güncel bir şekilde yayınlanmaktadır.

Kimyasallar sektörünün soru ve sorunlarına cevap oluşturma ve hizmetin etkili bir şekilde yürütülmesini sağlamak için Bakanlığımız kimyasallar mevzuatına ilişkin her türlü güncel mevzuat, rehber doküman vb bilgilerin ayrıca sanayicilerin sorularını doğrudan Bakanlığa ilettikleri Soru Formunun yer aldığı Kimyasallar Yardım Masası kimyasallar.csb.gov.tr web adresinde aktif bir şekilde kullanımdadır. Sanayicilerin soruları günlük olarak takip edilmekte, en kısa sürede yanıtlanmaktadır.

Bazı Zararlı Kimyasalların İhracatı ve İthalatı Hakkında Yönetmelik, 28.01.2023 tarihinde yayımlanmış olup yayımlandığı tarihinden 6 ay sonra yürürlüğe girmiştir. Temmuz 2023-Temmuz 2025 tarihleri arasında bildirimler sistem üzerinden alınmıştır. Gelen tarih itibarıyla Yönetmelik kapsamındaki kimyasallardan toplam 705,296 ton ihraç edilmiştir.

Yönetmelik kapsamında ön bildirimli kabul sistemi (e-obk) üzerinden Bakanlığımıza iletilen ihracat bildirimlerinin kontrolleri sağlanarak onaylanmakta, güncelleme talep edilmekte ya da reddedilmektedir. Gelen tarih itibarıyla Bakanlığımıza toplam 456 bildirim ulaşmıştır.

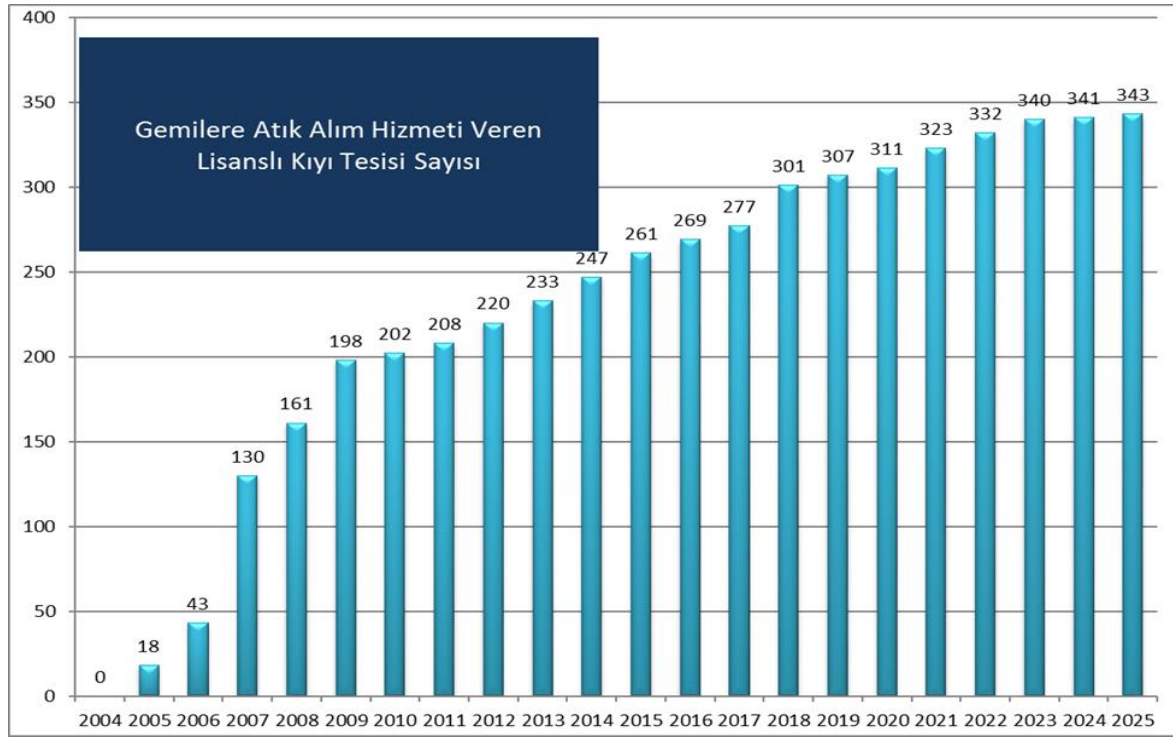
Yönetmelik kapsamında ön bildirimli kabul sistemi (e-obk) üzerinden Bakanlığımıza iletilen ihracat bildirimlerinin kontrolleri sağlanarak onaylanmakta, güncelleme talep edilmekte ya da reddedilmektedir.

Ülkemizin taraf olduğu sözleşmelerden kaynaklanan ülke yükümlülüklerimizin yerine getirilmesi amacıyla; Kalıcı Organik Kirleticiler Hakkında Yönetmelik, Bazı Zararlı Kimyasalların İhracatı Ve İthalatı Hakkında Yönetmelik ve Cıva Hakkında Taslak Yönetmeliğe ilişkin çalışmalar yürütülmekte olup, taraf olunan sözleşmelerde yapılan değişiklikler kapsamında ilgili yönetmelikler güncellenmektedir.

Denizlerimizin Kara Kökenli Kirleticilere Karşı Korunmasına yönelik olarak Barselona ve Bükreş Sözleşmeleri çerçevesinde 2013 yılından itibaren tüm denizlerimiz için Ulusal Eylem Planı hazırlanmaktadır. 5 yıllık döngüler halinde hazırlanan Plan, en son 2023-2028 yıllarını kapsayacak şekilde güncellenmiştir.

Denizcilik Faaliyetlerinden Kaynaklanan Kirliliğin Önlenmesi Faaliyetleri

Ülkemizde, gemilerin normal faaliyetlerinden kaynaklanan atıkların yönetimi, Uluslararası Denizcilik Örgütü tarafından yürütülen ve ülkemizin de 1990 yılında taraf olduğu, “Denizlerin Gemiler Tarafından Kirlenmesinin Önlenmesi Sözleşmesi” (Marpol Sözleşmesi) ile “2019/883/EC sayılı Gemilerin Ürettiği Atıklar ve Yük Artıkları İçin Kullanılan Liman Atık Alım Tesisleri Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi” uyarınca yayımlanan “Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında yürütülmektedir. Yönetmelik ile Türkiye'nin deniz yetki alanlarında bulunan gemilerin ürettiği atıklar ile yük artıklarının denize verilmesinin önlenmesi ve deniz ortamının korunması maksadıyla, kıyı tesisleri tarafından atık kabul tesislerinin kurulması ve işletilmesi ile atık alma gemilerine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Hâlihazırda, ülke genelinde toplam 181 adet atık kabul tesisi ve 65 adet atık alım gemisi ile 343 adet kıyı tesisinde gemilere atık alım hizmeti verilmektedir. Marpol Sözleşmesi kapsamında yer alan deniz araçlarının atıklarının takibi ile yatlar, tekneler gibi Marpol Sözleşmesi kapsamı dışında kalan küçük deniz araçlarının atıklarının takibi Denizcilik Atıkları Uygulaması (DAU) ile çevrim içi olarak gerçekleştirilmektedir.

Deniz Çöpleri ile Mücadele ve Sıfır Atık Mavi

Deniz çöplerinin azaltılmasına yönelik uygulamaların sistematik bir şekilde yürütülmesi, bilinirliğinin sağlanması ve toplumda bu konuda bir duyarlılığın oluşturulması amacıyla, 10 Haziran 2019 tarihinde tüm yurttaki denizlerin korunması ve deniz temizliği seferberliği başlatılmıştır. Sıfır Atık Mavi Hareketi altında, tüm vatandaşlar, sivil toplum kuruluşları, tüm ilgili kurumlar ile basın organlarının deniz çevresinin korunması konusunda duyarlı olmaya ve bilinçlendirme çalışmalarını arttırmaya davet edilmiştir. 10 Haziran 2019 tarihinde yayımlanan Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi uyarınca denize kıyısı bulunan tüm illerimizde Valilerin sorumluluğunda uygulamaya alınan deniz çöpleri il eylem planları çerçevesinde çalışmalar sürdürülmektedir. Sıfır Atık Mavi Hareketi ile başlatılan kampanya ve Deniz Çöpleri İl Eylem Planları kapsamında gerçekleştirilen çalışmalarda bugüne

kadar toplam yaklaşık 275.000 ton atık toplanmıştır. Ayrıca, “İkinci 5 Yıllık Deniz Çöpü İl Eylem Planları” da İl Müdürlüklerimizce hazırlanmıştır.

Deniz Çevresinin Korunması Konusunda Gerçekleştirilen Ulusal ve Uluslararası Faaliyetler

Denizlerin ve deniz ekosistemlerinin korunması ve denize dayalı ekonomik büyümenin sağlanması amacıyla **2053 Cumhurbaşkanlığı hedeflerinde** de yer almakta olan **2053 Sürdürülebilir Mavi Ekonomi Eylem Planı (Mavi Plan)** hazırlıkları kapsamında çalışmalar devam etmektedir.

Uluslararası yükümlülükler çerçevesinde aşağıda verilen sözleşmelerin güncel süreçlerinin takibi ve denizlerle ilgili uygulamaları yapılmaktadır.

- Akdeniz’in Deniz Ortamı ve Kıyı Bölgesinin Korunması Sözleşmesi (**Barselona Sözleşmesi**) ve eki protokolleri
- Karadeniz’in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi (**Bükreş Sözleşmesi**) ve eki Protokolleri
- Antarktika Antlaşması Çevre Koruma Protokolü (**Madrid Protokolü**)
- BM Deniz Hukuku Sözleşmesi Çerçevesinde Devletlerin Yargı Yetkisi Dışında Kalan Deniz Alanlarında Deniz Biyolojik Çeşitliliğinin Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımı (**BBNJ**) Konusundaki Uluslararası Anlaşma

Bu kapsamda;

Ülkemiz 1995 yılında taraf olduğu Antarktika Andlaşması çerçevesinde, bilimsel çalışmalar esnasında Kıta’da çevreye zarar verilmemesi için gereken tedbirlerin alınmasını teminen Antarktika Andlaşması eki Protokolü olan Çevre Koruma Protokolü’nde (Madrid Protokolü) bildirilen şartlara uyulması zorunlu olup, yine bu kapsamda TÜBİTAK-MAM Kutup Araştırmaları Enstitüsü’nün 8 Şubat – 10 Mart 2025 tarihleri arasında 21 kişilik ekip ile 9. Ulusal Antarktika Bilim Seferi için gerekli olan izinler düzenlendi. Andlaşmanın Çevre Koruma Protokolünün uygulanması için Çevre Koruma Komitesi adı verilen uzman danışma organı kurulmuş olup, bu komite her yıl düzenlenen Danışma Toplantısı (ATCM)’nda Protokolün uygulanmasına ilişkin önerilerde bulunmaktadır. Çevre Koruma Komitesi de her yıl ATCM ile bağlantılı olarak toplanmaktadır. Ülkemiz tarafından, bütün taraf ülkelerin temsil edildiği, bu yıl İtalya’nın Milano şehrinde düzenlenen 27. Çevre Koruma Komitesi Toplantısına (27. CEP) katılım sağlanmıştır.

Barselona sözleşmesi kapsamında 05–08 Aralık 2023 tarihlerinde Slovenya’da düzenlenen 23. Taraflar Konferansı’nda (COP23) **Türkiye’de İklim Değişikliği Bölgesel Faaliyet Merkezi Kurulması Kararı (CC/RAC)** alınmıştır. Merkezin kurulması ve aktif hale getirilmesine yönelik hukuki ve teknik çalışmalar devam etmektedir.

Ayrıca Barselona Sözleşmesi çalışmaları kapsamında Ülkemiz Sözleşme Büro Üyeliği görevini sürdürmekte olup, 01-02 Temmuz 2025 tarihlerinde Yunanistan’da düzenlenen 97. Büro Toplantısına katılım sağlanmıştır. Toplantıda CC/RAC’ın görev kapsamının ilk taslağı üzerine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. 8-9 Temmuz 2025 tarihlerinde İstanbul’da gerçekleştirilen toplantı ile Bölgesel İklim Değişikliği Adaptasyon Çerçeve Dokümanı güncelleme çalışmalarına da katılım sağlanmıştır.

Sözleşme kapsamında Faaliyet Merkezleri tarafından yürütülen teknik toplantılara ilgili odak noktalarının katılımı sağlanmaktadır.

9-13 Haziran 2025 tarihlerinde Fransa'nın Nice kentinde düzenlenen 3. Okyanuslar Konferansına katılım sağlandı

Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması (Bükreş) Sözleşmesi Rusya Federasyonu ile Ukrayna arasındaki gerginlikten dolayı 2018'den bu yana aktif faaliyet yürütememektedir.

Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerden Kaynaklanan Deniz Kirliliğine Müdahale

Deniz ve kıyılarımızda, kıyı tesisi ve gemi kaynaklı kirliliklere karşı hazırlıklı olmak ve etkin bir müdahale sağlamak üzere, 5312 Sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun ve bu kanunun Uygulama Yönetmeliği hükümleri uygulanmaktadır. Bu kapsamdaki bir deniz kirliliğine karşı hazırlıklı olma, müdahale ve kurumlar arası işbirliğinin sağlanması amacıyla Bakanlığımızca 1 Ulusal ve 6 Bölgesel Acil Müdahale Planı hazırlanarak yürürlüğe girmiştir. Bahse konu planların güncellenmesine yönelik çalışmalar yürütülmekte olup ulusal müdahale stratejimizin etkinliğinin artırılması hedefi ile yeniden yapılandırılması amaçlanmaktadır. Diğer taraftan, deniz kirliliklerinde müdahalenin coğrafi bilgi sistemi tabanlı bir yazılım ile yönetilebilmesi amacıyla yazılım oluşturulmakta ve acil müdahale planlarının dijitalleştirilmesi hedeflenmektedir. Bakanlığımızca, 2025 yılı ilk yarısı itibarıyla 377 kıyı tesisine ait Risk Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planı Bakanlığımızca onaylanmıştır.

Deniz Dibi Tarama Faaliyetleri

Limanlarda, haliçlerde veya nehir ağızlarda deniz dibinden taranan malzemenin denize boşaltımı ile ilgili faaliyetlere ilişkin olarak 14.01.2020 tarihli ve 31008 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Dip Tarama Malzemesinin Çevresel Yönetimi Yönetmeliği ve Uygulama Genelgesi kapsamında faaliyet sahipleri tarafından Çevresel Yönetim Planı hazırlanarak Bakanlığımıza sunulmakta ve gerekli incelemeler yapılarak uygun bulunanlar için Uygunluk Belgesi düzenlenmektedir.

Yüzme Suyu Alanları ve Kalitesi

Yüzme Suyu Kalitesinin Yönetimine Dair Yönetmelik kapsamında, Sağlık Bakanlığı izlemeden, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ise bu alanlarda kirliliğin önlenmesinden sorumlu otoriteler olarak tanımlanmıştır.

Yüzme sularının kalitesinin belirlenmesi, öncelikle halk sağlığının korunması ve çevre sağlığı için önem arz etmektedir. Bu yüzden gerek Ülkemizde bulunan yüzme alanlarının korunması ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması ve gerekse Avrupa Birliği'nin 2006/07/EC sayılı Yüzme Suyu Direktifine gerekli uyumun temin edilmesi amacıyla Yüzme Suyu Kalitesinin Yönetimine Dair Yönetmelik yayımlanmıştır.

Bakanlığımızca 1436 yüzme alanı için profil belgeleri hazırlanmış ve Yüzme Alanı Bilgi sisteminde "plaj.csb.gov.tr" vatandaş erişimine açılmıştır.

Bu kapsamda her yılın ocak ayı içerisinde Sağlık Bakanlığı'ndan Bakanlığımıza gönderilen yüzme suyu raporları incelenmekte ve gerekli değerlendirme yapılmaktadır.

Yüzme Suyu Profillerinin Geliştirilmesi-2 Projesi, 23 Haziran 2025 tarihinde İstanbul Üniversitesi ile imzalanan protokol ile başlamış bulunmaktadır. Proje bütçesi Bakanlığımız döner sermayesinden karşılanacaktır.

Proje ile; Yeni ilan edilen yüzme alanları için profil belgelerinin oluşturulması, Mevcut profil belgelerinin yeniden değerlendirilmesi ve güncellenmesi, 75 yüzme alanında saha çalışması yapılması, öncelikle orta ve zayıf kaliteye sahip alanların incelenmesi, Orta ve zayıf kaliteye sahip alanların iyileşmesine katkı sağlayacak tedbirlerin belirlenmesi ve uygulanmasına yönelik çalışmaların yapılması, 40 çocuk katılımıyla (20'şerli iki grup halinde) deniz eğitimi kampı yapılması planlanmaktadır.

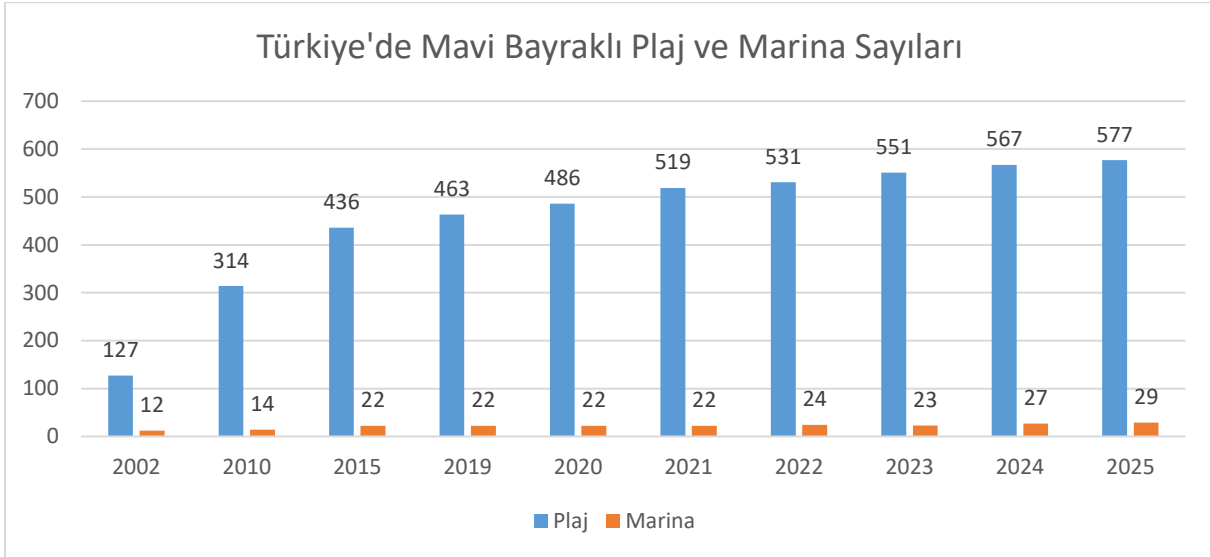
Mavi Bayrak

Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE) koordinatörlüğünde plajlar ve marinalarda denizin evsel nitelikli atıksular tarafından kirliliğinin önlenmesi amacıyla yürütülen Mavi Bayrak Kampanyası'na ülkemiz de 1994 yılından bu yana katılmaktadır. Mavi Bayrak, plaj ve marinalara verilen uluslararası bir çevre ödülüdür. Mavi Bayrak ödülü, 1 (bir) yıl süre ile geçerlidir.

Plaj ve marinalara verilen uluslararası bir çevre ödülü olan mavi bayrak için plajlarda 33 ve marinalarda 21 kriter aranmaktadır. Plajlar için öncelikle deniz suyunun AB Yüzme Suları Direktifi, Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği ve Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği'ne uygun olması ve atık suların uygun olarak bertaraf edilmesi, düzenli olarak deniz suyu analizlerinin yapılması, plajda ve yüzme alanında meydana gelebilecek kirlilik kazalarında uygulanmak üzere acil durum planlarının hazırlanması önem kazanmaktadır. Marinalarda ise başta marina içerisinde deniz suyunun görsel olarak temiz olması, bir çevre politikası ve planının olması, marinalarda olabilecek kazalar için acil durum planı ve güvenlik önlemleri ile birlikte yat ve teknelerden kaynaklanan pis su, sintine suları ve tehlikeli atıkları alabilecek olanakların bulunması gelmektedir.

Yüzme suyu kalitesinin iyi olduğunun bir göstergesi de Mavi Bayrak Ödülüdür. Dünyada 50 ülkede uygulanmaktadır.

Türkiye genelinde 577 adet plaj ve 29 marina ile 8 bireysel yat ve 18 Turizm Teknesi 2025 yılında Mavi Bayrak almaya hak kazanmıştır.

Derin Deniz Deşarjı Proje Onayı

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği (SKKY) Madde 33 uyarınca; “Denize kıyısı olan yerleşimler ve kıyı bölgelerinde bulunan endüstriler için, alıcı ortamda yeterli seyreltme kapasitesinin bulunduğu ayrıntılı mühendislik çalışmaları sonucunda kanıtlanması hâlinde, atıksuların ve soğutma sularının derin deniz deşarjlarıyla bertarafına izin verilir.

Derin deniz deşarjına izin verilebilecek atıksuların özellikleri SKKY Tablo 1 ve Tablo 2 de verilmiştir. Bu tablodaki sınır değerlerden fazla kirlletici özellikler ihtiva eden suların denize boşaltımına izin verilmez. Endüstriyel atıksuların derin deniz deşarjı ise sektör tablolarında bulunan deşarj standartlarının sağlanarak yapılması gerekmektedir.

Bununla birlikte SKKY’nin 53. maddesinde belirtilen “Derin deniz deşarjı ile sonuçlanan atıksu arıtma tesisi projeleri Bakanlık tarafından onaylanır.” hükmü uyarınca, derin deniz deşarjı projeleri (derin deniz deşarjı ve derin deniz deşarjı ile sonuçlanan atıksu arıtma tesisleri projeleri) onaylarına ilişkin usul ve esasların düzenlenmesini amaçlayan 2018/14 sayılı Atıksu Arıtma Tesisi/Derin Deniz Deşarjı Proje Onay Genelgesi yürürlüğe girmiştir. “Çevre mevzuatımıza göre, derin deniz deşarjı yapılabilmesi için çevre izin belgesi alınması esastır. Derin deniz deşarjı izni alan kurum, kuruluş ve işletmeler en az 6 aylık periyotlar hâlinde izleme yapıp, tesisin sınırları içerisinde yer aldığı İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü’ne rapor etmekle yükümlüdürler. İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü’nce gerekli görülen durumlarda izleme periyodunda değişikliğe gidilebilir.”

Bu yükümlülüğün uygulayıcılar açısından netleştirilmesi ve konuya ilişkin hali hazırda yürürlükte olan mevcut çevre mevzuatımızda dağınık bir şekilde bulunan ilke, usul ve esasların tek bir mevzuat çatısı altında toparlanmasının sağlanması amacıyla, Bakanlığımızca 30.07.2009 tarihli ve 2009/16 sayılı Derin Deniz Deşarjı İzleme Genelgesi hazırlanmıştır.

Söz konusu Genelge uyarınca, Derin Deniz Deşarjlarının çevresel etkileri; atıksuda, alıcı ortamda ve derin deniz deşarjı hattında, bu Genelgede verilen parametreler, izleme noktaları, izleme yöntemi ve numune alma aralığına göre, Derin deniz deşarjı izni alan kurum, kuruluş ve işletmeler tarafından izlenir.

SKKY’nin Geçici Madde 13’te mevzuat yayımından faaliyette olan ve kıyından soğutma suyu deşarjı yapan tesisler için yeterli seyreltme kriterlerini sağladıklarını belgelemek üzere 1 yıl

sürekli izleme yapmaları husus yer almaktadır. Bu kapsamda bulunan tesislerin izleme raporları Bakanlığımıza ulaşmış ve raporlara ilişkin çalışmalar yürütülmüştür.

Denizlerde Faaliyet Gösteren Balık Çiftliklerinin Çevresel Yönetimi

28 Ekim 2020 tarihli ve 31288 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Denizlerde Faaliyet Gösteren Balık Çiftliklerinin Çevresel Yönetimi Yönetmeliği ile denizlerde faaliyet gösteren balık çiftliklerinin kurulamayacağı hassas alanların belirlenmesi ve balık çiftliklerinin deniz çevresine olan etkilerinin belirlenerek çevresel yönetimlerine ilişkin usul ve esasların oluşturulması amaçlanmıştır.

Yönetmelik çerçevesinde 1000 ton/yıl ve daha fazla kapasitede balık üretimi/yetiştiriciliği gerçekleştiren balık çiftliklerinin Çevresel Yönetim Planları Bakanlığımıza sunulmakta ve Uygunluk Belgesi düzenlenmektedir.

Bu amaçla 2025 yılı içerisinde 2 balık çiftliğine daha Uygunluk Belgesi verilmiş ve toplamda uygunluk verilen balık çiftliği sayısı 132'e ulaşmıştır.

Tersane, Tekne İmal ve Çekme Yerlerinde Temiz Üretim Tekniklerinin Yaygınlaştırılması

07/12/2022 tarihli ve 32036 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Tersane, Tekne İmal ve Çekme Yerlerinin Çevresel Yönetimi Hakkında Yönetmelik ile Ülkemiz kıyı alanlarında faaliyet gösteren tersane, tekne imal ve çekme yerlerinde inşa, tadilat ve/veya bakım onarım faaliyeti sonucu ortaya çıkan ve deniz kirliliğine ve deniz tabanında birikim oluşturarak uzun sürede ekosistem tahribatına sebebiyet veren kirleticilerin çevresel yönetimine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Yönetmelik kapsamında Çevre İzin Lisansına tabi olan gemi inşası, bakım-onarımı ile 20 metre ve üzerinde yat, tekne inşa ve bakım-onarım yapılan tesisler bulunmakta olup, bu tesislerin deniz çevresine olan olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla;

- Raspa ve boyama işlemleri sırasında oluşan emisyonların önlenmesi,
- Bakım işlemine alınmadan önce gemilerin atıklarının alınması,
- Atık suların tesis alanında toplanması ve arıtılmadan denize ulaşmasının önlenmesi,
- Enerji verimliliği,

hususlarını içeren temiz üretim teknikleri 01.01.2025 tarihi itibarı ile uygulanmaya başlamıştır. Tesisler etki alanında bulunan deniz alanlarında izlemeler yapmakta olup, bunlara ilişkin çalışmalar takip edilmektedir.

Kimyasallar sektörünün soru ve sorunlarına cevap oluşturması ve hizmetin etkili bir şekilde yürütülmesini sağlamak için Bakanlığımız kimyasallar mevzuatına ilişkin her türlü güncel mevzuat, rehber doküman vb bilgilerin ayrıca sanayicilerin sorularını doğrudan Bakanlığa ilettikleri Soru Formunun yer aldığı Kimyasallar Yardım Masası kimyasallar.csb.gov.tr web adresinde aktif bir şekilde kullanımdadır. Sanayicilerin soruları günlük olarak takip edilmekte, en kısa sürede yanıtlanmaktadır.

Bazı Zararlı Kimyasalların İhracatı ve İthalatı Hakkında Yönetmelik, 28.01.2023 tarihinde yayımlanmış olup yayımlandığı tarihten 6 ay sonra yürürlüğe girmiştir. Temmuz 2023-Temmuz 2025 tarihleri arasında bildirimler sistem üzerinden alınmıştır. Geline tarih itibarıyla Yönetmelik kapsamındaki kimyasallardan toplam 705,296 ton ihraç edilmiştir.

Yönetmelik kapsamında ön bildirimli kabul sistemi (e-obk) üzerinden Bakanlığımıza iletilen ihracat bildirimlerinin kontrolleri sağlanarak onaylanmakta, güncelleme talep edilmekte ya da reddedilmektedir. Geline tarih itibarıyla Bakanlığımıza toplam 456 bildirim ulaşmıştır.

Yönetmelik kapsamında ön bildirimli kabul sistemi (e-obk) üzerinden Bakanlığımıza iletilen ihracat bildirimlerinin kontrolleri sağlanarak onaylanmakta, güncelleme talep edilmekte ya da reddedilmektedir.

Ülkemizin taraf olduğu sözleşmelerden kaynaklanan ülke yükümlülüklerimizin yerine getirilmesi amacıyla; Kalıcı Organik Kirleticiler Hakkında Yönetmelik, Bazı Zararlı Kimyasalların İhracatı Ve İthalatı Hakkında Yönetmelik ve Cıva Hakkında Taslak Yönetmeliğe ilişkin çalışmalar yürütülmekte olup, taraf olunan sözleşmelerde yapılan değişiklikler kapsamında ilgili yönetmelikler güncellenmektedir.

Katı Atık Yönetimi ve Sıfır Atık Uygulaması:

Ülke genelinde mahalli idareler arasında bölgesel yönetim birliklerinin oluşturulması, ekonomik olarak sürdürülebilir kapasitede entegre atık yönetim tesisi projeleri geliştirilmesi ve projelerin bir plan dâhilinde uygulanmasının sağlanması amacıyla ilgili mevzuatta öngörüldüğü şekilde atık oluşumunun önlenmesi, atık azaltımı, yeniden kullanım, maddesel geri kazanımın sağlanması, atık taşıma giderlerinin düşürülmesi, gerekli olduğu hallerde aktarma istasyonlarının kullanılması ve ön işlem tesisleri ile düzenli depolama tesislerinin kurulması hedeflenmiştir. Bu kapsamda olabildiğince fazla nüfusa hizmet verecek şekilde entegre atık yönetimi tesislerinin tamamlanması planlanmakta ve düzensiz döküm sahalarının rehabilite edilerek kapatılması, çevreye olan olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi hedeflenmektedir. Bakanlığımızca bu kapsamda yapılan çalışmalar doğrultusunda; 2003 yılında 15 olan düzenli depolama tesisi sayısı Ocak-Haziran 2025 Dönemi itibarı ile 94'e yükseltilmiş olup, bu tesisler ile 1248 belediyede 75,9 milyon nüfusa hizmet verilmektedir. Performans göstergesi, düzenli depolama hizmeti verilen nüfus oranı %94,5'dur. 2024 yılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarını Destekleme Mekanizması (YEKDEM) verilerine göre belediye atıklarının işlendiği 63 ilde bulunan 98 enerji üretim tesisinden yaklaşık 15 milyon hanenin yıllık elektrik tüketimine eşdeğer enerji elde edilmiştir.

Ülke genelinde 456 adet düzensiz döküm sahası bulunmakta olup 219 adedinde atık alımına devam edilmekte, 237 adedinde ise atık alımı sonlandırılmıştır.

Mevcut ve gelecek nesiller için sağlıklı ve yaşanabilir bir çevre oluşturulmasını sağlamak üzere; sürdürülebilirlik ve döngüsel ekonomi ilkeleri ile sıfır atık yaklaşımı çerçevesinde, uluslararası normlar ve ulusal öncelikler gözetilerek, ülkemizin atık yönetimi strateji ve politikaları geliştirilmektedir. Bu amaçla hazırlanan Ulusal Atık Yönetim Stratejisi ve Planı (2025-2035) ile 2035 yılına kadar yapılması planlanan atık yönetim faaliyetlerine yönelik tüm atık türleri için geri kazanım, ön işlem, ara depolama ve bertaraf yöntemlerinin bölgesel olarak belirlenmiş, ihtiyaç duyulan tesis kapasitesi ve yatırımları belirlenmiştir. Buna göre; 2035 yılında atıkların %60'ının geri kazanılması hedeflenmektedir.

Belediye atıklarının insan ve çevre sağlığına etkilerinin en aza indirilerek etkin yönetiminin gerçekleştirilmesi amacıyla belediyelerin finanse etmekte zorlandıkları atık altyapı projelerinin desteklenmesi için Katı Atık Programı (KAP) projesi başlatılmıştır. Bu proje ile proje türü, belediye büyüklüğü, birlik yapısı gibi kriterler çerçevesinde belli oranlarda belediyelere hibe verilerek belediyeler desteklenmekte ve proje Cumhurbaşkanlığı Strateji Bütçe Başkanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile İlbank A.Ş. işbirliği içerisinde yürütülmektedir. 2017 yılında başlatılan proje çalışmaları devam etmekte olup proje ile tüm

vatandaşlarımıza düzenli depolama hizmeti verilmesi hedeflenmektedir. 2018 yılından itibaren yerel yönetimlere 543,1 milyon TL hibe sağlanmıştır.

2024 yılı sonu itibariyle belediye atıklarının işlendiği çevre lisanslı 35 adet mekanik ayırma tesisi, 2 adet biyokurutma tesisi, 18 adet kompost tesisi ve 19 adet biyometanizasyon tesisi bulunmaktadır. Tesislerin mekanik ayırma ünitelerinde ayrıştırılan atıklar; biyometanizasyon, kompost, atıktan türetilmiş yakıt (ATY) ve biyokurutma ünitelerinde değerlendirilmektedir.

Sıfır atık, doğal kaynakların korunması, atık oluşumunun önlenmesi ve atıkların geri dönüştürülerek yeniden kullanılması prensiplerine dayanan bir çevre yönetim yaklaşımıdır. Bu yaklaşım, atık miktarını en aza indirmeyi, geri dönüştürülebilir ve yeniden kullanılabilir malzemelerin değerlendirilmesini, enerji ve kaynak tasarrufunu hedeflemektedir.

Sıfır Atık Projesi 2017 yılında Bakanlığımız öncülüğünde başlatılmıştır. Pilot ölçekte başlayan sıfır atık kapsamındaki çalışmalar kalkınma planlarında yer verilerek ülke politikası haline getirilmiştir.

Sıfır Atık Hareketi kapsamında yapılan çalışmalar ile;

- 2017 yılı haziran ayından bu yana sıfır atık yönetim sistemine geçen bina/yerleşke sayısı yaklaşık **205 bine** ulaşmıştır.
- Sıfır atık konusunda yaklaşık **25 milyon** kişiye eğitim verilmiştir.
- 2017 yılında **%13** olan geri kazanım oranı 2021 yılında **%27,2**'ye; 2022 yılında **30,13**'e, **2023 yılında %34,92**'ye, **2024 yılında %36,08**'e çıkarılmıştır. Geri kazanım oranının **2035 yılında %60'a** çıkarılması hedeflenmektedir.
- Sıfır atık yönetim sisteminin kurulması, işletilmesi ve izlenmesine ilişkin çalışmalara yön vermek amacıyla uygulayıcılara yönelik 11 adet sıfır atık yönetim sistemi uygulama kılavuzu hazırlanmıştır.
- Proje başlangıcından bu yana 32,5 milyon ton kağıt-karton, 9,1 milyon ton plastik, 3,1 milyon ton cam, 6,4 milyon ton metal ve 23,4 milyon ton organik ve diğer geri kazanılabilir atıklar olmak üzere toplamda yaklaşık **74,5 milyon ton** geri kazanılabilir atık, Bakanlığımızdan lisans almış işletmelerce işlenerek ekonomiye kazandırılmıştır.
- Proje başlangıcından bu yana toplanan atıklar geri dönüştürülerek **256 milyar TL** ülkemiz ekonomisine kazandırılmış olup;
 - 40 milyon hanenin 1 yıllık elektrik ihtiyacına eşdeğer (227 milyar kW/h) enerji tasarrufu,
 - İstanbul'un 1,5 yıllık su tüketimine eşdeğer (1,7 trilyon litre) su tasarrufu,
 - Türkiye'deki tüm araçların yıllık yakıt tüketimine eşdeğer (55 milyar litre) petrol tasarrufu,
 - Yaklaşık 40.000 futbol sahası büyüklüğünde bir alan (284 milyon m³) atık depolama alanı tasarrufu sağlanmıştır.
 - Ayrıca Türkiye'deki ormanların %6'sına denk gelen 553 milyon ağacın kesilmesi önlenmiş ve yaklaşık 30 milyon aracın yıllık karbon salınımına eşdeğer 150 milyon ton sera gazı salınımının önüne geçilmiştir.
- Sıfır atık bilincinin artırılması ve kurumsal sıfır atık uygulamalarının yaygınlaştırılması, sıfır atık yönetim sisteminin daha etkin hale getirilmesi, uygulamalı faaliyetler gerçekleştirilmesi amacıyla İl Müdürlüklerimiz tarafından tüm hedef kitleleri

kapsayacak şekilde yıllık eğitim farkındalık planı hazırlanmasına başlanmış olup 81 ilin 2025 yılı Sıfır Atık Eğitim Farkındalık Planı tamamlanmıştır.

- Sıfır atık projesi kapsamında sıfır atık yaklaşımının yaygınlaştırılması, sürdürülebilir üretim ve tüketim ile çevre dostu tüketim alışkanlıklarının kazandırılması, farkındalık oluşturulması amacıyla Millî Savunma Bakanlığı ile 31.12.2021 tarihinde imzalanmış olan protokol kapsamında, 2024 ve 2025 yılları için er ve erbaşlara yönelik sıfır atık eğitim ve farkındalık programları gerçekleştirilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı ve TEMA Vakfı iş birliği ile 25 Aralık 2018 tarihinde imzalanan protokol kapsamında “Okullarda Sıfır Atık Eğitim Projesi” başlatılmış olup söz konusu proje ile doğal varlıkların korunması, çevre dostu tüketim alışkanlıklarının kazandırılması ve atık yönetimi ile ilgili konularda çocuklara farkındalık kazanmasını amaçlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve TEMA Vakfı arasında Sıfır Atık Eğitim iş birliği ve bu kapsamda gerçekleştirilecek faaliyetlere yönelik 13/05/2024 tarihinde protokol yenilenmiştir.

Protokol kapsamında her yaş seviyesine göre ayrı öğretim programı oluşturulmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Okul öncesi ve ilköğretim seviyesi için standart sıfır atık sunumu ve öğretmenler için uygulama rehberi tamamlanmıştır. Yürütülen çalışmalar kapsamında Eğitim Etkinlikleri ile yaklaşık 252.000, Sıfır Atık Eğitim Portalı ile yaklaşık 820.000, toplamda yaklaşık 1.072.000 çocuğa erişim sağlanmıştır. Ortaokul ve lise seviyesi için standart sıfır atık sunumu ve öğretmenler için uygulama rehberi hazırlık çalışmaları devam etmektedir. 2025-2026 öğrenim döneminde uygulamaya başlanması hedeflenmektedir.

- 8 Ekim 2024 tarihinde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü(SYGM) ile Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü(ÇYGM) arasında, Aile Destek Merkezi (ADEM) ve Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM) projeleri ile Vefa (Yaşlı Evde Bakım) Programı'ndaki Sıfır Atık Uygulamalarının yaygınlaştırılması amacıyla sıfır atık yönetim sisteminin kurulması, izlenmesi ile sıfır atık eğitim ve farkındalık çalışmalarına ilişkin işbirliği protokolü imzalanmıştır. Protokol kapsamında Aile Destek Merkezi (ADEM) ve Sosyal Dayanışma Merkezi (SODAM) merkezlerinde sıfır atık yönetim sisteminin kurulması, eğitim ve farkındalık çalışmalarının gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Protokol kapsamında birinci aşamada 24-28 Şubat 2025 haftasında 81 ildeki 7200 VEFA çalışanlarına sıfır atık eğitimi verilmiştir. İkinci aşamada Haziran 2025 döneminde 2500 ADEM VE SODAM koordinatörlerine sıfır atık eğitimi verilmiştir. Protokol kapsamında ADEM VE SODAM kursiyerlerine sıfır atık eğitim ve farkındalık çalışmalarının gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Protokolün uygulanmasına ilişkin geline aşamaların kamuoyuyla paylaşılması kapsamında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı temsilcilerinin katılımıyla 20 Haziran 2025 tarihinde İstanbul'da bir tanıtım programı gerçekleştirilmiştir.

30 Mart Uluslararası Sıfır Atık Günü

- 2023 yılında ilk defa kutlanmaya başlanan Uluslararası Sıfır Atık Günü başta New York olmak üzere Ülkemizde, BM organlarında ve uluslararası kuruluşlarda kutlanmıştır.
- 2024 yılında ikincisi kutlanan “30 Mart Uluslararası Dünya Sıfır Atık Günü” dolayısıyla ABD'nin New York şehrinde bulunan BM Genel Merkezi başta olmak üzere dünyanın dört bir yanında çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir. Etkinliklere dünya çapında birçok önemli isimler katılmıştır.
- Sayın Emine Erdoğan Hanımefendinin de video mesaj yoluyla katıldığı kutlamalar, Birleşmiş Milletlere üye ülkelerin, uluslararası kuruluşların, daimi temsilcilikler ve dış misyonların katılımıyla; New York'ta, BM Çevre Programı'nın (UNEP) öncülüğünde,

BM-Habitat'ın desteğiyle BM Genel Merkezi'nde, Viyana'da BM merkezinde, Roma'da BM Gıda ve Tarım Teşkilatı (FAO) merkezinde, Paris'te Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Oditoryumunda, Paris'te Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) Genel Merkezinde, Cenevre'de BM Cenevre Ofisinde ve Nairobi'de BM Habitat merkezinde gerçekleştirilmiştir.

- 2025 yılında üçüncüsü "Moda ve tekstilde sıfır atığa doğru" temasıyla düzenlenen "30 Mart Uluslararası Dünya Sıfır Atık Günü" dolayısıyla Birleşmiş Milletler Sıfır Atık Yüksek Düzeyli Şahsiyetler Danışma Kurulu Başkanı Emine Erdoğan, BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'in de katılımıyla BM Genel Kurulu'nda katılımcılara hitap etmiştir.
- Ayrıca, Birleşmiş Milletler binasının bahçesinde 30 Mart Uluslararası Dünya Sıfır Atık Günü dolayısıyla Sıfır Atık Enstelasyon Sergisi ziyarete açılmıştır. Birleşmiş Milletler Sıfır Atık Yüksek Düzeyli Şahsiyetler Danışma Kurulu Başkanı Emine Erdoğan tarafından açılışı gerçekleştirilen sergi ziyaretine, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, BM En Az Gelişmiş Ülkeler, Denize Erişimi Olmayan Gelişmekte olan Ülkeler ve Küçük Ada Ülkeleri Ofisi Yüksek Temsilcisi Rabab Fatima, BM Genel Sekreter Yardımcısı Ligia Noronha, Sıfır Atık Danışma Kurulu üyeleri, modacılar ve diplomatik misyonların temsilcileri eşlik etmiştir.

2.1.2. PROJELER

AAT Ulusal Tasarım Kriterleri Belirleme (2024K06-226052):

(Döner Sermaye)

Proje ile Bakanlığımızca, istenilen düzeyde arıtma verimini sağlayabilecek, döngüsel ekonomi yaklaşımıyla uyumlu, doğal kaynakları koruyan, iklim ve sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağlayan, kaynak ve enerji verimliliğini hedefleyen atıksu arıtma tesislerinin tasarlanmasını sağlamak amacıyla, bölgesel şartlar da dikkate alınarak ülkemize özgü tasarım normlarının ve kriterlerinin belirlenmesi planlanmaktadır.

Proje kapsamında;

- Mevcut evsel/kentsel AAT'lerde tasarım hatalarından kaynaklanan proses sorunlarının belirlenerek değerlendirilmesi,
- Konuyla ilgili diğer ülkelerde bugüne kadar yapılan çalışmaların değerlendirilmesi,
- Bölgesel şartlar dikkate alınarak ülkemize özgü evsel/kentsel AAT'lerin tasarımına yönelik teknik bilgi alt yapısının oluşturularak tasarım normları ve kriterlerinin belirlenmesi,
- Optimum yatırım ve işletme maliyetli AAT'lerin tasarlanmasına yönelik önerilerin geliştirilmesi,
- Ayrıca tesislerin kapasitelerinin en verimli işletimi ve ileri arıtma için revizyon gerekliliklerinin belirlenmesi,
- En uygun arıtma prosesleri, sistem konfigürasyonu ve teknolojisi, havuz hacimleri ve ekipman kapasitelerini belirleyen bir tasarım yazılımının geliştirilmesi.
- Simülasyonlar ile proses hesaplarının kontrol edilmesi için metodoloji geliştirilmesi,

- Geri kazanım ve kaynak verimliliği çerçevesinde sürdürülebilirliğin değerlendirilerek seçilen pilot AAT'lerin döngüsel ekonomi ilkeleri ışığında biyorafineri tesislerine dönüşebilme potansiyellerinin belirlenmesi,

hedeflenmektedir.

Proje kapsamında mevcut AAT verilerinin değerlendirilme çalışmaları tamamlanmıştır. Dört adet çevrimiçi proje değerlendirme toplantısı gerçekleştirilmiştir. Saha çalışmalarına başlanmıştır. Bakanlığımız tarafından saha çalışmalarının bazılarında katılım sağlanmıştır. Konuyla ilgili diğer ülkelerde bugüne kadar yapılan çalışmalar incelenmiştir. Proje kapsamında seçilen 21 adet AAT'den 10 tanesinde saha ziyaretleri gerçekleştirilmiş olup, atıksu deneysel karakterizasyon çalışmalarına başlanmıştır. Birinci Ara Rapor Bakanlığımıza sunulmuştur.

Endüstriyel Atıksu Profili Belirleme (2024K06-226053):

(Döner Sermaye)

Ülkemizde faaliyet gösteren sanayi sektörlerinde kullanılan hammadde ve kimyasallar vb. dikkate alınarak sektörel atıksu profilinin çıkarılması, sanayi sektörleri için atıksu envanterinin oluşturulması, sektöre özgü atıksuda bulunan konvansiyonel kirleticiler, ağır metaller ve diğer tehlikeli maddelerin tespit edilmesi, Avrupa Birliği mevzuatı ve uygulamaları da dikkate alınarak sektöre özgü atıksu deşarj standartlarının belirlenmesi ve uygulanabilirliğinin değerlendirilerek daha gerçekçi deşarj kriterlerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Endüstriyel atıksular; endüstri türüne, işlenen hammaddeye, üretim prosesi-teknolojisine, su kullanımına, tesis büyüklüğüne ve tesis yaşına bağlı olarak farklılıklar göstermektedir. Endüstriyel atıksu yönetimi, sanayiden kaynaklanan atıksuyun miktar ve özelliklerinin bilinmesiyle mümkündür. Bu kapsamda, endüstriyel atıksu oluşumuna yönelik politika ve stratejilerin belirlenebilmesi ve sektör özelinde endüstriyel atıksu yönetimi için yol haritalarının belirlenmesi için öncelikli olarak Ülke genelinde endüstriyel atıksu durumunun ortaya konması gerekmektedir. Bu amaçla, tüm sanayi sektörleri için sektörel envanter oluşturulması, kullanılan hammadde ve kimyasallar vb. dikkate alınarak sektörel atıksu profilinin çıkarılması, sektöre özgü konvansiyonel kirleticiler, ağır metaller ve diğer tehlikeli maddelerin tespit edilmesi, MET bazlı emisyon sınır değerleri de göz önünde bulundurularak yeni deşarj standartlarının belirlenmesi ve uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

Projenin Hedefleri:

- ✓ Ülkemizde faaliyet gösteren endüstriyel sektörlerin belirlenmesi, atıksu karakterizasyonu ve üretim proseslerinin özelliklerinin tanımlanması,
- ✓ Sektörel atıksu profilinin belirlenerek konvansiyonel kirleticiler, ağır metaller ve AB mevzuatında belirlenmiş öncelikli maddelerin sektörel dağılımının tespit edilmesi, sektöre özel MET bazlı emisyon sınır değerleri de değerlendirilerek sektörel deşarj kriterlerinin geliştirilmesi,
- ✓ Endüstriyel atıksu altyapı problemlerinin, iyileştirme ihtiyaçlarının, temel ve tamamlayıcı tedbirlerin ve bu kapsamda yapılacak yatırımların tespit edilmesi,
- ✓ Ülke genelindeki her bir sektör için sanayi envanterinin geliştirilebilmesi amacıyla Bakanlığımız Atıksu Bilgi sisteminin desteklenmesi,
- ✓ Sektörden kaynaklanan atıksu yönetiminde karşılaşılan sorunların tespiti, çözüm önerilerinin ve alternatif yöntemlerin belirlenmesi,
- ✓ Proje sonunda elde edilen çıktıların mevzuata aktarılması yönünde Düzenleyici Etki Analizi çalışması yapılması,

- ✓ Düzenleyici Etki Analizi sonuçları dikkate alınarak Taslak Mevzuat çalışması yapılması,
- ✓ SKKY'nin geliştirilmesi faaliyeti çerçevesinde; boşluk analizi yapılması, ülkemizin sanayi atıksu profilini yansıtabilecek şekilde Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin güncellenmesi
- ✓ Türkiye'de faaliyet gösteren tüm sektörlerin atıksu yönetimi için rehber kılavuzların hazırlanması, bahse konu faaliyet çerçevesinde eğitim programı ile eğitim dokümanlarının hazırlanması,
- ✓ Kapasitenin güçlendirilmesi (Merkez ve taşra teşkilatı personeli) amacıyla her bir sektör için eğitim programlarının düzenlenmesi, bahse konu faaliyet

çerçevesinde eğitim dokümanlarının hazırlanması ve saha ziyaretlerinin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Proje tutarı 39.405.901 TL (KDV Hariç) dir. Bakanlığımız Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü ile Bursa Teknik Üniversitesi Rektörlüğü arasında 14 Ekim 2024 tarihinde imzalanan protokol ile başlayan projenin, 15 Ekim 2026'da tamamlanması planlanmaktadır.

Proje Açılış Toplantısı 26 Aralık 2024 tarihinde Bakanlığımız ana hizmet binası konferans salonunda gerçekleştirilmiştir

Proje başladığı tarihten itibaren, endüstriyel atıksu yönetimine ilişkin literatür araştırmaları, uluslararası mevzuatta atıksuda izlenen kirletici parametrelerin ve deşarj standartlarının incelenmesi, sektörel eğitimler, saha ziyaretleri, anket çalışmaları ve diğer sektörel faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

Sektörel faaliyetlere yönelik literatür araştırma kapsamında, saha çalışmaları ve sektörel eğitim içerikleriyle uyumlu olacak şekilde sektörel çalışmalar yürütülmektedir.

Saha çalışmaları kapsamında; alkolsüz içecek üretimi, boya üretimi, cam üretimi, soda üretimi, kağıt üretimi, bira üretimi ve petrokimya sanayi sektörlerine yönelik 16 saha ziyareti gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu, saha ziyaretlerindeki sektörel faaliyetlerle ilişkili olarak 14 adet sektörel eğitim düzenlenmiştir. Ayrıca, AB mevzuatındaki endüstriyel atıksu yönetimine ilişkin eğitim gerçekleştirilmiştir.

Sektörel anket çalışmaları kapsamında 7 tesisten tamamlanmış anket dönüşü sağlanmıştır. Geriye kalan 4 tesis için de anket tamamlanmasına yönelik görüşmeler devam etmektedir.

Atıksu numune alma ve analiz çalışmaları kapsamında pilot tesisler taslak olarak belirlenmiş ve İdare'nin değerlendirmesine sunulmuştur.

OSB Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanımı (2025K06-247883): (Döner Sermaye)

Ülkemizde faaliyette olan tüm OSB'lerden kaynaklanan atıksuların karakteristiği, su kullanım ve atıksu miktarları ile karakterizasyonlarının belirlenmesi, arıtılmış atıksuların yeniden kullanım potansiyellerinin tespiti ve proses/kullanma suyu kalitesinin belirlenmesi, simbiyoz olanaklarının araştırılması, OSB'ler için sürdürülebilir atıksu yönetim modellerinin geliştirilmesi, su kullanımı yoğun olan ve su kıtlığı bulunan yörelerde yer alan pilot OSB'lerde fayda/maliyet analizleri yapılarak Fizibilite Raporlarının hazırlanması, OSB'lere arıtılmış atıksuların yeniden kullanımına ilişkin eğitim verilmesi ve OSB'lerde Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanımına Yönelik Eylem Planı hazırlanması planlanmaktadır.

Proje ile;

- Ülkemizde faaliyette olan tüm Organize Sanayi Bölgelerinden(OSB) kaynaklanan atıksuların karakteristiği, su kullanım ve atıksu miktarlarının ve karakterizasyonlarının belirlenmesi,
- Arıtılmış atıksuların yeniden kullanım potansiyellerinin tespit edilmesi, OSB'ler için sürdürülebilir atıksu yönetim modellerinin geliştirilmesi, OSB'lerden kaynaklanan arıtılmış atıksuların sulama suyu ve diğer kullanım olanaklarının ve OSB içerisinde endüstriyel simbiyoz olanaklarının araştırılması,
- Her bir OSB'de ihtiyaç duyulan proses/kullanma suyu kalitesinin belirlenmesi,
- Arıtılmış kentsel atıksuların OSB'ler tarafından kullanım imkanlarının (soğutma, proseste kullanım vb.) araştırılması,
- Atıksu Arıtma Tesisi bulunmayan veya belediye kanalına bağlı olan OSB'ler için arıtılmış atıksularını yeniden kullanacak şekilde Atıksu Arıtma Tesisi planlama/tasarım önerileri getirilmesi,
- Su kullanımı yoğun olan ve su kıtlığı bulunan yörelerde yer alan OSB'ler için arıtılmış atıksuların yeniden kullanımı için belirlenen pilot OSB'lerde Fizibilite raporlarının hazırlanması,
- Fayda/Maliyet Analizlerinin yapılması,
- Atıksu Arıtma Tesisi Yatırım/Geliştirme ihtiyaçlarının ortaya çıkarılması,
- OSB'lerde mevcut, planlanan ve potansiyel atıksu geri kazanım uygulamalarında membran proseslerden kaynaklanacak konsantrenin yönetiminin değerlendirilmesi, ülkemize özgü, çevre dostu, sürdürülebilir, teknik ve ekonomik açıdan uygulanabilir alternatif konsantre atıksu yönetim stratejilerinin belirlenmesi/geliştirilmesi,
- OSB'lerde Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanımına Yönelik Eylem Planı hazırlanması,
- OSB'lerde arıtılmış atıksuların yeniden kullanımına ilişkin OSB'lere eğitim verilmesi hedeflenmektedir.

Yatırım Programına kabul edilen Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanım Potansiyelinin Araştırılması Projesi proje tutarı toplam 10.000.000 TL olarak Yatırım Programında kabul edilmiş (15 Ocak 2025 tarihli ve 32783 sayılı Mükerrer Resmi Gazete. Karar Sayısı: 9409; Proje No: 2025K06-247883) ve 2025-2026 yıllarını kapsamaktadır.

Güncel durumda, fiyat araştırması için bir üniversiteden fiyat teklifi alınmış ve 28.04.2025 tarih ve 12276274 sayılı Strateji Geliştirme Başkanlığına yazılan yazı ile ek ödenek talebinde bulunulmuştur. Proje için ek ödenek talebine ilişkin sürecin sonuçlanması beklenmektedir.

"Toprak Kalitesini İyileştirmek, Arazi Tahribatını Önlemek ve İklim Değişikliğinin Etkilerini Azaltmak İçin Arıtılmış Atıksu ve Arıtma Çamurunun Güvenli ve Etkin Kullanımının Teşvik Edilmesi Projesi (GCP/TUR/11826/GFF)"

Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü ve Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü'nün ortaklaşa olarak Küresel Çevre Fonu (GEF) iş birliğinde yürüteceği proje ile arazi tahribatına

uğramış topraklarda evsel ve kentsel atıksu arıtma tesislerinde oluşan organik maddece zengin arıtma çamurları ve arıtılmış atıksuyun toprak iyileştirici olarak kullanılması; toprağın kalite, su ve karbon tutma kapasitesi üzerindeki etkisinin belirlenmesi hedeflenmiştir.

GEF-8 dönemine sunulan projemiz GEF Sekreteryası tarafından 02.12.2024 tarihinde kabul edilmiş olup, bu tarih itibarıyla ana doküman hazırlama süreci devam etmektedir.

Konya-Karapınar'da uygulanacak projenin bütçesi 1.200.000 \$, süresi 4 yıldır.

Katı Atık Programı (2017K08-28036):

Büyükşehir belediyeleri ile belediyelerin/birliklerin atık yönetimi yatırımlarını en uygun ve ekonomik şekilde gerçekleştirmeleri, atık yönetiminde çevresel yükümlülüklerini yerine getirmeleri amacıyla Katı Atık Programı (KAP) Projesi başlatılmıştır.

KAP Projesi büyükşehir belediyeleri ile belediyelerin/birliklerin, entegre atık yönetimi tesisi, II. sınıf düzenli depolama tesisi, mevcut II. sınıf düzenli depolama tesisine ilave lot, ön işlem tesisi (mekanik ayırma, biyokurutma veya atıktan türetilmiş yakıt tesisi) ve atık aktarma istasyonu yapım işleri, uygulama projelerinin hazırlanması, uygun görülmesi/onaylanması ile ilgili her türlü iş ve işlemleri kapsamaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından 17.05.2017 tarihinde yatırım programına alınan projenin 40 Milyon TL tutarındaki 2017 yılı ödeneği 2017 yılında kullanılamamış olup 2018 yılında kullanılmıştır. 2018 yılından itibaren yerel yönetimlere 543,1 milyon TL hibe sağlanmıştır.

Atık Yönetimi Maliyet Belirleme (2023K08-207616):

2022 yılı yatırım programına “Atık Yönetiminde Maliyet Belirlenmesine Yönelik Kılavuz Hazırlanması” önerilmiş olup 2022 yılı yatırım programına dahil edilmiştir. Ancak proje bütçesi dikkate alındığında 2022 yılı içerisinde artan maliyetler nedeniyle proje gerçekleştirilememiş olup 2025 yılı yatırım programına proje bütçesinde revize yapılarak başvurulmuştur. Proje bütçesi 5 milyon TL olarak süresi 2023-2026 olarak revize edilmiştir.

Proje kapsamında;

- Yerel yönetimlerin atık üreticilerine sağladıkları atık yönetim hizmetleri için belirlenen evsel katı atık tarife ve ücretlerinin yer aldığı kılavuzun değerlendirilmesi,
- Genişletilmiş üretici sorumluluğu kapsamında olan ürünlerin atık durumuna gelmesi durumunda belediyeler tarafından yönetiminin sağlanması için gerekli olan maliyetlerin ortaya konulması,
- Evsel katı atık tarife ve ücretlerinin yer aldığı kılavuzun bu maliyetler de dikkate alınarak revize edilmesi,
- Yerel yönetimlerin atık yönetim hizmetlerini yerine getirebilmeleri için tam maliyet esaslı tarifelerin belirlenmesine ilişkin tüm bu bileşenlerin yer aldığı hesaplama aracının oluşturulması,

- Hesaplama aracı kullanılarak yerel yönetimlerin atık yönetim hizmetlerinde gelir gider dengesinin belirlenmesi ve kamu özel işbirliği projelerinde yerel yönetimler ve yüklenici/yatırımcı arasındaki gelirin pay edilmesinde izlenecek yöntemin belirlenerek buna dair uygulama kılavuzunun hazırlanması

sağlanacaktır.

Teknik şartname hazırlık çalışmaları devam etmekte olup 2025 yılı ödeneğinden henüz harcama yapılamamıştır.

Arsuz Katı Atık Yönetimi Tesisi (2025K08-263549):

Hatay Büyükşehir Belediye Başkanlığının belediye atık yönetimi yatırımlarını en uygun ve ekonomik şekilde yapması, atık yönetiminde çevresel yükümlülüklerini yerine getirmesi amacıyla önerilen proje Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından onaylanmıştır.

Proje ile Hatay İlinin belediye atık yönetiminde çevresel yükümlülüklerini yerine getirmesi, entegre atık yönetim tesislerinin (ön işlem tesisleri ve düzenli depolama tesisleri) faaliyete geçirilmesi ve atık yönetim tesisleri finansman eksikliğine katkı sağlanması hedeflenmektedir. Yapılacak tesislere ilişkin her türlü rapor, tesis inşaatı vb. proje çıktısı olarak kabul edilecektir. Yapım İş, İller Bankası A.Ş. tarafından yürütülecektir. Yapım işine fizibilite raporu, ÇED süreci ve uygulama projesi tamamlanmasını müteakip başlanacaktır.

Proje bütçesi 900.000.000 TL olup 2025-2026 yıllarında projenin tamamlanması öngörülmektedir.

Projede belirlenen 2025 yılı yatırım programı ödeneğinin kullanılabilmesi için fizibilite raporu, ÇED süreci ve uygulama projesi süreçleri sürdürülmektedir. Fizibilite raporu Bakanlığımızca uygun görülmüştür.

Bu proje sonunda Hatay İli'nde belediye atık yönetimi ile ilgili sorunlar giderilecek ve tüm il sınırlarına atık yönetim hizmeti verilecektir

Türkiye'nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Değerlendirilmesi için Teknik Destek (AB-1) (2022K10-181853):

Türkiye'nin sürdürülebilir ve kaynakları verimli kullanan bir ekonomiye geçişine katkıda bulunmak, döngüsel ekonomiye geçişi hızlandırmak için 2021 yılında hazırlanan Yeşil Mutabakat Eylem Planı çerçevesinde Türkiye olarak ülkemiz kaynaklarının verimli kullanılması, ürün tasarımıyla başlayan yaşam döngüsünün etkin bir şekilde tamamlanarak atığın kaynak olarak değerlendirilmesi için IPA II Dönemi kapsamında Avrupa Birliği (AB) fonlarıyla "Türkiye'nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Değerlendirilmesi için Teknik Destek Projesi (DEEP)" 07.02.2022 tarihinde resmi olarak başlamıştır. 3 yıl süreli olan proje 11.02.2025 tarihinde resmi olarak tamamlanmıştır.

Sözleşme bütçesi olan 3.198.250 Avro'nun % 85 oranındaki (2.718.512,5 Avro) kısmı Avrupa Komisyonu tarafından karşılanmakta, % 15 oranındaki (479.737,5 Avro) kısmı ise ulusal katkı payı altında Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğümüz bütçesi üzerinden karşılanmaktadır.

Kaynak kullanımı yoğun, çevresel etkileri yüksek olan 7 sektöre (plastik, tekstil, ambalaj, gıda ve biyokütle, elektronik ve bilgi iletişim, batarya ve araç, inşaat ve binalar) öncelik verilen Projenin temel amaçları arasında;

- Türkiye genelinde daha verimli kaynak ve atık yönetimine de katkıda bulunan döngüsel ekonomiye geçişi teşvik etmek,
- AB Döngüsel Ekonomi Paketi doğrultusunda Türkiye'nin döngüsel ekonomiye geçişte kurumsal ve teknik kapasitesini güçlendirmek,
- Ülkemiz şartlarına uygun kapsamlı bir ulusal strateji ve eylem planının geliştirilmesi, yer almaktadır.

Projenin önemli çıktıları aşağıda verilmektedir;

- Döngüsel Ekonomi Paketi ile uyumlu atık ve kaynak yönetimine ilişkin Ulusal Döngüsel Ekonomi Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanmıştır.
- Tek Kullanımlık Plastikler, Deniz Çöpleri ve Mikroplastikler Yol Haritası hazırlanmıştır.
- Yaşam Döngüsü Analizi Kılavuzu hazırlanmıştır.
- Sektörel Etki Analizi (SEA) çalışması gerçekleştirilmiştir.

STÜ Ulusal Eylem Planı Hazırlanması (2022K10-183739):

2023 Yatırım Programında yer alan STÜ Ulusal Eylem Planı Hazırlanması Projesi protokolü 3f kapsamında Boğaziçi Üniversitesi ile imzalanmış olup, proje 02.02.2023 tarihi itibarıyla başlamıştır.

Proje ile, Ulusal Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Eylem Planının hazırlanması hedeflenmekte olup, proje kapsamında sektörün mevcut durum analizi, değer zinciri metodolojisi, STÜ sektörlerine yönelik rehber dokümanların hazırlanması, STÜ sektörlerine yönelik BAT ve BEP kılavuzu ve sektör notu, sektörü ve kamuyu bir araya toplayan çalışma grubu toplantıları, çalıştaylar, farkındalık eğitimi, STÜ Ulusal Eylem Planının İzlenmesi Yazılımı, taslak mevzuat hazırlanması ve STÜ uygulamaları platformunun oluşturulması çalışmalarının yürütülmesi planlanmaktadır. Proje kapsamında; küresel sürdürülebilir kalkınmanın, toplumun tüketim ve üretim modelini değiştirerek sağlanabileceği düşüncesiyle, kritik sektörlerde yerel ve ulusal eylemlerle daha sürdürülebilir tüketim ve üretim modellerinin oluşturulması hedeflenmektedir.

15.02.2023 tarihinde proje başlangıç toplantısı gerçekleştirilmiştir. Projede sunulan iş paketleri kapsamında 2023 yılında 3.000.000TL, 2024 yılında 6.000.000TL ödeme gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında 27/12/2024 tarihinde imzalanan ek protokol ile proje süresi 200 gün uzatılmasına karar verilmiştir.

Proje kapsamında çalışmak üzere 7 sektör belirlenmiş olup, bu sektörler; gıda, balıkçılık ve tarım, tekstil, otomotiv, konut ve inşaat, plastik, tüketici ürün imalatı, turizm sektörleridir.

Proje ile 2025 yılında:

- 14-15 Mayıs 2025 tarihlerinde Boğaziçi Üniversitesi Kampüsünde “Eylem Planı ve Strateji Belgesi Hazırlama Çalıştayı” gerçekleştirilmiştir.

STÜ UEP Eylem Planı İzleme Yazılımı, Sektörel BAT ve BEP Kılavuzları, Rapor ve eylem planı hazırlanması çalışmaları yürütülmüştür.

Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol (EKÖK) (2018K10-150237):

EKÖK Sektör Uzmanı (2018K10-150237-183734):

EKÖK Sektör Uzmanı Projesi, 2023 Yılı Yatırım Programının DKH-Sosyal-Çevre Sektöründe, no'lu "Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol" başlıklı toplulaştırılmış projede alt proje (Danışmanlık, Etüt-Proje, Müşavirlik) olarak yer almakta ve 9 500 000 TL'lik bütçe ile 3 (üç) yıl süreli olarak planlanmış olup, 3/f kapsamında Boğaziçi Üniversitesi ile 17.10.2024 tarihinde imzalanan protokol sonrası 18.10.2024 tarihinde başlamıştır.

Proje ile, Endüstriyel Emisyonlar Direktifi (EED- 2010/75/AB Bölüm 1 ve 2’de yer alan Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol (EKÖK) yaklaşımının uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında taslak mevzuatta tanımlanan ve bazı nitelikleri belirtilen çevresel sürdürülebilirlik baş uzmanı ve uzmanları için yönelik hukuki, teknik ve finansal alt yapının oluşturulmasına yönelik işler bu iş kapsamında yürütülecektir. EED Ek 1 kapsamına giren faaliyetlere yönelik Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgelendirme Sistemi Uygulamasına geçiş süreci için kurumsal altyapının güçlendirilmesi ile, çevresel sürdürülebilirlik uzman ve baş uzmanlarının alması gereken eğitimler ile çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi ve teknik dokümanların hazırlanması hedeflenmektedir. Proje sonucunda çerçeve mevzuata bağlı olarak uzmanlar tarafından kullanılacak sektörel tebliğler, MET Kontrol Listeleri dikkate alınarak oluşturulacak tebliğ ekleri ve eğitim dokümanlarının oluşturulması beklenmektedir.

Bakanlığımızca Endüstriyel Emisyonlar Direktifi kapsamında sektörel ve teknik olarak yürütülen tüm proje çıktıları (IPA 1 Teknik Yardım ve Eşleştirme Projesi, çimento ve otomotiv üretim tesisleri, büyük yakma tesisleri, demir ve demir dışı metal tesisleri, tekstil ve deri vb.) ve EKÖK Atık ve DİES Projeleri çıktıları, Tebliğ taslakları, Mevcut En İyi Teknikler (MET) Referans ve MET sonuç belgeleri, Endüstriyel Emisyonlar Özelinde Ulusal Eylem Planı, Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgelendirme Yazılımı ve Prosedürü alt yapısı ve bilgi belge birikimi kullanılarak, Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgelendirme sürecinde ve izleme süreçlerinde yer alacak Taslak Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliğinin uygulanmasında kilit rol oynayan çevresel sürdürülebilirlik başuzmanı ve uzmanlarına yönelik hukuki, teknik ve finansal alt yapısının oluşturulmasının yanı sıra taslak tebliğler ve eklerinde AB de yapılacak son düzenlemeler de dikkate alınarak güncellenmesi hedeflenmektedir.

Bu kapsamda AB MET referans dokümanlarının oluşturulduğu Sevilla Büro çalışmaları kaynak alınarak, daha önceki projelerde elde edilmiş olan mevzuat (yönetmelik, tebliğ vb.) taslakları ve MET kontrol listeleri de kullanılarak AB ve OECD ülkeleri uygulamaları incelenerek nitelikli çevresel sürdürülebilirlik uzmanı ve başuzmanı havuzunun oluşturulması planlanmaktadır.

Proje ile 2025 yılında,

- 22-24 Ocak 2025 tarihlerinde Proje Yönetimi ve Değerlendirme ve Sektörel Tebliğ Taslakları hazırlanmasına ilişkin Toplantı gerçekleştirilmiştir.

- 9-11 Nisan 2025 tarihlerinde Boğaziçi Üniversitesi Kampüsünde Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği kapsamında Sektörel Tebliğler için puanlama ve değerlendirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Türkiye’de Sanayi Emisyonlarının Azaltımı Projesi (Dünya Bankası)

Ülkemizin sürdürülebilir kalkınma ve 2053 Net Sıfır Emisyon hedefleri doğrultusunda; Dünya Bankası’nın da yer aldığı farklı uluslararası finansman kuruluşları arasında 22 Ekim 2021 tarihinde imzalanan Mutabakat Zaptı çerçevesinde ülkemize 3 milyar 157 milyon dolarlık finansman sağlanmıştır. Bu kaynağın bir kısmının ülkemizde emisyon azaltımını sağlayacak proje ve programları desteklemek üzere kullanılması planlanmıştır.

Bu hedef doğrultusunda, Dünya Bankası yetkilileri ile Genel Müdürlüğümüz arasında 2022 yılından bu yana yapılan istişareler sonucunda "Türkiye’de Emisyonlarının Azaltımı" konusunda ortak bir çalışmanın yürütülmesi konusunda mutabık kalınmıştır. Söz konusu projenin 3 paket (sanayi, ısınma ve kentsel ulaşım) halinde yürütülmesine karar verilmiştir.

2024 yılında başlatılan “Türkiye’de Sanayi Emisyonlarının Azaltımı Projesi” ile temiz teknolojilerin ve proseslerin uygulanması ve hayata geçirilmesi ile seçilen tesislerde hem hava kirlletici emisyonlarının azaltımı, hem de sera gazlarının azaltımını sağlamak amacıyla Dünya Bankası tarafından sanayicilere, finansman uygulayıcısı Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası aracılığı ile, sanayide yeşil dönüşüm kapsamında 416 milyon dolarlık kredi desteği sağlanması öngörülmüştür. Proje kapsamında Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası ve sanayi sektörleri arasında görüşmeler yoğunlaşmış olup alüminyum (1 tesis) ve çimento (2 tesis) sektörlerinde yatırım destek çalışmaları başlatılmış olup ayrıca çimento (1 tesis) ve demir çelik sektöründe (1 tesis) analiz çalışmaları devam etmektedir.

Hava Emisyonlarının Yönetimi (2018K10-43862):

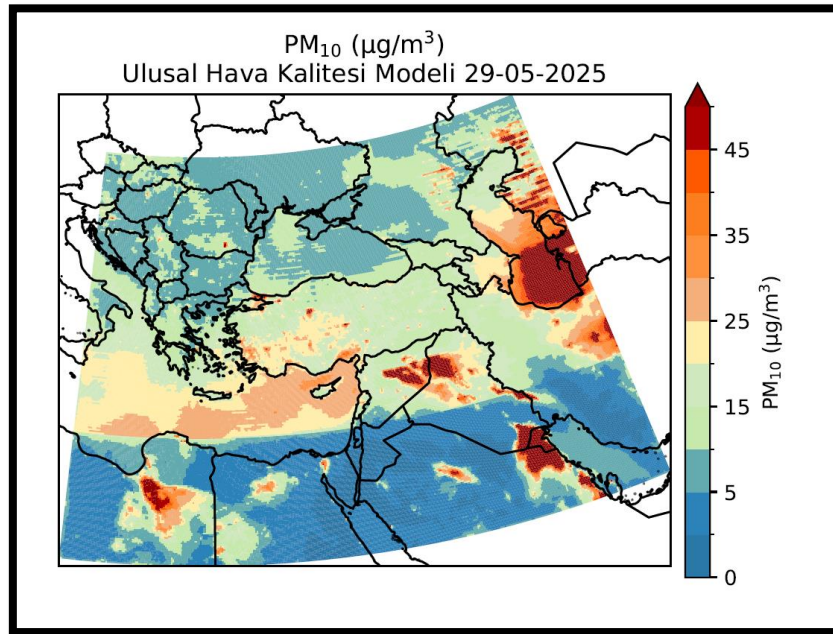
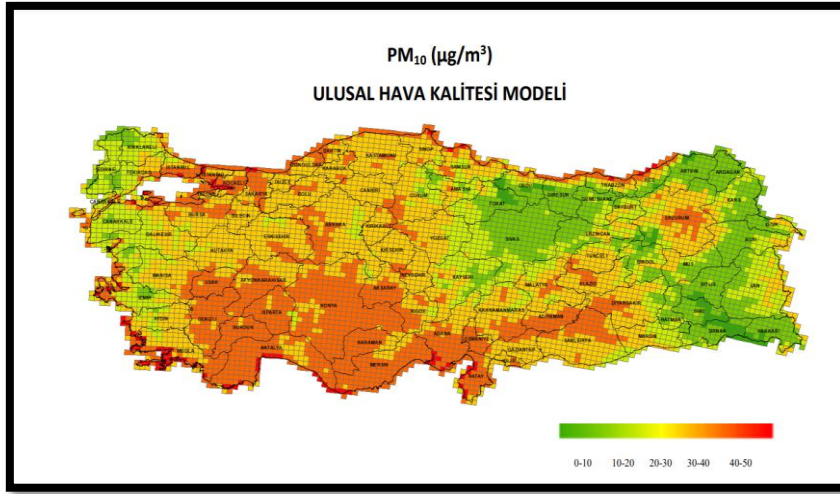
Hava Emisyon Yönetim Portalının Geliştirilmesi (HEYGEL) Faz-3 (2018K10-43862-247921):

Projeye esas yazılım olan Hava Emisyon Yönetim Portalı, HEY Portalı adıyla Bakanlığımızın hem merkez teşkilat hem de taşra teşkilatı öncelikli planlanarak, karar destek süreçlerini kolaylaştırmak ve bürokrasinin azaltılmasına yönelik bilgi alışverişini desteklemek üzere geliştirilmiş olup, halihazırda hava yönetimi alanında bilgi işlem teknolojilerini etkin olarak kullanan, vatandaşlarımızın soludukları ve yarın soluyacakları hava kalitesi hakkında harita bilgisi üreten bir yazılım portalı yapısı sunmaktadır.

HEY Portalı, hava kirliliğinin analizi ve iyileştirilmesi amacıyla kirlletici kaynaklar için emisyon hesaplamalarının, hesaplanan emisyonların zamansal ve mekânsal dağılımlarının yapıldığı ve dünyada az kullanılan özellikte Unix işletim sistemi tabanlı şekilde meteoroloji ve hava kalitesi modellerinin yazılım üzerinden çalıştırıldığı Bakanlığımız sunucularında 2017 yılından itibaren hizmet vermektedir.

Projenin şimdiye kadar sürdürülen faaliyetleri kapsamında; HEY Portalı; Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü görev ve sorumlulukları nezdinde Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı alanında olan konu başlıklarının birbiriyle entegre şekilde haberleşerek, emisyon envanteri bilgi veritabanı, emisyon hesaplama bileşenleri veritabanı, kirlletici kaynaklarının coğrafi esaslı bilgi kayıt veritabanı, modelleme hesaplama bileşenleri, emisyon senaryoları karşılaştırma bileşenleri, hava kalitesi tahmini bileşenleri, emisyonla esas veri işçiliği başlıklarından katı yakıt yaşam döngüsü bileşenleri veritabanı, süreç işlem kayıt veritabanı, stok takibi, hava kalitesi modelleme bileşenleri sonuç üretme,

harita üretme kabiliyetleri ile birçok konuda hizmet veren diğer yazılım ve arayüzlerle haberleşme olanağı da barındırmaktadır.

HEY Portalı'nın aktif durumda 5000'in üzerinde kullanıcısı ve veri sağlayıcısı olan kurum kuruluşlar ile birlikte 60.000'den fazla işlem kaydı tutulan bir veritabanı altyapısı bulunmaktadır. Karar destek sistemi olarak HEY Portalı çıktıları, aynı zamanda Bakanlığımız 3 Boyutlu Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Tespiti NEFES yazılımı için belirlenen çalışmalarda, sıcak noktalarda yürütülmesi gerekli faaliyetlerde, ulaşım stratejilerinde, emisyon yönetim planlamalarında, Çevresel Etki Değerlendirilmesi ve mekânsal planlama süreçlerinde kullanılmakta olup projenin tüm bu tarafları etkileyebileceği öngörülmektedir.

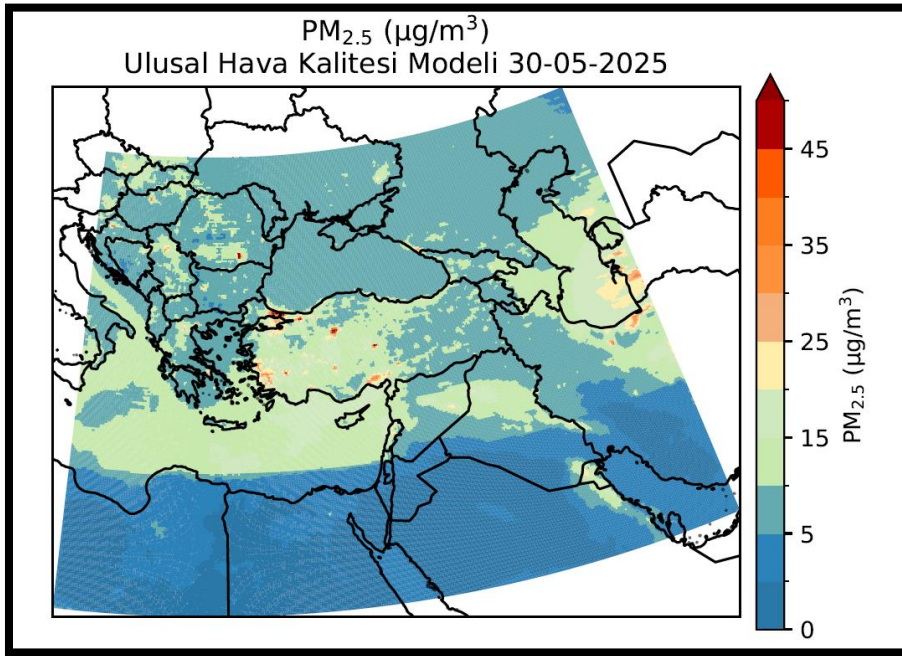
Bununla birlikte küresel ısınmanın etkilerinin azaltılması amacıyla yürütülen çevresel farkındalık ve çevresel politika çalışmalarının, küresel ve ulusal ölçekte emisyon, emisyon envanteri, emisyon hesaplarının ekonomik karşılıkları, fayda-maliyet eksenindeki bileşenlerin

emisyon yönetimi süreçlerinde doğrudan çevresel performans için hem kredilendirme/fonlama koşulları arasında yer almaya başlaması hem de finansman kuruluşları için ilgi çekici hale gelmesi de HEY Portalı ile bütüncül şekilde emisyon yönetimine hakim olacak platformun çevre, finans, politika sektörleri ile birlikte akademik camiadan da paydaşları kapsayacağı öngörülmektedir.

Proje bütçesi 19 Milyon TL olarak Yatırım Programında yer almaktadır. Proje için şartname hazırlığı ve protokol süreci yürütülmektedir.

2025 ve sonrası için planlananlar:

- Emisyon yönetimi için gerekli büyük veri süreçlerinin çevresel politika ve performans analizleri ile sürdürülebilir kalkınma göstergeleri ile eşleşik olarak sürdürülebilirlik ilkeleri kapsamında iyileştirilmesi

- HEYGEL Faz 3 projesinin çıktıları ve güncel teknolojik gelişmeler esas alınarak gerekli araştırma ve geliştirme çalışmalarının yürütülmesi
- HEY Portalı yazılım destek hattı, veri sayısallaştırma ve modelleme ekibinde yer alan personelin istihdamının devam ettirilmesi, eğitimlerinin sürdürülmesi
- Emisyon yönetim sistemi dahilinde HEY Portalı içerisinde ihtiyaç duyulan ilave yazılım geliştirme çalışmalarının yürütülmesi
- Hava kalitesi tahminleme altyapımızın geliştirmelerinin sürdürülmesi

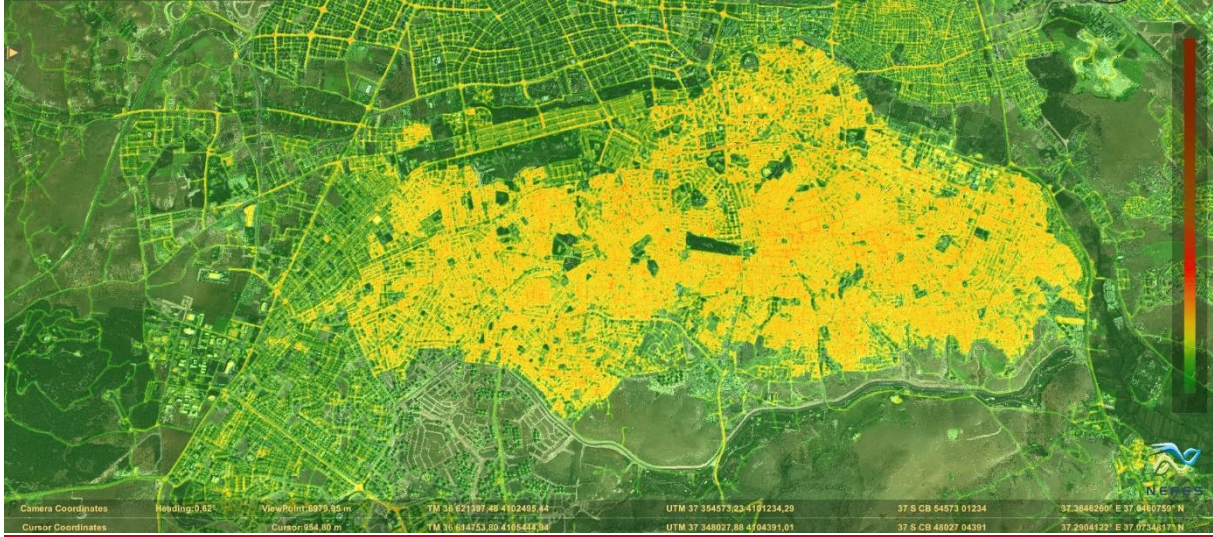
3 Boyutlu Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Tespiti Faz-2 (2018K10-43862-247934):

NEFES yazılımının kullanımının yaygınlaştırılması, e-devlet entegrasyonu ile uygulama ve politika etkileşiminin artırılması ve böylece kamu karar destek mekanizmasının özellikle güncel çevre sorunlarından biri olan hava kirliliğinin önlenmesi ve hava kalitesinin iyileştirilmesi yatırımlarının doğru yönlendirilmesi için seçici rol oynayabileceği öngörülmektedir.

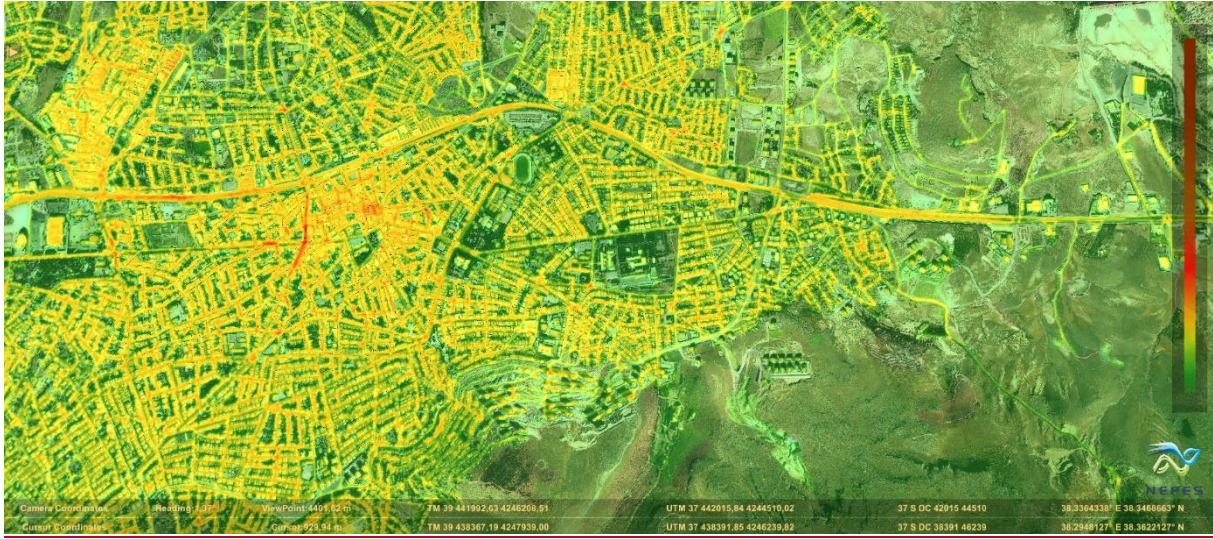
Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı'nın çıktılarından biri olan stratejik hava kalitesi haritaları ulusal ölçekte 12 km çözünürlüğünde, bölgesel ölçekte 4 km çözünürlüğünde üretilmektedir. Bakanlığımızın hava kalitesi yönetiminde önemli bir karar destek aracı haline gelen Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı ile şehirlerimizde emisyon yönetimi stratejilerine yön verecek olan politikalar etkinleştirilmektedir. Dünyada hava kirliliği kaynaklı yaşam yılı kayıplarının ve erken ölümlerin yıllara bağlı olarak artış gösterdiği bilimsel birçok yayımla periyodik olarak açıklanmaktadır. Bu aşamada elektronik karar destek araçları ve hava kalitesi politika araçlarının kullanımıyla hava kirliliğinden etkilenmesi olası mahalle ve bölgelerin akıllı veri ile entegre şekilde belirlenmesi kritik önem taşımaktadır.

3Boyutlu- 3B hava kalitesi analiz çıktı verilerinin üretimi, üretilen verilerin mevcut NEFES yazılımına entegrasyonu, mevcut NEFES yazılımında iyileştirmeye yönelik geliştirmelerin yapılması, web NEFES yazılımı için yazılım ergonomisi çalışmalarının yapılması, şehirlerimizde sağlık indeksinin hesaplanması ve web üzerinden verilerin sunulması, mevcut sağlık indeksinin iyileştirilmesi, vatandaş odaklı hava kalitesi hizmetlerinin analiz edilmesi ve raporlanması, 81 il için üretilen hava kalitesi verilerinin entegrasyonunun yapılması, veri üretim otomasyon metodolojisinin raporlanması, eğitim ve bakım ve teknik destek hizmetleri gerçekleştirilmiştir.

Proje bütçesi 19 Milyon TL olarak Yatırım Programında yer almaktadır. Proje için şartname hazırlığı ve protokol süreci yürütülmektedir.

Şekil -1 Gaziantep İli Şahinbey ilçesine ait NEFES yazılımı görüntüsü

Şekil -2 Malatya ili Battalgazi ilçesine ait NEFES Yazılımı Görüntüsü

2025 ve sonrası için planlananlar:

Hava kalitesi yönetiminde sağlık maruziyeti önemli bir gösterge olarak uluslararası alanda sıklıkla kullanılmakta ve ülkemiz için küresel inovasyon endeksi, yenilikçi rekabet endeksi, turizm endeksi gibi platformlarda bu göstergeye yer verilmektedir. Bu nedenle şehirlerimizi daha doğru temsil eden yüksek çözünürlüklü haritalarla sağlık maruziyeti hesaplanması ve şehirlerin kükürt/azot ayak izi çıkarılması çalışmaları başlatılmıştır. Bu süreçlerin e-devlet üzerinden vatandaş odaklı olarak devamlılığının sağlanması öngörülmektedir.

Yüksek grafik kartı kullanım ihtiyacı nedeniyle geliştirilmesi masaüstü ortamda yapılan yazılımın yine dünyaya örnek olacak şekilde webde faaliyet gösterir hale getirilmiştir. Sağlık maruziyeti çalışmaları sonucunda hesaplanan sağlık indeksinin birey bazlı hesaplanması için mobil uygulama yapılması ve halihazırda hizmet veren Hayat Eve Sığar gibi mobil uygulamalar ile entegre şekilde hizmet vermesi hedeflenmektedir.

Tüm iller için farklı zamanlarda üretilen yüksek çözünürlüklü verinin analiz ve değerlendirmeleri, illere özgü hava kalitesinin iyileştirilmesi yol haritasının güncellenmesi öngörülmektedir.

Deniz Kirliliği Olaylarında Müdahalenin Planlanması (2021K10-161745):

Proje ile, 5312 Sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmeliği kapsamında Risk Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planı hazırlamakla yükümlü kıyı tesislerinin deniz kirliliğine etkili müdahale etmesi için metodolojinin seçilerek çevresel risklerin belirlenmesi ve kıyı tesislerinin sınıflandırılması ile tüm kıyılarımızda kirlenme olayına veya kirlenme tehlikesine hazırlıklı olma, müdahalenin planlanması, müdahale, atıkların toplanması ve bertarafı ile kirlenen alanların rehabilitasyonu faaliyetlerinin düzenlenmesi, zararların tazmini ve işbirliği esaslarını içerecek şekilde müdahale planlamasının güncellenmesi amaçlanmaktadır.

2021-2023 yıllarını kapsayacak şekilde hazırlanan ancak mücbir sebepler ile 2021-2026 yıllarını kapsayacak şekilde revize edilen projede, kıyı tesislerine ilişkin acil müdahale planlarının analizleri, envanterinin çıkarılması ve raporlaştırılması, yurtiçi ve yurtdışı saha çalışmaları, tüm kıyılarımızın hassas alanlarının haritalandırılması ve kıyı sınıflandırmalarını yapılması, dünyada ve ülkemizde meydana gelen deniz kazalarına ilişkin literatür çalışmalarının yapılarak ilgili raporların oluşturulması, zarar tespit ve tazmin çalışmalarına ilişkin kılavuz dokümanların hazırlanmasına ilişkin işlemler yürütülmüştür. Proje süresi içerisinde, mevcut Ulusal ve Bölgesel Acil Müdahale Planlarımız güncellenmekte olup geliştirilmiş bir müdahale stratejisi ile yeni plan ve mevzuat önerileri oluşturulması hedeflenmektedir. Bu çalışmalar ile, deniz kirliliğine müdahalede kullanılacak yol haritaları ortaya konulacak olup gelinen noktada, kurum görüşlerine açılan bahse konu dokümanların değerlendirilme süreci devam etmektedir.

**Egzoz Emisyon Ölçümü Takip Sistemi Modernizasyon (2023K10-198450):
(Döner Sermaye)**

Egzoz Gazı Emisyon Ölçümü Takip Sisteminin, yeni teknolojiler kapsamında modernize edilerek sürdürülebilirliğinin sağlanması, güvenlik önlemlerinin yeni teknolojiler kapsamında güncellenerek güvenliğin artırılması, e-Devlet üzerinden vatandaşlara sunulan hizmetlerin çeşitlendirilerek sürdürülebilirliğinin sağlanması, diğer kurumların bilgi sistemlerinden elde edilecek servislerin entegre edilerek bürokrasinin azaltılması ve ölçüm hizmetinin vatandaşlara kesintisiz bir şekilde sunulması amaçlanmaktadır.

Bakanlığımız ile Türksat A.Ş. arasında Ekim 2015 tarihinde imzalanan İşbirliği Protokolü çerçevesinde, hizmet alım işinin Türksat A.Ş. ile gerçekleştirilmesi hususu, 04/01/2023 tarihli ve 5447350 sayılı Olur ile karara bağlanmıştır.

Bu kapsamda, söz konusu Proje 07/04/2023 tarihinde Türksat A.Ş. ile imzalanan sözleşme kapsamında başlamış olup, Projenin bitiş tarihi 30/06/2025 olarak belirlenmiştir.

Sözleşme çerçevesinde yazılım destek ve yazılım modernizasyon çalışmalarını yürütmek için gereken planlamaları, kullanılacak yöntemleri, her bir faaliyet için takip edilecek yolları, proje takvimi yönetimi, organizasyon ve kaynakları içeren Proje Yönetim Planı hazırlanmış olup, planda belirtilen takvime göre çalışmalar yürütülmüştür.

Teknik Şartname ve Sözleşmede belirtilen hususlara uygun olarak; yazılım geliştirme, test ve entegrasyon çalışmaları sorunsuz bir şekilde yürütülmüştür. Diğer taraftan sistemin çalışır durumda olduğu 7 gün 24 saat esasına göre takip edilmiştir. Sistemsel konularla ilgili olarak telefon ve e-posta desteği sorunsuz bir şekilde karşılanmıştır.

Denizcilik Atıkları Uygulamasının Geliştirilmesi, Bakım ve Onarımı (2025K10-247998):

Bu proje, denizlerimizin gemi ve tekne kaynaklı atıklarla kirlenmesini önlemek amacıyla hem Denizcilik Atıkları Uygulaması'nın (DAU) yazılım bakım, onarım ve teknik destek hizmetlerinin sağlanmasını; hem de Muğla bölgesindeki deniz araçlarından kaynaklanan atıkların etkin şekilde yönetilmesi için yol haritası belirlenmesini kapsamaktadır. DAU sistemiyle atık alım sürecinin çevrim içi izlenmesi, denetimlerin etkinleştirilmesi ve deniz kirliliğinin önlenmesi amaçlanmakta olup bu uygulama geliştirilerek, sistem performansı ve bilgi güvenliği artırılacaktır.

Projenin ikinci ana hedefi ise özellikle yat turizmi ve günübirlik tekne turlarının yoğun olduğu Muğla ilinde, deniz araçlarından kaynaklanan atıkların mevcut atık alma kapasitesi ve altyapısının değerlendirilmesi, eksiklerin tespiti ve çözüm önerileri geliştirilmesidir. Bu proje ile; yasadışı atık boşaltmaların engellenmesi, mevzuat ve uygulama boşluklarının analizi, ulusal ve uluslararası örneklerin incelenerek atık alım hizmetlerinin geliştirilmesi, eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerinin yapılması hedeflenmektedir.

Teknik şartname hazırlanmış, yaklaşık maliyet belirlenmiş olup süreç devam etmektedir. 2025 yılı ödeneğinden henüz herhangi bir harcama gerçekleştirilmemiştir.

2.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Revizyon Çalışmaları

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik”in yerelde ve merkezde uygulama kapasitesinin artırılması, ilgili paydaşların teknik ve kurumsal olarak uygulama becerilerinin geliştirilmesi, yönetmeliğin uygulanmasında yaşanan sıkıntılar ve eksikliklerin giderilmesi amacıyla taslak yönetmelik hazırlık çalışması tamamlanmış olup, Makama sunulmasına müteakip kurum görüşlerine açılacaktır.

Evsel ve Kentsel Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanımına Dair Yönetmelik Revizyon Çalışmaları

Atıksu arıtma tesislerinde oluşan arıtma çamurlarının toprak iyileştirici olarak toprakta kullanımında yaşanan sıkıntıların giderilmesi amacıyla “Evsel ve Kentsel Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasına Dair Yönetmelik”in yeniden gözden geçirilmesi ve bir revizyona tabi tutulması ihtiyacı hasıl olmuştur. Bu çerçevede; arıtma çamurlarında kalite sınıflandırması, analizlerde sınır değerlerin yeniden düzenlenmesi, arıtma çamurunun toprakta kullanılmasına yönelik verilecek izin belgesi sürecinin yeniden düzenlenmesi, yönetmelik dilinin daha anlaşılır ve sadeleştirilmesine yönelik revizyon çalışmalarımız devam etmektedir.

3996 Sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanunun Ek Madde-3'ünün Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik

Çevresel altyapı tesislerinin inşa ve/veya işletilmesinde kamu özel işbirliğinin bir alternatif olarak kullanılabilmesi amacıyla 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanunun Ek-3 Maddesinin Uygulanmasına İlişkin hazırlanan yönetmelik taslağı Hazine ve Maliye Bakanlığına ve Strateji Geliştirme Başkanlığına nihai görüş alınmak üzere sunulmuştur.

Atıksu Arıtma Tesislerinde Çalışan Teknik Personele İlişkin Tebliğ

Atık su arıtma tesisi tesis sorumlularının ön başvuru, eğitim, sınav ve sertifikasyon süreçlerine ait uygulamalarda yaşanan sorunların giderilmesi amacıyla tebliğde revizyon yapılması ihtiyacı hasıl olmuş ve hazırlanan Atıksu Arıtma Tesislerinde Çalışan Teknik Personele İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ Taslağı kurum/kuruluşların görüşlerine açılmıştır.

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul Ve Esaslara İlişkin Yönetmelik Çalışmaları

09/08/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11 inci maddesi çerçevesinde Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik 27/10/2010 tarihli ve 27742 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda evsel katı atık idareleri, hizmetlerine ilişkin tarifeleri belirlemekle yükümlüdür. Ülke genelindeki uygulamalarda; hizmet sözleşmesi, ücretin tahsil edilmesi, KDV uygulamaları ve ücretlerin belirlenmesi gibi hususlarda sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu nedenle katı atık tarife ücretleri tahsil edilememekte ve Sayıştay tarafından belediyelere kamuyu zarara uğratmaktan borçlar çıkarılmakta ve belediyeler zor duruma düşmektedir. Bu sorunların giderilmesi amacıyla Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı hazırlanmış olup kurum görüşlerine açılacaktır.

Gemi Atıklarının Yönetimi Yönetmeliği Taslağı

2004 yılından bu yana, Marpol Sözleşmesi ve ilgili AB Direktifi'nde yapılan değişikliklerin yanı sıra, Bakanlığımızın yararlanıcısı olduğu AB destekli Proje ("Gemi Kaynaklı Atıkların Sebep Olduğu Deniz Kirliliğinin Önlenmesi için Kapasite Artırılmasına İlişkin Teknik Yardım Projesi) çıktıları, paydaşların mevzuatta revizyon talepleri ile süreç içerisinde uygulamada karşılaşılan tecrübeler göz önünde bulundurularak Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde (Yönetmelik) değişiklik yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Ayrıca, Yönetmelik uyarınca yayımlanan Atık Alma Gemileri İçin Uygulanacak İdari ve Teknik Düzenleme Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2007/4) ile Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği Çerçevesinde Uygulanacak Ücretler ve Esaslar Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2009/3)'de de eş zamanlı olarak revizyon gerekliliğine istinaden; uygulamanın sadeleştirilerek kolaylaştırılması ve mevzuat bütünlüğünün sağlanması amacıyla, tebliğler ve Yönetmelik, Gemi Atıklarının Yönetimi Yönetmeliği altında revize edilerek birleştirilmesine yönelik çalışmalarımız başlamıştır.

Dip Tarama Malzemesinin Çevresel Yönetimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı

Dip Tarama Malzemesinin Çevresel Yönetimi Yönetmeliği'nin Dip tarama malzemesinin faydalı kullanımı ve bertarafı başlıklı 8 inci maddesinin 6 fıkrasının son cümlesi "Dip tarama faaliyetleri sonucu oluşan tarama malzemesinin doğrudan atık işleme tesislerine taşınmasında Atık Yönetimi Yönetmeliği hükümleri uygulanmaz." "D A N I Ş T A Y İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU'nun Esas No: 2024/1810 ve Karar No :2025/577" kararı ile iptal edilmiştir. Bu kapsamda anılan karar uyarınca Yönetmelikte revize çalışmaları başlamıştır.

Hava Kalitesinin Korunması Amacıyla Katı Yakıtların Kontrolü Yönetmeliği Taslağı

Yönetmelik ile, Bakanlığımız tarafından yönetmelik, genelgeler ve talimat yazıları ile yürütülen çalışmaların sadeleştirilerek bir araya getirilmesi ve uygulamanın kolaylaştırılması amaçlanmıştır. Hava kalitesinin korunmasında sanayi ve ısınma amaçlı kullanılan ithal ve yerli

katı yakıtların yönetimine yönelik, yakıt özelliklerinin belirlenmesi, biyokütle yakıt standartları, torbalama ve belgelendirme sürecinin dijitalleştirilmesine yönelik düzenlemeler gerçekleştirilmiştir.

Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ilan ettiği "Türkiye Yüzyılı" vizyonunda yer alan "Sürdürülebilirliğin Yüzyılı" kapsamında sanayide temiz ve çevreci üretimi teşvik eden, "Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği" Bakanlığımız tarafından 14 Ocak 2025 tarihli ve 32782 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanmış olup 1/12/2025 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği, 15 Temmuz 2024 tarihli ve 2024/1785 sayılı Direktif ile revize edilen 2010/75/AB sayılı "Endüstriyel Emisyonlar Direktifi" nin uyumlaştırma çalışmaları kapsamında ulusal mevzuatımıza kazandırılmıştır. Yönetmelik ile, Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği ile Sanayide Yeşil Dönüşüme yönelik idari ve teknik usul ve esaslar düzenlenmektedir.

Sektörel Mevcut En İyi Teknikler Tebliğ Taslakları

Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği Madde 5 gereğince Sektörel Mevcut En İyi Teknikler Tebliğ Taslakları, enerji üretimi, metal üretimi ve işlenmesi, mineral, kimya, atık yönetimi ile diğer başlıklı altı ana sektör için hazırlanmış ve kurum görüşlerine açılmış olup gelen görüşler işlenerek Tebliğ Taslakları nihai hale getirilmiştir.

Söz konusu Tebliğ Taslakları, Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgelendirme sürecine esas Mevcut En İyi Teknikler (MET) ile Mevcut En İyi Teknikler ile ilişkili emisyon seviyelerini (MET-İES) düzenlemek amacıyla hazırlanmış olup Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan Endüstriyel Emisyonlar Direktifi, Mevcut En İyi Teknikler (MET) Referans (MET-Ref) ve MET Sonuç Dokümanları esas alınmıştır. Tebliğ Taslaklarında, Genel MET' ler ve her bir alt sektör özelinde Sektörel MET' ler, Emisyon Sınır Değerleri ile MET-İES' ler, MET' le ilişkili çevresel performans seviyeleri yer almaktadır.

2.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

2.2.1. FAALİYETLER

Atıksu Yönetimi:

Ülkemizde, su kirliliğini önleme amaçlı yapılan çalışmalar ve Bakanlığımızca verilen maddi ve teknik destekler ile atıksu arıtma hizmeti verilen belediye nüfusunun 2025 sonu itibarıyla % 93'e çıkartılması hedeflenmektedir.

Atıksuların da alternatif bir su, hammadde ve enerji kaynağı olduğu yaklaşımı ve döngüsel ekonomi ilkeleri çerçevesinde planlamalarını yapan Bakanlığımız, atıksu arıtma tesislerinde arıtılan atıksuların kentsel amaçlı sulama, tarımsal sulama ve endüstriyel su temininde yeniden kullanımının artırılması hedeflenmektedir. Bakanlığımızca yapılan çalışmalar sonucu, 2024 yılı sonu itibarıyla % 7'ye yükselmesi hedeflenmektedir.

Büyükşehir belediyeleri ve il belediyelerince, kentsel atıksu arıtma tesislerinde arıtılan toplam atıksuyun en az %10'unun yeniden kullanımına yönelik uygulamalar kapsamında yeniden kullanım potansiyelinin ve gerekli yatırım ihtiyacının belirlenmesi amacıyla belediye

başkanlıklarınca hazırlanan ve Bakanlığımıza gönderilen fizibilite etüdlerinin incelenmesi ve onaylanması işlemlerine devam edilecektir.

Atıksu Arıtma Tesisi Enerji Teşviki Yönetmeliği kapsamında atıksu arıtma tesisini mevzuata uygun çalıştıran Tesisler tarafından toplam 3.127.792.526 TL başvuru yapılmış olup, %50 Geri Ödeme Oranına Göre 1.563.896.263 TL ödeme yapılacaktır.

2018/14 Atıksu Arıtma Tesisi/Derin Deniz Deşarjı Proje Onayı Genelgesi kapsamında evsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinin proje onay işlemleri yürütülecektir. Bu kapsamda proje onaylarının dijital ortamda gerçekleştirilmesi için e-onay süreci hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

“Van Gölü Havza Koruma Eylem Planı ve Uygulama Programı” kapsamında çalışmalara devam edilecek olup, yılın ikinci yarısında 3’er aylık periyotlar ile 2 adet raporlama yapılması planlanmaktadır.

Gerede Çayı’nda yaşanan kirliliğin giderilmesine yönelik olarak bölgede yapılan incelemeler sonucunda Gerede Çayı’nda yaşanan güncel sorunun etkin bir şekilde çözüme kavuşturulması için ilave tedbirlerin yer aldığı Eylem Planı yayımlanarak takibi yapılacaktır.

Marmara Denizi Bütünleşik Stratejik Planı (2021-2024)’nda yer alan tamamlanamayan/devam eden alt faaliyetlere ilişkin kaydedilen gelişmelerin izleme çalışması 2025 yılı ikinci yarısında da devam edecektir.

Kentsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesislerinin etkin, verimli ve mevzuata uygun şekilde işletilmesinin sağlanması amacıyla, Atıksu Arıtma Tesislerinde istihdam edilmesi gereken tesis sorumlularının belgelendirilmesi amacıyla 2025 yılı ikinci yarısında eğitim düzenlenmesi planlanmaktadır.

Ülke genelinde arıtma çamurlarının döngüsel ekonomi normları çerçevesinde sürdürülebilir ve etkin yönetilmesi amacıyla ek yakıt/alternatif hammadde, toprak iyileştirici olarak kullanılması, arıtma çamurundan azot ve fosfor gibi maddelerin geri kazanılması ve enerji elde edilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu çerçevede arıtma çamurlarının sürdürülebilir yönetimine yönelik eylemleri içeren “Türkiye’de Arıtma Çamuru Yönetimi Eylem Planı” çalışması devam etmekte olup, çalışmanın sonucunda yurt genelinde döngüsel ekonomi kriterlerine uygun etkin ve sürdürülebilir bir arıtma çamuru yönetiminin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Atıksu arıtma tesislerindeki proste oluşabilecek sorunların önceden tahmin edilebilmesi, tesis verimliliğini artırma, tesiste enerji kullanımını azaltma, uzman personelin daha etkin kullanımının sağlanması amacıyla atıksu arıtma tesislerinin yapay zeka ile işletilmesi, proje onay ve atıksu arıtma tesisi teknik personelin eğitim süreci ve Atıksu Bilgi Sisteminin yapay zeka ile entegrasyonuna yönelik ön hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

Çevre Kanunu Gelirleri İle Yürütülen Faaliyetler:

2872 sayılı Çevre Kanunu ve AB Müktesebatına uyum gerekliliklerinin yerine getirilmesi doğrultusunda, plan ve programların çevre üzerindeki olası olumsuz etkilerinin değerlendirilmesi ve bu etkilerin en aza indirgenmesi için hazırlanmış olan “Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği” kapsamında tarım, ormancılık, balıkçılık, enerji, sanayi, taşımacılık, atık yönetimi, su yönetimi, telekomünikasyon, turizm, kent ve kırsal planlaması ya da arazi kullanımı sektörleri, SÇD uygulanacak plan ve programlara dair sektörler arasında yer almaktadır.

2872 sayılı Çevre Kanunu çerçevesinde; çevre gelirleri karşılığında çevre kirliliğinin önlenmesi, çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve daha temiz bir çevrede yaşanabilmesi amacıyla Kamu Kurum ve Kuruluşlarına, Yerel Yönetimlere,

Çevre Altyapı Projelerine (Atıksu Arıtma Tesisleri, Yağmur Suyu ve Kanalizasyon, Katı Atık Tesisleri, vb.),

Çevre Kirliliğinin Giderilmesi Projelerine (Çevre Düzenlemesi, Millet Bahçesi, Sokak Sağıklaştırılması, Bisiklet Yolu, Hava Kalitesinin İyileştirilmesi, Çöp Konteyneri, vb.),

Sıfır Atık Projelerine,

Çevre Temizlik Araçlarına (Çöp Toplama Aracı, Vidanjör, Yol Süpürme Aracı, Arazöz, vb.)

Katı Atık Programı Projelerine (KAP)

IPA Programı çerçevesindeki Çevre Altyapı Projelerinin Ulusal Katkı Payları ve Atıksu Arıtma Tesislerinin Enerji Teşviklerine çevre yatırımları için nakdi destek sağlanmaktadır.

Yönetmelik çerçevesinde ve bütçe imkanları dahilinde özellikle deprem bölgesi ihtiyaçların giderilmesi, daha temiz yaşanabilir bir çevre hedefiyle birlikte yerel yönetimlere verilecek her destek büyük önem arz etmektedir. Bu doğrultuda; Genel Müdürlüğümüze yerel yönetimler, kamu kurum ve kuruluşlarından gelen talepler etkin bir şekilde değerlendirilerek yaşanabilir bir çevrenin oluşturulması ve gelecek nesillere aktarılması amaçlanmaktadır.

Hava Kalitesi ve Gürültü Kontrolü:

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Faaliyetleri

Strateji belirleme ve politika etkinleştirme sürecine doğrudan bilgi üreten HEY Portalı ve NEFES yazılımları için kullanılan verinin güncel tutulması, hava kalitesi haritalarının emisyon kaynaklarına göre güncellenmesi, hava kalitesi modelleme ve tahmin çalışmalarının sürdürülmesi öngörülmektedir.

Uluslararası sözleşme ve protokoller nezdinde müzakere, istişare ve ülke temsiliyetimiz gözetilerek çalışmalar takip edilecek ve faaliyetler sürdürülecektir.

Gürültü Kontrolü Faaliyetleri

Gürültü haritası tamamlanan illerde eylem planı hazırlama çalışmaları devam edecek olup, ilgili belediye başkanlıklarıyla ikili işbirliği ve koordinasyon içerisinde çalışmalara Bakanlığımızca teknik destek sağlanacaktır.

Yerleşim alanları, ana ulaşım kaynakları için hazırlanan gürültü haritalama raporları değerlendirilerek onay işlemleri gerçekleştirilecektir.

Ayrıca, gürültü bariyeri faaliyeti ile ilgili olarak; gürültü eylem planı tamamlanan iller bazında Yerel Yönetimlerce Bakanlığımıza destek talebi ile gönderilen gürültü bariyeri proje başvuru dosyaları değerlendirilecektir.

Ulaşım Kaynaklı Hava Emisyonlarının Yönetimi:

Bakanlığın en kritik uygulamalarından biri olan Egzoz Gazı Emisyon Ölçümü Takip Sistemi üzerinden yürütülmekte olan çalışmalara 2025 yılının ikinci yarısında da devam edilecektir.

Denetimlerin etkinliğini yükselterek vatandaşlarımızın egzoz emisyon ölçümleri konusundaki farkındalığının artırılması, ölçüm yaptırmayan araç sayısının düşürülerek ulaşım kaynaklı hava kirliliğinin azaltılması amacıyla Bakanlığımızca yürütülen çalışmalar kapsamında Egzoz

Elektronik Denetleme Sistemi (EGEDES) üzerinden denetimlerin yapılmasına il müdürlüğü tarafından devam edileceği öngörülmektedir.

Egzoz emisyonlarının azaltılması ve alternatif yakıtlı, düşük emisyonlu bireysel ulaşım imkânlarının teşvik edilmesi, bisiklet vb. mikro hareketlilik araçlarının kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmaların yürütülmesine devam edilecektir.

Tasarruf tedbirleri genelgesi kapsamında izin verildiği ölçüde ve yerel yönetimlerin talepleri doğrultusunda bisiklet yolu, yeşil yürüyüş yolu ve çevre dostu sokak yapım faaliyetlerine hibe desteği sağlanmasına yönelik çalışmalar değerlendirilecektir.

Sanayide Yeşil Dönüşüm

Sanayide yeşil dönüşüm belgelendirme sürecinde yer alacak "SYD Sorumlusu/Başsorumlusu" çalışma usul ve esaslarına yönelik mevzuat çalışmaları tamamlanacaktır. "SYD Sorumlusu/Başsorumlusu" başvuruları değerlendirilecek sektörel eğitim ve görevlendirme çalışmaları yürütülecektir.

“Çevresel Performansa Esas Veri Paylaşımına İlişkin Protokolü” kapsamında hazırlık, analiz ve geliştirme çalışmaları devam ettirilecektir.

Yönetmelik çerçevesinde hazırlanan Sektörel Mevcut En İyi Teknikler Tebliğ taslakları kurum görüşlerine açılmış ve nihai hale getirilmiş olup, değerlendirme süreci sonrası yayımlanmak üzere Cumhurbaşkanlığına iletilecektir.

Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim

Akdeniz'in Deniz Ortamı ve Kıyı Bölgesinin Korunması (Barselona) Sözleşmesi dahilinde faaliyet göstermekte olan “Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Bölgesel Aktivite Merkezi (SCP/RAC)” ve UNEP 10 YFP Odak Noktalığına ilişkin takip ve raporlama çalışmaları yürütülecektir.

“Ulusal STÜ Eylem Planının Hazırlanması Projesi” kapsamında yürütülen “Sektörel Değer Zinciri Metodolojisi Raporları, STÜ Uygulamalarına Yönelik Mevcut En İyi Teknikler (BAT) ve En İyi Çevresel Uygulamalar (BEP) kılavuzları, STÜ modellerine yönelik mevzuat, ulusal STÜ eylem planı ve bu planın izlenmesine yönelik yazılım” hazırlanması çalışmaları nihailendirilecektir.

Emisyon Yönetimi ve Isıtmada Yeşil Dönüşüm

"Hava Kirliliğinin Kontrolüne Yönelik Uygulamalar" konulu 2020/25 sayılı Genelgede Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında düzenlenen Uygunluk İzin Belgesi, Satış İzin Belgesi, Dağıtıcı Kayıt Belgesi, Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesi yerli katı yakıtlar için bu Genelgenin yayım tarihinden itibaren, ithal katı yakıtlar için 1 Ocak 2021 tarihi itibarıyla Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı Katı Yakıt Modülü üzerinden elektronik ortamda düzenlenmektedir.

Hazırlanan taslak Isıtmada Yeşil Dönüşüm Stratejisi Belgesi kurum ve kuruluşların görüşlerine açılarak nihai hale getirilmesi planlanmaktadır.

Yine Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde, Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan “Ulusal Yeşil Mutabakat Eylem Planı”nda yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği politikalarının gözden geçirilmesi hedefine yönelik olarak, enerji verimli ve düşük karbonlu ısıtma ve soğutma sistemlerinin yaygınlaştırılması için ulusal strateji belgelerinin, kılavuzların ve yol haritasının

hazırlanması çalışmalarının yapılabilmesi için Bakanlığımızca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile işbirliği halinde çalışmaların yürütülmesi planlanmaktadır.

Bu kapsamda, Genel Müdürlüğümüzün Dünya Bankası ile gerçekleştirmeyi planladığı proje çerçevesinde seçilecek il/ilçelerde bölgesel ısıtma sistemlerinin yapılması hedeflenmektedir.

Ayrıca, Hava Kalitesi İyileştirilmesi projeleri çerçevesinde belediyelere sağlanan hibe desteğine devam edilerek yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını artırımı ve temiz yakıt dönüşümü ilişkin alt yapı projeleri çeşitlendirilerek desteklenmeye devam edilecektir.

Benzin ve Naftanın Depolanması ve Dağıtılmasından Kaynaklanan Uçucu Organik Bileşik Emisyonlarının Kontrolü Yönetmeliği kapsamında terminallerde yapılması gerekli olan buhar geri kazanım sistemi ve akaryakıt istasyonlarındaki buhar dengeleme sistemlerinin Yönetmelik kapsamında belirlenen sürelerde kurulumuna ilişkin yerinde inceleme çalışmalarının yapılması planlanmaktadır.

Büyük Yakma Tesisleri yazılımı ile; 50 MW ve üzerindeki ısı güce sahip enerji üretim tesislerinin yıllık üretim kapasiteleri, kullandıkları yakıt miktarları ile havaya salınan emisyon miktarlarının takip edilecektir.

Jeotermal üretim tesislerinde H₂S emisyonlarının azaltılmasına yönelik sistemlerin (arıtma sistemleri, ölçüm, sürekli ölçüm vb.) uygulanması amacıyla sektör temsilcileri ve akademisyenler ile bir araya gelinerek sektörün ihtiyaçları tespit edilerek pilot uygulamaların sektörde yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmeye devam edecektir.

Kara ve Deniz Kaynaklı Kirleticilerin Önlenmesi ve Kimyasalların Yönetimi:

Denizcilik Faaliyetlerinden Kaynaklanan Kirliliğin Önlenmesi Faaliyetleri

Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği uyarınca kıyı tesislerinde kurulu bulunan atık kabul tesisleri için atık alım yükümlülerince hazırlanan Atık Kabul Tesisi Proje Raporu ve Atık Yönetim Planı her 3 yılda bir revize edilerek onaylanmak üzere Bakanlığımıza sunulmaktadır. Gerek revizyon maksadıyla Bakanlığımıza sunulan raporlar gerekse de ilk defa kurulacak atık kabul tesisleri için hazırlanan raporlar ile kıyı tesislerinin yönetmelik kapsamındaki muafiyet taleplerine yönelik değerlendirilmelere devam edilecektir. Bununla birlikte, Denizcilik Atıkları Uygulamasının ve mobil uygulamasının bakım ve geliştirme çalışmalarına devam edilecektir.

Deniz Çöpleri ile Mücadele Faaliyetleri - Sıfır Atık Mavi

Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi uyarınca yayımlanarak yürürlüğe giren ikinci beş yıllık deniz çöpleri il eylem planlarında yapılan iş/işlemler takip edilecektir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Sıfır Atık Projesinin devamı olarak başlatılan ve deniz çöplerine karşı halkın bilinçlendirilmesi faaliyetlerini içeren Sıfır Atık Mavi Hareketi kapsamında çalışmalara devam edilecektir.

Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerden Kaynaklanan Deniz Kirliliğine Müdahale

5312 Sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun ve bu kanunun Uygulama Yönetmeliği hükümleri kapsamında kıyı tesislerine ait risk değerlendirmesi ve acil müdahale planlarının ve revizyonlarının onaylanması sürecine devam edilecektir.

Deniz Dibi Tarama Faaliyetleri

Limanlarda, haliçlerde veya nehir ağızlarda deniz dibinden taranan malzemenin denize boşaltımı ile ilgili faaliyetlere ilişkin olarak 14.01.2020 tarihli ve 31008 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Dip Tarama Malzemesinin Çevresel Yönetimi Yönetmeliği ve Uygulama Genelgesi kapsamında faaliyet sahipleri tarafından Çevresel Yönetim Planı hazırlanarak Bakanlığımıza sunulmakta ve gerekli incelemeler yapılarak uygun bulunanlar için Uygunluk Belgesi düzenlenmeye devam edecektir.

Yüzme Suyu Alanları ve Kalitesi

Yüzme Suyu Kalitesinin Yönetimine Dair Yönetmelik kapsamında, Sağlık Bakanlığı izlemeden, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ise bu alanlarda kirliliğin önlenmesinden sorumlu otoriteler olarak tanımlanmıştır.

Yüzme sularının kalitesinin belirlenmesi, öncelikle halk sağlığının korunması ve çevre sağlığı için önem arz etmektedir. Bu yüzden gerek Ülkemizde bulunan yüzme alanlarının korunması ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması ve gerekse Avrupa Birliği’nin 2006/07/EC sayılı Yüzme Suyu Direktifine gerekli uyumun temin edilmesi amacıyla Yüzme Suyu Kalitesinin Yönetimine Dair Yönetmelik yayımlanmıştır.

Bakanlığımızca 1400 yüzme alanı için profil belgeleri hazırlanmış ve Yüzme Alanı Bilgi sisteminde “plaj.csb.gov.tr” vatandaş erişimine açılmıştır.

Bu kapsamda her yılın ocak ayı içerisinde Sağlık Bakanlığı’ndan Bakanlığımıza gönderilen yüzme suyu raporları incelenmekte ve gerekli değerlendirme yapılmaktadır. Yönetmelik kapsamında çalışmalar sürdürülecektir.

Yüzme Suyu Profillerinin Geliştirilmesi-2 Projesi, 23 Haziran 2025 tarihinde İstanbul Üniversitesi ile imzalanan protokol ile başlamış bulunmaktadır. Proje bütçesi Bakanlığımız döner sermayesinden karşılanacak olup, bu dönemde projenin tamamlanması hedeflenmektedir.

Proje ile; Yeni ilan edilen yüzme alanları için profil belgelerinin oluşturulması, Mevcut profil belgelerinin yeniden değerlendirilmesi ve güncellenmesi, 75 yüzme alanında saha çalışması yapılması, öncelikle orta ve zayıf kaliteye sahip alanların incelenmesi, Orta ve zayıf kaliteye sahip alanların iyileşmesine katkı sağlayacak tedbirlerin belirlenmesi ve uygulanmasına yönelik çalışmaların yapılması, 40 çocuk katılımıyla (20’şerli iki grup halinde) deniz eğitimi kampı yapılması planlanmaktadır.

Mavi Bayrak

Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı (FEE) koordinatörlüğünde plajlar ve marinalarda denizin evsel nitelikli atıksular tarafından kirliliğinin önlenmesi amacıyla yürütülen Mavi Bayrak ödülü, 1 (bir) yıl süre ile geçerlidir.

Mavi Bayrak konusunda çalışmalar yapılmaya devam edilecektir.

Derin Deniz Deşarjı Proje Onayı

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği (SKKY) Madde 33 uyarınca; “Denize kıyısı olan yerleşimler ve kıyı bölgelerinde bulunan endüstriler için, alıcı ortamda yeterli seyreltme kapasitesinin bulunduğu ayrıntılı mühendislik çalışmaları sonucunda kanıtlanması hâlinde, atıksuların ve soğutma sularının derin deniz deşarjlarıyla bertarafına izin verilir.

Derin deniz deşarjına izin verilebilecek atıksuların özellikleri SKKY Tablo 1 ve Tablo 2 de verilmiştir. Bu tablodaki sınır değerlerden fazla kirlletici özellikler ihtiva eden suların denize

boşaltımına izin verilmez. Endüstriyel atıksuların derin deniz deşarjı ise sektör tablolarında bulunan deşarj standartlarının sağlanarak yapılması gerekmektedir.

Bununla birlikte SKKY'nin 53. maddesinde belirtilen "Derin deniz deşarjı ile sonuçlanan atıksu arıtma tesisi projeleri Bakanlık tarafından onaylanır." hükmü uyarınca, derin deniz deşarjı projeleri (derin deniz deşarjı ve derin deniz deşarjı ile sonuçlanan atıksu arıtma tesisleri projeleri) onaylarına ilişkin usul ve esasların düzenlenmesini amaçlayan 2018/14 sayılı Atıksu Arıtma Tesisi/Derin Deniz Deşarjı Proje Onay Genelgesi yürürlüğe girmiştir. "Çevre mevzuatımıza göre, derin deniz deşarjı yapılabilmesi için çevre izin belgesi alınması esastır. Derin deniz deşarjı izni alan kurum, kuruluş ve işletmeler en az 6 aylık periyotlar hâlinde izleme yapıp, tesisin sınırları içerisinde yer aldığı İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'ne rapor etmekle yükümlüdürler. İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'nce gerekli görülen durumlarda izleme periyodunda değişikliğe gidilebilir."

Bu yükümlülüğün uygulayıcılar açısından netleştirilmesi ve konuya ilişkin hali hazırda yürürlükte olan mevcut çevre mevzuatımızda dağınık bir şekilde bulunan ilke, usul ve esasların tek bir mevzuat çatısı altında toparlanmasının sağlanması amacıyla, Bakanlığımızca 30.07.2009 tarihli ve 2009/16 sayılı Derin Deniz Deşarjı İzleme Genelgesi hazırlanmıştır.

Söz konusu Genelge uyarınca, Derin Deniz Deşarjılarının çevresel etkileri; atıksuda, alıcı ortamda ve derin deniz deşarjı hattında, bu Genelgede verilen parametreler, izleme noktaları, izleme yöntemi ve numune alma aralığına göre, Derin deniz deşarjı izni alan kurum, kuruluş ve işletmeler tarafından izlenir.

SKKY'nin Geçici Madde 13'te mevzuat yayımından faaliyette olan ve kıyıda soğutma suyu deşarjı yapan tesisler için yeterli seyrelme kriterlerini sağladıklarını belgelemek üzere 1 yıl süreli izleme yapmaları husus yer almaktadır. Bu kapsamda bulunan tesislerin izleme raporları Bakanlığımıza ulaşan raporlara ilişkin çalışmalar yürütülmeye devam edecektir.

Denizlerde Faaliyet Gösteren Balık Çiftliklerinin Çevresel Yönetimi

28 Ekim 2020 tarihli ve 31288 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Denizlerde Faaliyet Gösteren Balık Çiftliklerinin Çevresel Yönetimi Yönetmeliği ile denizlerde faaliyet gösteren balık çiftliklerinin kurulamayacağı hassas alanların belirlenmesi ve balık çiftliklerinin deniz çevresine olan etkilerinin belirlenerek çevresel yönetimlerine ilişkin usul ve esasların oluşturulması amaçlanmıştır.

Yönetmelik çerçevesinde 1000 ton/yıl ve daha fazla kapasitede balık üretimi/yetiştiriciliği gerçekleştiren balık çiftliklerinin Çevresel Yönetim Planları Bakanlığımıza sunulmakta ve Uygunluk Belgesi düzenlenmektedir.

Çevresel yönetim planlarının onaylanması ve başlık çiftliklerinin izlenmesine yönelik çalışmalara devam edilecektir.

Tersane, Tekne İmal ve Çekek Yerlerinde Temiz Üretim Tekniklerinin Yaygınlaştırılması

07/12/2022 tarihli ve 32036 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Tersane, Tekne İmal ve Çekek Yerlerinin Çevresel Yönetimi Hakkında Yönetmelik ile Ülkemiz kıyı alanlarında faaliyet gösteren tersane, tekne imal ve çekek yerlerinde inşa, tadilat ve/veya bakım onarım faaliyeti sonucu ortaya çıkan ve deniz kirliliğine ve deniz tabanında birikim oluşturarak uzun sürede ekosistem tahribatına sebebiyet veren kirleticilerin çevresel yönetimine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Yönetmelik kapsamında Çevre İzin Lisansına tabi olan gemi inşası, bakım-onarımı ile 20 metre ve üzerinde yat, tekne inşa ve bakım-onarım yapılan tesisler bulunmakta olup, bu tesislerin deniz çevresine olan olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla;

- ☐ Raspa ve boyama işlemleri sırasında oluşan emisyonların önlenmesi,
- ☐ Bakım işlemine alınmadan önce gemilerin atıklarının alınması,
- ☐ Atık suların tesis alanında toplanması ve arıtılmadan denize ulaşmasının önlenmesi,
- ☐ Enerji verimliliği,

hususlarını içeren temiz üretim teknikleri 01.01.2025 tarihi itibari ile uygulanmaya başlamıştır. Tesisler etki alanında bulunan deniz alanlarında izlemeler yapmakta olup, bunlara ilişkin çalışmalar takip edilmeye devam edilecektir.

Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması Hakkında Yönetmeliğin (KKDİK) daha etkin bir şekilde uygulanabilmesi amacıyla hazırlanan KKDİK Yönetmeliğinin Uygulanmasına İlişkin Usul Esasların temmuz ayı içerisinde yayınlanması planlanmaktadır.

KKDİK Yönetmeliğinin ve Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması Etiketlenmesi Ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmeliğin (SEA) AB REACH ve CLP Tüzüklerindeki son güncellemeleri içerecek şekilde revize edilmesi çalışmaları devam etmekte olup, yılın son çeyreğinde güncellenen yönetmeliklerin kurum ve kuruluşların görüşlerine açılması planlanmaktadır.

Kimyasal Kayıt Sisteminin yönetmelik değişikliğinde oluşturulan sürecin de dikkate alınması suretiyle sürdürülebilirliğini ve güvenliğini sağlamak üzere çalışmalara devam edilecektir.

Bakanlığımızca, firmaların kimyasal kaydı konusundaki farkındalığını arttırmak ve bilgilendirmek amacıyla sektördeki büyük-küçük tüm firmalara daha çok erişim sağlayabilmek için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile işbirliği içerisinde kamu ve özel sektörden geniş katılımlı çeşitli istişare ve bilgilendirme etkinlikleri düzenlenmeye devam edilecektir.

Kalıcı Organik Kirleticiler Hakkında Yönetmelik ile Bazı Zararlı Kimyasalların İhracatı Ve İthalatı Hakkında Yönetmelikte güncelleme yapılacak ve Cıva Hakkında Yönetmeliğin yayımlanmasına yönelik iş ve işlemler yürütülecektir.

Deniz Çevresinin Korunması Konusunda Gerçekleştirilen Ulusal ve Uluslararası Faaliyetler

Deniz Ortamı ve Kıyı Bölgelerinin Korunması Sözleşmesi (Barselona Sözleşmesi) kapsamında Ülkemiz söz konusu çalışmalara katkılarını sürdürmekte olup, 16-19 Eylül 2025 tarihlerinde düzenlenecek Odak Noktaları Toplantısına katılım sağlanacaktır.

Yine Barselona Sözleşmesi kapsamında 02-05 Aralık 2025 tarihlerinde Mısır'da düzenlenecek Taraflar Konferansı (COP24) katılım sağlanacak olup, Türkiye ev sahipliğinde faaliyete geçirilecek İklim Değişikliği Bölgesel Faaliyet Merkezi'nin görev kapsamının belirlenmesine ilişkin karar onaylanacaktır.

Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması (Bükreş) Sözleşmesi Olağan Toplantısı Ekim ayı içerisinde bildirilecek tarihte gerçekleştirilecektir.

2026 yatırım programına sunulan "Sürdürülebilir Mavi Ekonomi Stratejik Eylem Planı için Analiz, Planlama ve Yönetişim Modellerinin Geliştirilmesi Projesi" kapsamında çalışmalar yürütülecektir.

Katı Atık Yönetimi ve Sıfır Atık Uygulaması:

Belediyelerin altyapı yatırımlarının tamamlanmasına yönelik Katı Atık Programı (KAP)_Projesi kapsamında olan ön işlem ve düzenli depolama tesisleri ile aktarma istasyonu yapım işleri, uygulama projelerinin hazırlanması ve yapım işlemlerini kapsayacak şekilde yürütülmekte olup düzenli depolama tesisi ile hizmet verilen nüfus oranında Temmuz-Aralık 2025 dönemi itibari ile de artış hedeflenmektedir.

Bakanlığımızca Ulusal Atık Yönetim Stratejisi ve Planı (2025-2035) hazırlanmış olup planın Temmuz-Aralık 2025 döneminde yayımlanması planlanmaktadır. UAYP kapsamında atıkların yönetiminde toplama ve geri kazanım verimini arttırmak ve döngüsel ekonomi stratejisinin öngördüğü hedeflere ulaşmak için, kamu ve özel sektörün sistematik bir şekilde çalışmaları hedeflenmektedir.

Sıfır Atık eğitim ve farkındalık çalışmalarının sürdürülerek toplumun her kesiminden insanın geri kazanıma destek olması hedeflenmektedir. Böylelikle atıkların kaynaktan ayrı toplanmasına ilişkin çalışmalara hız verilmesi ve sıfır atık çalışmaları kapsamında ülkemiz geri kazanım oranının artırılması amaçlanmaktadır.

Sıfır atık projesi kapsamında sıfır atık hareketinin yaygınlaştırılması, sürdürülebilir üretim ve tüketim ile çevre dostu tüketim alışkanlıklarının kazandırılması, farkındalık oluşturulması amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu iş birliği protokolü yapılmıştır. Protokoller kapsamında, kurumlarda sıfır atık yönetim sisteminin kurulması ve eğitim ve farkındalık çalışmalarının yapılması planlanmaktadır.

Sanayi sitelerinde sıfır atık yaklaşımının benimsenmesi ve sıfır atık yönetim sisteminin kurulması ile atık yönetimi çalışmalarının geliştirilmesi amacıyla, pilot proje kapsamında Konya ilimizde yapımı tamamlanmak üzere olan oto sanayi sitesinde çalışmalar başlatılmış olup ulusal düzeyde uygulanmasının sağlanması planlanmaktadır. Sıfır Atık iyi uygulamaları yaygınlaştırılarak BM Sıfır Atık Danışma Kurulu çalışmalarına model olması sağlanacaktır.

2.2.2. PROJELER**AAT Ulusal Tasarım Kriterleri Belirleme (2024K06-226052):****(Döner Sermaye)**

Birinci Ara Raporun Bakanlığımızca değerlendirilmesi ve kabulünden sonra 2025 yılı sonunda İkinci Ara Raporun sunulması beklenmektedir. Bu kapsamda, Birinci Ara Raporda incelenen AAT'lere ilave olarak en az 2 adet AAT için atıksu karakterizasyonu, nitrifikasyon testleri, tesislerin performans analizleri ile tasarım ve işletme parametrelerinin değerlendirmesi, biyorafineri tesisi olarak işletilme potansiyelinin değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalar yürütülecektir. En az 4 adet AAT için dinamik simülasyon/kalibrasyon çalışmaları yapılacaktır. 2025 yılında devam etmesi öngörülen işlerin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

**Endüstriyel Atıksu Profili Belirleme (2024K06-226053):
(Döner Sermaye)**

Proje'nin ilerleyen dönemi içerisinde İdare'nin değerlendirmeleri sonrasında belirlenen pilot tesisler için örnekleme ve analiz çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Proje Teknik Şartnamesi uyarınca 60 adet saha ziyaretinin tamamlanması için devam eden Proje ilerleme döneminde de saha ziyaretlerine devam edilecek olup ziyaretlerle ilgili sektörel eğitimler düzenlenecek ve eğitim içerikleriyle uyumlu olarak sektörel çalışmalar tamamlanacaktır.

Ayrıca, Bakanlığımız ve Taşra Teşkilatı personelinin katılımı ile Ankara'da 3 günlük endüstriyel atıksu yönetimi eğitim düzenlenmesi planlanmaktadır.

Yurt dışı ziyaret çalışmalarından birinin İdare'nin görüş ve onayı sonrasında Proje'nin birinci yılı olan 2025 sonuna kadar gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

**OSB Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanımı (2025K06-247883):
(Döner Sermaye)**

Yatırım Programına kabul edilen Organize Sanayi Bölgelerinde (OSB) Arıtılmış Atıksuların Yeniden Kullanım Potansiyelinin Araştırılması Projesi proje tutarı toplam 10.000.000 TL olarak Yatırım Programında kabul edilmiş (15 Ocak 2025 tarihli ve 32783 sayılı Mükerrer Resmi Gazete. Karar Sayısı: 9409; Proje No: 2025K06-247883) ve 2025-2026 yıllarını kapsamaktadır.

Güncel durumda, fiyat araştırması için bir üniversiteden fiyat teklifi alınmış ve 28.04.2025 tarih ve 12276274 sayılı Strateji Geliştirme Başkanlığına yazılan yazı ile ek ödenek talebinde bulunulmuştur. Proje için ek ödenek talebine ilişkin sürecin sonuçlanması beklenmektedir.

"Toprak Kalitesini İyileştirmek, Arazi Tahribatını Önlemek ve İklim Değişikliğinin Etkilerini Azaltmak İçin Arıtılmış Atıksu ve Arıtma Çamurunun Güvenli ve Etkin Kullanımının Teşvik Edilmesi Projesi (GCP/TUR/11826/GFF)"

Projenin ana doküman hazırlama süreci devam etmekte olup, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü ve Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü'nün ortaklaşa olarak Küresel Çevre Fonu (GEF) iş birliğinde yürüteceği proje ile arazi tahribatına uğramış topraklarda evsel ve kentsel atıksu arıtma tesislerinde oluşan organik maddece zengin arıtma çamurları ve arıtılmış atıksuyun toprak iyileştirici olarak kullanılması; toprağın kalite, su ve karbon tutma kapasitesi üzerindeki etkisinin belirlenmesi hedeflenmektedir.

Katı Atık Programı (2017K08-28036):

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından 17.05.2017 tarihinde yatırım programına alınan projenin 40 Milyon TL tutarındaki 2017 yılı ödeneği 2017 yılında kullanılamamış olup 2018 yılında kullanılmıştır. 2025 yılı yatırım programı ödeneği 196 milyon TL'dir. Bu ödenekten yaklaşık 122 milyon TL harcama yapılmıştır.

Bu proje 2017-2028 yıllarını kapsamakta olup belediyelerin atık yönetimi yatırımları için belirlenen 2025 yılı ödeneğinin (196 milyon TL) yıl sonuna kadar kullanımı öngörülmektedir

Atık Yönetimi Maliyet Belirleme (2023K08-207616):

2022 yılı yatırım programına “Atık Yönetiminde Maliyet Belirlenmesine Yönelik Kılavuz Hazırlanması” önerilmiş olup 2022 yılı yatırım programına dahil edilmiştir. 2022 yılında önerilen proje bütçesinin projede yapılması talep edilen iş ve işlemler için yeterli olmaması sebebiyle proje başlatılamamış olup 2025 yılı ödeneğinden henüz harcama yapılmamıştır. Projede öngörülen işlerin tamamlanabilmesi amacıyla çalışmalar yürütülecektir.

Arsuz Katı Atık Yönetimi Tesisi (2025K08-263549):

Proje ile Hatay İlinin belediye atık yönetiminde çevresel yükümlülüklerini yerine getirmesi, entegre atık yönetim tesislerinin (ön işlem tesisleri ve düzenli depolama tesisleri) faaliyete geçirilmesi ve atık yönetim tesisleri finansman eksikliğine katkı sağlanması hedeflenmektedir. Bakanlığımızca fizibilite raporu uygun görülmüş olup belirtilen dönem içerisinde ÇED süreci ve uygulama projesi sürecinin tamamlanması öngörülmektedir.

Türkiye’nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Değerlendirilmesi için Teknik Destek (AB-1) (2022K10-181853):

Ülkemiz kaynaklarının verimli kullanılması, ürün tasarımıyla başlayan yaşam döngüsünün etkin bir şekilde tamamlanarak atığın kaynak olarak değerlendirilmesi için IPA II Dönemi kapsamında Avrupa Birliği (AB) fonlarıyla “Türkiye’nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Değerlendirilmesi için Teknik Destek Projesi (DEEP)” 07.02.2022 tarihinde resmi olarak başlamıştır. 3 yıl süreli olan proje 11.02.2025 tarihinde resmi olarak tamamlanmıştır. Projenin tamamlanması nedeniyle Temmuz-Aralık 2025 Dönemi için planlanan bir çalışma bulunmamaktadır.

STÜ Ulusal Eylem Planı Hazırlanması (2022K10-183739):

Temmuz 2025’de tamamlanacak STÜ Ulusal Eylem Planının Hazırlanması Projesi ile, Ulusal Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Eylem Planının hazırlanması hedeflenmekte olup, proje kapsamında gıda, balıkçılık ve tarım, tekstil, otomotiv, konut ve inşaat, plastik, tüketici ürün imalatı, turizm sektörleri özelinde mevcut durum analizi, değer zinciri metodolojisi, STÜ sektörlerine yönelik rehber dokümanların hazırlanması, STÜ sektörlerine yönelik BAT ve BEP kılavuzu ve sektör notu, sektörü ve kamuyu bir araya toplayan çalışma grubu toplantıları, çalıştaylar, farkındalık eğitimi, STÜ Ulusal Eylem Planının İzlenmesi Yazılımı, taslak mevzuat hazırlanması ve STÜ uygulamaları platformunun oluşturulması çalışmalarının yürütülmesi planlanmaktadır.

2025 yılı sonunda kadar yapılması planlanan faaliyetler

- Farkındalık ve Bilgilendirme Semineri gerçekleştirilecektir.
- Kapanış Toplantısı gerçekleştirilecektir.
- STÜ UEP Eylem Planı İzleme Yazılımı, Sektörel BAT ve BEP Kılavuzları, Rapor ve eylem planı hazırlanması çalışmaları nihailendirilecektir.

Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol (EKÖK) (2018K10-150237):

EKÖK Sektör Uzmanı (2018K10-150237-183734):

EKÖK Sektör Uzmanı Projesi ile, Endüstriyel Emisyonlar Direktifi (EED- 2010/75/AB Bölüm 1 ve 2’de yer alan Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol (EKÖK) yaklaşımının uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında taslak mevzuatta tanımlanan ve bazı nitelikleri belirtilen çevresel sürdürülebilirlik baş uzmanı ve uzmanları için yönelik hukuki, teknik ve finansal alt yapının oluşturulmasına yönelik işler bu iş kapsamında yürütülecektir. EED Ek 1 kapsamına giren faaliyetlere yönelik Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgelendirme Sistemi Uygulamasına geçiş süreci için kurumsal altyapının güçlendirilmesi ile, çevresel sürdürülebilirlik uzman ve baş uzmanlarının alması gereken eğitimler ile çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi ve teknik dokümanların hazırlanması hedeflenmektedir.

Proje sonucunda çerçeve mevzuata bağlı olarak uzmanlar tarafından kullanılacak sektörel tebliğler, MET Kontrol Listeleri dikkate alınarak oluşturulacak tebliğ ekleri ve eğitim dokümanlarının oluşturulması beklenmektedir.

Proje ile gerçekleştirilmesi planlanan iş adımlar şu şekildedir:

- Sektörel Tebliğ Taslaklarının Nihailendirilmesi
- Sektörel MET Puan Tablolarının Hazırlanması
- Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgelendirme Sürecinde Yer Alan Raporların Usul ve Esaslarının Hazırlanması
- Çevresel Sürdürülebilirlik Uzmanlığına Yönelik Usul ve Esaslar ile Eğitim ve Rehber Dokümanların Hazırlanması
- Sektörel Toplantılar Düzenlenmesi

Hava Emisyonlarının Yönetimi (2018K10-43862):

Hava Emisyon Yönetim Portalının Geliştirilmesi (HEYGEL) Faz-3 (2018K10-43862-247921):

Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü görev ve sorumlulukları nezdinde Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı alanında olan konu başlıklarının birbiriyle entegre şekilde haberleşerek, emisyon envanteri bilgi veritabanı, emisyon hesaplama bileşenleri veritabanı, kirlletici kaynaklarının coğrafi esaslı bilgi kayıt veritabanı, modelleme hesaplama bileşenleri, emisyon senaryoları karşılaştırma bileşenleri, hava kalitesi tahmini bileşenleri, emisyonu esas veri işçiliği başlıklarından katı yakıt yaşam döngüsü bileşenleri veritabanı, süreç işlem kayıt veritabanı, stok takibi, hava kalitesi modelleme bileşenleri sonuç üretme, harita üretme kabiliyetleri ile birçok konuda hizmet veren HEY Portalının diğer yazılım ve arayüzlerle birlikte veri üretme ve analiz süreçlerine ürün hazırlama faaliyetleri sürdürülecektir. Diğer yandan HEYGEL Faz 3 Projesi kapsamında; 2025 ve sonrası için planlananlar:

- Emisyon yönetimi için gerekli büyük veri süreçlerinin çevresel politika ve performans analizleri ile sürdürülebilir kalkınma göstergeleri ile eşleşik olarak sürdürülebilirlik ilkeleri kapsamında iyileştirilmesi
- HEYGEL Faz 3 projesinin çıktıları ve güncel teknolojik gelişmeler esas alınarak gerekli araştırma ve geliştirme çalışmalarının yürütülmesi
- HEY Portalı yazılım destek hattı, veri sayısallaştırma ve modelleme ekibinde yer alan personelin istihdamının devam ettirilmesi, eğitimlerinin sürdürülmesi

- Emisyon yönetim sistemi dahilinde HEY Portalı içerisinde ihtiyaç duyulan ilave yazılım geliştirme çalışmalarının yürütülmesi
- Hava kalitesi tahminleme altyapımızın geliştirmelerinin sürdürülmesidir.

3 Boyutlu Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Tespiti Faz-2 (2018K10-43862-247934):

3 Boyutlu Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Tespiti Projesi ile veri çözünürlüğünün toplam 160.000 kat arttırılmasıyla hava kirliliğinin kentler üzerindeki etkisi çok daha rahat bir şekilde görselleştirilmektedir. NEFES Yazılımı, 3 Boyutlu (3B) Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Sokak Seviyesinde tespitine yönelik şekilde, mezo (kilometrelik) ölçekteki stratejik hava kalitesi haritalarının, 3 Boyutlu kent modelleri, yol ağları, kent topoğrafyası ve trafik yoğunluğu gibi detayları kullanarak hava kirliliği dağılımını çeşitli görselleştirme teknikleri ile yazılım haritası olarak ürettiği şekilde çalışmaktadır. Veri ve harita ürünlerinin güncelliğinin sürdürülmesi için faaliyetler gerçekleştirilecektir. Diğer yandan Faz 2 projesiyle;

2025 ve sonrası için ;

- Hava kalitesi yönetiminde sağlık maruziyeti önemli bir gösterge olarak uluslararası alanda sıklıkla kullanılmakta ve ülkemiz için küresel inovasyon endeksi, yenilikçi rekabet endeksi, turizm endeksi gibi platformlarda bu göstergeye yer verilmektedir. Bu nedenle şehirlerimizi daha doğru temsil eden yüksek çözünürlüklü haritalarla sağlık maruziyeti hesaplanması ve şehirlerin kükürt/azot ayak izi çıkarılması çalışmaları başlatılmıştır. Bu süreçlerin e-devlet üzerinden vatandaş odaklı olarak devamlılığının sağlanması öngörülmektedir.

- Yüksek grafik kartı kullanım ihtiyacı nedeniyle geliştirilmesi masaüstü ortamda yapılan yazılımın yine dünyaya örnek olacak şekilde webde faaliyet gösterir hale getirilmiştir. Sağlık maruziyeti çalışmaları sonucunda hesaplanan sağlık indeksinin birey bazlı hesaplanması için mobil uygulama yapılması ve halihazırda hizmet veren Hayat Eve Sığar gibi mobil uygulamalar ile entegre şekilde hizmet vermesi hedeflenmektedir.

- Tüm iller için farklı zamanlarda üretilen yüksek çözünürlüklü verinin analiz ve değerlendirmeleri, illere özgü hava kalitesinin iyileştirilmesi yol haritasının güncellenmesi öngörülmektedir.

Deniz Kirliliği Olaylarında Müdahalenin Planlanması (2021K10-161745):

Projede, Ulusal ve Bölgesel Acil Müdahale Planlarının güncellenmesi ve mevzuat çalışmaları nihailendirilecektir. 2026 yılında tamamlanması hedeflenen projenin yazılım çalışmaları Bakanlığımız Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmekte olup süreç devam etmektedir. Projenin dokümantasyon bölümünün güncel yazılım teknolojileri ile desteklenmesi ve e-devlet entegrasyonunun sağlanması amacıyla ikinci fazı olarak Acil Müdahale Planlarının web üzerinden yönetilmesine yönelik bir bilgi sistemi üzerinde çalışılmaktadır. Ulusal ve Bölgesel Plan entegrasyonunun yanı sıra kıyı tesisleri risk değerlendirmesi ve acil müdahale planlarını içerecek yazılımda, planların hazırlanması, güncellenmesi, onaya sunulması ve yönetiminin sağlanması amacı ile, söz konusu plan bilgilerinin sisteme yüklenmesi / entegre edilmesi ve planın uygulayıcılarının ulaşabileceği bir şekilde sistem üzerinde yapılandırılması sağlanacaktır. Bu kapsamda başlatılan iş analizi ve yazılım süreçleri devam etmektedir

Egzoz Emisyon Ölçümü Takip Sistemi Modernizasyon (2023K10-198450): (Döner Sermaye)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçümü Takip Sisteminin, yeni teknolojiler kapsamında modernize edilerek sürdürülebilirliğinin sağlanması, güvenlik önlemlerinin yeni teknolojiler kapsamında güncellenerek güvenliğin artırılması, e-Devlet üzerinden vatandaşlara sunulan hizmetlerin çeşitlendirilerek sürdürülebilirliğinin sağlanması, diğer kurumların bilgi sistemlerinden elde edilecek servislerin entegre edilerek bürokrasinin azaltılması ve ölçüm hizmetinin vatandaşlara kesintisiz bir şekilde sunulması amacıyla yürütülen projenin 01.07.2025- 31.12.2026 yıllarını kapsayacak şekilde yapılması gereken iş ve işlemlerine 2025 yılının Temmuz-Aralık döneminde de devam edilecektir.

Denizcilik Atıkları Uygulamasının Geliştirilmesi, Bakım ve Onarımı (2025K10-247998):

Denizcilik Atıkları Uygulaması projesinden temel beklenti, mevcut sistemin güvenli ve kesintisiz şekilde çalışmasını sağlamak ve belirlenen yazılım iyileştirmeleri ile bakım-onarım faaliyetlerini hayata geçirmektir. Bu dönemde DAU web ve mobil uygulamaları için hız, performans ve kullanıcı deneyimine yönelik geliştirmeler yapılmaya başlanacaktır. Ayrıca, sistemin bilgi güvenliği, log kayıtları ve kullanıcı destek mekanizmalarının eksiksiz işlemesi sağlanacaktır. Eğitim, güncellenmiş kılavuz ve yardım içerikleri hazırlanmaya başlanacaktır.

Bu süreçte aynı zamanda Muğla bölgesindeki gemi atıklarının yönetimine ilişkin analizler tamamlanacak ve yol haritası taslağı hazırlanacaktır. Atık alma kapasitesi, mevcut hizmetlerin yeterliliği ve mevzuat/uygulama boşluklarının değerlendirilmesiyle ilgili saha çalışmaları ve anketler yapılacaktır.

2.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Evsel ve Kentsel Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanımına Dair Yönetmelik Revizyon Çalışmaları

Yönetmelik taslağının hazırlanmasına yönelik çalışmalarımız devam etmektedir.

Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Revizyon Çalışmaları

Yönetmelik revizyon çalışmaları tamamlanmış olup, Makama sunulmasına müteakip kurum görüşlerine açılacaktır.

3996 Sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanunun Ek Madde-3'ünün Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik

2025 yılı ikinci yarısında Resmi Gazete'de yayımlanması planlanmaktadır.

Atıksu Arıtma Tesislerinde Çalışan Teknik Personele İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ Taslağı

2025 yılı ikinci yarısında Resmi Gazete'de yayımlanması planlanmaktadır.

Gemi Atıklarının Yönetimi Yönetmeliği Taslağı

2004 yılından bu yana, Marpol Sözleşmesi ve ilgili AB Direktifi'nde yapılan değişikliklerin yanı sıra, Bakanlığımızın yararlanıcısı olduğu AB destekli Proje ("Gemi Kaynaklı Atıkların Sebep Olduğu Deniz Kirliliğinin Önlenmesi için Kapasite Artırılmasına İlişkin Teknik Yardım Projesi) çıktıkları, paydaşların mevzuatta revizyon talepleri ile süreç içerisinde uygulamada karşılaşılan tecrübeler göz önünde bulundurularak Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde (Yönetmelik) değişiklik yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Ayrıca, Yönetmelik uyarınca yayımlanan Atık Alma Gemileri İçin Uygulanacak İdari ve Teknik Düzenleme Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2007/4) ile Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği Çerçevesinde Uygulanacak Ücretler ve Esaslar Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2009/3)'de de eş zamanlı olarak revizyon gerekliliğine istinaden; uygulamanın sadeleştirilerek kolaylaştırılması ve mevzuat bütünlüğünün sağlanması amacıyla, tebliğler ve Yönetmelik, Gemi Atıklarının Yönetimi Yönetmeliği altında revize edilerek birleştirilmesine yönelik çalışmalarımız devam edecektir.

Dip Tarama Malzemesinin Çevresel Yönetimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı

Dip Tarama Malzemesinin Çevresel Yönetimi Yönetmeliği'nin Dip tarama malzemesinin faydalı kullanımı ve bertarafı başlıklı 8 inci maddesinin 6 fıkrasının son cümlesi "Dip tarama faaliyetleri sonucu oluşan tarama malzemesinin doğrudan atık işleme tesislerine taşınmasında Atık Yönetimi Yönetmeliği hükümleri uygulanmaz." "D A N I Ş T A Y İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU'nun Esas No: 2024/1810 ve Karar No :2025/577" kararı ile iptal edilmiştir. Bu kapsamda anılan karar uyarınca Yönetmelikte revize çalışmaları devam edecektir.

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul Ve Esaslara İlişkin Yönetmelik Çalışmaları

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağına dair alınan kurum görüşleri sonrasında hazırlanan Yönetmeliğin yayımlanması öngörülmektedir.

Bataryalar ve Atık Bataryalar Hakkında Yönetmelik Taslağı

Yeşil Mutabakat Eylem Planında AB'nin politika öncelikleri doğrultusunda belirlenen yeşil ve döngüsel bir ekonomiye geçiş kapsamında AB Döngüsel Ekonomi Paketi'nde yer alan öncelikli ürün gruplarından biri olarak belirlenmiş olan bataryalara ilişkin mevzuat çalışmaları kapsamında yayımlanan 2023/1542 sayılı AB Batarya ve Batarya Atıkları Tüzüğü'ne Ülkemizin uyum sağlaması amacıyla "Bataryalar Ve Atık Bataryalar Hakkında Yönetmelik Taslağı" hazırlanmıştır.

2023/1542 sayılı Tüzüğün ulusal mevzuatımıza aktarılması çalışmaları kapsamında hazırlanan Taslak Yönetmelik ile bataryaların ve atık bataryaların çevre üzerindeki olumsuz etkilerini önleyerek ve azaltarak çevreyi ve insan sağlığını korumak, pazarın etkin işleyişine katkıda bulunmak, bataryaların piyasaya arzı veya hizmete sunulması için uyulması gereken sürdürülebilirlik, güvenlik, etiketleme, işaretleme, bilgilendirme gerekliliklerini belirlemek, batarya özen yükümlülüğü, yeşil kamu alımları, genişletilmiş üretici sorumluluğu, atık bataryaların toplanması ve işlenmesi ile raporlanması için asgari gerekliliklerin belirlenmesini sağlamak amaçlanmaktadır.

Yönetmelik taslağının kurum görüşlerine açılması, gelen görüşler doğrultusunda gerekli güncellemelerin yapılmasına yönelik çalışmalarımız devam etmektedir.

Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Usul ve Esaslar Taslağı

6/3/2024 tarihli ve 32481 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ve 26/12/2022 tarihli ve 32055 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Yönetimi Hakkında Yönetmelik doğrultusunda yapılan düzenlemeler ile uygulamaların geliştirilmesi ve açıklayıcı örnekler ile desteklenerek netleştirilmesi amacıyla Usul ve Esaslarda güncelleme ihtiyacı hâsıl olduğundan Taslak Usul ve Esas hazırlanmıştır.

Dış Ortam Hava Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği Taslağına ilişkin mevzuat yayımlama çalışmaları sürdürülecektir.

Dış Ortam Hava Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği Taslağına ilişkin mevzuat yayımlama çalışmaları sürdürülecektir.

Hava Kalitesinin Korunması Amacıyla Katı Yakıtların Kontrolü Yönetmeliği Taslağı

Yönetmeliğin yıl sonuna kadar kurum görüşlerine açılarak yayımlanması planlanmaktadır.

Sektörel Mevcut En İyi Teknikler Tebliğ Taslakları

Yönetmelik çerçevesinde hazırlanan Sektörel Mevcut En İyi Teknikler Tebliğ taslakları kurum görüşlerine açılmış ve nihai hale getirilmiş olup, değerlendirme süreci sonrası yayımlanmak üzere Cumhurbaşkanlığına iletilecektir.

3. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRİLMESİ, İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

3.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

3.1.1. FAALİYETLER

Çevre Kanunu Gelirleri İle Yürütülen Faaliyetler:

Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı (DEN-İZ):

Deniz ve kıyılarda deniz kalitesi ve kirliliğini izlemek ve değerlendirmek, deniz ve kıyı koruma politika ve stratejilerine altlık oluşturmak, ayrıca taraf olduğumuz Bölgesel Deniz Sözleşmeleri gereklerini yerine getirmek üzere Genel Müdürlüğümüzce "Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı (DEN-İZ) " yürütülmektedir. Programda deniz suyunda fizikokimyasal parametreler (Sıcaklık, iletkenlik, ışık geçirgenliği, çözülmüş oksijen vb.), sediman ve biyotada kirlletici parametreleri, biyoçeşitlilik açısından fitoplankton, zooplankton, deniz çayırları, makrozoobentoz, makroflora izlenmesi, deniz makro ve mikro çöplerinin izlenmesi, radyoaktivite izlenmesi ve ötrofikasyon gibi birçok bileşen yer almaktadır. 2014'den beri üçer yıllık dönemler halinde TÜBİTAK-MAM koordinesinde yürütülmektedir.

2023-2025 dönemi 2025 yılı Ocak-Haziran döneminde DEN-İZ programı 428 noktada Bakanlığımız uhdesinde TÜBİTAK-MAM koordinasyonunda devam etmektedir. 2025 yılı Ocak-Haziran döneminde denizlerde kış ve ilkbahar seferleri tamamlanmıştır. Sefer raporları teslim edilmiştir. DEN-İZ 2025 yılı Ocak – Haziran dönemi arasında 10.000.000,00 TL (KDV hariç) hak ediş ödemesi gerçekleştirilmiştir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED), İzin ve Denetim:

Kirlletici Salım Ve Taşıma Kaydı (KSTK) Sistemi:

Kirlletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Yönetmeliği 4 Aralık 2021 tarihli ve 31679 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ancak Yönetmeliğin Ek-1'inde yer alan 65 faaliyetin sınıflandırıldığı 9 sektör için aynı anda yürürlüğe girmemiştir.

Ana faaliyeti "1. Enerji sektörü" ve "2. Metal üretimi ve işlenmesi" altında yer alan tesisler için KSTK Yönetmeliği hali hazırda 4 Aralık 2021 tarihinden itibaren yürürlüktedir. KSTK Yönetmeliği'nin 8'inci maddesi 1'inci fıkrası (b) ve (c) bentleri çerçevesinde bu tesislerin, çevre iznini aldığı/güncellediği veya yükümlülüğünü etkileyen değişikliğin gerçekleştiği tarihten itibaren 3 ay içerisinde KSTK Sistemi'ne kayıt olması gerekmektedir.

Ana faaliyeti "3. Mineral/maden sanayisi" ve "4. Kimya sanayisi" altında yer alan tesislerin KSTK Sistemi'ne kayıt işlemleri, Yönetmeliğin bahsi geçen 8'inci maddesi çerçevesinde 4 Aralık 2022 tarihi itibarı ile başlatılmıştır.

Ana faaliyeti "5. Atık ve atıksu yönetimi" ve "6. Kağıt ve ahşap üretimi ve işlenmesi" altında yer alan tesislerin KSTK Sistemi'ne kayıt işlemleri 4 Aralık 2023 tarihi itibarı ile başlatılmıştır.

Ana faaliyeti "7. Yoğun hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği", "8. Gıda ve içecek sektöründe hayvansal ve bitkisel ürünler" ve "9. Diğer faaliyetler" altında yer alan tesislerin KSTK Sistemi'ne kayıt işlemleri 4 Aralık 2024 tarihinde başlatılmıştır.

2025 yılı Ocak-Haziran tarihleri arasında KSTK Sisteminde 300 tesisin kaydı onaylanmıştır.

Sürekli Atıksu İzleme Çalışmaları (SAİS)

Ülke genelinde yüksek kapasiteli arıtma tesisleri çıkış suları SAİS istasyonu ile 7/24 izlenmektedir. Tesislerde pH, iletkenlik, sıcaklık, çözünmüş oksijen ve debi gibi fiziksel parametrelerle birlikte KOİ ve AKM parametreleri 7/24 izlenmektedir. SAİS çalışmaları ile arıtma tesisi çıkış suları değerleri yükseldiğinde alarm durumları il müdürlüklerimize ulaşmakta, 7/24 teknolojik denetim yapılarak sınırı aşanlar için il müdürlüğünce yasal işlem yapılmaktadır.

2021/14 sayılı “Marmara Bölgesi’nde Bulunan Atık Su Arıtma Tesislerinin Gerçek Zamanlı İzlenmesi” konulu Genelge 02/07/2021 tarihinde yayımlanmıştır. Genelge ile düşük debili tesisler; giriş ve çıkış debileri ile numune alma yönünden on-line takibe alınmıştır. Bununla birlikte, Marmara Bölgesi’nde yer alan tüm soğutma suyu tesisleri giriş ve çıkışlarında debi ve sıcaklık değerleri de Genelge ile on-line takibimize alınmıştır, bu sayede Marmara Denizi’ne sıcaklık yönünden etkileri anlık verilerle değerlendirilmektedir.

Sürekli İzleme Merkezi (SİM)

Bakanlığımızca üretilen havza, deniz, hava alıcı ortam izleme verileri ile sürekli atıksu izleme sistemleri (SAİS) ve sürekli emisyon ölçüm sistemleri (SEÖS)’nden alınan çevresel izleme verilerinin etkin yönetiminin sağlanması, erken uyarı sistemleri oluşturulması, etkili denetim mekanizmalarının geliştirilmesi, uygun raporlama ve değerlendirme araçlarıyla elde edilen veriye dayalı politikalar üretilmesi, karar mekanizmalarına, mali destek ve teşviklere yön verilmesi amacıyla 2018 yılında Sürekli İzleme Merkezi (SİM) kurulmuştur.

Her gün binlerce vatandaş, kamu kurumları, belediyeler, tesisler, üniversiteler, Avrupa Çevre Ajansı, İklim Değişikliği grupları gibi kuruluşlara veri üretmektedir. Günde en az 5000 ziyaretçi girişi alan SİM platformu mevcutta 15.000 Sensör, analizör ve cihaz yönetimi yapmakta, 50 milyar data yönetimi ile büyük veri tabanı sunmaktadır. www.sim.csb.gov.tr web adresi üzerinden, entegre edilen veri tabanları ile oluşturulan 700’ün üzerinde raporlama ekranı ile havza, deniz, hava kalitesi, SAİS ve SEÖS raporlarına ulaşabilmektedir. SİM’den edinilen çevresel izleme verileri il müdürlüklerimiz, Bakanlığımız ilgili birimleri ve akademik çalışmalara katkı sağlamaktadır. Ayrıca, IOS ve ANDROİD platformlarda çalışan mobil uygulamalar geliştirilmiştir. Sürekli İzleme Merkezi Modernizasyonu Projesi 2025 yılı yatırım programında 2025K10-246784 numarası ile kabul edilmiştir. 2025 yılında Proje revizyonu Strateji Bütçe Başkanlığına sunulmuş olup, proje faaliyetlerine henüz başlanmamıştır. Ocak – Haziran döneminde herhangi bir ödeme gerçekleştirilmemiştir.

Hava Kalitesi İzleme Faaliyeti:

Bakanlığımızca; Ülkemizde Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı çalışmaları 2004 yılında başlamıştır. 2004 yılında SO₂ ve PM₁₀ parametreleri ülkemizin çeşitli illerinde 35 Hava Kalitesi İzleme İstasyonu ile izlenmekte iken ilerleyen yıllarda istasyon yer ve durumuna binaen SO₂ ve PM₁₀ parametreleri yanında CO, NO_x ve O₃ parametreleri de izlenmeye başlanmıştır. Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı bugün itibarıyla 81 ilimizde 383 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonuna ulaşmış olup; şu an itibarıyla tüm illerimizde hava kalitesi 7/24 izlenmektedir.

Bakanlığımız, kamuoyunun hava kalitesi ile ilgili bilgiye ulaşımını kolaylaştırmak amacıyla izleme sonuçlarını anlık olarak www.havaizleme.gov.tr web adresinden ve Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı Mobil Uygulamasından kamuoyu bilgisine sunmaktadır.

Bakanlığımızca; kamuoyunun konuyu daha iyi anlayabilmesi için, ulusal hava kalitesi indeksi (İyi, Orta, Hassas, Sağlıksız, Kötü, Tehlikeli şekilde şeklinde ifade edilerek) oluşturulmuştur.

Ayrıca istasyonların 2024 yılı ölçüm sonuçlarının Avrupa Çevre Ajansına raporlanmasıyla ilgili iş ve işlemler Eylül ayı sonuna kadar tamamlanacaktır.

Sınır Aşan Hava Kirliliğinin İzlenmesi faaliyeti ile ilgili olarak Ülkemizin taraf olduğu Sınır Aşan Hava Kirliliği sözleşmesi ve Avrupa'dan Gelen Kirlilik Taşınımının İzlenmesi (EMEP) protokolü kapsamında; Ankara Çubuk, İzmir Seferihisar ve Kırklareli Vize'de bulunan EMEP istasyonları faaliyet göstermektedir.

Ayrıca; İstanbul, İzmir, Ankara, Konya, Samsun, Erzurum, Adana ve Diyarbakır merkezli 8 adet Temiz Hava Merkezi Müdürlüğü, Genel Müdürlüğümüze bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemi (SEÖS) İzleme Faaliyeti:

Kirletici vasfı yüksek tesislerin mevzuatta belirlenen emisyon sınır değerleri kapsamında sürekli olarak izlenmesi faaliyeti Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleriyle gerçekleştirilmekte ve Sürekli İzleme Merkezinde raporlanmaktadır. Mevcut durumda ülkemizde 414 tesise ait 802 bacada sürekli izleme faaliyeti yapılmaktadır.

Çevre Referans Laboratuvarınca Yürütülen Faaliyetler:

Çevre Referans Laboratuvarı, çevre analizleri konusunda hakem laboratuvar olup; ihtilaflı numuneler ve mahkemelik hususlarda son karar verici konumunda, Türkiye'de çevre konusunda resmi kurum laboratuvarı olarak faaliyet gösteren tek referans laboratuvarıdır.

Laboratuvarımızda çevre kirliliğine yönelik her türlü izin, izleme ve denetimlere esas teşkil eden ölçüm ve analizler yapılmakta, özel veya kamuya ait kurum ve kuruluş laboratuvarlarının yetkilendirme denetimlerine uzman personel desteği sağlanmakta, eğitimler düzenlenmektedir.

3 adet Mobil Su ve Atık Su Analiz Laboratuvarı ile göller, akarsu ve dereler ile denizlerde kirlilik izleme çalışmaları, İl Müdürlüklerinden gelen talepler doğrultusunda işletmelerin atık sularının kontrolü, SAİS denetimleri, deşarj izinleri ve diğer her türlü çevresel konuda numune alma ve analiz çalışmaları yapılmaktadır.

Laboratuvarımız, "TS EN ISO/IEC 17025: Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarlarının Yetkinliği için Genel Gereklilikler" standardı doğrultusunda Türk Akreditasyon Kurumunca 2008 yılında akredite edilmiştir. 5 kapsamda 52 parametre ile başlanan akreditasyon süreci, 2025 yılı itibarıyla su, atık su, toprak, arıtma çamuru, atık, atık yağlar, izolasyon sıvıları, kömür, pirina ve baca gazı kapsamlarında 665 parametre ile devam etmektedir. Akredite parametreler haricinde laboratuvarımızda 1200'ün üzerinde parametrenin analizi yapılabilir durumdadır.

Laboratuvar analizlerinin en önemli basamağı olan numune alma işleminin belirli teknik eğitime sahip kişilerce yapılması ilkesi gereğince; özel ve kamuya ait çevre laboratuvarlarına "Su, Atık Su, Toprak, Arıtma Çamuru, Katı Atık, Atık Yağ ve İzolasyon Sıvılarından Numune Alma Eğitimleri" verilmekte, düzenlenen sınavda başarılı olan katılımcılar sertifikalandırılmaktadır. 2010 yılında bu yana düzenlenen eğitimlerle 6000'e yakın personel numune alma konusunda yetkilendirilmiştir.

Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarı Yeterlik Faaliyeti:

Çevre mevzuatı kapsamında çalışan özel ve kamu laboratuvarlarına 2004 yılından bu yana "Çevre Ölçüm ve Analizleri Yeterlik Belgesi" verilmektedir. 2025 yılı Ocak-Haziran arasında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Çevre Referans Laboratuvarı) tarafından çevre mevzuatı kapsamında ölçüm/analiz yapmaya yetkilendirilen laboratuvar sayısı 233'dir.

Çevre Denetim Faaliyetleri:

2025 yılı ilk 6 ayında Bakanlık Merkez ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimiz tarafından 26.437 tesise ÇED izleme ve çevre denetimi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen denetimler sonucunda Çevre Kanunu'na aykırı faaliyette bulunan tesislere toplam 1.725.905.535,76 TL idari para cezası uygulanmış, 234 tesisin faaliyeti durdurulmuştur.

Katı Yakıt Piyasa Gözetimi ve Denetimi ile ilgili; yetki devri yapılan belediyeler ve 81 ilin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüklerince; 6.343.215,85 ton katı yakıt denetlenmiş olup, 859.395 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Çevre Denetimlerinin Planlanması:

Çevresel açıdan daha riskli tesislerin daha sık denetlenmesine yönelik uygulanan Çevre Denetimlerinin Planlanması yöntemi 81 İl Müdürlüğümüzde yürütülmektedir.

E-Denetim Yazılımı:

Çevre denetim süreçleri 01.01.2015 tarihinden itibaren Bakanlık merkez ve taşra teşkilatımız tarafından Çevre Denetim Uygulaması (E-denetim) sistemi üzerinden yürütülmektedir. E-Denetim programında çevre denetimlerinin yapılması, tutanağın, denetim raporunun ve idari yatırım karar tutanaklarının hazırlanması ve kaydedilmesi, idari yaptırım ve varsa ilgili dava süreçlerinin sistem üzerinden takibinin yapılması mümkün olabilmektedir. Çeşitli parametrelerle istatistik ve raporlama yapılabilir.

Yeni bilişim teknolojilerindeki gelişmelere uygun şekilde, mevcut ve gelecekteki kullanıcı ve veri yükünü taşıyabilecek kapasitede, çeşitli veri paylaşım yapılarına uyumlu, mevzuat gelişmeleri açısından esnekliğe sahip, mobil çevre denetim uygulaması ile daha uyumlu olarak çalışacak yeni bir Çevre Denetim Uygulaması (E-denetim) 01.12.2024 tarihinde kullanılmaya başlanılmıştır. Yeni e-denetim yazılımı e-imza entegrasyonu ile tutanaklar sahada online olarak tutulabilmektedir.

Çevre Denetim Uygulaması (e-denetim) ile İdari Yaptırım Kararlarına ait para cezalarının takibinin yapılması amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı ile gerçekleştirilen protokol sonucunda imzalı idari yaptırım tutanakları 24.03.2025 tarihinden itibaren KATP (Kamu Alacakları Tahsilat Platformu) uygulamasına gönderilmektedir.

İdari Yaptırım Karar tutanaklarının tebligatının elektronik olarak yapılabilmesi amacıyla gerçekleştirilen Çevre Denetim Uygulaması (e-denetim) ile Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı KETSİS (Kurumsal Elektronik Tebligat Sistemi) uygulaması entegrasyon çalışmaları tamamlanmış olup test çalışmalarında sona gelinmiştir.

Sürekli Denetim Merkezi:

Bakanlığımız ve İl Müdürlüklerimizin arasında çevre kirliliklerine müdahalede dijital ortamda bilgi ağı oluşturulması, çevresel kirliliklerde hızlı bir biçimde müdahale edilmesini sağlamak ve çevre denetimlerinin sürekli ve etkin olarak sürdürülebilmesi amacıyla kurulan Sürekli Denetim Merkezi bünyesinde Çevre Vaka Bildirim Uygulaması ile SİM'in entegre edilmesi çalışmaları yapılmıştır. Bu kapsamda; tesis ve faaliyetlerin, hava kalitesi, su kalitesi gibi çevresel parametrelerinin 24 saat izlenerek veri oluşmasının sağlanması; çevre kirliliği tespit edilerek anında müdahale edilmesi planlanmaktadır.

Vaka Bildirim Uygulaması

Vaka Bildirim Uygulaması (SÜDEM) ile modern teknolojilerle desteklenen denetim süreçleri hızlanacak, ihlaller daha erken tespit edilerek çevre kirleticili faaliyetlere hızlı ve etkili müdahale bulunularak çevre kirliliğinin önüne geçilecektir.

Sürekli İzleme Merkezinde hava ve su kalitesi verilerinde limit aşımı tespit edildiğinde Vaka Bildirim Uygulamasına bildirim gönderecektir.

Atık su arıtma tesislerinin SAİS'lerin düzenli çalışmalarının takibi, arıtılan suyun kalitesinin uzaktan izlenmesi ve fabrika bacalarının emisyon değerlerinde limit aşımı olduğunda Sürekli İzleme Merkezinden Vaka Bildirim Uygulamasına bildirim gönderilecektir. Vaka Bildirim Uygulamasından gelen uyarı mesajı doğrultusunda çevre denetçileri tarafından mevzuatta belirtilen sınır değerleri aşan faaliyete denetim gerçekleştirilecektir. Denetim sonucunda gerçekleştirilen iş ve işlemler, var ise uygulanacak idari yaptırıma ilişkin bilgiler VBU'ya geri bildirilecektir. Bu kapsamda SİM ve Vaka Bildirim Uygulaması entegrasyon çalışmaları tamamlanmış olup; geliştirme çalışmaları ve pilot uygulamalar devam etmektedir.

Mobil Çevre Denetimi Yazılımı

Mobil Çevre Denetim Uygulaması Yazılım Geliştirme Projesi kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatınca yapılan çevre denetim süreçlerinin yürütüldüğü çevre e-denetim yazılımına entegre olarak çalışacak ve çevre denetim tutanaklarının sahada online tutulmasını sağlayacak mobil denetim uygulaması tamamlanmıştır. Çevre denetim tutanakları sahada tabletlerle online tutulabilmekte ve Bakanlık merkez tarafından takip edilebilmektedir. Yeni e-denetim uygulaması ile uyumlu çalışacak şekilde düzenlemeler yapılmış olup kullanılmaya başlanılmıştır.

3.1.2. PROJELER

Marmara Denizi Bütünleşik Modelleme-Faz3 (2024K10-225378): (Döner Sermaye)

DEN-İZ Programı bulguları ve deniz bilimleri enstitülerinin çalışmaları sonucunda Marmara Denizi'nin ara ve alt tabakasında çözünmüş oksijende azalma tespit edilmiştir. Buradan hareketle Bakanlığımız 2017 yılında acil tedbirleri belirlemek amacıyla Marmara Denizi Bütünleşik Modelleme Sistemi (MARMOD) Projesi-Faz I çalışmalarını başlatmıştır. ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü koordinasyonu ile 2017 yılında gerçekleştirilen MARMOD Projesi FAZ I aşamasında Marmara Denizi'ne yönelik tek boyutlu model çalışmaları yapılmış, veri tabanı oluşturulmuş ve besin yükü bütçeleri belirlenmiştir. 2021 yılında bu çalışmaları 3 boyutlu modele taşımak ve Marmara Denizi'nin "Dijital İkiz"inin altyapısının oluşturulması amacıyla MARMOD FAZ II başlatılmıştır. DEN-İZ Programımızın ve MARMOD Projemizin çabaları sayesinde 2021 yılında meydana gelen "Müsilaj Olayı" hızlı ve etkin bir şekilde çözümlenebilmiştir.

Marmara Denizi'nin sağlıklı bir ekosisteme sahip olmasını sağlamak ve besin yükü kirliliği sorununa ilişkin kademeli yük azaltım stratejilerinin Dijital İkiz kapsamında oluşturulmasına yönelik MARMOD Projeleri serileri devam ettirilmektedir.

Genel Müdürlüğümüzce yürütülen ve ODTÜ-Deniz Bilimleri Enstitüsü koordinasyonunda gerçekleştirilecek olan MARMOD FAZIII Projesi 10 Temmuz 2024 tarihinde protokolün taraflarca imzalanmasının ardından başlamıştır.

MARMOD Faz III Projesi ile Faz II’de altyapısı kurulan, geliştirilen modelleri ve toplanan verileri kapsayan bütüncül bir Dijital İkiz uygulamasının yapısının geliştirilmesi, yeni gözlem ve verilerle veri tabanının güncellenmesi, modellere girdi sağlanması, karar destek sistemlerin oluşturulması ve sonuçlarının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Proje 2025 yılı Aralık ayında tamamlanacak olup, çalışmaları devam etmektedir.

MARMOD FAZ III 2025 yılı Ocak – Haziran dönemi arasında 2025 yılı İTP’si sunulmuş olup, 5.200.000,00 TL (KDV hariç) hak ediş ödemesi gerçekleştirilmiştir.

Hava Kalitesi İzleme (2014K10-169742):

Söz konusu Proje, 2014-2020 yılları Yatırım programlarında Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının Kurulması ve Bakım-Onarım Projesi olarak 2014K100040 Proje numarası ile yer almakta iken 2021 yılı yatırım programında revize edilerek Hava Kalitesi İzleme (2014K10-169742) şeklinde değiştirilmiştir. Proje 2 alt projeye ayrılmış olup, aşağıda yer almaktadır.

- 1: Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının Kurulması ve Bakım-Onarımı
- 2: Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının Yenilenmesi

Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının Kurulması ve Bakım-Onarımı (2014K10-169742-2117):

Bu Proje ile Ülke genelinde Bakanlığımıza ait hava kalitesi izleme istasyonlarının bakım, onarım ve kalibrasyon işlerinin düzenli bir şekilde yapılması ve söz konusu istasyonlarda yer alan cihaz ve ekipmanların daha sağlıklı çalışması için gerekli sarf ve yedek malzeme alımının yapılması hedeflenmektedir.

Bakanlığımız ile Temiz Hava Merkezi Müdürlüğüne bağlı ve Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı’nda hava kalitesi izleme istasyonlarına ait bakım, onarım ve kalibrasyon işlemleri gerçekleştirilmektedir. 2025 yılı için tüm ihaleler gerçekleştirilmiş olup, söz konusu bütçe ödeneği toplam 80.000.000,00 TL (Genel Bütçe)’ dir.

Ayrıca, söz konusu hava kalitesi izleme istasyonlarında yer alan cihaz ve ekipmanlar için sarf ve yedek malzeme ile ilgili olarak, oluşturulan ihtiyaç listesi doğrultusunda 20.06.2025 tarihinde ihale gerçekleştirilmiştir.

Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının Yenilenmesi (2014K10-169742-254653): (Döner Sermaye)

2025 yılında 1 yıllık olarak yürütülecek projesi için yaklaşık maliyet çalışması yapılmış, ihale işlemlerine başlanmıştır

Türkiye Çevre Etiket Sistemi (2021K10-167192):

2021K10-167192 numaralı Yatırım Programında yer alan Türkiye Çevre Etiket Sistemi projesi kapsamında çevre etiketi kriter belirleme çalışmaları tamamlanan “Yağlayıcılar” ürün grubunda çevre etiketi kriterleri yayımlanmıştır.

Ayrıca, Bakanlığımız Döner Sermaye bütçe kaleminden karşılanmış olan Türkiye Çevre Etiket Sisteminin Yaygınlaştırılması projesi kapsamında kriter belirleme ve güncelleme çalışmaları tamamlanan “Kişisel Bakım ve Kozmetik” ürün grubunda çevre etiketi kriterleri yayımlanmıştır.

2021K10-167192 numaralı Yatırım Programı kapsamında, 2025-2026 yıllarında gerçekleştirilecek olan, TS EN ISO 14044 standardına uygun olarak yaşam döngüsü değerlendirmesi yapılarak 4 (dört) ürün grubunda çevre etiketi kriterlerinin belirleneceği, 1 (bir) ürün grubunda çevre etiketi kriterinin güncelleneceği “Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Güçlendirilmesi Projesi” için Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ile protokol imzalanmıştır.

Sürekli İzleme Merkezi Modernizasyonu (2025K10-246784):

Sürekli İzleme Merkezi Modernizasyonu Projesi 2025 yılı yatırım programında 2025K10-246784 numarası ile kabul edilmiştir. 2025 yılında Proje revizyonu Strateji Bütçe Başkanlığına sunulmuştur. Proje henüz başlamamış olup, Ocak – Haziran döneminde herhangi bir ödeme gerçekleştirilmemiştir.

3.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

- 2024 yılında yürütülen Deniz İzlemelerinde Standardizasyonun Sağlanması Projesi Faz II kapsamında “Deniz İzlemelerinde Standardizasyonun Sağlanmasına Yönelik Yönetmelik Taslağı” hazırlanmış olup henüz görüşe açılmamıştır.
- Sürekli İzleme Merkezi (Sim) Veri Aktarım, Erişim, Kullanım Ve Paylaşımına İlişkin Usul Ve Esaslar’ın taslağı hazırlanmış olup, görüşe henüz açılmamıştır.
- Çevresel Gürültü Sürekli İzleme Sistemi (ÇEGSİS) Tebliği Taslağı hazırlanmış olup, henüz görüşe açılmamıştır.

3.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

3.2.1. FAALİYETLER

Çevre Kanunu Gelirleri İle Yürütülen Faaliyetler:

Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı (DEN-İZ):

2025 yılı Ocak-Haziran döneminde DEN-İZ programı 428 noktada Bakanlığımız uhdesinde TÜBİTAK-MAM koordinasyonunda devam etmektedir. 2025 yılı Kasım ayında IV. Ulusal Denizlerde İzleme ve Değerlendirme Sempozyumu düzenlenecek olup, sempozyum hazırlık çalışmaları başlamıştır. Aralık itibari ile son hak ediş ödemesi gerçekleştirilecektir. Sözleşmeye göre son hak ediş tutarı 30.000.000 TL (KDV hariç) belirlenmiştir.

2025 yılı Aralık ayında DEN-İZ’in 4. Dönemi sona erecek olup, 5. Dönemi 2026-2028 dönemi başlayacaktır. 2026-2028 dönemi için hazırlıklara başlanmış olup, gerekçe metni ve ödenek talebi Strateji Bütçe Başkanlığına iletilecektir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED), İzin ve Denetim:

Kirletici Salım Ve Taşıma Kaydı (KSTK) Sistemi:

Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Yönetmeliği kapsamında 2025 yılı sonunda 65 faaliyetin sınıflandırıldığı 9 sektör için sistem onayları tamamlanacaktır.

Sürekli İzleme Merkezi (SİM)

SİM faaliyetlerine devam edilecek olup, SUDEM ile Çevre Vaka Uygulamalarına denetim için SİM verilerinin kullanılması devam edilecektir. 2025-2026 yılı "Sürekli İzleme Merkezi Modernizasyonu Projesi" kapsamında revizyon sonucu ile teknik şartnamesi hazırlanarak işin yürütülmesine dair işlemler yürütülecek, Aralık sonunda projenin ilk yılı tamamlanacaktır.

Hava Kalitesi İzleme Faaliyeti

Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı kanalıyla 81 ilimizde 383 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonunda ülkemizin hava kalitesi 7/24 izlenmeye devam edilerek mevcut ağın genişletilmesi çalışmaları devam edilecektir. Ayrıca istasyonların 2025 yılı ölçüm sonuçlarının Avrupa Çevre Ajansına raporlanmasıyla ilgili iş ve işlemlerin Eylül ayı sonuna kadar tamamlanması hedeflenmektedir.

Sürekli Atıksu İzleme Çalışmaları (SAİS) ve Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemi (SEÖS) İzleme Faaliyeti:

SAİS ve SEÖS Tebliğleri uyarınca izleme faaliyetlerinde SİM üzerinden 7/24 devam edilecektir.

Çevre Referans Laboratuvarınca Yürütülen Faaliyetler:

Çevre kirliliğine yönelik olarak izin, izleme ve denetimlere esas teşkil edecek numune alma, ölçüm ve analiz çalışmaları akreditasyon koşullarına uygun olarak sürdürülecek, numune alma konularında özel ve kamuya ait çevre laboratuvarları personeline eğitimler verilmeye devam edilecektir.

Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarı Yeterlik Faaliyeti:

Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarları Yeterlik Yönetmeliği kapsamında yetkili 233 laboratuvarın, belgelendirme ve denetleme faaliyetlerine devam edilecektir.

Çevre Denetim Faaliyetleri:

2025 yılı sonunda toplam çevre denetimleri ve planlı birleşik çevre denetimlerinin stratejik planda yer alan hedeflere ulaşılacağı öngörülmektedir.

E-Denetim Yazılımı:

İyileştirme ve yenilikler devam edecektir.

Mobil denetim:

Tutanakların sahada online olarak tutularak merkezden anında görülmesi ve takip edilmesi sağlanmaktadır. Mobil denetimin yaygınlaştırılması sağlanarak, matbu tutanak (kağıt) kullanımının azaltılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından temin edilen 500 adet tabletin dağıtımı gerçekleştirilecektir. Uygulamanın yaygınlaştırılması amacıyla il müdürlüklerimizde sahada uygulama denetimleri gerçekleştirilecektir.

Sürekli Denetim Merkezi:

SÜDEM ile SİM entegrasyonun çalışmaları tamamlanmış olup; SİM bünyesinde bulunan SAİS ve SEÖS verilerinden çevre kirliliğine neden olanların SÜDEM'e aktararak, Çevre Vaka Bildirim Sistemi üzerinden İl Müdürlükleri ile dijital bilgi ağı oluşturulacak olup, çevre kirliliğinin tespiti, müdahalesi ve çevre mevzuatında ihlale konu olan hususlar çerçevesinde yasal sürecin takibinin yapılması sağlanacaktır.

Böylelikle, bilime ve veriye dayalı politikaların üretilmesine imkan sağlanarak, gerçek zamanlı üretilen verinin tespiti ile denetim süreçleri dijital ortamda yürütülecek, ani çevre kirliliklerine

anında müdahale edilmeye devam edilecek, 7/24 teknolojik denetim ile çevre mevzuatı ihlalleri anında tespit edilecektir.

Vaka Bildirim Uygulaması:

Uygulamanın geliştirilmiş yazılımının canlı yayında kullanılmaya başlanması öngörülmektedir. Kullanıcı kılavuzlarının hazırlanması ve eğitim çalışmalarının başlaması planlanmaktadır. E-denetim entegrasyon çalışmaları devam etmektedir. IOS ve ANDROİD cihazlar için mobil uygulamalar geliştirilecektir.

3.2.2. PROJELER

Marmara Denizi Bütünleşik Modelleme-Faz3 (2024K10-225378): (Döner Sermaye)

MARMOD FAZIII Projesi 10 Temmuz 2024 tarihinde protokolün taraflarca imzalanmasının ardından başlamıştır. Temmuz ayında 2025 yılının ilk seferi başlayacaktır. 2024-2025 döneminde 2 yıllık yürütülen projenin 2025 yılı faaliyetleri Aralık ayında tamamlanarak, final raporu teslim edilecektir. Aralık ayında final raporun sunulması akabinde KDV hariç 7.800.000 TL hak edişi yapılacaktır.

MARMOD FAZ III 2025 yılında onaylanan İTP kapsamında seferler ve çalışmalara devam edilecektir. Projenin IV. Fazı için çalışmalara başlanmış olup, 2026 yılı Yatırım Programına sunulacaktır.

Hava Kalitesi İzleme (2014K10-169742):

Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının Kurulması ve Bakım-Onarımı (2014K10-169742-2117):

Bu Proje ile, Ülke genelinde Bakanlığımıza ait hava kalitesi izleme istasyonlarının bakım, onarım ve kalibrasyon işlerinin düzenli bir şekilde yapılması ve söz konusu istasyonlarda yer alan cihaz ve ekipmanların daha sağlıklı çalışması için gerekli sarf ve yedek malzeme alımının tamamlanması hedeflenmektedir.

Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının Yenilenmesi (2014K10-169742-254653): (Döner Sermaye)

2025 yılında 1 yıllık olarak yürütülecek projenin tamamlanması hedeflenmektedir

Türkiye Çevre Etiket Sistemi (2021K10-167192):

2021K10-167192 numaralı Yatırım Programı kapsamında Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ile imzalanan “Türkiye Çevre Etiket Sisteminin (TÇES) Güçlendirilmesi Projesi” uyarınca TS EN ISO 14044 standardına uygun olarak yaşam döngüsü değerlendirmesi yapılarak 2 (iki) ürün grubunda çevre etiketi kriterlerinin belirlenmesi ve 1 (bir) ürün grubunda çevre etiketi kriterlerinin güncellenmesi çalışmalarının yapılması planlanmaktadır.

Sürekli İzleme Merkezi Modernizasyonu (2025K10-246784):

2025-2026 yılında 2 yıllık olarak yürütülecek "Sürekli İzleme Merkezi Modernizasyonu Projesi" kapsamında revizyon sonucu ile teknik şartnamesi hazırlanarak işin yürütülmesine dair işlemler yürütülecek, 2025 yılı Aralık sonunda projenin ilk yılı tamamlanacaktır.

3.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

- 2024 yılında yürütülen Deniz İzlemelerinde Standardizasyonun Sağlanması Projesi Faz II kapsamında hazırlanan “Deniz İzlemelerinde Standardizasyonun Sağlanmasına Yönelik Yönetmelik Taslağı”nın yayımlanması hedeflenmektedir.
- 2025 yılı sonuna kadar Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri (SEÖS) Tebliği’nin revize edilmesi planlanmaktadır.
- 2025 yılı sonuna kadar Çevresel Gürültü Sürekli İzleme Sistemi (ÇEGSİS) Tebliği’nin yayımlanması planlanmaktadır.
- Sürekli İzleme Merkezi (Sim) Veri Aktarım, Erişim, Kullanım Ve Paylaşımına İlişkin Usul Ve Esaslar’ın yayımlanması planlanmaktadır.
- 10.09.2014 tarih ve 29115 sayılı Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliğinde revizyon yapılması planlanmaktadır.

4. YAPI İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

4.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

4.1.1. FAALİYETLER

Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Faaliyetleri:

Projelerimiz ile kamu binalarının öz tüketimlerin tamamının veya bir kısmının karşılanması ve binalarda elektrik giderlerinin düşürülmesi sağlanacaktır. Kamu personeli ve bina kullanıcıları doğrudan etkilenecek taraflardır. Ayrıca proje fizibilite ve inşaat ihaleleri ile inşaat sektöründe çalışan mimar, inşaat mühendisi, makine mühendisi, elektrik mühendisleri, tedarikçi firmalar, inşaat şirketleri, panel üretim şirketleri, enerji verimliliği şirketleri, tekniker ve teknisyenlere yönelik yeni iş alanları ortaya çıkacak, sosyal ve ekonomik olarak sağlanacak ve sektör için pazar oluşturularak fayda sağlanacaktır.

Bakanlığımız, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen ve Dünya Bankası finansmanlı,

200 Milyon Dolar finansmanlı Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulamaları Projesi – (KABEV) 31 Aralık 2025 tarihinde tamamlanacaktır.

277 Milyon Dolar finansmanlı Kamu ve Belediye Yenilenebilir Enerji Projesi – (KAYEP) projesi 2028 yılında tamamlanması öngörülmektedir.

300 Milyon Dolar finansmanlı Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulamaları Projesi-2 – (KABEV-2) 2030 tarihinde tamamlanması öngörülmektedir.

Projelerin ana hedefi, kamu binalarında enerji kullanımını azaltmak ve ulusal bir programı desteklemek için uygun sürdürülebilir finansman ve kurumsal mekanizmalar geliştirmektir.

İskan Uygulamaları:

5543 Sayılı İskân Kanunu kapsamında, 2025 Yılı Yatırım Programı hazırlanmış olup, 12.02.2025 tarih ve E.11741959 sayılı olur ile Bakan Onayı alınmıştır. Devlet Eliyle İskân Çalışmaları kapsamında 3 ilde 3 adet iş, Kırsal Alanda Fiziksel Yerleşim (KEYY) Çalışmaları kapsamında da 20 ilde 52 uygulama olmak üzere; toplamda 55 adet iş, 2025 Yılı Yatırım Programında yer almaktadır.

Ayrıca kırsal alanda fiziksel yerleşimin düzenlenmesi kapsamında muhtelif illerde (20 il) toplam 52 adet iş/2.000 aileye 79.950.000.- TL kredi tahsisi gerçekleşmiştir. Devlet eliyle iskan kapsamında 2025 Yılı Yatırım Programında yer alan 3 adet proje için ise 333.000.000.- TL ödenek tahsis edilmiştir.

2025 Yılı Yatırım Programı çalışmaları kapsamında Ocak-Haziran Döneminde, 08.1 kaleminden (Yurt İçi Borç Verme-K.E.Y.Y'li konutlar) Yatırım Programında yer alan Aksaray, Çankırı, Erzurum, İzmir, Isparta, K.Maraş, Sivas illerinde toplam da 22.275.500.- TL (30.06.2025 tarihi itibarıyla) tutarında ödenek harcanmıştır. İşler süratle devam etmektedir.

"06.4-Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırması" Ödeneği (Kırsal Alan Planlaması Sektörü) kaleminden 2025 Yılı ilk 6 aylık dilimin de; Adıyaman, Çorum, Samsun Kocaeli, ve Ankara illerinde 5 adet Tarım arazisi, 29 adet konut olmak üzere toplam da 34 adet satın alımı için

43.984.196.- TL ödenek gönderilmiştir. 2025 Yılı için Kamulaştırma ödeneği olarak 45.000.000.- TL'lik ödenek belirlenmiştir.

Ocak – Haziran 2025 Döneminde gerçekleştirilen işler:

Dünya Bankası finansmanlı toplam 200.000.000 ABD Doları kredi ve hibe destekli Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesi kapsamında kamu binalarında enerji verimliliği uygulamaları yapılmakta, kamu binalarının enerji giderlerinde en az %20 azalma sağlanması hedeflenmektedir. 2025 yılı sonuna kadar devam edecek proje ile toplamda 500'e yakın kamu binasının enerji iyileştirmesinin yapılması planlanmıştır. Proje 31 Aralık 2025 yılı sonu kapanacaktır. Tüm ihale süreçleri tamamlanmıştır.

KABEV Projesi kapsamında 565 adet kamu binasında enerji verimliliğine yönelik etüt ve proje çalışmaları tamamlanmıştır. %20'i enerji tasarruf hedefi %40'a yükseltilmiştir. 372 adet kamu binasının 200 milyon dolarlık yapım ihaleleri gerçekleştirilmiş, bu binalardan 350 adedinin geçici kabul süreci tamamlanmış ve ölçme, doğrulama sürecine geçilmiştir. Bu 350 binada:

- Ortalama %41 enerji tasarrufu oranı yakalanmıştır.
- 280 milyon kWh/yıl enerji tasarrufu sağlanmıştır.
- 70.000 ton CO2/yıl emisyon azalımı gerçekleşmiştir.
- 26.000 adet/yıl ağaç korunmuştur.
- 18 mW kurulu güce sahip güneş enerji santrali kurulmuştur.

Ankara, Karabük, Bursa, İstanbul, Antalya, Karaman, Sakarya, Kocaeli, Zonguldak, Denizli, İzmir, Rize, Trabzon, Giresun, Samsun, Adana, Osmaniye ve Mersin illerindeki 565 kamu binasında enerji verimliliği çalışmaları tamamlandığında toplamda 800 milyon TL/yıl tasarruf sağlanacaktır. Ayrıca yenilenebilir enerji üretimi ön planda tutulan KABEV Projesi ile binaların çatısına ve otoparklarına kurulan güneş enerjisi santralleri ile kamu binalarımız kendi elektriğini üreten konuma gelmiştir.

İstanbul'da bulunan 3 önemli üniversitelerimizden, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesinin enerji verimliliği çalışmaları tamamlanmıştır.

2025 yılı ilk yarısına kadar tahsis edilen kredinin % 24'u kullanılmıştır. Proje Kapsamında 15 adet danışmanlık ihalesi, 22 adet yapım ihalesi yapılarak sözleşmeye bağlanmıştır. KABEV Projesi 31 Aralık 2025 tarihinde tamamlanacaktır.

2025 yılı sonunda tamamlanacak olan KABEV Projesi ile 565 kamu binasında:

- Yıllık 327 milyon kilowatt-saat (kWh) enerji tasarrufu
- Toplam yenilenebilir enerji kurulu güç 32 MW
- 133 bin ton/yıl CO2 emisyon azaltımı sağlanacaktır.

Kamu Binalarında Etüt, Proje ve Yapım Faaliyetleri:

Bakanlığımıza 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile verilen diğer kamu idarelerinin yapım işlerini yapma/yaptırma konusundaki yetkisi kapsamında yürütülen yapım işleri bu faaliyet altında takip edilmektedir.

Yapı Denetimi Faaliyetleri:

Ulusal Yapı Denetimi Sistemi Yazılımından alınan verilere göre 2025 yılı Ocak-Haziran döneminde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimizce laboratuvar kuruluşlarına 13 adet belgelendirmeye esas, 261 adet ara denetim, 50 kısmi denetim olmak üzere toplam 324 adet laboratuvar denetimi gerçekleştirilmiştir.

2025 yılı Ocak-Haziran döneminde 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun kapsamında görevini mevzuata uygun olarak yerine getirmeyen laboratuvar kuruluşları hakkında Kanunun 8 inci maddesi uyarınca uygulanan uyarma cezasına ilişkin idari müeyyide işlem sayısı 16, idari para cezası sayısı 60 ve belge iptali işlem sayısı 3'tür.

4708 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren laboratuvar kuruluşlarına ilişkin 7 adet yapı malzemesi laboratuvarı, 2 adet zemin laboratuvarı olmak üzere 9 adet izin belgesi verilmiş olup; 36 adet Yapı Malzemesi Laboratuvarı Denetçi Belgesi, 5 adet Zemin Laboratuvarı Denetçi belgesi olmak üzere toplam 41 adet laboratuvar denetçi belgesi düzenlenmiştir.

Elektronik Beton İzleme Sistemi ile 01.01.2025 – 30.06.2025 tarihleri arasında 78410 yapıdan 4.757.700 adet beton numunesi alınarak test edilmiş.

Ulusal Yapı Denetimi Sistemi Yazılımından alınan verilere göre 2025 yılı Ocak-Haziran döneminde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimizce yapı denetim kuruluşlarına toplam **2100** adet büro denetimi ve **4126** adet şantiye denetimi gerçekleştirilmiştir.

2025 yılı Ocak-Haziran döneminde 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun kapsamında görevini mevzuata uygun olarak yerine getirmeyen yapı denetim kuruluşları hakkında Kanunun 8 inci maddesi uyarınca uygulanan İdari Para Cezasına İlişkin İdari Müeyyide İşlem Sayısı **591**, Yeni İş Almaktan Men Cezasına İlişkin İdari Müeyyide İşlem Sayısı **88** olup, denetim elemanlarına üç yıl süre ile herhangi bir yapı denetim veya laboratuvar kuruluşunda teknik bir görev alamayacağı ve başka bir yapı denetim veya laboratuvar kuruluşunun ortağı olamayacağına dair işlem sayısı ise **162**'dir.

Kentsel Dönüşüm Uygulamaları:

Kahramanmaraş depremi kapsamında yapılacak çalışmalar ile Kentsel Dönüşüm faaliyetleri ve terörden etkilenen bölgelerdeki yapım faaliyetleri kapsamındaki işler bu faaliyet altında takip edilmektedir.

4.1.2. PROJELER

Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulamaları (2019D00-131876):

Bakanlığımız Yapı İşleri Genel Müdürlüğü tarafından Dünya Bankası kredisi ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı desteği ile 200 milyon Dolar finansmanlı "Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesi" yürütülmektedir. 16 Mart 2020 tarihinde efektif olan projenin hedefi, kamu binalarında enerji kullanımını azaltmak ve ulusal bir programı desteklemek için uygun sürdürülebilir finansman ve kurumsal mekanizmalar geliştirmek ve ölçeklendirmek için bir geçiş planı geliştirmektir.

Proje 2025 Yılı Yatırım Programının Enerji Sektöründe 7.651.822.000 TL proje tutarı ve 1.446.000.000 TL 2025 yılı ödeneği ile yer almaktadır. 2025 yılı Ocak – Haziran ayları arasında 345.845.578 TL harcama gerçekleştirilmiştir.

Proje ile okul, hastane, idari binalar, üniversite kampüslerini içeren 500'e yakın kamu binasında enerji etütleri yapılarak elde edilecek tasarruf seviyeleri tespit edilmekte, yatırım maliyetleri ile birlikte raporlanarak ve uygun bulunan kamu binalarında minimum %20 enerji verimliliği ve enerji tüketimlerinde azalma gerçekleştirilmektedir.

Kamu ve Belediye Yenilenebilir Enerji Projesi (2023D00-215894):

Proje kapsamında kamu binalarının öz tüketimlerin tamamının veya bir kısmının karşılanması ve binalarda elektrik giderlerinin düşürülmesi sağlanacaktır. Kamu personeli ve bina kullanıcıları doğrudan etkilenecek taraflardır. Ayrıca proje fizibilite ve inşaat ihaleleri ile inşaat sektöründe çalışan mimar, inşaat mühendisi, makine mühendisi, elektrik mühendisleri, tedarikçi firmalar, inşaat şirketleri, panel üretim şirketleri, enerji verimliliği şirketleri, tekniker ve teknisyenlere yönelik yeni iş alanları ortaya çıkacak, sosyal ve ekonomik olarak sağlanacak ve sektör için pazar oluşturularak fayda sağlanacaktır.

Proje 2025 Yılı Yatırım Programının Enerji Sektöründe 10.708.500.000 TL proje tutarı ve 2.000.000.000 TL 2025 yılı ödeneği ile yer almaktadır. 2025 yılı Ocak – Haziran ayları arasında 3.549.822.84 TL harcama gerçekleştirilmiştir.

Projenin genel amacı, yıllık elektrik enerji gideri yüksek olan kamu binalarının (eğitim binaları, yurtlar, hastaneler ve idari binalar vb.) elektrik öz tüketim değerlerinin tamamını veya bir miktarını güneş enerjisi santrali kurularak yenilenebilir enerjiden karşılamaktır.

Kamu Bina Stoğu Enerji Performansı Güçlendirme [AB-1] (2023D00-217031):

Herhangi bir harcama gerçekleşmemiş olup 2025 yılında ihalelere devam edecektir.

Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulamaları-2 (2024D00-231546):

Proje 2025 yılı yatırım programında enerji sektöründe 11.700.000.000 TL proje tutarı ve 2.500.000.000 TL 2025 yılı ödeneği ile yer almaktadır. 2025 yılı Ocak-Haziran ayları arasında 36.660.415 TL harcama yapılmıştır. 300 Milyon Dolar finansman sağlanmış olup 2030 yılında tamamlanması öngörülmektedir.

**GES Kurulumu (Elmadağ 4MW Güneş Enerji Santrali Yapımı) (2024D00-225926):
(Döner Sermaye)**

Proje; Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı ve Yapı İşleri Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğunda yürütülmektedir.

Bakanlığımız ana hizmet binası ve ek hizmet binalarının elektrik enerjisi ihtiyacının karşılanması amacıyla, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığına tahsis edilen Ankara İli, Elmadağ İlçesi, Yenimahalle Mahallesi 1921 Ada 13 ve 14 nolu parsellerde 4 MW gücündeki Güneş Enerji Santrali için gerekli çalışmalar tamamlanmış olup ihale sürecine başlanılmıştır.

Kurulacak Güneş Enerji Santralinin ortalama ömrünün 20-25 yıl olduğu ve enerji maliyetlerinin de giderek arttığı düşünüldüğünde; kısa vadede 3-5 yıl içerisinde kendi amorti edeceği gibi orta ve uzun vadede bakanlık merkez ve bağlı birimlerimizin tüm enerji ihtiyacı karşılanmış olacaktır.

Türkiye’de güneş enerjisinden elektrik üretim tesisi yatırımlarının cazip hale getirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla Kamu eliyle yapılan tesislerde enerji ihtiyacının çevreyi kirletmeyen yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılanması son derece önemlidir. Mayıs 2019’da yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, kamu ve yerel yönetimlerin güneş enerji santrali yatırımlarında arazi uygulamalarının önünü açtı ve elektrik sözleşme güçleri kadar yatırım yapmalarına izin verdi. Lisansız güneş enerji santrali yatırımlarında 1 Megawatt olan

sınır 5 Megawata kadar genişletildi. Bakanlık merkez ve bağlı birimlerinin sözleşme güçlerine bağlı olarak en fazla 5 MW'lık lisansız GES kurulması mümkün olduğundan 4,437 MW'lık GES yapılması planlanmıştır.

Bu kapsamda Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile yapılan görüşmeler neticesinde Ankara Elmadağ ilçesi 1921 Ada 13-14 parsellerde fizibilite çalışması bu araziye göre yapılmıştır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak, 2023 yılı itibarıyla 9.099.507(Ana Hizmet Binası ve Gölbaşı Hizmet Binası) kwh'lık enerji tüketimimiz bulunmaktadır. Mevcut kurulu GES gücümüz 697,5 (679,5 kW(Açık Otopark üstü)+18kW (3.kat Teras)+Gölbaşı Yerleşkesi GES(200 kW) kW'tır. Yıllık 1.276.915 kWh güç üretmektedir. Mevcut kurulu GES gücü, tüketimimizin %14'ini karşılamaktadır.

İhtiyaç duyulan ilave güç 7.822.592 kWh'tir.

Sözleşme Gücümüz 4 MW olup Projelendirme kurulu gücümüz 4.437 MW olarak yapılmıştır. Bu proje yıllık 6.850.000 kWh güç üretmesi öngörülmektedir. Yeni kurulacak GES ile birlikte toplam GES'in toplam tüketimimizi karşılama oranı % 90 olacaktır.

Sistem kendisini 4 Yıl 7 ay sonunda amorti edecektir. Sistem 15 yıllık üretimi neticesinde %87.8 performansla çalışmaya devam edecektir.

Türkiye Deprem Sonrası İyileşme ve Yeniden İmar (2023G00-217198):

6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş merkezli meydana gelen depremler nedeni ile Gaziantep, Hatay, Osmaniye, Adıyaman, Şanlıurfa, Diyarbakır, Malatya ve Adana başta olmak üzere çevre illerde yoğun olarak hissedildi. Yalnızca Türkiye sınırları içinde 13 milyon kişi depremde doğrudan etkilendi

Depreminin ardından il etapta afet bölgesi ilan edilen 11 ilimiz Kahramanmaraş, Gaziantep, Hatay, Kilis, Diyarbakır, Adana, Osmaniye, Şanlıurfa, Adıyaman, Malatya ve Elâzığ ardından yapılan hasar tespit çalışmalarında 11 ilimiz Bingöl, Kayseri, Mardin, Tunceli, Niğde ve Batman illerimizde de yer alan bazı yerleşim bölgeleri genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilmiştir.

Genel Müdürlüğümüzce Dünya Bankası finansmanı kapsamında Türkiye de Deprem Sonrası İyileşme ve Yeniden İmarı kapsamında kırsal alanlar da yapılacak olan deprem konutları yeniden yapım projesi (KADİYAP) kapsamında programa alınan illerde kırsal konut inşaatı yapılmaya başlanmıştır.

Bu kapsamda 2024 – 2025 yılında ve Genel Müdürlüğümüzce belirlenen ve Başkanlığımıza iletilen kırsal alanlara afet konutu yapımı için ihaleler düzenlenmiş ve ihale edilen işler aşağıda tabloda belirtilmiştir. 2024 yılında yapılan ihaleler %98 seviyesinde ve Geçici kabul işlemleri devam etmektedir. 2025 yılında yapılan ihalelerimiz ise sözleşme imzalanmıştır. Ayrıca 2025 yılı içerisinde ise Elazığ, Tunceli, Kilis, Gaziantep, Kahramanmaraş, Malatya, Bingöl illeri ile Genel Müdürlüğümüzce Başkanlığımıza verilecek talimatlar doğrultusunda kırsal konut yapımı işleri devam edecektir.

İŞİN ADI
Malatya İli Akçadağ İlçesi Ören Mah. Kırsal 287 Adet Deprem Konutu Yapım İşi
Malatya İli Pütürge ve Doğanyol İlçeleri 33 Mahalle 105 Adet Kırsal Deprem Konutu Yapım İşi
Elazığ İli Arıcak ve Alacakaya İlçeleri 5 Mahalle 79 Adet Kırsal Deprem Konutu Yapım İşi (Etap-1)
Kahramanmaraş İli Çağlayanerit İlçesi Soğukpınar Mah./ Dulkadiroğlu İlçesi Başdervişli Mah. 96 Adet Tek Katlı Hafif Çelik Kırsal Deprem Konutu Yapım İşi

Kahramanmaraş İli Nurhak İlçesi Bahçelievler Mahallesi (Kullar) 151 Adet Tek Katlı Hafif Çelik Kırsal Deprem Konutu Yapım İşi
Elazığ İli Arıcak İlçesi 3 Köy ve Alacakaya İlçesi 2 Köy olmak üzere toplamda 171 adet Kırsal Deprem Konutu Yapım İşi (Etap-2)
Elazığ İli Merkez İlçe 10 Köy 58 Konut Yapım İşi
Kahramanmaraş İli, Nurhak İlçesi Yeni Mahallesi 68 Konut Yapım İşi
Elazığ İli, Merkez İlçesi, 8 Köy 172 Konut Yapım İşi
Kahramanmaraş İli, Nurhak İlçesi, Fatih Mahallesi 92 Konut Yapım İşi
Elazığ İli Merkez İlçe 7 Köy 120 Adet Kırsal Deprem Konut Yapım İşi
Kahramanmaraş İli Afşin İlçesi Büyüktatlar(Fatih)-Küçüktatlar Mah. 52 Adet Tek Katlı Hafif Çelik Kırsal Deprem Konutu Yapım İşi
Elazığ İli Merkez İlçe 12 Köy 124 Kırsal Konut Yapım İşi
Malatya İli Yeşilyurt İlçesi Gündüzbey Mahallesi 224 Adet Kırsal Deprem Konutu Yapım İşi
Elazığ İli Merkez İlçe 13 Köy 171 Adet Kırsal Konut Yapım İşi
Adıyaman İli Gerger İlçesi 22 Köy 119 Adet Kırsal Konut Yapım İşi
Adıyaman İli Sincik İlçesi 16 Köy 56 Adet Kırsal Konut Yapım İşi
Elazığ İli Kovancılar ve Karakoçan İlçeleri 17 Köy 214 Adet Kırsal Köy K.Yapım İşi
Kahramanmaraş İli Göksun İlçesi 5 Köy 66 Adet Kırsal Köy Konutu ve 5 Adet Köy Konağı Yapım İşi
Tunceli İli Çemişgezek İlçesi 22 Köy 147 Adet Kırsal Köy Konutu Yapım İşi
Kilis İli Merkez, Elbeyli, Musabeyli ve Polateli İlçeleri 15 Köy 134 Adet Kırsal Köy Konutu ve 2 Adet Köy Konağı Yapım İşi
Tunceli İli Ovacık İlçesi 16 Köy 41 Adet Kırsal Köy Konutu Yapım İşi

Türkiye Deprem Sonrası İyileşme ve Yeniden İmar (2024G00-224663):

Türkiye'de Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki Deprem Sonrası Yeniden Yapılanma (Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı-JICA) Projenin amacı 6 Şubat 2023 Depremi'nden sonrası afet bölgesi ilan edilen iller için kırsal alanlarda deprem konutu ahır gibi yeniden yapılma çalışması kapsamında Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı JICA tarafından desteklenmektedir.

Proje kapsamında 2024 yılı 4. çeyreğinde Genel Müdürlüğümüzce ihalesi yapılarak Başkanlığımızca iş ve işlemleri yürütülmektedir 2025 yılı 3. çeyreğinde denetim geçici kabullerin yapılması planlanmaktadır. Bu kapsamda;

İhale edilen işler
Elâzığ ilinde 22 Köy / 183 Kırsal Konut yapımı devam etmektedir.
Elâzığ ilinde 25 Köy / 208 Kırsal Konut yapımı devam etmektedir.
Elâzığ ilinde 10 Köy / 140 Kırsal Konut yapımı devam etmektedir.
Elâzığ ilinde 15 Köy / 116 Kırsal Konut yapımı devam etmektedir.
Elâzığ ilinde 1 Köy / 214 Kırsal Konut yapımı devam etmektedir.
Malatya ilinde 16 Köy / 155 Kırsal Konut yapımı devam etmektedir.

Kamu Binaları Deprem Dayanımı ve Enerji Verimlilik (2021H03-255345):

Kamu binalarının deprem dayanımı ve enerji verimliliği projesi (KADEV) Projesi kapsamında olası bir depremde kamu binalarının zarar görmemesi için mevcut kamu binaları, Üniversiteler, yurtlar vb. yapıların güçlendirme ve enerji verimliliğinin sağlanması planlanmaktadır.

Danışmanlık, Eğitim ve Donanım Alımı (2021H03-255345-255346):

Kamu binalarının deprem dayanımı ve enerji verimliliği projesi (KADEV) Projesi kapsamındaki danışmanlık ve eğitim hizmetleri bu alt projeden yürütülmektedir.

Kamu Binalarında Uygulama İşlemleri (2021H03-255345-255347):

Proje dünya bankası kredisi ile desteklendiğinden ihale satın alma iş ve işlemleri Dünya Bankası satın alma esasları çerçevesinde yapılmakta olup, Genel Müdürlüğümüze gelen Kamu yapıları ile ilgili talepler doğrultusunda yeni ihaleler planlanmaktadır.

Boğaziçi Üniv.Uçaksavar Kampüsü Superdorm Binası (2021H03-255345-255963):

Boğaziçi Üniv. Uçaksavar Kampüsü Superdorm Binası için ihale edilerek sözleşmeye bağlanmıştır. İlerleme yüzdesi %70 olup 2025 yılı Ağustos ayı itibarı ile geçici kabulü yapılacaktır.

İTÜ Ayazağa Kampüsü-1. Etap Binalar (2021H03-255345-255971):

İTÜ- Ayazağa Kampüsü – Vadi Yemekhane, Vadi Erkek Yurdu (B-C-D-E Blokları) Binaları ihale edilerek sözleşmeye bağlanmıştır. İlerleme yüzdesi %80 olup 2025 yılı Ağustos ayı itibarı ile geçici kabulü yapılacaktır.

İTÜ Ayazağa Kampüsü-2. Etap Binalar (2021H03-255345-255977):

İstanbul Teknik Üniversitesi (Ayazağa Kampüsü) – Uzay Uçak Fakültesi, Gemi İnşaat Fakültesi, Maden Fakültesi, Ayazağa Kız Öğrenci Yurdu Binaları ihale edilerek sözleşmeye bağlanmıştır. İlerleme yüzdesi %30 olup çalışmalar hız ile devam etmektedir.

İstanbul Üniv. Cerrahpaşa Avcılar Kampüsü (2021H03-255345-255987):

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa – Avcılar Kampüsü Rektörlük İdari Binası ve Öğrenci Kültür Merkezi ile Büyükçekmece Kampüsü C Blok Yurt Binası ve V Blok Yurt Binası ihale edilerek sözleşmeye bağlanmış ve İlerleme yüzdesi %10 olup çalışmalar hız ile devam etmektedir.

Marmara Üniversitesi Göztepe Kampüsü (2021H03-255345-255992):

Marmara Üniversitesi (Göztepe Kampüsü) – Yabancı Diller Yüksek Okulu, Teknik Eğitim Fakültesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Mühendislik Fakültesi Binaları ihale edilerek sözleşmeye bağlanmış ve İlerleme yüzdesi %70 olup çalışmalar hız ile devam etmektedir.

Hatay Mustafa Kemal Üniv.-1. Etap Binalar (2021H03-255345-256013):

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi – Veteriner Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Spor Bilimleri Fakültesi Binaları ihale edilerek sözleşmeye bağlanmış ve İlerleme yüzdesi %80 olup çalışmalar hız ile devam etmektedir. 2025 yılı Ağustos ayı itibarı ile geçici kabulü planlanmaktadır.

Kocaeli Kandıra ve Gazanfer Bilge Öğrenci Yurtları (2021H03-255345-256029):

Kocaeli Gazanfer Bilge Kandıra öğrenci yurdu inşaatı ihale edilerek sözleşmeye 2025 yılı Temmuz ayı ilk haftası bağlanarak, çalışmalara hız verilecektir.

Hatay Mustafa Kemal Üniv.-2. Etap Binalar (2021H03-255345-256035):

Hatay İlindeki Kamu Binalarının Sismik Güçlendirilmesi ve Enerji Verimliliği Yenilemeleri Yapım İşleri (Mustafa Kemal Üniv.-Fen-Edebiyat, Ziraat, Eğitim Fakülteleri ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Binaları) ihale edilerek sözleşmeye bağlanmış ve 2026 yılı ilk çeyreğinde geçici kabulü yapılması planlanmaktadır.

Boğaziçi Üniversitesi Kare Bina (2021H03-255345-256080):

Yararlanıcı kuruluş tarafından iptal edilmiştir.

Boğaziçi Üniv. Kilyos Kampüsü-1. Etap Binalar (2021H03-255345-254389):

Boğaziçi Üniversitesi- Kilyos Kampüsü- 1.Öğrenci Yurdu Binası, Yabancı Diller Yüksekokulu (YADYOK) A ve B Blok Binaları ve Sosyal Tesis/Yurt Binası Geçici Kabulü yapılmıştır.

Kamu Binaları Deprem Dayanımı ve Enerji Verimlilik (2024I00-235103):

Çapa Cerrahi Bilimler Hastanesinin yeniden inşa edilmesi amacıyla yatırım programına alınan proje Dünya Bankası kredisi ile yürütülmektedir.

Çapa Cerrahi Bilimler Hastanesi İnşaatı (2024I00-235103-235104):

Çapa Cerrahi Bilimler Hastanesi İnşaatı işi ihale edilerek çalışmalar büyük bir hız ile devam etmektedir.

Çapa Cerrahi Bilimler Hastanesi Makine Teçhizat (2024I00-235103-235105):

Proje kapsamında inşaatın bitmesi beklenmekte olup akabinde planlanacaktır.

Hizmet Binası İnşaatı (2017K09-3813):

Proje; Yapı İşleri Genel Müdürlüğü ve Strateji Geliştirme Başkanlığı koordinasyonunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri ile birlikte yürütülmektedir.

Manisa Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (2017K09-3813-171165):

İhale çalışmalarına başlanılmış olup maliyet revizyonu gerektiği için talep Strateji ve Bütçe Başkanlığına iletilmiştir.

Afyonkarahisar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (2017K09-3813-171166):

Proje tamamlanmış olup, hizmete açılmıştır.

Kocaeli Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (2017K09-3813-171167):

İhale aşaması devam etmektedir.

Kamu Binaları Deprem Dayanımı ve Enerji Verimlilik (2021K14-172248):

Kamu binalarının deprem dayanımı ve enerji verimliliği projesi (KADEV) Projesi kapsamında olası bir depremde kamu binalarının zarar görmemesi için mevcut kamu binaları, Üniversiteler, yurtlar vb. yapıların güçlendirme ve enerji verimliliğinin sağlanması planlanmaktadır.

Danışmanlık, Eğitim ve Donanım Alımı (2021K14-172248-172249):

Kamu binalarının deprem dayanımı ve enerji verimliliği projesi (KADEV) Projesi kapsamındaki danışmanlık ve eğitim hizmetleri bu alt projeden yürütülmektedir.

Afet ve Acil Durum Müdahale Araçları Temini (2025K14-246725):

(Döner Sermaye)

Afet ve acil durumlara etkin, hızlı ve koordineli bir şekilde müdahale edilebilmesi amacıyla, sahada görev alacak personelin güvenli ve zamanında ulaşımının sağlanması, gerekli ekipman, alet ve edevatın afet bölgesine sevkiyatı ile müdahale süreçlerinin kesintisiz yürütülmesi büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda, afet ve acil durum yönetimi faaliyetlerinin gerektirdiği lojistik destek, mobilite ve operasyonel kabiliyetin artırılması hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda, zorunlu ihtiyaçlar çerçevesinde uygun nitelikte müdahale araçlarının temin edilmesi planlanmaktadır. Projede belirtilen araçların alımına yönelik piyasa fiyat araştırması çalışması devam etmektedir.

Afet ve Acil Durum Lojistik Merkezi Yapımı (2024K14-228238):

(Döner Sermaye)

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Lojistik Merkez Proje İşleri Başkanlığımız, afet ve acil durumlarda kullanılan Bakanlığımıza ait mobil araçların, karavanların, konteynerlerin, vb. malzeme ve ekipmanların korunmasına, depolanmasına, dağıtımının sağlanmasına ve konaklama imkanı olan lojistik merkez binası yapılmasına ihtiyaç duymaktadır.

07.02.2024 tarihinde proje ihalesi yapılmış olup 06.03.2024 tarihinde 1.340.000 TL(KDV hariç) tutarına TGS Mimarlıkla proje sözleşmesi imzalanmıştır. Proje onay süreci tamamlanmış olup 10.01.2025 tarihinde işin proje kabulü yapılmıştır.

Yapım maliyeti için Revize Fizibilite Raporu hazırlanmış, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına sunulmuş ve onay beklenmektedir.

Sarıkeçili Göçebe Grubu İskanı (2018K07-18500):

İnşaatları devam etmekte olup seviyelerine göre hakkediş ödemeleri yapılmaktadır.

Çetintepe Barajı İskanı (2024K07-224142):

2024 yılında yatırım programına girmiş olup önümüzdeki aylarda ihalesi yapılacaktır. 2025 Yılı Revize Yatırım Ödeneği 70.000.000 TL'dir.

Perre Antik Kenti İskanı (2024K07-224145):

2024 yılında yatırım programına girmiş olup önümüzdeki aylarda ihalesi yapılacaktır. 2025 yılı Yatırım Revize ödeneği 40.000.000 TL'dir.

İskan Hizmetleri Etüt İşleri (2025K07-245711):

İskan konutlarının yapılacağı yeni yerleşim yerleri ile ilgili olan bu ödenek gerek duyuldukça harcanmaktadır. Mahkemelere itirazlar sonrasında vatandaşlara ödenecek kamulaştırma farkları da bu kalemden ödenmekte olup ne zaman kullanılacağı bilinmemektedir. Ayrıca; imar planı, parselasyon, jeolojik etüt yapılması gibi işlerde kullanılmaktadır.

Kesin Hesap (2025K07-245713):

Tamamlanarak yatırımdan çıkmış işlerde kesin hesap farkı çıkması halinde hukuki problem yaşanmaması amacıyla kullanılan bir ödenek olup gerek duyuldukça harcama yapılmaktadır. Bu sene ilk 6 aylık dilimde harcama gerçekleşmemiştir.

Göç Ettirilenlerin İşletme Donatım Kredisi (2025K07-245714):

İhtiyaç duyuldukça harcama yapılmaktadır.

Kırsal Alanda Kendi Evini Yapana Yardım (2025K07-255697):

Aksaray, Ankara, Batman, Bolu, Çankırı, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Iğdır, Isparta, İzmir, Kahramanmaraş, Karaman, Kars, Kastamonu, Malatya, Muş, Sivas, Tunceli ve Uşak illerinde; toplam 20 uygulamada yaklaşık 1277 ailenin konut yapım işidir. Aksaray, Çankırı, Erzurum, İzmir, Isparta, K.Maraş, Sivas illerinde toplam da 22.275.500.- TL (30.06.2025 tarihi itibarıyla) tutarında ödenek harcanmıştır. İnşaat işleri devam etmektedir.

4.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

5/12/2024 tarih ve 7534 sayılı Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun bazı maddelerinde değişikliğe gidilmiştir.

Bu mevzuat değişikliği ile güneş ve rüzgâr enerjisi santrallerinin 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun kapsamında çıkarılması, yapı denetim hizmet bedeline esas inşaat alanı 500 m² (dahil)'ye kadar olan yapıların elektronik dağıtım dışına çıkarılması ve Bakanlıkça belirlenecek illerde elektronik dağıtım sırasında yapı sahibine iki kuruluş arasından seçim yapma imkanı sağlanması, yapı denetim hizmet bedeli oranının yapı inşaat alanına göre kademelendirilmesi,

Ayrıca 6/2/2023 tarihinde yaşanan depremler de göz önünde bulundurularak yapı denetim kuruluşlarının ve denetim elemanlarının görevlerini mevzuata uygun bir şekilde yerine getirmelerini teminen haklarında yeni idari müeyyideler getirilmesi,

Bazı büyükşehirlerde yapı denetim kuruluşlarının mesafe bahanesiyle uzak işlerin denetim görevini üstlenmekten kaçınmaları sebebiyle bu durumun önüne geçilebilmesi için belirli bir bölgede faaliyet gösterecek yapı denetim kuruluşu sayısının belirlenmesi düzenlenmiştir.

Kanunun yukarıda bahsi geçen hükümlerinde yapılan değişikliklere uyum sağlanması ve daha etkin bir yapı denetim sisteminin oluşturulması için Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde, Yapı Sahipleri ile Yapı Denetimi Hizmet Sözleşmesi İmzalayacak Yapı Denetim Kuruluşlarının Elektronik Ortamda Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğ'de ve Yapı Denetim Kuruluşlarının Faaliyetlerinin Denetlenmesi, İdari Müeyyide Uygulanması ve İdari Para Cezalarının Tahsil Edilmesinin Usûl ve Esaslarına Dair Tebliğ'de değişiklikler yapılmıştır.

2025 yılının ilk 6 aylık diliminde 5543 sayılı İskan Kanunu kapsamında yapılan herhangi bir mevzuat çalışması olmamıştır. Ancak 2022 yılı ikinci 6 aylık dilim içerisinde aşağıdaki mevzuat değişikliklerine gidilmiştir.

- 7410 sayılı Kanun ile 5543 sayılı İskân Kanununun 27 nci maddesinin birinci fıkrasına bir cümle eklenmesi suretiyle Kanunun 10 uncu, 11 inci ve 12 nci maddeleri kapsamına giren hak sahibi ailelerden, sözleşme aşamasında borcunu peşin olarak ödemek isteyenler için yüzde altmış beş indirim yapılacağına dair düzenleme yapılmıştır. (Yürürlük tarihi: 15/6/2022)

16/9/2022 tarihli ve 31955 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan değişiklikler ile İskân Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin;

- 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası ile 12 nci maddesinin 2 nci fıkrasında, alınmış kamulaştırma bedellerinin TÜFE oranında güncellenerek hesaplanacağı,
- 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasında, peşin ödeme indiriminin ne şekilde yapılacağı
- 12 nci maddesinin altıncı fıkrası ile 18 inci maddesinin birinci fıkrasında, temlik süresinin ne olacağı
- 12 nci maddesinin 7 nci fıkrasında, hak sahipliği iptali durumunda alınan kamulaştırma bedelinin hak sahibi aileye nasıl iade edileceği
- 15 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, taşınmazların tespit olunmuş rayiç bedellerine, hak sahiplerinin 2/3'ünden fazlasının itirazı bulunması durumunda, rayiç bedel tespitinin gayrimenkul değerlendirme kuruluşları tarafından da yapılabileceği hususlarında gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

4.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

4.2.1. FAALİYETLER

Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Faaliyetleri:

“Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulamaları Projesi (KABEV)”, “Kamu ve Belediye Yenilenebilir Enerji Projesi (KAYEP)” ve KABEV projesinin devamı niteliğinde olan “İkinci Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulamaları Projesi-2 (KABEV-2)” Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir.

KABEV projemiz 31 Aralık 2025 tarihinde tamamlanacak olup, KAYEP ve KABEV-2 projelerimiz planlanan süreçlerinde ihaleleri devam etmektedir. KABEV projemizde proje kapsamında tüm İhaleler tamamlanmıştır. KABEV Projesi 31 Aralık 2025 tarihinde tamamlanacaktır.

Temmuz – Aralık 2025 döneminde planlanan 3 projeye ait İhaleler gerçekleştirilecektir.

İskan Uygulamaları:

Yatırım programında bulunan işlere ayrılan ödeneklerin tamamı kullanılarak hak sahibi ailelerin iskânının yapılması hedeflenmektedir. 2025 Yılı Yatırım Programında yer alan gerek Devlet Eliyle İskân ve gerekse Kırsal Alanda Fiziksel Yerleşim kapsamında yılsonu itibariyle belirlenen performans hedeflerine ulaşılması planlanmaktadır.

Kamu Binalarında Etüt, Proje ve Yapım Faaliyetleri:

Yapı Denetimi Faaliyetleri:

Bakanlığımız taşra teşkilatı tarafından 4708 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren yapı denetim kuruluşlarına yönelik denetim faaliyetleri aralıksız sürdürülecektir.

Kentsel Dönüşüm Uygulamaları:

Kahramanmaraş depremi kapsamında yapılacak çalışmalar ile Kentsel Dönüşüm faaliyetleri ve terörden etkilenen bölgelerdeki yapım faaliyetleri kapsamındaki işler bu faaliyet altında takip edilmektedir.

4.2.2. PROJELER

Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulamaları (2019D00-131876):

Proje kapsamında tüm İhaleler tamamlanmıştır. KABEV Projesi 31 Aralık 2025 tarihinde tamamlanacaktır.

Kamu ve Belediye Yenilenebilir Enerji Projesi (2023D00-215894):

81 İlimizde, Danışmanlık İhaleleri tamamlanmış olup Yapım ihaleleri devam etmektedir. Kayseri, Samsun, Sivas, Tokat, Yozgat ve Ordu İllerimiz için ihale süreçleri tamamlanmış olup Sözleşme imzalama aşamasına gelinmiştir.

Kamu Bina Stoğu Enerji Performansı Güçlendirme [AB-1] (2023D00-217031):

Herhangi bir harcama gerçekleşmemiş olup 2025 yılında ihalelere devam edecektir.

Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulamaları-2 (2024D00-231546):

Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulamaları Projesi-2 (KABEV-2) 7 adet yapım ihalesi tamamlanmış ve imza altına alınmıştır. 2026 yılı ilk çeyreğinde bitirilmesi öngörülmektedir.

GES Kurulumu (Elmadağ 4MW Güneş Enerji Santrali Yapımı) (2024D00-225926):

(Döner Sermaye)

Proje; Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı ve Yapı İşleri Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğunda yürütülmektedir.

Bakanlığımız ana hizmet binası ve ek hizmet binalarının elektrik enerjisi ihtiyacının karşılanması amacıyla, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığına tahsis edilen Ankara İli, Elmadağ İlçesi, Yenimahalle Mahallesi 1921 Ada 13 ve 14 nolu parsellerde 4 MW gücündeki Güneş Enerji Santrali için gerekli çalışmalar tamamlanmış olup ihale sürecine başlanılmıştır.

Kurulacak Güneş Enerji Santralinin ortalama ömrünün 20-25 yıl olduğu ve enerji maliyetlerinin de giderek arttığı düşünüldüğünde; kısa vadede 3-5 yıl içerisinde kendi amorti edeceği gibi orta ve uzun vadede bakanlık merkez ve bağlı birimlerimizin tüm enerji ihtiyacı karşılanmış olacaktır.

Türkiye’de güneş enerjisinden elektrik üretim tesisi yatırımlarının cazip hale getirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla Kamu eliyle yapılan tesislerde enerji ihtiyacının çevreyi kirletmeyen yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılanması son derece önemlidir. Mayıs 2019'da yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, kamu ve yerel yönetimlerin güneş enerji santrali yatırımlarında arazi uygulamalarının önünü açtı ve elektrik sözleşme güçleri kadar yatırım yapmalarına izin verdi. Lisansız güneş enerji santrali yatırımlarında 1 Megawatt olan sınır 5 Megawatt'a kadar genişletildi. Bakanlık merkez ve bağlı birimlerinin sözleşme güçlerine bağlı olarak en fazla 5 MW’lık lisansız GES kurulması mümkün olduğundan 4,437 MW’lık GES yapılması planlanmıştır.

Bu kapsamda Milli Emlak Genel Müdürlüğü ile yapılan görüşmeler neticesinde Ankara Elmadağ ilçesi 1921 Ada 13-14 parsellerde fizibilite çalışması bu araziye göre yapılmıştır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak, 2023 yılı itibarıyla 9.099.507(Ana Hizmet Binası ve Gölbaşı Hizmet Binası) kwh’lık enerji tüketimimiz bulunmaktadır. Mevcut kurulu GES gücümüz 697,5 (679,5 kW(Açık Otopark üstü)+18kW (3.kat Teras)+Gölbaşı Yerleşkesi GES(200 kW) kW’tır. Yıllık 1.276.915 kWh güç üretmektedir. Mevcut kurulu GES gücü, tüketimimizin %14’ini karşılamaktadır.

İhtiyaç duyulan ilave güç 7.822.592 kWh’tir.

Sözleşme Gücümüz 4 MW olup Projelendirme kurulu gücümüz 4.437 MW olarak yapılmıştır. Bu proje yıllık 6.850.000 kWh güç üretmesi öngörülmektedir. Yeni kurulacak GES ile birlikte toplam GES’in toplam tüketimimizi karşılama oranı % 90 olacaktır.

Sistem kendisini 4 Yıl 7 ay sonunda amorti edecektir. Sistem 15 yıllık üretimi neticesinde %87.8 performansla çalışmaya devam edecektir.

Türkiye Deprem Sonrası İyileşme ve Yeniden İmar (2023G00-217198):

2024 – 2025 yılında ve Genel Müdürlüğümüzce belirlenen ve Başkanlığımıza iletilen kırsal alanlara afet konutu yapımı için ihaleler düzenlenmiş ve ihale edilen işler aşağıda tabloda belirtilmiştir. 2024 yılında yapılan ihaleler %98 seviyesinde ve Geçici kabul işlemleri devam etmektedir. 2025 yılında yapılan ihalelerimiz ise sözleşme imzalanmıştır. Ayrıca 2025 yılı içerisinde ise Elazığ, Tunceli, Kilis, Gaziantep, Kahramanmaraş, Malatya, Bingöl illeri ile Genel Müdürlüğümüzce Başkanlığımıza verilecek talimatlar doğrultusunda kırsal konut yapımı işleri devam edecektir

Türkiye Deprem Sonrası İyileşme ve Yeniden İmar (2024G00-224663):

Türkiye'de Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki Deprem Sonrası Yeniden Yapılanma (Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı-JICA) Projenin amacı 6 Şubat 2023 Depremin den sonrası afet bölgesi ilan edilen iller için kırsal alanlarda deprem konutu ahır gibi yeniden yapıma çalışması kapsamında Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı JICA tarafından desteklenmektedir.

Proje kapsamında 2024 yılı 4. çeyreğinde Genel Müdürlüğümüzce ihalesi yapılarak Başkanlığımızca iş ve işlemleri yürütülmektedir 2025 yılı 3. çeyreğinde denetim geçici kabullerin yapılması planlanmaktadır.

Kamu Binaları Deprem Dayanımı ve Enerji Verimlilik (2021H03-255345):

Çapa Cerrahi Bilimler Hastanesinin yeniden inşa edilmesi amacıyla yatırım programına alınan proje Dünya Bankası kredisi ile yürütülmektedir.

Boğaziçi Üniv.Üçaksavar Kampüsü Superdorm Binası (2021H03-255345-255963):

Boğaziçi Üniv. Üçaksavar Kampüsü Superdorm Binası için ihale edilerek sözleşmeye bağlanmıştır. İlerleme yüzdesi %70 olup 2025 yılı Ağustos ayı itibarı ile geçici kabulü yapılacaktır.

İTÜ Ayazağa Kampüsü-1. Etap Binalar (2021H03-255345-255971):

İTÜ- Ayazağa Kampüsü – Vadi Yemekhane, Vadi Erkek Yurdu (B-C-D-E Blokları) Binaları ihale edilerek sözleşmeye bağlanmıştır. İlerleme yüzdesi %80 olup 2025 yılı Ağustos ayı itibarı ile geçici kabulü yapılacaktır.

İTÜ Ayazağa Kampüsü-2. Etap Binalar (2021H03-255345-255977):

İstanbul Teknik Üniversitesi (Ayazağa Kampüsü) – Uzay Uçak Fakültesi, Gemi İnşaat Fakültesi, Maden Fakültesi, Ayazağa Kız Öğrenci Yurdu Binaları ihale edilerek sözleşmeye bağlanmıştır. İlerleme yüzdesi %30 olup çalışmalar hız ile devam etmektedir.

İstanbul Üniv. Cerrahpaşa Avcılar Kampüsü (2021H03-255345-255987):

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa – Avcılar Kampüsü Rektörlük İdari Binası ve Öğrenci Kültür Merkezi ile Büyükçekmece Kampüsü C Blok Yurt Binası ve V Blok Yurt Binası ihale edilerek sözleşmeye bağlanmış ve İlerleme yüzdesi %10 olup çalışmalar hız ile devam etmektedir.

Marmara Üniversitesi Göztepe Kampüsü (2021H03-255345-255992):

Marmara Üniversitesi (Göztepe Kampüsü) – Yabancı Diller Yüksek Okulu, Teknik Eğitim Fakültesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Mühendislik Fakültesi Binaları ihale edilerek sözleşmeye bağlanmış ve İlerleme yüzdesi %70 olup çalışmalar hız ile devam etmektedir.

Hatay Mustafa Kemal Üniv.-1. Etap Binalar (2021H03-255345-256013):

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi – Veteriner Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Spor Bilimleri Fakültesi Binaları ihale edilerek sözleşmeye bağlanmış ve İlerleme yüzdesi %80 olup çalışmalar hız ile devam etmektedir. 2025 yılı Ağustos ayı itibarı ile geçici kabulü planlanmaktadır.

Kocaeli Kandıra ve Gazanfer Bilge Öğrenci Yurtları (2021H03-255345-256029):

Kocaeli Gazanfer Bilge Kandıra öğrenci yurdu inşaatı ihale edilerek sözleşmeye 2025 yılı Temmuz ayı ilk haftası bağlanarak, çalışmalara hız verilecektir.

Hatay Mustafa Kemal Üniv.-2. Etap Binalar (2021H03-255345-256035):

Hatay İlindeki Kamu Binalarının Sismik Güçlendirilmesi ve Enerji Verimliliği Yenilemeleri Yapım İşleri (Mustafa Kemal Üniv.-Fen-Edebiyat, Ziraat, Eğitim Fakülteleri ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Binaları) ihale edilerek sözleşmeye bağlanmış ve 2026 yılı ilk çeyreğinde geçici kabulü yapılması planlanmaktadır.

Boğaziçi Üniversitesi Kare Bina (2021H03-255345-256080):

Yararlanıcı kuruluş tarafından iptal edilmiştir.

Boğaziçi Üniv. Kilyos Kampüsü-1. Etap Binalar (2021H03-255345-254389):

Boğaziçi Üniversitesi- Kilyos Kampüsü- 1.Öğrenci Yurdu Binası, Yabancı Diller Yüksekokulu (YADYOK) A ve B Blok Binaları ve Sosyal Tesis/Yurt Binası Geçici Kabulü yapılmıştır.

Kamu Binaları Deprem Dayanımı ve Enerji Verimlilik (2024I00-235103):

Çapa Cerrahi Bilimler Hastanesinin yeniden inşa edilmesi amacıyla yatırım programına alınan proje Dünya Bankası kredisi ile yürütülmektedir.

Çapa Cerrahi Bilimler Hastanesi İnşaatı (2024I00-235103-235104):

Çapa Cerrahi Bilimler Hastanesi İnşaatı işi ihale edilerek çalışmalar büyük bir hız ile devam etmektedir.

Çapa Cerrahi Bilimler Hastanesi Makine Teçhizat (2024I00-235103-235105):

Proje kapsamında inşaatın bitmesi beklenmekte olup akabinde planlanacaktır.

Hizmet Binası İnşaatı (2017K09-3813):

Proje; Yapı İşleri Genel Müdürlüğü ve Strateji Geliştirme Başkanlığı koordinasyonunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri ile birlikte yürütülmektedir.

Manisa Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (2017K09-3813-171165):

İhale çalışmalarına başlanılmış olup maliyet revizyonu gerektiği için talep Strateji ve Bütçe Başkanlığına iletilmiştir.

Afyonkarahisar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (2017K09-3813-171166):

Proje tamamlanmış olup, hizmete açılmıştır.

Kocaeli Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü (2017K09-3813-171167):

İhale aşaması devam etmektedir.

Kamu Binaları Deprem Dayanımı ve Enerji Verimlilik (2021K14-172248):

Kamu binalarının deprem dayanımı ve enerji verimliliği projesi (KADEV) Projesi kapsamında olası bir depremde kamu binalarının zarar görmemesi için mevcut kamu binaları, Üniversiteler, yurtlar vb. yapıların güçlendirme ve enerji verimliliğinin sağlanması planlanmaktadır.

Afet ve Acil Durum Müdahale Araçları Temini (2025K14-246725):

(Döner Sermaye)

Afet ve acil durumlara etkin, hızlı ve koordineli bir şekilde müdahale edilebilmesi amacıyla, sahada görev alacak personelin güvenli ve zamanında ulaşımının sağlanması, gerekli ekipman, alet ve edevatın afet bölgesine sevkiyatı ile müdahale süreçlerinin kesintisiz yürütülmesi büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda, afet ve acil durum yönetimi faaliyetlerinin gerektirdiği lojistik destek, mobilite ve operasyonel kabiliyetin artırılması hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda, zorunlu ihtiyaçlar çerçevesinde uygun nitelikte müdahale araçlarının temin edilmesi planlanmaktadır. Projede belirtilen araçların alımına yönelik piyasa fiyat araştırması çalışması devam etmektedir.

Afet ve Acil Durum Lojistik Merkezi Yapımı (2024K14-228238):

(Döner Sermaye)

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Lojistik Merkez Proje İşleri Başkanlığımız, afet ve acil durumlarda kullanılan Bakanlığımıza ait mobil araçların, karavanların, konteynerlerin, vb. malzeme ve ekipmanların korunmasına, depolanmasına, dağıtımının sağlanmasına ve konaklama imkanı olan lojistik merkez binası yapılmasına ihtiyaç duymaktadır.

07.02.2024 tarihinde proje ihalesi yapılmış olup 06.03.2024 tarihinde 1.340.000 TL(KDV hariç) tutarına TGS Mimarlıkla proje sözleşmesi imzalanmıştır. Proje onay süreci tamamlanmış olup 10.01.2025 tarihinde işin proje kabulü yapılmıştır.

Yapım maliyeti için Revize Fizibilite Raporu hazırlanmış, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına sunulmuş ve onay beklenmektedir.

Sarıkeçili Göçebe Grubu İskanı (2018K07-18500):

24 Mayıs 2024 tarih ve E-98177452-602.07-29530 sayılı Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Makam Olur'u ile tahmini ödenek teminine esas revize bedeli onaylanmış olup, 2024 Yılı itibariyle 10.000.000 TL harcama gerçekleşmiş ve 2025 Yılı Yatırım ödeneği de 223.000.000 TL olarak belirlenmiştir. 2025 Yılı ilk 6 aylık harcaması 83.805.932,00 TL dir.

Çetintepe Barajı İskanı (2024K07-224142):

Uygulama 2024 yılında yatırım programına girmiş olup önümüzdeki aylarda ihalesi yapılacaktır. Henüz harcama yoktur. 2025 Yılı Yatırım ödeneği 70.000.000 TL olarak belirlenmiştir. 2025 Yılı ilk 6 aylık harcaması 0.00-TL dir

Perre Antik Kenti İskanı (2024K07-224145):

Uygulama 2024 yılında yatırım programına girmiş olup önümüzdeki aylarda ihalesi yapılacaktır. 2024 yılında 1.000.000 TL harcama gerçekleşmiştir. 2025 Yılı Yatırım ödeneği 40.000.000 TL olarak belirlenmiştir. 2025 Yılı ilk 6 aylık harcaması 7.915.000-TL dir

İskan Hizmetleri Etüt İşleri (2025K07-245711):

İskan konutlarının yapılacağı yeni yerleşim yerleri ile ilgili olan bu ödenek gerek duyuldukça harcanmaktadır. Mahkemelere itirazlar sonrasında vatandaşlara ödenecek kamulaştırma farkları da bu kalemden ödenmekte olup ne zaman kullanılacağı bilinmemektedir. Ayrıca İmar planı, parselasyon, jeolojik etüt yapılması gibi işlerde kullanılmaktadır.

Kesin Hesap (2025K07-245713):

İş ve işlemler devam etmekte olup, gerek duyuldukça harcama yapılmaktadır.

Göç Ettirilenlerin İşletme Donatım Kredisi (2025K07-245714):

İhtiyaç duyuldukça harcama yapılmaktadır.

Kırsal Alanda Kendi Evini Yapana Yardım (2025K07-255697):

Kırsal Alanda Fiziksel Yer. Düzenlemesi kapsamında yapılan çalışmalara ikinci 6 aylık süreçte de devam edilecektir. Belirlenen hedeflere yılsonu itibariyle ulaşılması planlanmaktadır.

4.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Yapı denetim sisteminde uygulamada karşılaşılan sıkıntıların çözülerek sistemin daha etkin ve verimli bir şekilde işlemesine yönelik mevzuat değişikliği çalışmalarına yılın ikinci yarısında da devam edilecektir.

5. MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

5.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

5.1.1. FAALİYETLER

Binalarda Enerji Verimliliği Faaliyetleri:

- Yönetmelikler çerçevesinde yetkilendirilen şirket ve kişilerin belgelendirilmesi ve izlenmesi kapsamında; merkezi ısıtma ve sıhhi sıcak su sistemli binalarda gider paylaşımını ölçmek üzere 3 adet yeni şirket yetkilendirilmiştir.
- Binalara Enerji Kimlik Belgesi (EKB) düzenlemek üzere 485 adet EKB uzmanı yetkilendirilmiştir. 2025 yılı ilk 6 ayında Türkiye genelinde 43.139 adet enerji kimlik belgesi üretilmiştir.
- İstanbul Teknik Üniversitesi ve Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi vasıtasıyla Binalar ile Yerleşmeler için Yeşil Sertifika Yönetmeliği kapsamında 12 adet yeşil sertifika uzmanı yetkilendirilmiştir.
- Binalar ile Yerleşmeler için Yeşil Sertifika Yönetmeliği kapsamında ulusal olarak geliştirilen YeS-TR sisteminden 3 adet binanın yeşil sertifika belgelendirme süreci tamamlanmıştır. 1 adet binanın yeşil sertifika belgelendirme süreci devam etmektedir.
- Bakanlığımız ile Isı Su Ses ve Yangın Yalıtımcıları Derneği (İZODER) arasında “Binalarda Yalıtım Uygulamaları ve İyi Uygulama Kurallarına İlişkin Farkındalığın Artırılması” konusunda 7 Nisan 2025 tarihinde imzalanan iş birliği protokolü kapsamında, Binalarda Enerji Verimliliği Mevzuatı, TS 825 Binalarda Isı Yalıtımı Kuralları Standardının Yenilikleri, Binalar ile Yerleşmeler İçin Yeşil Sertifika, EKB ve Yalıtım Uygulamaları konularında;
 - İlk bölgesel eğitim 29 Nisan 2025 tarihinde Adana, Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Mersin, Osmaniye, Şanlıurfa illerinden katılımlar ile Gaziantep ilinde,
 - İkinci bölgesel seminer 28 Mayıs 2025 tarihinde Artvin, Ardahan, Kars, Iğdır, Ağrı, Muş, Bingöl, Tunceli, Erzincan, Bayburt ve Gümüşhane illerinden katılımlar ile Erzurum ilinde,
 - Üçüncü bölgesel seminer 19 Haziran 2025 tarihinde Çanakkale, Balıkesir, Manisa, Kütahya, Uşak, Aydın, Denizli ve Muğla illerinden katılım ile İzmir ilinde gerçekleştirilmiştir.
- “Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik”te yapılması öngörülen değişikliklere ilişkin görüş, öneri ve değerlendirmelerin alınması amacıyla; 60 farklı kurum, kuruluş, üniversiteler ve sivil toplum örgütünden yaklaşık 400 katılımcı ile gerçekleşen toplantılar düzenlenmiştir.

Yapı Malzemeleri Piyasa Gözetim ve Denetimi:

- 2025 yılının ilk 6 ayında hazır beton denetimi olarak 3.969 adet, diğer yapı malzemeleri denetimi olarak 4.726 adet ve toplamda da 8.695 adet denetim yapılmıştır. Ülke genelinde yapı malzemeleri alanında İl Müdürlüklerimiz aracılığı ile yerine getirilen piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerine ilişkin tüm verilerin işlendiği ve merkez birime raporlama yapılmasına olanak sağlayan Yapı Malzemeleri Denetim Sisteminin (YMDS), yenileme çalışmaları yürütülmüştür.
- Yapı malzemeleri alanında yürütülen piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerinin etkinliğinin artırılması, yeknesaklığının sağlanması ve denetim faaliyetlerine ilişkin verilerin merkez birime anlık olarak bildiriminin sağlanabilmesi amacıyla “Mobil PGD”

adı altında bir yazılım geliştirilmesi faaliyeti yürütülmekte olup bu kapsamda 81 il müdürlüğüne dağıtılmak üzere 200 adet mobil yazıcı ve 200 adet tablet temini sağlanmıştır. Yazılım geliştirme süreci devam etmektedir.

- **12 Şubat-15 Şubat 2025** tarihleri arasında **Adana, Hatay, Nevşehir ve Manisa** illerinde birleşik piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri yürütülmüş, plastik boru sistemleri, çelik yassı mamuller, beton kagir birimler ve kil kagir birimler denetim altına alınmış ve her imalatçıdan numune alınarak test edilmek üzere Türk Standartları Enstitüsünün ilgili laboratuvarlarına gönderilmiştir.
- **25 Mart-28 Mart 2025** tarihleri arasında **Kocaeli ve Bursa** illerinde birleşik piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri yürütülmüş çelik yassı mamuller ve seramik yapıştırıcısı ürünleri denetim altına alınmış imalatçılardan numune alınarak test edilmek üzere Türk Standartları Enstitüsünün ilgili laboratuvarlarına gönderilmiştir.
- **28 Nisan-30 Nisan 2025** tarihleri arasında **Gaziantep** ilinde birleşik piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri yürütülmüş ısı yalıtım levhası (XPS) ve plastik boru üreticileri denetlenmiş, imalatçılardan numune alınarak test edilmek üzere Türk Standartları Enstitüsünün ilgili laboratuvarlarına gönderilmiştir.
- **27 Mayıs-29 Mayıs 2025** tarihleri arasında **Erzurum** ilinde birleşik piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri yürütülmüş Çimento ürünü özelinde denetim faaliyeti gerçekleştirilmiş, alınan numuneler test edilmek üzere Türk Standartları Enstitüsünün ilgili laboratuvarlarına gönderilmiştir.
- **19 Haziran 2025** tarihinde **İzmir** ilinde birleşik piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri yürütülmüş Temel Su Yalıtım Malzemesi ürünü özelinde denetim faaliyeti gerçekleştirilmiş, alınan numuneler test edilmek üzere Türk Standartları Enstitüsünün ilgili laboratuvarlarına gönderilmiştir.
- Merkez Laboratuvarın TÜRKAK kapsamında yer alan deney metotlarından (taze beton, çimento, terrazo karolar vb.) akreditasyon gerçekleşmiştir.
- Merkez Laboratuvarında kullanılan cihazların ihtiyaç olanlarının (optik emisyon spektrometresi, vb.) bakımları yaptırılmış ve ihtiyaç duyulan sarf malzemesinin temini sağlanmıştır.
- Yapı Malzemeleri Yönetmeliği (305/2011/AB) kapsamında başvuran **35 adet** onaylanmış kuruluş **262 ürün** standardı kapsamında görevlendirilmiştir. **10 adet** Uygunluk Değerlendirme Kuruluşu **79 adet** ürün standardında faaliyet göstermektedir. Ulusal Teknik Onay Kuruluşu olarak **2 adet**, Avrupa Teknik Onay Kuruluşu olarak **2 adet** teknik onay kuruluşu faaliyet göstermektedir.

Müteahhitlerin Belgelendirilmesi Faaliyeti:

- **20140** Müteahhide “Yetki Belgesi Numarası” verilmiştir.
- **21575** Yapı Müteahhidine “Yetki Belgesi Grubu” verilmiştir.
- **74** Yıkım Müteahhidine “Yetki Belgesi Grubu” verilmiştir.
- **21** Adet Yurtdışı Müteahhitlik Belgesi verilmiştir.
- **43** Adet Yurtdışı Geçici Müteahhitlik Belgesi verilmiştir.

Mesleki Düzenleme Faaliyetleri:

- 28 Kasım 2024 ve 20 Şubat 2025 tarihlerinde kamu, özel sektör, üniversiteler, STK ve ilgili meslek odalarının katılımı ile **Mimarlık-Mühendislik Hizmetleri Çalıştayları** yapıldı, kısa ve uzun vadeli önerilere yer verilen çalıştay raporu Mayıs 2025 tarihinde MHGM internet sitesinde yayımlandı. Uzmanlık ve belgelendirme konularında yasal ve düzenleyici bir çerçeve oluşturulmak üzere; 3458 Sayılı kanun değişikliği ve ilgili yönetmelik taslağı çalışmaları yürütülmektedir.

İnşaat Ekosisteminde Dijitalleşme ve BIM Entegrasyonu:

- 12. Kalkınma Planının “3.2.3.11 İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri Sektörü” başlığı altında yer alan “637. İnşaat ekosisteminde dijitalleşme artırılacaktır.” ve 637.1 politika ve tedbirleri kapsamında; Ulusal BIM Entegrasyonu hedefine ilişkin olarak Birleşik Krallık İş ve Ticaret Bakanlığı (DBT) ile Dijital İnşaat ve BIM iş birliği programı başlatıldı. 02 Aralık 2024 tarihinde başlayan hazırlık çalışmalarında; 92 katılımcının hazır bulunduğu üç farklı paydaş (kamu, özel sektör ve üniversite) odak toplantıları yapıldı. 04-05 Şubat 2025 tarihinde Ankara’da **Ulusal BIM (Yapı Bilgi Modellemesi) Entegrasyonu Çalıştayı** yapıldı ve mevcut duruma ilişkin analiz, üst düzey stratejik yol haritası ve tavsiye edilen adımlar içeren çalıştay raporu Haziran 2025 tarihinde yayımlandı.

Mesleki Yetkinlik:

Plan Yapımı Yeterlilik Belgesi ile Tasarım Gözetmeni Belgesi Verilmesi

- e-devlet üzerinden alınan belge başvurularında yılın ilk altı aylık döneminde 285 adet e-PYYB verilmiştir.
- Tasarım Gözetmeni Belgesi 2 adet verilmiştir.

Belge hizmetlerinde bürokrasinin azaltılması, kaynakların verimli kullanılması ve dijitalleşme faaliyet kapsamında; Tasarım gözetmenlerinin belge başvurularının da otomasyon sistemi üzerinden yapılmasına dair çalışmalar CBS Genel Müdürlüğü ile birlikte yürütülmektedir.

e-Proje Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi:

- 12. Kalkınma Planında yer alan “637.2 Dijital proje teslimi, otonom proje kontrolü gibi araçların kullanımına yönelik hukuki altyapı oluşturulacaktır.” Politika ve tedbiri kapsamında 24 Ocak 2024 Stratejik Planında e-Proje Yönetim Sisteminin kurulması ile 3B sayısal veri modelleri ile proje teslimi ve yönetilmesi ile ilgili hedef ve stratejilere yer verildi. 26 Mart 2025 tarihinde İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) ile Kamu İhale Kanunun 3/f maddesi kapsamında “**e-Proje Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi**” Hizmet Uygulama Protokolü imzalandı. Projenin toplam bedeli 6.305.000,00 TL olup, protokolün 1. Aşaması olan Mevcut Durum Etüdü (%20) tamamlanmıştır.

Yapı Sistemlerinin Araştırılması ve Geliştirilmesi Faaliyeti:

- Cumhurbaşkanlığı 100 Günlük Eylem Planında yer alan “*Daha yeşil ve yaşanabilir şehirler hedefi kapsamında bisiklet yolu (3000 km) ve yeşil yürüyüş yolu (3000 km), 60 km çevre dostu sokak ve 60.000 m² gümrüğü bariyeri yapılması*” eylemi kapsamında Bisiklet Yolları Yönetmeliği’ne uygun olarak yapılması planlanan bisiklet yolları için İller Bankası bünyesinde kurulan komisyona uzman desteği sağlanarak yerel yönetimlerin bisiklet yolu projelerinin değerlendirilmesi çalışmalarına katkı verilmiştir.
- Ahşap binaların tasarım, hesap ve yapım esaslarının belirlenmesi amacıyla Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ile hizmet alım protokolü yürütülmüştür. Yürütülen protokol sonucunda 24/3/2024 tarihli ve 32499 sayılı Resmi Gazete’de “Ahşap Binaların Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarına Dair Yönetmelik” yayımlanmış olup, 1/1/2025 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ayrıca yönetmeliğin daha kolay anlaşılabilmesi ve uygulama birliğinin sağlanabilmesi için tasarımcılara yol gösterecek "Tasarım

Örnekleri Kılavuzu" hazırlanarak Genel Müdürlüğümüz internet sayfasında paydaşların kullanıma sunulmuştur.

- 04/05/2023 tarihli 2023/9 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesiyle yürürlüğe giren Değişen İklimle Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2023-2033) "*Eylem No:4.3.2. Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde değişiklik yapılarak gri su kullanımının zorunlu hale getirileceği yapı kriterlerinin belirlenmesi*" eylemi kapsamında sorumlu kurum Bakanlığımız olarak belirlenmiş ve müteakiben Bakanlığımız Strateji Geliştirme Başkanlığınca ilgili eylemin yürütülmesi görevi Yönetmelikle olan ilgisi nedeniyle Genel Müdürlüğümüze tevdi edilmiştir.

Bu kapsamda; Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü ve Tarım ve Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü ile toplantılar yapılarak, Genel Müdürlüğümüz bünyesinde 3 ayrı Daire Başkanlığı personellerinden müteşekkil çalışma komisyonu kurulmuştur. Çalışma komisyonunca gri suyun binalarda yeniden kullanımı ile yağmur suyunun bina ve parselde kullanımına yönelik projelendirme ve yapım kurallarının ve ayrıca bu sistemlerin hangi binalarda kurulması gerektiğine yönelik hususlara ilişkin yurtiçi ve yurtdışı literatür örnekleri ile hesaplamalar araştırılmış olup çalışmalar devam etmektedir. Bununla beraber oluşturulacak mevzuat taslağı ile uyumlu olacak "*TS EN 16941-1: Yerinde içilebilir olmayan su sistemleri - Bölüm 1: Yağmur suyu kullanımı için sistemler*" standardının çevrilmesi amacıyla Türk Standartları Enstitüsü'ne yazı yazılmış olup bahse konu Türkçe diline çevrilmiş standart 08/07/2024 tarihinde TSE tarafından yayımlanmıştır. Ayrıca çalışma komisyonunca Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde gerçekleştirilen düzenlemeler 11/03/2025 tarihli ve 32838 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

- Türkiye'de her türlü yapılara ilişkin yenilikçi ürünler, sistemler ve araştırma sonuçları ortaya koymak, mevcut ürün ve sistemlere dair genel ilke ve standartları belirlemek, stratejiler oluşturarak uygulanmasını sağlamak amacıyla kurulması planlanan AR-GE Kuruluşunun yasal dayanak ve çalışma yöntemlerine yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda konunun paydaşları ile 10/04/2025 tarihinde ve 08/05/2025 tarihinde toplantı gerçekleştirilmiştir.

Hafif Çelik Yapıların Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarının Belirlenmesi Projesi

- 26/03/2025 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi ile Genel Müdürlüğümüz arasında "Hafif Çelik Yapıların Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarının Belirlenmesi Projesi" kapsamında hizmet uygulaması protokolü imzalanmış olup 29/04/2025 tarihinde I. aşaması tamamlanan projenin çalışmaları devam etmektedir. Projenin maliyeti KDV hariç 2.000.000,00 TL'dir. I. aşamanın tamamlanmasına istinaden KDV hariç 400.000,00 TL ödeme gerçekleştirilmiştir.
- 26/03/2025 tarihinde İstanbul Teknik Üniversitesi ile Genel Müdürlüğümüz arasında "Güçlendirme Yöntemlerine İlişkin Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarının Belirlenmesi Projesi" kapsamında hizmet uygulaması protokolü imzalanmış olup 13/05/2025 tarihinde I. aşaması tamamlanan projenin çalışmaları devam etmektedir. Projenin maliyeti KDV hariç 7.091.600,00 TL'dir. I. aşamanın tamamlanmasına istinaden KDV hariç 1.418.320,00 TL ödeme gerçekleştirilmiştir.
- 26/03/2025 tarihinde Hacettepe Üniversitesi ile Genel Müdürlüğümüz arasında "Yüksek Yapıların Yıkımına Yönelik Esasların Belirlenmesi Projesi" kapsamında hizmet uygulaması protokolü imzalanmış olup 16/05/2025 tarihinde I. aşaması tamamlanan projenin çalışmaları devam etmektedir. Projenin maliyeti KDV hariç 1.350.000,00 TL'dir. I. aşamanın tamamlanmasına istinaden KDV hariç 405.000,00 TL ödeme gerçekleştirilmiştir.

- 30/05/2025 tarihinde Hacettepe Üniversitesi ile Genel Müdürlüğümüz arasında “3D Baskı Teknolojisi ile Yapılacak Yapıların Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarının Belirlenmesi Projesi” kapsamında hizmet uygulaması protokolü imzalanmış olup projenin çalışmaları devam etmektedir. Projenin maliyeti KDV hariç 1.500.000,00 TL’dir.

İmar Düzenleme Faaliyetleri:

- 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği’ne ilişkin 11/3/2025 tarihli ve 32838 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişiklik ile;
 - Kapalı çıkma yapılabilen yerinde dökme betonarme binalarda, çıkmayı teşkil eden konsolun mesnetlendiği/bağlantılı olduğu düşey taşıyıcı elemanların, Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğinin eki Deprem Etkisi Altında Binaların Tasarımı İçin Esasların Tablo 4.1.’inde yer alan A12, A13 veya A32 tipi taşıyıcı sistemlerin kullanıldığı binalar hariç olmak üzere, kirişler ile birbirine bağlanması suretiyle çerçeve teşkil edilmesi zorunlu hale getirilmiştir.
 - Rüzgâr kaynaklı yenilenebilir enerji sistemlerinin yapı inşaat alan hesabında, rüzgâr türbinlerinin tabi veya tesviye edilmiş zemin altı dâhil temel alanı ile kulenin yüzey alanı toplamının dikkate alınacağı sağlanmıştır.
 - Özellik arz eden yapılardan ibadet yeri, sinema, tiyatro, opera, konferans salonu hariç olmak üzere umumi binalardaki ve birden fazla bağımsız bölüme sahip konut yapılarının ortak alanlarındaki katlar arası boşluklarda, can güvenliğini teminen; TS EN 1263-1 Geçici İş Donanımları-Güvenlik Ağları-Bölüm 1: Güvenlik Gereklilikleri, Deney Yöntemleri Standardı ile TS EN 1263-2 Geçici İş Donanımları - Güvenlik Ağları - Bölüm 2: Konumlandırma Sınırları İçin Güvenlik Kuralları Standardına uygun olarak, gerekli ölçülerde güvenlik ağı projelendirilmesi ve yapıdaki imalatların tamamlanmasını müteakiben uygulanması zorunlu hale getirilerek, bu yapılarda güvenlik ağları tesis edilmeden yapı kullanma izin belgesi verilmeyeceği ve bu ağların ilgili standartlara göre bakımı, tadilatı veya yenilenmesi bina yönetiminin sorumluluğuna bırakılmıştır.
 - Park alanlarındaki genel tuvaletlerden en az bir kadın ve bir erkek tuvaletinin ve bu alanlardaki yürüyüş yolları ile peyzaj öğelerinin Türk Standartları Enstitüsü (TSE) erişilebilirlik standartlarına uygun olacak şekilde tasarlanması ve inşa edilmesi, 2500 m² ve üzeri her bir park alanının en az % 4’ünün engelli çocukların da kullanımına imkân sağlayacak şekilde tüm çocukların birlikte kullanabileceği engelsiz/erişilebilir çocuk oyun alanı olarak tasarlanması ve bu kısımlardaki zemin kaplamaları, çocuk oyun ekipmanları ve peyzaj öğelerinin erişilebilirlik mevzuatına ve standartlarına uygun olması zorunlu hale getirilmiştir.
 - İçinde patlayıcı madde bulunduran yerlerle, sivri ve yüksek bina ve tesislere Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik gereği, TSE standartlarına uygun paratoner konmasında mecburiyet getirilmiştir.
 - Tersanelerde, 634 sayılı Kanun kapsamındaki toplu yapılarda, organize sanayi-endüstri-teknoloji geliştirme bölgelerindeki yapılarda ve dinlenme tesislerinde kullanıcıların, çalışanların veya müşterilerin ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla mescit kullanımı için yeterli mekânlar ayrılacağı sağlanarak ayrılacak mekanlar için şartlar belirlenmiştir.
 - Binalarda su verimliliğinin artırılması amacıyla yağmur suyu ve gri su toplama sistemlerinin tesis edileceği binalar ve bunların yapımına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirlenmiştir. Ayrıca, Yönetmelik Geçici 3 maddesinde yağmur suyu ve gri su toplama sistemlerinin muaf tutulan yapılar belirlenmiştir.

- Site ve apartmanların ortak otoparklarında yapılacak elektrikli araç şarj ünitelerinin kurulumu için zaruri olan elektrik tesisatının ruhsattan muaf tutulmuştur.
- 12/5/2023 tarih ve 32188 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak anılan Yönetmeliğin Geçici (3) maddesine eklenen beşinci fıkra ile anılan maddede muhtelif maddelerden muaf tutulan yapılara "6306 sayılı Kanun kapsamında noter onaylı inşaat sözleşmesi düzenlenmiş olan yapılar" da eklenmiş ve maddenin uygulama tarihi, 28.01.2025 tarih ve 32796 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 31/12/2025 tarihine ötelenmiş olup, süresi içerisinde ruhsat başvurusu yapamayan parsel malikleri için oluşabilecek mağduriyet giderilmiştir.
- İmar Kanunu'nun Ek 5 maddesi ile Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 69 uncu maddesi kapsamında Bakanlığımız onayına sunulan Gaziantep Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ve Şanlıurfa, Eskişehir, Konya illerinin imar yönetmelik taslaklarının incelemeye devam edilmiş olup; Gaziantep Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Bakanımız onayına sunulmuştur.

5.1.2. PROJELER

Binalarda Enerji Verimliliğinin Geliştirilmesi (2023D00-207812):

Proje kapsamında;

- Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü ile binaların enerji performansı ve mekanik tesisat hesaplarında kullanılan iklim verilerinin güncellenmesi konusunda iş birliği protokolü imzalanmıştır. Bu protokol kapsamında; Bakanlık tarafından işletilen ve binaların enerji performansını ölçme ve derecelendirmesi sonucunda binalara enerji kimlik belgesinin üretildiği BEP-TR uygulamasının kullandığı meteorolojik veriler güncellenerek Tipik Meteorolojik Yıl (TMY) oluşturulmuştur. BEP-TR uygulamasında bina enerji performansı hesaplamalarının daha hassas sonuç vermesi sağlanmıştır.
- Binalar ile Yerleşmeler için Yeşil Sertifika Yönetmeliği kapsamında geliştirilen Yeşil binalar ile yeşil yerleşmelerin sertifikalandırılmasına yönelik Ulusal Yeşil Sertifika Sistemi (YeS-TR)'nin uluslararası kullanıma uygun hale getirilmesi amacıyla İstanbul Teknik Üniversitesi ile "Ulusal Yeşil Sertifika Sisteminin Uluslararası Versiyonunun (YeS-INT) Oluşturulması Projesi Kapsamında Hizmet Uygulaması" Protokolü imzalanmış olup, çalışmalara başlanmıştır.
- Güncellenen mevzuat ve standartlara göre BEP-TR yazılımı güncelleme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.
- Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik ile ilgili uygulayıcı, kullanıcı, tasarımcı ve tüm sektöre yönelik rehber niteliğinde olacak "Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmelik ile ilgili bilgilendirme kılavuzu" yayımlanmıştır.

Yapı Malzemeleri Ürün Güvenliğinin Sağlanması (2025K01-246705):

- Projeye 2025 Yılı Yatırım Programının Genel İdare Sektöründe 6.000.000TL olarak 2025 yılı ödeneği ile yer verilmiştir. Proje ödeneğinin 3.791.919 TL'si harcanmıştır. Bakanlığımız deney kapasitesi muhteviyatında bulunmayan deney türleri TSE laboratuvarlarına yaptırılmıştır. Mobil yazılım uygulaması için il müdürlüklerinde yetkilendirilen denetim personelinin kullanımına sunulmak üzere 200 adet tablet ve 200 adet taşınabilir yazıcı temin edilmiştir.

5.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

- Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğindeki 11 Mart 2025 tarihindeki değişiklikle, 2026 yılından itibaren yeni yapı ruhsatı alınacak kamuya ait 10.000 m² ve üzerindeki sağlık, eğitim ve hizmet binaları için YeS-TR sistemi üzerinden hazırlanmış olan Yeşil Sertifika alınması zorunlu hale getirilmesi sağlanmıştır.
- Binaların soğutma ihtiyacı da hesaba katılarak güncellenen “TS 825 Binalarda Isı Yalıtım Kuralları Standardına Dair Tebliğ” yayımlanarak 1 Nisan 2025 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.
- 25 Nisan 2025 tarihinde “Binalarda Enerji Performansı Ulusal Hesaplama Yöntemine Dair Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ”, 32881 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.
- Binalarda enerji verimliliğinde iyileştirmeler sağlanması, tasarım, kontrol ve bakım süreçlerindeki sorumluluklar netleştirilerek, karşılaşılabilecek sorunlarda oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla hazırlanan “Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 24 Haziran 2025 tarihinde 27075 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
- Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmelik değişikliği ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.
- Yapı Malzemeleri Yönetmeliği revizyon çalışmalarına başlanmış olup, taslak yönetmelik hazırlanmıştır.
- Yetki Belgeli Yapı Ustaları Hakkında Yönetmelik 04.06.2025 tarih ve 32920 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.
- 31 Aralık 2025’te yürürlüğe girecek yönetmelik ile yapım işlerinde çalışacak 1 milyona yakın yapı ustasının kayıt altına alınması sağlanacaktır. İnşaat sektöründe belgeli eleman sıkıntısı yaşanmaması için ustaların mesleki niteliklerinin artırılması ve öncü uygulamaların geliştirilmesi amacıyla yapı ustaları Bakanlığın sisteminde kayıt altında tutulacaktır.
- Yapı ustalarının iş bazlı takibini hayata geçirecek olan bu sistemle; yapım işlerinde yetki belgeli çalışmanın teşvik edilmesi, mesleki yetkinliğin artırılması, son kullanıcı olan yapı sahiplerinin memnuniyetini esas alan kaliteli ve güvenli yapılaşmanın oluşumuna katkı sağlanması hedeflenmiştir.
- Uzman Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri için yeterlilik ve belgelendirme sisteminin oluşturulması çalışmaları kapsamında 3458 Sayılı Kanun’da değişiklik ve buna bağlı yönetmelik çalışmaları ile ilgili Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü personelinin katılımıyla 09.05.2025 ve 26.05.2025 tarihlerinde iki toplantı gerçekleştirilmiştir.
- “Ahşap Binaların Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarına Dair Yönetmelik” 24.03.2024 tarihli ve 32499 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup 01.01.2025 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.
- 2025 yılı ilk altı aylık dönem içerisinde Kamu Kurum Kuruluşları, Dernekler, Sivil Toplum Kuruluşları ve Üniversitelerin katılımıyla ilgili Bakanlıklar ve tarafların iştirakiyle Tesis Yönetim Hizmetleri hakkında kanun ve yönetmelik taslağı hazırlama çalışmaları yapılmış, taslak metinler üzerinde ilgili paydaşlarla görüşme ve toplantılar yapılmıştır.

5.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

5.2.1. FAALİYETLER

Binalarda Enerji Verimliliği Faaliyetleri:

- Yönetmelikler çerçevesinde yetkilendirilen şirket ve kişilerin belgelendirilmesi ve izlenmesi kapsamında; merkezi ısıtma ve sıhhi sıcak su sistemli binalarda gider paylaşımını ölçmek üzere 7 adet yeni şirket yetkilendirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca 400 adet EKB uzmanı yetkilendirilmesi ve Türkiye genelinde yaklaşık 50.000 adet enerji kimlik belgesi verilmesi beklenmektedir.
- Binalar ile Yerleşmeler için Yeşil Sertifika Yönetmeliği kapsamında 20 adet yeşil sertifika uzmanı yetkilendirilmesi beklenmektedir.
- Bakanlığımız ile Isı, Su, Ses ve Yangın Yalıtımcıları Derneği (İZODER) arasında “Binalarda Yalıtım Uygulamaları ve İyi Uygulama Kurallarına İlişkin Farkındalığın Artırılması” konusunda iş birliği protokolü kapsamında; Binalarda Enerji Verimliliği Mevzuatı, TS 825 Binalarda Isı Yalıtımı Kuralları Standardının Yenilikleri, Binalar ile Yerleşmeler İçin Yeşil Sertifika, EKB ve Yalıtım Uygulamaları konularında; İstanbul ile Karadeniz, Akdeniz, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde belirlenecek illerde bölgesel eğitimler düzenlenecektir.
- Binalarda Enerji Performansı BEP-TR, Yeşil Bina Sertifika sistemi YeS-TR ve Binaların Yangından Korunmasına yönelik Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatına yönelik hizmet içi eğitimler düzenlenecektir.
- Binalar ile Yerleşmeler için Yeşil Sertifika Yönetmeliği kapsamında Yeşil binalar ile yeşil yerleşmelerin sertifikalandırılmasına yönelik Ulusal Yeşil Sertifika Sistemi (YeS-TR)’nin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Yapı Malzemeleri Piyasa Gözetim ve Denetimi:

- Yıllık denetim programı doğrultusunda gerek hazır beton gerekse hazır beton dışı yapı malzemelerine yönelik olarak denetim faaliyetlerine devam edilecektir.
- İl Müdürlükleri ve Merkez Birim tarafından ortaklaşa yürütülen Birleşik Denetim Faaliyetlerine devam edilecektir.
- Temmuz ayı içerisinde uzaktan erişim yöntemi ile “piyasa gözetimi ve denetimi belgelendirme eğitimi”, Eylül ayı içerisinde yüz yüze olacak şekilde “piyasa gözetimi ve denetimi ileri seviye eğitimi” düzenlenmesi planlanmaktadır.
- 1 adet Onaylanmış Kuruluş başvurusu değerlendirilmekte olup, değerlendirmenin olumlu sonuçlanması halinde görevlendirilecektir.

Müteahhitlerin Belgelendirilmesi Faaliyeti:

- Yurtdışı Müteahhitlik Belgesi için 20-25 gerçek veya tüzel kişiliğin,
- Yurtdışı Geçici Müteahhitlik Belgesi için 45-55 gerçek veya tüzel kişiliğin,
- Yapı Müteahhidi “Yetki Belgesi Grubu” için 12.000 gerçek veya tüzel kişiliğin,
- Yıkım Müteahhidi “Yetki Belgesi Grubu” için 75 gerçek veya tüzel kişiliğin, başvuruda bulunacağı tahmin edilmektedir.

Plan Yapımı Yeterlilik Belgesi ile Tasarım Gözetmeni Belgesi Verilmesi Faaliyeti:

- Plan müelliflerince yapılacak olan başvuruya istinaden 200 adet Plan Yapımı Yeterlilik Belgesi verileceği tahmin edilmektedir.

Tasarım Gözetmeni Belgesi Verilmesi Faaliyeti:

- Tasarım gözetmeni olabilmek için tahmini 10 başvurunun yapılması beklenmektedir.

e-Proje Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi:

- İstanbul Teknik Üniversitesi ile imzalanan “*e-Proje Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi*” Hizmet Uygulama Protokolünün süresi toplam 8 ay olarak belirlenmiştir. Protokolün 1. Aşaması olan Mevcut Durum Etüdü (%20) tamamlanmış olup, projenin 2 ve 3. Aşamalarına ilişkin çalışmaların Aralık 2025’de tamamlanması planlanmaktadır.

Yapı Sistemlerinin Araştırılması ve Geliştirilmesi Faaliyeti:

- Cumhurbaşkanlığı 100 Günlük Eylem Planı’nda yer alan “*Daha yeşil ve yaşanabilir şehirler hedefi kapsamında bisiklet yolu (3000 km) ve yeşil yürüyüş yolu (3000 km), 60 km çevre dostu sokak ve 60.000 m² gürültü bariyeri yapılması*” eylemi kapsamında Bisiklet Yolları Yönetmeliği’ne uygun olarak yapılması planlanan bisiklet yolları için İller Bankası bünyesinde kurulan komisyona uzman desteği sağlanarak yerel yönetimlerin bisiklet yolu projelerinin değerlendirilmesi çalışmalarına katkı verilmesine devam edecektir.
- Türkiye’de her türlü yapılara ilişkin yenilikçi ürünler, sistemler ve araştırma sonuçları ortaya koymak, mevcut ürün ve sistemlere dair genel ilke ve standartları belirlemek, stratejiler oluşturarak uygulanmasını sağlamak amacıyla kurulması planlanan AR-GE Kuruluşunun yasal dayanak ve çalışma yöntemlerine yönelik çalışmalar devam edecektir.
- 26/03/2025 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi ile Genel Müdürlüğümüz arasında “Hafif Çelik Yapıların Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarının Belirlenmesi Projesi” kapsamında hizmet uygulaması protokolü imzalanmış olup yıl sonuna kadar protokolün tamamlanması hedeflenmektedir. Projenin tamamlanmayan aşamalarının maliyeti KDV hariç 1.600.000,00 TL’dir.
- 26/03/2025 tarihinde İstanbul Teknik Üniversitesi ile Genel Müdürlüğümüz arasında “Güçlendirme Yöntemlerine İlişkin Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarının Belirlenmesi Projesi” kapsamında hizmet uygulaması protokolü imzalanmış olup yıl sonuna kadar protokolün tamamlanması hedeflenmektedir. Projenin tamamlanmayan aşamalarının maliyeti KDV hariç 5.673.280,00 TL’dir.
- 26/03/2025 tarihinde Hacettepe Üniversitesi ile Genel Müdürlüğümüz arasında “Yüksek Yapıların Yıkımına Yönelik Esasların Belirlenmesi Projesi” kapsamında hizmet uygulaması protokolü imzalanmış olup yıl sonuna kadar protokolün tamamlanması hedeflenmektedir. Projenin tamamlanmayan aşamalarının maliyeti KDV hariç 945.000,00 TL’dir.
- 30/05/2025 tarihinde Hacettepe Üniversitesi ile Genel Müdürlüğümüz arasında “3D Baskı Teknolojisi ile Yapılacak Yapıların Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarının Belirlenmesi Projesi” kapsamında hizmet uygulaması protokolü imzalanmış olup yıl sonuna kadar protokolün tamamlanması hedeflenmektedir. Projenin tamamlanmayan aşamalarının maliyeti KDV hariç 1.500.000,00 TL’dir.

5.2.2. PROJELER

Binalarda Enerji Verimliliğinin Geliştirilmesi (2023D00-207812):

- Söz konusu proje kapsamındaki çalışmaların yürütülmesi ile ilgili eğitim faaliyetlerinde bulunulmuştur. İlgili tarafların eğitilmesi, eğitim faaliyetlerinde kullanılmak üzere materyallerin temini, yayımlanmak ve dağıtılmak üzere tanıtıcı kılavuz, broşür, katalog, sertifika, belge vb. gereç ve malzemelerin oluşturulması planlar dahilindedir.
- AB Binalarda Enerji Performansı Direktifi (AB/2024/1275) ile yeni binalar için zorunlu hale getirilen Yaşam Döngüsü Değerlendirme (YDD) Raporunun hazırlanması

hususunda ulusal YDD metodolojisinin geliştirilmesi ve BEP-TR yazılımına entegre edilmesine yönelik çalışmalarına devam edilecektir.

- İstanbul Teknik Üniversitesi ile imzalanan “Ulusal Yeşil Sertifika Sistemi (YeS-TR)’nin Uluslararası Versiyonunun (YeS-INT) Oluşturulması Projesi Kapsamında Hizmet Uygulaması Protokolü gereği uluslararası standartlara uygun değerlendirme kılavuzu hazırlanacaktır.

Yapı Malzemeleri Ürün Güvenliğinin Sağlanması (2025K01-246705):

- YMDS Yazılım güncelleme çalışmalarına ve mobil yazılım geliştirme çalışmalarına devam edilecektir. Bakanlığımız deney kapasitesi muhteviyatında bulunmayan deney türlerinin TSE laboratuvarlarına yaptırılmasına devam edilecektir.
- İl Müdürlükleri ve Merkez Birim tarafından ortaklaşa yürütülen Birleşik Denetim Faaliyetlerine devam edilecektir.
- Temmuz ayı içerisinde uzaktan erişim yöntemi ile “piyasa gözetimi ve denetimi belgelendirme eğitimi”, Eylül ayı içerisinde yüz yüze olacak şekilde “piyasa gözetimi ve denetimi ileri seviye eğitimi” düzenlenmesi planlanmaktadır.
- Deney faaliyetlerinin aksamadan yürütülmesi amacıyla cihaz kalibrasyonları için piyasa fiyat araştırması yapılmaktadır. Kalibrasyonların en kısa sürede yaptırılması amacıyla Yönetim Hizmetleri Dairesi Başkanlığına işlemin gerçekleştirilmesi için gerekli evraklar gönderilecektir.
- Yapılacak altyapı güçlendirme çalışmaları sonucunda; Adana İl Müdürlüğü laboratuvarının Niğde, Karaman, Osmaniye ve Kilis İl Müdürlüklerine ve Van İl Müdürlüğü laboratuvarının Bitlis, Siirt, Şırnak ve Hakkari İl Müdürlüklerine bölge laboratuvarı olarak destek verebileceği ön görülerek, Adana ve Van İl Müdürlükleri laboratuvarlarının eksiklerinin tamamlanması için gerekli görülen cihazların temini için ihale çalışmaları yapılacaktır.

5.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

- Değişen standartlar ve mevzuatlar doğrultusunda yeşil bina ve yerleşmelerin değerlendirme kılavuzlarının güncellenmesini içerecek Binalar ile Yerleşmeler için Yeşil Sertifika Yönetmeliği değişikliği yapılacaktır.
- Binaların Yangından Korunması Hakkındaki Yönetmelik değişikliği tamamlanarak ilgili kurum ve kuruluşların görüşüne açılacaktır.
- 25 Nisan 2025 tarihinde yayımlanan “Binalarda Enerji Performansı Ulusal Hesaplama Yöntemine Dair Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ” gereği binaların ısıtma, soğutma, havalandırma, sıcak su, yenilenebilir enerji sistemleri, ısı köprüleri ile konfor şartlarına ilişkin Enerji Kimlik Belgesi (EKB) hesaplamalarına esas olacak standart ve metodolojiler yayınlanacaktır.
- Yapı Malzemeleri Yönetmeliği revizyon çalışmaları devam etmekte olup taslak Yönetmelik tamamlanarak, bu çerçevede uyumlaştırma sürecinin bitmesini müteakip yeni Yönetmelik yayımlanacaktır.
- “Hafif Çelik Yapıların Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarının Belirlenmesi”ne ilişkin mevzuat taslağı çalışmalarının sürdürülmesi planlanmaktadır.
- “Güçlendirme Yöntemlerine İlişkin Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarının Belirlenmesi”ne ilişkin mevzuat taslağı çalışmalarının sürdürülmesi planlanmaktadır.
- “Yüksek Yapıların Yıkımına Yönelik Esasların Belirlenmesi”ne ilişkin mevzuat taslağı çalışmalarının sürdürülmesi planlanmaktadır.
- “3D Baskı Teknolojisi ile Yapılacak Yapıların Tasarım, Hesap ve Yapım Esaslarının Belirlenmesi”ne ilişkin mevzuat taslağı çalışmalarının sürdürülmesi planlanmaktadır.

- İstanbul Teknik Üniversitesi ile imzalanan “e-Proje Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi” Hizmet Uygulama Protokolünün 2. Aşaması kapsamında e-Proje teslim kriterleri belirlenecek olup, yapı ruhsatı için sunulan projelerin, belirlenecek çerçeveye uygun ve sayısal olarak üretilmesi, kontrol edilmesi, onaylanması ve Bakanlık veya yetkilendirilmiş kurumlar tarafından kurulacak veri altyapısına kaydedilmesi için gerekli mevzuat çalışmalarını destekleyecek şekilde teknik ve mevzuat altyapısının oluşturulması hedeflenmektedir. Ayrıca sayısal proje teslim kuralları ülkemizdeki standartlar ve uluslararası iyi uygulama kodları çerçevesinde belirlenecek ve uygulama için gerekli yönetmelik ve şartnameler hazırlanacaktır.
- 2025 yılında ilgililer ile görüşmeler yürütülecek, 3458 Sayılı Kanun’da değişiklik ve buna bağlı olarak taslak yönetmelik çalışmalarına devam edilerek, yasal ve düzenleyici bir çerçeve oluşturulması hedeflenmiştir.
- İhtiyaç görülen hususlarda Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği, Otopark Yönetmeliği, Sığınak Yönetmeliklerinde geliştirme yapılabilecektir.
- 31/01/2025 tarihli ve 32799 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2025 yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ’de yeni yapı gruplarının ihdas edilmesi nedeniyle, ilgili idarelerce İmar Kanunu’nun 42’nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi kapsamında yapı sınıf ve gruplarına göre uygulanacak idari para cezalarında, 42’nci maddede yer almayan yapı grupları için hangi yapı sınıf ve grubunun esas alınacağına ilişkin çalışmalar devam edecektir.
- İmar Kanunu’nun Ek 5 ve Geçici 14’üncü maddeleri ile Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 69 uncu maddesi kapsamında Bakanlığımız onayına sunulan büyükşehir belediyeleri ile il belediyelerinin imar yönetmelik taslaklarının incelenmesi ve uygun görülmesi halinde Resmi Gazete’de yayımlanması sürecinin yürütülmesine devam edilecektir.
- Kamu Kurum Kuruluşları, Dernekler, Sivil Toplum Kuruluşları ve Üniversitelerin katılımıyla 2025 yılı ikinci altı aylık dönem içerisinde ilgili Bakanlıklar ve tarafların iştirakiyle Tesis Yönetim Hizmetleri hakkında kanun ve yönetmelik taslağı hazırlama çalışmalarına devam edilecektir.

6. COĞRAFI BİLGİ SİSTEMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

6.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

6.1.1. FAALİYETLER

Akıllı Şehirlere İlişkin Faaliyetler :

Akıllı şehirler, bilgiyi ekonomik, sosyal ve çevresel yarara dönüştürme kapasitesi sayesinde sürdürülebilir kalkınma, rekabet gücü ve çevresel sürdürülebilirlik alanlarında önemli katkılar sunmaktadır. Bu nedenle ülkeler, Akıllı Şehir kavramını doğru şekilde anlamak, değişen koşullara hazırlıklı olmak, bu dinamik sürece uyum sağlamak ve sürece yön vermek amacıyla özel çabalar harcamaktadır. Ülkemizde de benzer bir motivasyonla, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Akıllı Şehir politikalarına ulusal düzeyde bütüncül bir bakış açısı kazandırmak, birlikte çalışabilirlik yetkinliği geliştirmek ve belirlenen politikalarla uyumlu yatırımları önceliklendirerek, yetkin ve üretken bir Akıllı Şehir Ekosistemi oluşturmak amacıyla “2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı’nı” hayata geçirilmiştir. Söz konusu strateji ve eylem planı, “Hayata Değer Katan, Yaşanabilir ve Sürdürülebilir Şehirler” vizyonunu ortaya koymuştur. Bu vizyon doğrultusunda, şehir yaşamına değer katan ve sürdürülebilirliğe katkı sağlayan çok sayıda proje başarıyla uygulanmıştır.

Önümüzdeki dönemde yine hem küresel, ulusal ve yerel sorunlara çözüm hem de değer üretmek için akıllı şehir faaliyetlerine yön vermek üzere T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı sorumluluğunda “2030 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı” hazırlanmış olup resmi internet adresinde (www.akillisehirler.gov.tr) yayınlanmaktadır.

Akıllı şehirlerin inşasında bir önceki stratejiden kazanılan deneyimler ve önümüzde ki yıllarda şehirlerimizin gündemini oldukça meşgul edecek kavramlar derinlemesine ele alınarak hazırlanan strateji, yerli ve milli yenilikçi teknolojilerin kullanılmasını, yaygınlaştırılmasını ve şehirlerimizin gelecekte daha yaşanabilir, sürdürülebilir ve dirençli olmasını hedeflemektedir. “İleri toplum, ileri teknoloji, sürdürülebilir ve dirençli dünya” vizyonunu benimseyerek hazırlanan bu stratejide, 4 stratejik amaç, 32 eylem ve 297 uygulama adımı bulunmaktadır. Bu kapsamda, şehirlerin ürettiği tüm verilerle büyük veri, yapay zekâ analizleri kullanılarak verilerin daha etkin ve verimli çözümlerin üretilmesi sağlanacaktır. Akıllı ulaşım sistemlerinden enerji yönetimine, atık yönetiminden su kaynaklarının korunmasına kadar geniş bir yelpazede sürdürülebilir akıllı şehir uygulamaları şehirlerimize teşvik edilecektir. Ayrıca, vatandaşların ve diğer paydaşların yönetimdeki gücünü artırmak, 2030 stratejisinin temel noktalarından birini oluşturmaktadır.

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü; akıllı şehir alanında başta Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı olmak üzere Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Yeni Kentsel Gündem ve Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar ana başlığında ISO 37120 Şehir Hizmetleri ve Yaşam Kalitesi Göstergeleri, ISO 37122:2019 Akıllı Şehir Göstergeleri, ISO 37123:2019 Dirençli Şehir Göstergeleri gibi standartları da kapsayan bütüncül çalışmalar yürütmektedir.

Bakanlığımızın öncülüğünde akıllı şehirler alanında hayata geçirilen tüm uygulamalar ve dokümanlar yerel yönetimlerimizin, kamu kurum ve kuruluşlarımızın ve vatandaşlarımızın hizmetine sunulmuştur.

Kent İçi Hareketlilik Analiz ve Rehberlik

2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı ve 2021-2023 Karayolu Trafik Güvenliği Eylem Planı kapsamında Genel Müdürlüğümüzce kent içi ulaşım kapsamında projeler hayata geçirilmiştir. Gerçekleştirilen projeler “Kent İçi Ulaşım, Analiz ve Rehberlik (KUARK)” üst başlığında toplanmış olup ulaşım alanında bütüncül bir ekosistem ve veriye dayalı karar destek mekanizmalarının oluşturulması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda KUARK kapsamında aşağıda özet detayları sunulan Kent İçi Hareketlilik Analizleri Yazılımı, Trafik Güvenliği Analiz Platformu ve Trafik Yoğunluğu Analiz Platformu uygulamalarına yönelik ulusal ölçekte kapasite geliştirme ve yaygınlaştırma faaliyetleri sürdürülmektedir.

Kent İçi Hareketlilik Analizleri Yazılımı

Ülkemizde Belediyelerce gerçekleştirilecek akıllı ulaşım projelerinin etkin bir şekilde uygulanması için gerçekçi analiz yöntemleri geliştirilmesi, modellemeler doğrultusunda uygulamaların sürekli olarak iyileştirilmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda, sadece araçların değil, yayaların, toplu taşıma güzergâhlarının, bisiklet yollarının analizinde kent içi hareketlilik analizlerinin yapılmasına yönelik yazılım geliştirilmesi tamamlanmış olup bu yönde belediyelerde kapasite geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu doğrultuda ülkemizin ihtiyaçları gözetilerek açık kaynak kodlu ulaşım analiz ve simülasyon yazılımı geliştirilmiştir. Yazılımın ara yüzleri kullanıcı dostu bir şekilde tasarlanmıştır. Belediyelerimize yazılıma ilişkin kullanım ve ulaşım analizi eğitimleri verilmektedir. Böylelikle ülke ölçeğinde hayata geçirilecek ulaşım projelerine yönelik analizlerin gerçekleştirilebileceği bir platform tüm ülkenin hizmetine ücretsiz olarak sunulmuş, ülkemizde veriye dayalı karar destek sistemlerinin yaygınlaştırılmasına ve yatırımların etkin bir şekilde projelendirilmesine katkı sağlanmış, kaynak israfının ise önüne geçilmiştir.

Trafik Güvenliği Analiz Platformu

Akıllı şehirlerin odağında insan yer almaktadır. Dolayısıyla akıllı ulaşım unsurları kullanılarak seyahat sürelerinin kısaltılması ve ulaşımın daha konforlu bir hale getirilmesi kadar trafikteki mal ve can güvenliğinin azami ölçüde korunması da hayati önem arz etmektedir. Bu doğrultuda ulaşımında güvenliğin artırılması için trafik verilerinin etkin bir şekilde kullanılması ve trafik güvenliğine yönelik veriye dayalı bir karar destek mekanizmasının oluşturulması vizyonuyla “Trafik Güvenliği Analiz Platformu” projesi hayata geçirilmiştir.

Proje ile yol altyapısı, trafik bilgileri, iklimsel koşullar ve kaza verileri gibi yol güvenliğine dair farklı kurumlar ve paydaşlarca derlenen verilerin tek bir merkezde toplanması sağlanmaktadır. Geçmiş kaza verileri, yol altyapısı, yol durumları, mevsimsel koşullar gibi trafik güvenliği kapsamında değerlendirilmekte, büyük veri analiz edilmekte, kaza unsurlarının ilişkileri irdelenmekte ve kazaya sebebiyet veren en temel bileşenler yapay zekâ teknolojileri kullanılarak ele alınmaktadır.

Trafik Yoğunluğu Analiz Platformu

Ulaşım planlamasının hem yerel hem de ulusal ölçekte gözleme veya tahmine değil veriye yönelik olarak planlanması ve yönetilmesi hayati önem arz etmektedir. Akıllı şehirlerin de temelini oluşturan veriye dayalı planlama ve karar verme mekanizmaları ile ulaşım yatırımlarının etkin bir şekilde planlanmasına, mükerrer yatırımların önüne geçilmesine ve yatırımların şehre olan etkisinin somut bir şekilde izlenmesine katkı sağlanacaktır.

Trafik yoğunluğu, bu bağlamda ele alınması gereken ve veriye dayalı ulaşım analiz ve hesaplama yöntemlerine temel teşkil eden kavramlardan biridir. Akıllı ulaşım teknolojilerinin

etkin kullanımı / yaygınlaştırılması ve veri analitiği ile anlamlı sonuçlar elde edilmesi trafik yönetim sistemlerinin daha etkili bir şekilde işlemesine olanak sağlar. Bu doğrultuda, ulaşımın güncel (gerçek zamanlı) ve geçmiş veriler kullanılarak izlenmesi, trafik yoğunluğuna bağlı analizlerin sistemsel olarak tüm ülke coğrafyası üzerinde gerçekleştirilebilmesi ve yaşam kalitesinin artırılması gibi amaçlar çerçevesinde açık kaynak kodlu bir yazılıma sahip Trafik Yoğunluğu Analiz Platformu (TYAP) projesi Bakanlığımız bünyesinde hayata geçirilmiştir.

Kent Bilgi Sistemi Faaliyetleri:

Belediyelerin ortak bir platformda buluşturulmasına, bilgi teknolojileri alanında ihtiyaçlarının karşılanmasına, geliştirilecek olan belediyeçilik yazılımları ile vatandaş odaklı bir yerel yönetim yapısının oluşturulması için bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin şekilde kullanılmasına imkân sağlayan e-Belediye sistemi ile entegre olarak bulut altyapısı üzerinden finansal ve teknik destek ihtiyacı olan belediyelere kent bilgi sistemi modüllerinin ücretsiz olarak sunulmasına ilişkin çalışmaları kapsamaktadır.

e-Plan Otomasyon Sistemleri Faaliyeti

e-Plan Otomasyon Sistemleri, ülkemizdeki tüm mekânsal plan süreçlerinin yönetildiği, planlara ilişkin sözel ve mekânsal verilerin bir arada tutulduğu, coğrafi verilere ilişkin sorgulama, görüntüleme ve analiz işlemlerinin gerçekleştirilebildiği gelişmiş bir coğrafi bilgi sistemi platformudur.

Uygulama süreçleri plan müelliflerinin planı hazırlayarak sisteme yüklemesi ile başlar. Planın onaylanmasından sorumlu tüm kurum ve kuruluşlar sistemde tanımlanmış olup bu kurum ve kuruluşlar planların askı ve onay süreçlerini sistem üzerinden ilerletirler. Böylelikle ülkemizde imar planlama süreçlerinin tamamı standart, şeffaf ve dijital bir altyapı üzerinde sürdürülür. Uygulamanın tüm mekânsal plan verileri için dijital bir arşiv özelliği taşıması, tüm kurum, kuruluş ve plan müelliflerinin ilgili planlara istediği an kolaylıkla erişimine olanak sağlamaktadır.

Bununla birlikte imar planı değişikliği sebebi ile ortaya çıkan değer artışları da e-Plan Otomasyon Sistemleri üzerinden yürütülmektedir. Değer artış payına ilişkin süreçler plan onaylamaya yetkili kuruluşların kıymet takdir komisyonları tarafından başlatılır, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği'ne kayıtlı değerleme uzmanlarının ilgili planlara ataması yapılır, sonrasında parsel malikleri, Hazine ve Maliye Bakanlığı entegrasyonu ile ortaya çıkan değer artışı kadar sistem üzerinden borçlandırılır.

Bu hususlara ek olarak, plan müelliflerinin belgelendirilmesine ilişkin belge verme işlemleri de Plân Yapımını Yüklenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik kapsamında dijitalleştirilmiştir. Plan müellifleri karnelerini edinmek için gerekli başvuruları Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'ne yapmakta, sonrasında belgelerini dijital olarak e-Plan Otomasyon Sistemleri üzerinden edinmektedir.

e-Plan Otomasyon Sistemleri'nin en önemli paydaşlarından birisi ise vatandaşlarımızdır. Vatandaşlarımız askıdaki ve yürürlükteki tüm imar planlarını e-Plan Otomasyon Sistemleri üzerinden görebilir, planlara e-Devlet kullanıcıları ile itirazda bulunabilir. e-Plan Otomasyon Sistemleri üzerinde son yapılan geliştirme ile askıya çıkarılan tüm imar planları için, plan sınırı içerisindeki parsel malikleri e-Devlet üzerinden bilgilendirilmektedir.

Özetle, e-Plan Otomasyon Sistemleri ülkemizdeki tüm mekânsal planlama süreçlerini dijitalleştirmekte, planları daha standart, izlenebilir ve erişilebilir kılmaktadır. İş süreçlerinin

yönetimi, sistemi kullanan tüm kamu kurum ve kuruluşları için daha kolay ve verimli bir hale gelirken, vatandaşlarımız hem web hem mobil uygulamamız ile planlara bulundukları yerden anında erişebilmekte, gerektiği durumda itirazda bulunabilmektedir.

Bu kapsamda, 01.01.2025-30.06.2025 tarihleri arasında sistemden 9.654 plan işlem numarası alınmış olup, 11.671 PlanGML ve 21.139 CAD verisi kullanıcılar tarafından sisteme yüklenmiştir. Sistemde 527 plan askıya çıkarılmış ve 2.406 plan kesinleştirilmiştir. E-Plan Otomasyon Sistemleri bünyesinde; Plan Onaması Yapan 15 Bakanlık Birimi, 81 İl Müdürlüğü, 1409 Belediye, 81 İl Özel İdaresi, 125 OSB kurumu kaydı bulunmaktadır. Sistemi kullanan 24.461 kullanıcıdan; 1544'ü plan müellifi, 12335'i değerlendirme uzmanı, 10582'si kurum kullanıcılarından oluşmaktadır. Bununla birlikte 2025 yılının ilk 6 ayı içerisinde e-Plan Otomasyon Sistemleri'nde;

- Planlama İş Bitirme Belgesi'nin e-Plan Otomasyon Sistemleri üzerinden verilmesine ve verilen belgenin dijital olarak doğrulanmasına yönelik geliştirme çalışmaları tamamlanmıştır.
- Karne süresi dolan veya yakın gelecekte dolacak olan plan müelliflerinin SMS ve e-posta ile bilgilendirilmesine yönelik yazılım geliştirme çalışmaları tamamlanmıştır.
- Çağrı masasına gelen kayıtların ve yazılım taleplerin karşılanması ve takibi sağlanmıştır.
- Kesinleşen imar planlarının harita üzerinden karşılaştırılmasına yönelik geliştirme yapılmıştır.
- e-Plan Otomasyon Sistemleri'ne, plan deposunda bulunan farklı dosya türleri içerisinde arama yapılabilmesini sağlayan, gelişmiş bir "OCR Aracı" ve "Entegre Arama Motoru" geliştirme çalışmaları tamamlanmıştır.
- 12.12.2024 tarihli ve 32750 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu"nun 7. Maddesi kapsamında, 3194 sayılı İmar Kanunu'na eklenen Ek 8. Madde ile değer artış payı ile ilgili Değer Artış Payı işlemlerine ait tahakkuk oluşturulmasına yönelik geliştirme çalışmaları tamamlanmıştır.

Ulusal Coğrafi Bilgi Hizmetleri:

Coğrafi veri ve bilginin ulusal düzeyde üretimine, kalitesine ve paylaşımına yönelik standartların belirlenmesine, belirlenen standartlara uygun olarak coğrafi veri ve servislerin uyumlaştırılmasının sağlanmasına ve Ulusal Coğrafi Bilgi Platformundan yayınlanmasına, ayrıca Bakanlığın ihtiyaç duyduğu uzaktan algılama verileri dahil her tür coğrafi verinin temin edilmesine ve Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) (2023K60-217018) ve Milli Emlak Bilgi Sistemi (MEBİS) (2023K60-230220) adlı 2025 Yılı Yatırım Programı projelerine ilişkin çalışmalar yürütülmüştür.

Coğrafi Veri Paylaşımı Faaliyeti

Coğrafi veri ve bilginin ulusal düzeyde üretimine, kalitesine ve paylaşımına yönelik standartların belirlenmesine ilişkin çalışmalar ifa edilmiştir.

Belirlenen standartlara uygun olarak coğrafi veri ve servislerin uyumlaştırılmasının sağlanmasına ilişkin çalışmalar ifa edilmiştir.

Coğrafi verilerin metaverileri ile birlikte Ulusal Coğrafi Bilgi Platformundan yayınlanmasına ilişkin çalışmalar ifa edilmiştir.

Kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler ve özel sektör ile coğrafi veri servislerinin paylaşılmasına ilişkin çalışmalar ifa edilmiştir.

Coğrafi Veri Temini ve Analiz Faaliyeti

Bakanlığın ihtiyaç duyduğu uzaktan algılama verileri dahil her tür coğrafi verinin temin edilmesi ve Bakanlık birimleri ile paylaşılmasına ilişkin çalışmalar ifa edilmiştir.

Deprem, sel, yangın gibi afetler sonrasında ihtiyaç duyulan coğrafi verilerin ve bu veriler kullanılarak yapılan analiz çalışmalarının ilgili birimler ile paylaşılmasına ilişkin çalışmalar ifa edilmiştir.

Coğrafi Bilgi Sistemi Endüstrisinin, değişen teknolojiye uyumlu olarak geliştirilmesi ve bu kapsamda coğrafi veri altyapısından faydalanmak isteyen tüm sektörlerle kaliteli, güncel ve dinamik coğrafi bilgi akışını sağlayan entegre coğrafi bilgi üretim/paylaşım altyapısının yaygınlaştırılması ve sektörel yönetişimin güçlendirilmesi amacıyla;

-2024-2030 Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planı,

-Ulusal Coğrafi Veri Paylaşım Matrisi Güncellenen Dokümanları,

-Ek-2 Afet Ve Acil Durumlara İlişkin Coğrafi Veri Üretimi Ve Paylaşımı Usul Ve Esasları,

Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemi Kurulunun 2024/1 sayılı toplantı kararı ile 19 Şubat 2025 tarihli ve 32818 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Genel Müdürlük Makam Olurları ile Genel Müdürlüğümüz koordinasyonunda 2025 Yılında;

- İklim Değişikliği ve İklim Modellerine Ait Coğrafi Veri Katmanları Çalışma Heyeti,
- Uluslararası Coğrafi Bilgi Organizasyon ve Etkinliklere Katılım Çalışma Heyeti,
- Yenilikçi Coğrafi Bilgi Sistemleri Projeleri Çalışma Heyeti,
- Yerel Yönetimlere Ait Coğrafi Verilerin Tespiti ve Paylaşım Matrisinin Oluşturulması Çalışma Heyeti,
- Coğrafi Verinin Resmi İşlemlerde Kullanılabilirlik Durumunun Tespiti Çalışma Heyeti ve
- Yapay Zekâ ile Coğrafi Veriden Katma Değerli Ürün Geliştirme Çalışma Heyeti oluşturulmuş olup, heyet toplantıları devam etmektedir.

Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler

Tasarım Gözetmenliği Uzmanı Yazılımı, Yapı Malzemeleri Denetim Sistemi, BEPTR, YESTR, Yıkık Bina Takip Uygulaması, Deprem Hasar Sorgulama Uygulaması, İmar Barışı Sorgulama, Şantiye-M (Yapı Mütahhitliği Sistemi, Mütahhit Yeterlik Sistemi, Yıkım MYS ve Şantiye Şefi Bilişim Sistemi) yazılımlarının bakım hizmetleri gerçekleştirilmiştir.

Bakanlık Merkez ve Taşra birimlerince kullanılan Belge Yönetim Sistemi (Belgenet) Uygulamasının birim yöneticisi ve son kullanıcı desteği sağlanmıştır.

Bakanlık Merkez ve Taşra birimlerince kullanılan Kurumsal Uygulamalara (TAKPAS, KPS, İmar Barışı Uygulaması vs) kullanıcı yetkilendirmesi yapılmıştır.

Bakanlığımız Merkez ve Taşra teşkilatı personelinin, Bakanlığımız bünyesinde hizmet veren uygulamalarda kullanması için e-imza temini sağlanmıştır.

Bakanlığımız ana web sayfası ve ekip uygulamasında veri güncelleme işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız Merkezi MSSQL ve PostgreSQL veri tabanlarının bakım, idame ve güncelleme çalışmaları yürütülmüştür.

Talep edilen kullanıcılara internet sitesi yönetici yetkileri verilmiştir.

Bakanlığımız Merkez ve Taşra birimleri web sayfaları ile proje web sayfalarına yönelik son kullanıcı destek çalışmaları sürdürülmüştür.

Sorumlu olunan bakanlık yazılımlarının geliştirme, bakım, güncelleme ve idame hizmetlerinin yürütülmesi sağlanmıştır.

Bakanlık Bilişim Koordinasyon Kurulu (BBKK) sekretarya hizmetleri yürütülmüştür.

Elektronik ortamda yürütülmesine olanak bulunan tüm bakanlık hizmetlerinin dijital dönüşümlerinin yapılmasına; Bakanlık hizmetlerinin/uygulamalarının e-devlet kapısına entegrasyonuna ilişkin çalışmalar yürütülmüştür.

2025 Yılı Yatırım Programında yer alan;

- 2025K60-246748 Bilgi Sistemleri İdame ve Yenileme (Toplu Proje),
- 2025K60-246748-247713 Bakanlık Web Sitesi Altyapı Platformu Modernizasyonu
- 2025K60-259557 Merkezi Yapay Zeka Çözümleri projelerine ilişkin çalışmalar yürütülmüştür.

Bakanlığımız bilişim faaliyetleri kapsamında; Aktif Dizin Yönetimi, E-posta Sistemi Yönetimi, Sunucu Sanallaştırma Yönetimi, Veri Depolama Ünitesi Yönetimi, Yedekleme ve Veri Arşivleme Yönetimi, Açık Kaynak Kodlu İşletim Sistemlerinin Yönetimi, Yardım Masası, Siber Güvenlik Hizmetleri, Ağ Yönetimi ve Güvenliği hizmetleri sunulmuştur.

Bilgi Güvenliği kapsamında, “Ulusal Siber Olaylara Müdahale Merkezi” ile iş birliği içerisinde gerekli güvenlik bildirimleri paylaşılmıştır. Periyodik olarak güvenlik zafiyetleri taramaları gerçekleştirilerek gerekli güvenlik tedbirleri alınmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberi kapsamında 2024 denetim çalışmaları tamamlanarak raporlar paylaşılmıştır.

Donanım ve Teknik Destek Faaliyetleri kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı personeli için bilgisayar ihalesi yapılmış olup, yükleniciler sözleşme imzalanmıştır. Ürün teslim sürecinde bilgisayarların teslim edilmesi beklenmektedir.

Altyapı çalışmaları kapsamında framework ile ilgili çalışmalar yapılmıştır.

Sunucu Upgrade işlemleri ve tespit edilen güvenlik zafiyetlerini gidermek adına çalışmalar yapılmıştır.

Teftiş Uygulaması:

- Sistem ağ tarafından ağ değişikliği yapıldı, ip üzerinden yetkilendirme yapılarak sisteme güvenli bir şekilde erişim sağlanması için çalışmalar yapıldı.
- Detaylı loglama (audit) yapılması süreci ile ilgili geliştirmeler yapıldı.
- Uygulama içerisinden excel formatında alınan raporların uygulama içerisinde export edilmeden ekranda gösterilmesi işi yapıldı.

Yüksek Fen Kurulu Evrak Kayıt Uygulaması:

- Klasör ile dosyaların aktarımı tamamlandı.
- Uygulama içerisinde yapılan işlemlerin log kayıtlarının izlendiği tarihçe ekranı tasarlandı.
- Detsis kurum listesi uygulamaya eklenerek tüm kurum listesinin sistem üzerinden erişimine imkân sağlandı. (Yaklaşık 100.000 kayıt)

Ekip Uygulaması:

- SGK Servislerinin güncellenmesi sağlandı.
- Yeni tasarımın uygulamaya entegre edilmesi fazlar halinde yapılmaktadır.

Coviz Uygulaması:

- Başvuruların 30 gün taslak durumunda bekletilmesi iş kuralı değiştirilerek gün içerisinde tamamlanmayan başvuruların gece yarısı silinmesi sağlandı.
- Uygulama içerisine Parametre sayfası oluşturuldu. İzin ücreti hesaplama parametrelerinin kullanıcı tarafından yönetilmesine imkân sağlandı.
- Döner sermaye servisi değiştirildi. Yeni metod entegre edildi.
- Tema bilgilerinin yönetiminin sağlandığı ekran tasarlanarak kullanıcı tarafından yönetilmesine imkân sağlandı.
- Yeni yönetmelik kapsamında gerekli düzenlemeler sağlandı.

Yazılım Envanter Uygulaması:

- Kapatılan Ekip Takip uygulamasında yer alan uygulama detay bilgilerinin girildiği ekranlar yazılım envanter uygulaması içerisine eklendi.
- Veri listeleme ve giriş ekranlarında çeşitli iyileştirmeler sağlandı.
- Proje, Uygulamalar sayfalarında iyileştirmeler yapıldı. Liste sayfalarında düzenlemeler sağlandı.

Hibe Programı:

- Modüller ve ilişkiler oluşturuldu. Proje geliştirilmesi devam etmektedir.

Yatırım İzleme Portalı:

- TUCA için excel halinde alabilecekleri raporlama oluşturulmuştur.
- İl Faaliyet menüsü altında yer alan Türkiye Çevre Ajansı sayfasında Tahmini Bütçe ve Karşılana Bütçe alanları eklendi.
- Kentsel dönüşüm kullanıcı listesi kontrolleri sağlanarak sisteme entegre edildi.
- 2FA cep telefonu ile doğrulama eklenmesine devam edilmektedir.

TVK-SAYS Uygulaması:

- Uygulamada kullanılmayan : TVK İmar, İmar Planı Takip, Gündem İşlemleri, Kaçak Yapı İşlemleri modülleri kaldırıldı.
- Ecrimisil menüsünde gerçek kişi sorgulaması için doğum tarihi alanı eklendi.
- TAKBİS alanında koordinat gösterimi dışındaki bütün butonlar kaldırıldı.
- Güvenlik açıklarına yönelik çalışmalara devam edilmektedir.

CBS EPTAS Uygulaması:

Coğrafi Bilgi Sistemleri Eylem Planları Takip Sistemi projesi geliştirilmesi tamamlanmıştır.

EPTAS Uygulaması:

- 2FA kontrolü eklendi.
- LDAP giriş şifreleri güncellendi. AppSetting yapısı güncellendi.
- Matomo analitik kaldırıldı.

Talep Takip Sistemi:

- Genel talep listesi ekranında Excel ve PDF olarak dışarı aktarım sağlandı.
- TTS de genel talep admin sistem yönetimi menüsünü görmemeli ve üst üste binen menülerin gösterimi düzenlendi.

Genel Anket Uygulaması:

- Uygulama için 2FA doğrulama eklendi.

BEKRA Uygulaması:

- Oksijen maddesi olarak adlandırılmış sınıf güncellemeleri yapıldı.
- ÇKN'li tesiste kapsam dışı olarak belirlenen toplama kuralının üst hesaplama sınırı düzenlendi.

Çalışma Heyetleri Yönetim Sistemi:

- Uygulamanın yazılım süreçlerine başlanmış olup, geliştirmeler devam etmektedir

İthalat ve İhracat Bilgi Sistemi:

- Kontrole tabi atıkların, metal hurdaların, kontrole tabi katı yakıtların, pil ve akümülatörlerin, kömürlerin ithalatı ile atıkların ihracat işlemlerinin takibi amacıyla kullanılan İthalat İhracat Bilgi Sistemi, değişen mevzuata uyum sağlaması için güncel teknolojiler ile yeniden geliştirilmiş 01.01.2025 tarihinde canlı yayına alınmıştır.

E-Denetim

- Çevre Denetim Hizmetinin başlangıçtan son aşamasına kadar tamamen dijital olarak yürütülmesi amacıyla e-Denetim uygulaması güncel teknolojiler ile yeniden geliştirilmiş, 2025 yılı ilk çeyreğinde Mobil e-denetim uygulaması ile birlikte canlı yayına alınmıştır. Sistem Atık Yönetimi, İzin ve Lisans sistemi gibi 6 adet çevre uygulaması ile tam entegre edilerek denetimler daha etkin hale getirilmiştir. İdari yaptırım kararlarının Maliye Bakanlığı GİB – Kamu Alacakları Tahsilat Platformu (KATP) ile entegre çalışması için geliştirme yapılmıştır.

Atıksu Arıtma / Derin Deniz Deşarjı Tesisi Proje Onayları:

- Su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımın sağlanması, alıcı ortam deşarj standartlarının sağlanması ve uygun yatırım/işletim maliyetine sahip atık su arıtma teknolojilerinin seçilmesi amacıyla Yeterlik belgesine sahip firmalar tarafından Bakanlığa sunulan onay dosyalarının dijital ortamda hazırlanması, sunulması, saklanması işlemlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla güncel mevzuata uyumlu olarak 2024-2025 yılları arasında yeniden geliştirilen sistemin yazılım geliştirmeleri tamamlanmış hizmet birimi onayı alınmıştır.

Mobil Şantiyem

- ŞantiyeŞeflerinin Şantiye Defteri ve İş Programları işlemlerinin mobil uygulama ile yürütülmesi için hazırlanan Mobil Şantiyem uygulaması devreye alınmıştır.

6.1.2. PROJELER

Mobil Altyapı Geliştirme (2022K60-181765):

Proje ödeneğinin “Bilişim Personeli Hizmeti Alım” İşi kapsamında iş artışı olarak değerlendirilmiştir. İş artışı sözleşmesi 10.03.2025 tarihinde imzalanmıştır. Proje kapsamında yapılması gereken iş ve faaliyetler söz konusu iş artışı kapsamında yapılacaktır. İş artışı kapsamında şu ana kadar KDV dahil 3.655.618 TL tutarında 1 adet hakkeş ödemesi gerçekleştirilmiştir. İş 31.12.2026 tarihinde tamamlanacaktır.

Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) (2023K60-217018):

24/08/2022 tarih 2022/01 sayılı Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemi Kurulu Kararının 8 inci maddesinde bulunan "Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Altyapısının e-Devlet entegrasyonu kapsamında yürütülmesi ve daha gelişmiş bir teknolojik altyapı ile sağlanması" kararına istinaden, Genel Müdürlüğümüz ile Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme

Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü (TÜRKSAT) arasında 20.11.2023 tarihinde imzalanan sözleşme ile başlayan “Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) e-Devlet Entegrasyonu, İşletme ve Güncelleme Projesi” tamamlanmıştır.

Coğrafi verinin standartlarının belirlenmesi, coğrafi verilerin ve veri bilgilerinin sorumluluk matrisindeki kurumlar tarafından kaydedilmesi, coğrafi verinin kullanıcılar tarafından talep edilerek paylaşımının sağlanması olarak özetlenebilecek iş sürecine uygun şekilde bir araya getirilerek yazılım altyapısı güncel teknolojik altyapıyla ve açık kaynak kodlu olarak hazırlanmış, kaynak kodları Bakanlığımıza teslim edilmiştir. Donanım altyapısı da e-devlet altyapısına benzer bir yapıda TÜRKSAT alt yapısında barındırılarak daha yaygın hale gelmesi ile birlikte genişlemeye imkân verecek şekilde ve siber güvenlik kuralları da göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır.

Süreç yönetimine dayalı olarak geliştirilen yeni ulusal coğrafi bilgi platformu e-devlet ile entegre bir yapıda <https://tucbs.gov.tr/> adresi üzerinden yayına alınmıştır. E-devlet kapısı üzerinden (<https://www.turkiye.gov.tr/>) arama kutusuna “Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu” yazılarak da erişim sağlanabilmektedir.

Platformda (<https://tucbs.gov.tr/>), coğrafi veri yönetimine yönelik olarak; coğrafi veri görüntüleme, metaveri yönetim portalı, coğrafi veri talep portalı, coğrafi veri paylaşım matrisi ve coğrafi veri sözlüğü uygulaması olmak üzere 5 temel uygulama ile birlikte mevzuat, kurullar ve çalışma heyetleri, standartlar, veri-metaveri ve eğitim başlıkları altında bilgilendirme içerikleri yer almaktadır.

Bu çerçevede 2025 yılı yatırım programında yer alan Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) (2023K60-217018) projesi kapsamında söz konusu platformun bakımı, idamesi, geliştirilmesi ve yaygınlaştırmasına yönelik teknik şartname sözleşme hazırlıklarına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

e-Plan Semantik Planlama ve Yaygınlaştırma (2024K60-226941):

Projenin ihalesi gerçekleştirilmiş olup 21.193.200 TL bedel ile 22.05.2024 tarihinde sözleşme altına alınmıştır. İşin bitiş tarihi 05.12.2025’tir.

e-Plan Otomasyon Sistemleri halihazırda işleyen bir sistem olduğundan, sözleşmenin imzalandığı 22.05.2024 tarihinden itibaren, projede görev alacak personellerin görevlendirilmesi yapılmış, uygulama planı ve proje takvimi hazırlanmış, çağrı merkezi, destek, bakım ve yazılım geliştirme çalışmalarına başlanmıştır. e-Plan Otomasyon Sistemleri OCR Aracı ve Entegre Arama Motoru Geliştirilmesi tamamlanmıştır.

2025 yılı ilk 6 ayı içerisinde PlanCBS Masaüstü Uygulamasının ve ayrıca semantik planlama aracının geliştirilmesi çalışmaları tamamlanmış, bakım ve iyileştirme çalışmaları sürdürülmüştür. Bu süreçte halihazırda 2025 yılı içerisinde 1.059.660 TL hak ediş ödemesi gerçekleştirilmiştir.

Bulut Kent Bilgi Sistemi (2024K60-226942):

Proje kapsamında, Bakanlık bünyesinde geliştirilmiş olan Bulut Platform Altyapısı ile bu altyapı üzerinde çalışması amacı ile Bakanlığın Ankara Merkez Binasında tesis edilmiş olan Kent Bilgi Sistemi Altyapısı Uygulama Yazılımlarının yenileme, bakım, idame ve ek geliştirme hizmetlerinin alınması, e-Belediye veya gerekmesi halinde başka sistemler ile ihtiyaç duyulacak entegrasyonların yapılması, sürdürülebilirliğinin sağlanması, uygulamalar ile ilgili gerekli dokümanların güncel tutularak eğitimlerin, veri ve kullanıcı desteğinin sağlanması doğrultusunda yaygınlaştırma çalışmalarının gerçekleştirilmesi işleri yapılmaktadır. Proje kapsamında, ayrıca bulut kent bilgi sistemi veri konsolidasyonu ve entegrasyon çalışmaları ile,

veri konsolidasyonuna yönelik saha ziyaretlerinin gerçekleştirilmesi işleri yapılmaktadır. 15.04.2024 ihale tarihli 2024/452009 İhale Kayıt Numaralı Bulut Kent Bilgi Sistemi Yenileme ve Geliştirme Kapsamında Hizmet Temini İş, 04.07.2024 tarihinde 29.748.000 bedelle sözleşme altına alınmış olup İşin bitiş tarihi 01.12.2025'dir.

İhale bedelinin %50 kısmı 2024 yılında ödenmiş, kalan iş bedelinin ise 2025 yılı sonunda ödenmesi planlanmaktadır.

Proje kapsamında yapılacak Bulut Kent Bilgi Sistemi Veri Konsolidasyonu iş paketine dair 14.05.2025 tarihinde ihale yapılmış olup 8.820.000 TL bedelle 12/06/2025 tarihinde sözleşme altına alınmıştır. İşin bitiş tarihi 19.12.2025'dir. İş kapsamında henüz ödeme yapılmamış olup 5 hakediş kapsamında işin bitiş tarihinde ödeme planlanmaktadır.

Bulut Kent Bilgi Sistemi İdame ve Geliştirme Çalışmalarının Yürütülmesi ve eğitim çalışmaları yapılmakta olup yıl sonunda tamamlanacaktır.

Veri konsolidasyonu çalışmaları kapsamında ise Proje 12.06.2025 tarihi itibarıyla başlamış olup başlıca aşağıdaki iş adımlarının yapılması planlanmaktadır.

- Bulut Kent Bilgi Sistemi Veri Konsolidasyonu Konferansı (toplam 3 gün Ankara da gerçekleştirilecektir, 405 kişinin katılımı beklenmektedir.)
- Saha Ziyaretlerinin Gerçekleştirilmesi (10 ile ve il bazında belirlenecek belediyelerine yerinde ziyaretler gerçekleştirilecektir.)
- Veri Konsolidasyonu Çalışmaları (belediyeler tarafından üretilen verilerin düzenlenmesi ve KBS ye aktarılması yapılacaktır.)
- Bulut Kent Bilgi Sistemi Anket ve Analiz Uygulamasının geliştirilmesi (belediyelerin mevcut durumlarını ortaya koymak amacıyla veri envanterini raporlamaya yönelik uygulama gerçekleştirilecektir.)
- Veri İşçiliği (Kent Bilgi Sisteminde yer alan veri üretim platformlarındaki katmanlara ilişkin veriler temin edilerek sisteme aktarım çalışmaları yapılacaktır.)

Milli Emlak Bilgi Sistemi (MEBİS) (2023K60-230220):

(Döner Sermaye)

Hazine Taşınmazlarına İlişkin Diğer Yönetim Faaliyetler

Söz konusu faaliyet ile ilgili sorumlu Bakanlığımız birimleri; Milli Emlak Genel Müdürlüğü, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleridir.

Bu alandaki Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü faaliyeti; Milli Emlak Genel Müdürlüğü görev, yetki ve sorumlulukları kapsamındaki iş ve işlemlerin bilişim teknolojileri kullanılarak yürütülmesini sağlayan Milli Emlak Bilgi Sistemi (MEBİS)'nin hizmet (bakım), yazılım güncelleme ve geliştirme ihtiyaçlarının karşılanarak kesintisiz bir şekilde uygulamanın idame ettirilmesine ilişkin çalışmaları kapsamaktadır.

2025 yılının ilk altı ayında (Ocak - Haziran 2025 dönemi) bu faaliyet kapsamında;

Milli Emlak Bilgi Sistemi (MEBİS) çalışmaları; Milli Emlak Genel Müdürlüğü merkez ve tüm taşra teşkilatının kullanımında olan (81 il, 922 ilçe, 5990 kullanıcı) Milli Emlak iş ve işlemleri ve bu süreçlerde kullanılan tüm entegrasyonlar, vatandaş odaklı tahsilat işlemleri, kamu kurum ve kuruluşlarına yapılan/yapılacak olan tahsis işlemleri, her türlü doğrudan ve ihale yolu ile yapılan satış, kira, irtifak işlemleri, tüm ecrimisil işlemleri, taşınır mal ve OHAL kapsamındaki taşınır/taşınmaz işlemleri, üst makamlara sunulacak olan rapor/istatistik işlemleri, Milli Emlak İlan Sitesi üzerinden yayımlanan her türlü ihale ilanının (7/24 kesintisiz hizmet), 14 ana başlık

altında 70' e yakın katmanın yönetildiği, coğrafi analiz ve verilerin eş ve gerçek zamanlı kullanılmakta olduğu MEBİS-CBS uygulaması tüm uygulama ve modüllerde idame ve yazılım geliştirme hizmetine devam edilmektedir. Yazılım çalışmalarında; 886 sayılı Kanun, 4706 sayılı Kanun, 6292 sayılı Kanun, 3303 sayılı Kanun kapsamında yapılan satışlarda 16.12.2024 tarihi itibari ile Elektronik Tahsilat (E-Tahsilat) yöntemine geçilmiştir. Kira modülü, Ecrimisil Modülü E-Tahsilat entegrasyonları, elektronik tapu ferağı işlemlerine yönelik çalışmalar devam etmektedir. Kimliklendirmede 2 faktörlü doğrulama çalışmaları milli.emlak.gov.tr ve MEBİS üzerinde aktif hale getirilmiştir.

Dijital Dönüşüm V4 (2024K60-230228):

(Döner Sermaye)

Proje ihalesi 18.12.2023 tarihinde gerçekleştirilmiş olup, sözleşmesi 09.01.2024 tarihinde imzalanmıştır. Proje kapsamında 10.03.2025 tarihinde iş artışı gerçekleştirilmiştir. 2025 yılının ilk yarısı itibariyle 3 hakkeş yapılmış olup toplam 48.960.153,3 TL KDV Dahil ödeme yapılmıştır.

Bilgi Sistemleri İdame ve Yenileme (2025K60-246748):

(Döner Sermaye)

Bilgisayar ve Çevre Birimleri Temini (2025K60-246748-246749):

“2025 yılının ikinci altı ayında (Temmuz-Aralık 2025 dönemi) bu proje bileşeni kapsamında aşağıdaki donanımların alınması planlanmaktadır:

“Kablosuz Ağ Altyapısı Modernizasyonu kapsamında donanım alımı”

“Bakanlığımız Siber Güvenlik Operasyon Merkezinin ihtiyaçları doğrultusunda NDR ürünün temini planlanmaktadır.”

Altyapı Bileşenleri Bakım, Onarım ve Lisans Temini (2025K60-246748-246750):

Bakanlığımız Siber Güvenlik Operasyon Merkezinin ihtiyaçları doğrultusunda EDR Lisansı (780.000 TL KDV Dahil), MDR Lisans Güncellemesi (959.400 TL KDV Dahil) ve İzleme Hizmeti (942.000 TL KDV Dahil) temin edilmiştir.

Bakanlık Merkez ve Taşra Yazılım Altyapısı Lisans Temini (2025K60-246748-246751):

Bakanlığımız web sayfalarının, Elektronik Belge Yönetim Sisteminin (BELGENET) ve İnsan Kaynakları Bilgi Sisteminin sürekliliği amacıyla söz konusu işlerin bakım, onarım ve güncelleme hizmetlerinin gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

Proje kapsamında;

- 2025 Yılı Elektronik Belge Yönetim Sistemi (Belgenet) Garanti ve Bakım Hizmeti Temini işi için TÜRKİSAT A.Ş. ile 29.04.2025 tarihinde 2.026.542,76 TL+KDV bedelli sözleşme imzalanmıştır. İşin hak edişi henüz düzenlenmemiştir.
- Web bakım hizmeti çalışmaları devam etmektedir.
- İnsan Kaynakları Bilgi Sistemi bakım, onarım ve güncelleme hizmet işi için 24.01.2025 tarihinde 3.230.000 TL + KDV bedelli sözleşme imzalanmıştır. 1. ve 2. hakediş yapılmış olup toplam 1.076.666,66 TL+ KDV ödeme yapılmıştır.

Bakanlık Web Sitesi Altyapı Platformu Modernizasyonu (2025K60-246748-247713):

Bakanlığımız ana web sitesi ile merkez teşkilatı, taşra teşkilatı ve yürütülmekte olan projelere ait web sitelerinin barındırıldığı web alt yapısının günümüz teknolojilerine uygun hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Proje Kapsamında 10.03.2025 tarihinde Zeplin Dijital Reklam Yazılım Eğitim Danışmanlık ve Ticaret Ltd. Şti ile 2.480.000 TL + KDV bedelli sözleşme imzalanmıştır.

CA Api Gateway Lisans Hizmet ve Bakım (2025K60-246748-247716):

2025 yılında lisans yenileme ile bakım-idame desteği bir yıl için satın alınmıştır. Satın alma bedeli 2.080.000TL + KDV olarak gerçekleşmiştir.

Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planı İzleme ve Raporlama (2025K60-246748-247719):

2024-2030 Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planı Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemi Kurulunun 5. Olağan Toplantısının 28.11.2024 tarihli 9 Sayılı Kararı ile Coğrafi Bilgi Sistemleri Hakkında 49 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 8'inci ve 12'inci maddeleri gereğince 19/02/2025 tarih ve 32818 Sayılı Mükerrer Resmi Gazetede yayımlanarak ilgili eylem faaliyetlerine başlanmıştır.

Kamu kurum kuruluşları ile yerel yönetimlerde hazırlanan olgunluk modelinin uygulanmasına yönelik analiz çalışmasının yapılması ve bu analizlerin değerlendirilmesi sonucunda Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında kamu kurum kuruluşları ile yerel yönetimlerin coğrafi bilgi sistemi olgunluk seviyelerinin belirlenmesi amacıyla Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi Ve Eylem Planı İzleme Ve Raporlama Faaliyetleri Kapsamında Olgunluk Modelinin Uygulanması Projesi için hazırlıklar yapılarak ihale sürecinde tamamlanma aşamasına gelinmiştir.

Bu doğrultuda 2024-2030 Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planında da olgunluk geliştirme modeli çerçevesindeki bileşenlerin belirli dönemlerde izlenerek kurumların olgunluk durumlarının takip edilmesi hususları ilk Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planındakinin devamı niteliğinde yerini almıştır.

Merkezi Yapay Zeka Çözümleri (2025K60-259557):

(Döner Sermaye)

Merkezi Yapay Zeka Altyapı güçlendirme çalışmaları kapsamında Ekran Kartı (GPU) Destekli Sunucu temin edilmiştir. Proje için Proday Bilişim Teknolojileri A. Ş ile 07.03.2025 tarihinde 2.682.000 TL + KDV bedelli sözleşme imzalanmıştır.

Her bir sunucunun içerisinde 2 adet L40S GPU bulunan 2 adet fiziksel sunucu temini yapılmıştır.

Firma sunucuları teslim etmiştir. Ödeme yapılmıştır.

Yerel Yönetimlerde Akıllı Şehir Dönüşüm Desteği (2024K08-226946):

(Döner Sermaye)

Proje kapsamında pilot uygulama niteliğinde bütünsel olarak akıllı şehir dönüşüm desteği sağlanması amaçlanmıştır. Proje için 24.06.2024 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Sözleşme

bedeli 3.894.000,00 TL+ KDV'dir. 2024 yılı için 1.869.120,00 TL hakediş ödemesi yapılmıştır. Proje 2025 yılında devam etmektedir.

Proje kapsamında pilot il olarak belirlenen Kırıkkale ilinde Bakanlığımızın hazırlamış olduğu Yerel Akıllı Şehir Stratejisi ve Yol Haritası Hazırlama Kılavuzu doğrultusunda örnek bir Yerel Akıllı Şehir Stratejisi ve Yol Haritası hazırlanmıştır.

Çalışmalar kapsamında literatür taraması, mevcut durum analiz ve değerlendirme raporu, odak grup toplantıları, eğitim ve kapasite geliştirme vb. çalışmalar yapılmıştır. Yerel strateji hazırlama sürecine tüm paydaşlar dahil edilmeye çalışılmıştır.

Pilot ilde yer alan akıllı şehir paydaşlarının (belediyeler, özel sektör, akademisyen, STK'lar, şahıslar, kurum ve kuruluşlar) Akıllı Şehir Ekosistemi Platformuna kaydolmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Açık veri kültürünün oluşturulmasına ve belediyelerin ulusal akıllı şehir açık veri platformuna entegrasyonuna yönelik farkındalık çalışmaları yürütülmüştür.

Entegrasyon çalışmaları kapsamında genel kent bilgi verilerinin (Önemli Yer Verileri, Panoramik Fotoğraflar, Nokta Bulutu Verileri, Binaya ilişkin veriler, Sensörler, Şehir Kameraları vb.) düzenlenmesi ve ilgili sistemlere aktarılmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır.

Pilot ilde vatandaşların akıllı şehir kavramına ilişkin bilgi düzeylerine, akıllı şehir kavramına dair farkındalıklarına, yaşadıkları şehir özelinde verecekleri geri bildirimlere, teknolojiye dair ilgi düzeylerine yönelik vatandaş Akıllı Şehir Vatandaş Farkındalık çalışmaları yürütülmüştür.

Ayrıca pilot ilde yer alan belediyelere yönelik proje süresinin ilk ve son çeyreğinde planlanan Akıllı Şehir Yerel Yönetim Etki Analizi çalışması projenin ilk çeyreği için tamamlanmıştır. Bu süreçte pilot ilde yer alan Belediyelerin akıllı şehir strateji ve politikaları, akıllı şehir uygulamaları, akıllı şehir yönetişimi ve yönetimine ilişkin veriler elde edilmeye yönelik çalışmalar yapılmıştır.

2025 yılında pilot ilde;

- Ulusal Akıllı Şehir Açık Veri Platformu,
- Akıllı Şehir Ekosistemi Platformu,
- Şehir Endeksi,
- Ulusal Kent Rehberi ve Belediye Kent Rehberi,
- Bulut Kent Bilgi Sistemi Uygulamaları,
- E-Plan Otomasyon Sistemleri,
- Trafik Güvenliği Analiz Platformu,
- Trafik Yoğunluğu Analiz Platformu,
- Kent İçi Hareketlilik Yazılımı SUMO,
- Mobilite Sayım Uygulaması

Ayrıca ilgili olabilecek diğer uygulama ve yazılımlara yönelik; yerel bazda veri yönetimi, merkezi uygulamalara entegrasyon, veri toplama ve analizleri ile raporlama çalışmaları yapılmaktadır. Ayrıca akıllı şehir standartlarına, referans ve ulusal akıllı şehir mimarisine uyumlu yerel akıllı şehir mimarisinin oluşturulmasına yönelik kapasite geliştirme ve rehberlik çalışmaları, yerel akıllı şehir ekosistem paydaşlarına yönelik farkındalık çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Proje 2025 yılı sonunda tamamlanacaktır.

Ulusal Çevre Bilgi Sistemine Modül Eklenmesi (2024K10-226936):

Proje ödeneğinin “Bilişim Personeli Hizmeti Alım” İşi kapsamında iş artışı olarak değerlendirilmiştir. İş artışı sözleşmesi 10.03.2025 tarihinde imzalanmıştır. Proje kapsamında yapılması gereken iş ve faaliyetler söz konusu iş artışı kapsamında yapılacaktır. İş artışı kapsamında şu ana kadar KDV dahil 3.655.618 TL tutarında 1 adet hakediş ödemesi gerçekleştirilmiştir. İş 31.12.2026 tarihinde tamamlanacaktır.

6.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

12.12.2024 tarihinde, 32750 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun güncellenmiş olup tüm başvurular artık İzin olarak alınmaya başlanmış ve izin ücretlerinin hesaplanma metodu değişmiştir. Güncellenen kanuna istinaden Coğrafi Veri İzinleri Yönetmeliği çalışmaları devam etmektedir.

Akıllı Şehirler alanında öneri olarak mevzuat çalışmaları yapılmaktadır. Akıllı şehirler konseptinin başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için dünya genelinde örnek teşkil eden literatür ve mevzuatlar incelenmiştir. Bu kapsamda, farklı ülkelerdeki akıllı şehir mevzuatı ve uygulamaları detaylı olarak analiz edilmiştir. Bu kapsamda, akıllı şehir uygulamalarının yasal çerçevesinin belirlenmesi, ilgili teknolojik ve altyapı gereksinimlerinin mevzuata entegre edilmesi gibi konularında çalışmalar devam etmektedir. Bunun yanı sıra Bakanlığımızın diğer hizmet birimleri ile diğer Bakanlık birimleri tarafından yapılan mevzuat çalışmaları kapsamında Genel Müdürlüğümüzün görev alanına giren konularda ilgili birimlere görüş verilmiştir.

Genel Müdürlüğümüz bilgi işlem faaliyetlerine yönelik Bilişim ve Birlikte Çalışma Esasları Genelgesi hazırlanmıştır.

6.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

6.2.1. FAALİYETLER

Akıllı Şehirlere İlişkin Faaliyetler :

Akıllı şehir standartlarının ülke ölçeğinde yaygınlaştırılmasına ve ekosistemi paydaşlarının RUMİ platformuna yönelik kapasite ve farkındalıklarının artırılmasına yönelik faaliyetler sürdürülecektir.

Kent İçi Hareketlilik Analiz ve Rehberlik:

Kent İçi Hareketlilik Analizleri Yazılımı, Trafik Güvenliği Analiz Platformu ve Trafik Yoğunluğu Analiz Platformu uygulamalara yönelik ulusal ölçekte kapasite geliştirme ve yaygınlaştırılması faaliyetleri sürdürülecektir.

Kent Bilgi Sistemi Faaliyetleri:

Belediyelerin ortak bir platformda buluşturulmasına, bilgi teknolojileri alanında ihtiyaçlarının karşılanmasına, geliştirilecek olan belediyeçilik yazılımları ile vatandaş odaklı bir yerel yönetim yapısının oluşturulması için bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin şekilde kullanılmasına imkân sağlayan e-Belediye sistemi ile entegre olarak bulut altyapısı üzerinden finansal ve teknik destek ihtiyacı olan belediyelere kent bilgi sistemi modüllerinin ücretsiz olarak sunulmasına ilişkin çalışmaları kapsamaktadır.

e-Plan Otomasyon Sistemleri Faaliyetleri:

e-Plan Otomasyon Sistemleri kapsamında PlanCBS Masaüstü Uygulaması'nın ve semantik planlama aracının yaygınlaştırılması, belediyelere ve plan müelliflerine yönelik eğitim ve kapasite geliştirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, yazılım kapsamında bakım ve iyileştirme çalışmalarının sürdürülmesi planlanmaktadır.

Ulusal Coğrafi Bilgi Hizmetleri:

2025 yılının ikinci altı ayında (Temmuz - Aralık 2025 dönemi) bu faaliyet kapsamında;

Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) (2023K60-217018) ve Milli Emlak Bilgi Sistemi (MEBİS) (2023K60-230220) adlı 2025 Yılı Yatırım Programı projelerine ilişkin çalışmalar yürütülecektir.

Ulusal Coğrafi Bilgi Hizmetleri kapsamında ülke çapında politika/kararların alınması ve coğrafi bilgi hizmetlerine yönelik faaliyetlerin izleme, takip ve değerlendirilmesinin sağlanması için Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Kurulunun olağan toplantısının gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler

Tasarım Gözetmenliği Uzmanı Yazılımı, Yapı Malzemeleri Denetim Sistemi, BEPTR, YESTR, Yıkık Bina Takip Uygulaması, Deprem Hasar Sorgulama Uygulaması, İmar Barışı Sorgulama, Şantiye-M (Yapı Müteahhitliği Sistemi, Müteahhit Yeterlik Sistemi, Yıkım MYS ve Şantiye Şefi Bilişim Sistemi) yazılımlarının bakım hizmetleri verilmeye devam edilecektir.

Bakanlık Merkez ve Taşra birimlerince kullanılan Belge Yönetim Sistemi (Belgenet) Uygulamasının birim yöneticisi ve son kullanıcı desteği sağlanacaktır.

Bakanlık Merkez ve Taşra birimlerince kullanılan Kurumsal Uygulamalara (TAKPAS, KPS, İmar Barışı Uygulaması vs) kullanıcı yetkilendirmesi yapılacaktır.

Bakanlığımız Merkez ve Taşra teşkilatı personelinin Bakanlığımız bünyesinde hizmet veren uygulamalarda kullanması için e-imza temini sağlanacaktır.

Bakanlığımız ana web sayfası ve ekip uygulamasında veri güncelleme işlemleri gerçekleştirilecektir.

Veri tabanı çalışmaları kapsamında açık kaynak kodlu merkezi PostgreSQL veritabanı yönetim sisteminde geniş kapsamlı bakım ve iyileştirme çalışmalarına başlanacak olup majör güncelleme, ek node kurulumları, yüksek erişilebilirlik kurulum işlemleri gerçekleştirilecektir.

Bakanlığımız Merkezi MSSQL veri tabanının bakım, idame ve güncelleme çalışmaları devam edecektir.

Talep edilen kullanıcılara internet sitesi yönetici yetkileri verilecektir.

Bakanlığımız Merkez ve Taşra birimleri web sayfaları ile proje web sayfalarına yönelik son kullanıcı destek çalışmaları sürdürülecektir.

Bakanlık Bilişim Koordinasyon Kurulu (BBKK) sekretarya hizmetlerine devam edilecektir.

Bakanlığımız bilişim faaliyetleri kapsamında; Aktif Dizin Yönetimi, E-posta Sistemi Yönetimi, Sunucu Sanallaştırma Yönetimi, Veri Depolama Ünitesi Yönetimi, Yedekleme ve Veri Arşivleme Yönetimi, Açık Kaynak Kodlu İşletim Sistemlerinin Yönetimi, Yardım Masası, Siber Güvenlik Hizmetleri, Ağ Yönetimi ve Güvenliği Hizmetleri sunulacaktır.

Bilgi Güvenliği kapsamında, "Ulusal Siber Olaylara Müdahale Merkezi" ile iş birliği

içerisinde gerekli güvenlik bildirimleri paylaşılmıştır. Periyodik olarak güvenlik zafiyetleri taramaları gerçekleştirilerek gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.

TS ISO/IEC 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında 2025 yılı denetimleri gerçekleştirilecektir.

TS ISO/IEC 20000 Hizmet Yönetim Sistemi kapsamında 2025 yılı denetimleri gerçekleştirilecektir.

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberi kapsamında 2025 denetim çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Donanım ve Teknik Destek Faaliyetleri kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı personeli için yazıcı ve tarayıcı alımı planlanmaktadır.

Yazılım Envanter Uygulamasının yeniden yazılması planlanmaktadır. Kullanıcı dostu arayüz tasarımları için birimlerle görüşmeler sağlanmaktadır.

Özel Kalem Müdürlüğü tarafından talep edilen Bilgi Destek Uygulaması için yazılım geliştirilmesi yapılacaktır.

Hibe Programı uygulamasının yazılım geliştirilmesi tamamlanacaktır.

Çalışma Heyetleri Yönetim Sistemi yazılım geliştirilmesi tamamlanacaktır.

EKİP uygulamasında yeni tasarımın uygulamaya entegre edilmesi yapılacaktır.

Yüksek Fen Kurulu Evrak Kayıt Uygulamasında fiziki olarak arşivde tutulan evrakların yükleneceği yeni bir modül yapılması planlanmaktadır.

COVİZ uygulamasında meta veri ile ilgili bilgilerin tutulacağı geliştirmeler yapılması planlanmaktadır.

YIP Yerel Yönetimler için Belediyelerin ekleneceği veri ekleme sayfasının yapılması planlanmaktadır.

SAYS uygulamasında TUCBS katmanlarının iyileştirilmesi ve sisteme eklenmesi ve Ecrimisil modülüne Gelir İdaresi Web Servisinin eklenmesi planlanmaktadır.

Personel Genel Müdürlüğü için Pasaport Başvuru uygulamasının yazılması planlanmaktadır.

Maliye Bakanlığı GİB – Kamu Alacakları Tahsilat Platformu (KATP) ile entegre çalışan E-denetim sisteminde, posta ile tebligatı kaldırmak için Etebligat entegrasyonu 2025 üçüncü çeyreğinde tamamlanacaktır.

Yeniden geliştirilen Atıksu Arıtma / Derin Deniz Deşarjı Tesisi Proje Onayları Sisteminin 2025 Temmuz ayı içerisinde canlı yayına alınması planlanmaktadır.

ÖTA ve BEKRA projeleri güncel teknoloji ile UÇBS'ye entegre olacak şekilde revize edilecektir.

Analiz ve tasarım çalışmaları tamamlanan UÇBS bünyesindeki 5 adet yeni uygulama 2025 yılında güncel teknoloji ile UÇBS'ye entegre olacak şekilde revize edilecektir. (Deniz Çöpleri İl Eylem Planı Yazılımı, Deniz Kirliliği Olaylarının Planlanma Yazılımı, Ömrünü Tamamlamış Araçlar (ÖTA), Kimyasal Risk Envanteri, Büyük Endüstriyel Kaza Risklerinin Azaltılması (BEKRA))

Atık su arıtma tesis proje onayları yayına alınacaktır.

6.2.2. PROJELER

Mobil Altyapı Geliştirme (2022K60-181765):

Proje kapsamında 2025 yılının ikinci yarısında 3 hakediş daha gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) (2023K60-217018):

Ulusal Coğrafi Bilgi Platformunun daha etkin ve verimli çalışması için bakım, idame, yazılım geliştirme faaliyetleriyle yaygınlaştırma çalışmaları yürütülecektir.

e-Plan Semantik Planlama ve Yaygınlaştırma (2024K60-226941):

Proje kapsamında çağrı merkezi, destek, bakım ve yazılım geliştirme çalışmaları devam edecektir. İlgili iş paketlerinin tamamlanmasını müteakip 2025 yılı içerisinde toplamda 10.773.210 TL hak ediş ödemesi gerçekleştirilecektir.

Bulut Kent Bilgi Sistemi (2024K60-226942):

Proje kapsamında yapılacak Bulut Kent Bilgi Sistemi Veri Konsolidasyonu iş paketine dair 14.05.2025 tarihinde ihale yapılmış olup 8.820.000 TL bedelle 12/06/2025 tarihinde sözleşme altına alınmıştır. İşin bitiş tarihi 19.12.2025'dir. İş kapsamında henüz ödeme yapılmamış olup 5 hakediş kapsamında işin bitiş tarihinde ödeme planlanmaktadır.

Bulut Kent Bilgi Sistemi İdame ve Geliştirme Çalışmalarının Yürütülmesi ve eğitim çalışmaları yapılmakta olup yıl sonunda tamamlanacaktır.

Veri konsolidasyonu çalışmaları kapsamında ise Proje 12.06.2025 tarihi itibarıyla başlamış olup başlıca aşağıdaki iş adımlarının yapılması planlanmaktadır.

- Bulut Kent Bilgi Sistemi Veri Konsolidasyonu Konferansı (toplam 3 gün Ankara da gerçekleştirilecektir, 405 kişinin katılımı beklenmektedir.)
- Saha Ziyaretlerinin Gerçekleştirilmesi (10 ile ve il bazında belirlenecek belediyelerine yerinde ziyaretler gerçekleştirilecektir.)
- Veri Konsolidasyonu Çalışmaları (belediyeler tarafından üretilen verilerin düzenlenmesi ve KBS ye aktarılması yapılacaktır.)
- Bulut Kent Bilgi Sistemi Anket ve Analiz Uygulamasının geliştirilmesi (belediyelerin mevcut durumlarını ortaya koymak amacıyla veri envanterini raporlamaya yönelik uygulama gerçekleştirilecektir.)
- Veri İşçiliği (Kent Bilgi Sisteminde yer alan veri üretim platformlarındaki katmanlara ilişkin veriler temin edilerek sisteme aktarım çalışmaları yapılacaktır.)

Milli Emlak Bilgi Sistemi (MEBİS) (2023K60-230220):

(Döner Sermaye)

Hazine Taşınmazlarına İlişkin Diğer Yönetim Faaliyetleri

2025 yılının ikinci altı ayında (Temmuz-Aralık 2025 dönemi) bu faaliyet kapsamında; Milli Emlak Bilgi Sistemi (MEBİS)'nin hizmet (bakım), yazılım güncelleme ve geliştirme ihtiyaçlarının karşılanarak kesintisiz bir şekilde uygulamanın idamesine devam edilecektir.

Bakanlığımız Milli Emlak Genel Müdürlüğü Merkez ve il teşkilatları tarafından talep edilen yeni yazılımların geliştirilmesi, mevzuat değişikliklerinin MEBİS Projesine yansıtılması ve iletilen sorunların (hata, iyileştirme, yeni özellik) karşılanmasına devam edilecektir. Devam eden işler kapsamında Kira Modülü ve Ecrimisil Modülü E-Tahsilat entegrasyonunun 2025 yılının ikinci altı ayı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

Dijital Dönüşüm V4 (2024K60-230228):

(Döner Sermaye)

Proje kapsamında 2025 yılının ikinci yarısında 3 hakediş daha gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Bilgi Sistemleri İdame ve Yenileme (2025K60-246748):

(Döner Sermaye)

Bilgisayar ve Çevre Birimleri Temini (2025K60-246748-246749):

2025 yılının ikinci altı ayında (Temmuz-Aralık 2025 dönemi) bu proje bileşeni kapsamında aşağıdaki donanımların alınması planlanmaktadır:

“Kablosuz Ağ Altyapısı Modernizasyonu kapsamında donanım alımı”

“Bakanlığımız Siber Güvenlik Operasyon Merkezinin ihtiyaçları doğrultusunda NDR ürünün temini planlanmaktadır.”

Altyapı Bileşenleri Bakım, Onarım ve Lisans Temini (2025K60-246748-246750):

“2025 yılının ikinci altı ayında (Temmuz-Aralık 2025 dönemi) bu proje bileşeni kapsamında aşağıdaki donanımların alınması planlanmaktadır:

- Güvenlik Duvarı, Log Yazılımı ve Çoklu Kimlik Doğrulama Lisans Güncellemesi, Yük Dengeleme Cihazı Lisans Güncellemesi, NAC Ürünü Lisans Temini”

Bakanlığımız veri merkezinde kullanılmak üzere arşiv sistemleri için 1.500.000 TL sözleşme bedel ile Teyp Sürücü alımı gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız veri merkezinde kullanılmak üzere 29.384.220 TL sözleşme bedel ile Blok Tabanlı Veri Depolama Ünitesi ile Veri Depolama Ünitesi Anahtar alımı işi gerçekleştirilmiştir.

Ekran kartı destekli yapay zeka sunucusu alımı gerçekleştirilmiştir. (Bütçesi Yapay Zeka Daire Başkanlığı tarafından karşılanmıştır.)

Bakanlığımız Siber Güvenlik Operasyon Merkezinin ihtiyaçları doğrultusunda SSL Sertifika Temini, Tehdit İstihbarat Ürünü Lisans Güncellemesi, Kurumsal Sızma Testleri ve Siber Güvenlik Eğitimlerinin alınması planlanmaktadır.

Bakanlık Merkez ve Taşra Yazılım Altyapısı Lisans Temini (2025K60-246748-246751):

- Belgenet Bakım ve Güncelleme

Yüklenici kurum/firma tarafından gerekli bakım, iyileştirme ve güncelleme hizmetleri temin edilecektir.

- Bakanlık Kurumsal İnternet Sitesi Bakım ve Ek Geliştirme

Web bakım hizmeti çalışmaları devam edecektir.

- İnsan Kaynakları Bilgi Sistemi Bakım ve Güncelleme

İnsan Kaynakları Bilgi Sistemi (İKBS) bakım güncelleme çalışmaları devam edecektir.

Bakanlık Web Sitesi Altyapı Platformu Modernizasyonu (2025K60-246748-247713):

Bakanlığımız ana web sitesi ile merkez teşkilatı, taşra teşkilatı ve yürütülmekte olan projelere ait web sitelerinin barındırıldığı web alt yapısının günümüz teknolojilerine uygun hale getirilmesi çalışmaları devam edecektir.

CA Api Gateway Lisans Hizmet ve Bakım (2025K60-246748-247716):

Bakanlığımız hizmetleri için hazırlanan uygulamalarda, diğer kurum/kuruluşlar ile yapılan anlaşmalar sonucu paylaşılan verilerin tek noktadan kullanıma açılmasını sağlayan sistemin sürdürülebilirliği hedeflenmektedir. Proje kapsamında web servisi yolu ile gelen verilerin güvenli bir şekilde kullanıma sunulmasını sağlamak için kullanılmakta olan yazılımın lisans güncellemesi ve bakım-idame desteğinin alınması planlanmaktadır. Mevcut lisans ile bakım-idame hizmeti 23 Şubat 2026 tarihinde sona erecektir.

Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planı İzleme ve Raporlama (2025K60-246748-247719)

“2018-2023 Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planı” döneminde politika uygulamalarının etkinliğini değerlendirmek üzere geliştirilen “Performans İzleme Raporları” ve “Eylemlerin Tamamlanma Oranları” izleme mekanizmaları, politika sürekliliğinin sağlanması amacıyla “2024-2030 Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planı” döneminde de sürdürülecektir. Bu kapsamda 2025 yılı eylemlerinin değerlendirildiği Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme raporu yıl sonu itibarıyla hazırlanacaktır.

Ayrıca 2024-2030 Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planında “*Hedef 5.1. Paydaş Kurumların, Yerel Yönetimlerin ve Özel Sektörün CBS Olgunluk Gelişim Seviyeleri İzlenecektir.*” hedefi altında “*Eylem 5.1.1 Olgunluk geliştirme modeli izleme sistemi oluşturulacaktır.*” Eylemi ile “*Eylem 5.1.2 Ulusal coğrafi bilgi sistemi olgunluk seviyesi periyodik olarak izlenerek hazırlanacak sistem üzerinden paydaşlara raporlanacaktır.*” Eylemi yer almıştır. Belirtilen eylemlerin yıllara sari göstergeleri doğrultusunda yerine getirilmesi ve performans göstergelerinin ölçülmesi ve raporlanması amaçlanmaktadır.

Olgunluk modeli raporu kapsamında Türkiye’de Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ile ilgili yatırımların, hizmetlerin ve teknolojik altyapıların ekonomik etkisini nicel ve nitel yöntemlerini ortaya koymak; sektörün büyüklüğünü, potansiyelini ve gelişim alanlarını tespit etmek amacıyla Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemi Ekoomi Raporu hazırlanacaktır. İlgili raporda kamu ve özel sektördeki CBS uygulamalarının ekonomik katkısı analiz edilerek, sürdürülebilir veri politikaları ve sektörel gelişim için kanıta dayalı politika önerileri sunulacaktır. Raporda, doğrudan ve dolaylı ekonomik etkiler, istihdam, teknoloji kullanımı, sektörel entegrasyon, eğitim ve insan kaynağı gibi başlıklar üzerinden değerlendirmeler yapılması hedeflenmektedir.

Merkezi Yapay Zeka Çözümleri (2025K60-259557):

(Döner Sermaye)

Merkezi Yapay Zeka Altyapı güçlendirme çalışmaları kapsamında 2 adet Sunucu temin edilecektir.

Yerel Yönetimlerde Akıllı Şehir Dönüşüm Desteği (2024K08-226946):

(Döner Sermaye)

Proje kapsamında, projenin ilk ve son çeyreklerinde gerçekleştirilmesi planlanan Akıllı Şehir Yerel Yönetim Etki Analizi ile Vatandaş Farkındalık Anketi Çalışmaları ve Raporları, 2025 yılının son çeyreğinde tamamlanacaktır. Bunun yanı sıra, Bakanlığımız tarafından yürütülen ulusal düzeydeki yazılımların yaygınlaştırılması çalışmalarına ek olarak; akıllı şehir standartları ile referans ve ulusal akıllı şehir mimarisine uyumlu yerel akıllı şehir mimarisinin oluşturulmasına yönelik kapasite geliştirme ve rehberlik faaliyetleri ile yerel akıllı şehir ekosistemi paydaşlarına yönelik farkındalık artırıcı çalışmalar icra edilecektir.

Söz konusu proje, 2025 yılı sonunda tamamlanacaktır.

Ulusal Çevre Bilgi Sistemine Modül Eklenmesi (2024K10-226936):

Proje kapsamında 2025 yılının ikinci yarısında 3 hakediş daha gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

6.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

12.12.2024 tarihinde, 32750 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun güncellenmiş olup tüm başvurular artık İzin olarak alınmaya başlanmış ve izin ücretlerinin hesaplanma metodu değişmiştir. Güncellenen kanuna istinaden Coğrafi Veri İzinleri Yönetmeliği çalışmaları devam etmektedir.

Akıllı Şehirler alanında öneri olarak mevzuat çalışmaları yapılmaktadır. Akıllı şehirler konseptinin başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için dünya genelinde örnek teşkil eden literatür ve mevzuatlar incelenmiştir. Bu kapsamda, farklı ülkelerdeki akıllı şehir mevzuatı ve uygulamaları detaylı olarak analiz edilmiştir. Bu kapsamda, akıllı şehir uygulamalarının yasal çerçevesinin belirlenmesi, ilgili teknolojik ve altyapı gereksinimlerinin mevzuata entegre edilmesi gibi konularında çalışmalar devam etmektedir. Bunun yanı sıra Bakanlığımızın diğer hizmet birimleri ile diğer Bakanlık birimleri tarafından yapılan mevzuat çalışmaları kapsamında Genel Müdürlüğümüzün görev alanına giren konularda ilgili birimlere görüş verilmiştir.

Genel Müdürlüğümüz bilgi işlem faaliyetlerine yönelik Bilişim ve Birlikte Çalışma Esasları Genelgesi hazırlanmıştır.

7. AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

7.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

7.1.1. FAALİYETLER

Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Kapsamındaki Destek Faaliyetleri:

Başvurusu yapılan projelerden (altyapı ve kapasite artırım projeleri) Avrupa Komisyonunca kabul edilen proje sayısı 36'dır.

Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri:

Uluslararası platformda çevre ve iklim değişikliği alanında iş birliğini içeren anlaşmalar üzerindeki çalışmalar devam etmektedir.

7.1.2. PROJELER

Çevre ve İklim Değişikliği Operasyonel Programı [AB-1] (2018K10-18396):

Ocak-Haziran 2025 döneminde gerçekleşen bir ödeme bulunmamaktadır.

IPA Altyapı Yatırımları Programı [AB] (2019K05-93010):

- Çankırı Atıksu Tesisi (2019K05-93010-103430): AB hibesinden 724.827,92 Avro, Genel Müdürlüğümüz katkısından 127.910,81 Avro olmak üzere toplamda 852.738,73 Avro harcanmıştır.
- Giresun Atıksu Tesisi (2019K05-93010-103433): AB hibesinden 1.444.766,26 Avro, Genel Müdürlüğümüz katkısından 254.958,75 Avro olmak üzere toplamda 1.699.725,01 Avro harcanmıştır.
- Rize Atıksu Tesisi (2019K05-93010-103441): AB hibesinden 662.398,22 Avro, Genel Müdürlüğümüz katkısından 116.893, 81 Avro olmak üzere toplamda 779.292,03 Avro harcanmıştır.
- Trabzon Su Temini Tesisi (2019K05-93010-103447): Ocak-Haziran 2025 döneminde gerçekleşen bir harcama bulunmamaktadır.
- Suluova Entegre Su Tesisi (2019K05-93010-149593): AB hibesinden 1.431.223,57 Avro, Genel Müdürlüğümüz katkısından 252.568,86 Avro olmak üzere toplamda 1.683.792,43 Avro harcanmıştır.
- Doğubayazıt Atıksu Tesisi (2019K05-93010-149594): Ocak-Haziran 2025 döneminde gerçekleşen bir harcama bulunmamaktadır.
- Kastamonu Entegre Katı Atık Yönetimi (2019K08-105509): Ocak-Haziran 2025 döneminde gerçekleşen bir harcama bulunmamaktadır.
- Tunceli Entegre Katı Atık Yönetimi (2022K08-182588):_AB hibesinden 41.273.,60 Avro, Genel Müdürlüğümüz katkısından 7.283,58 Avro olmak üzere toplamda 48.557,18 Avro harcanmıştır.

7.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Genel Müdürlüğümüzün faaliyetleri kapsamında herhangi bir mevzuat çalışması gerçekleştirilmemiştir.

7.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

7.2.1. FAALİYETLER

Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Kapsamındaki Destek Faaliyetleri:

Bu konudaki destekler devam edecektir.

Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri:

Uluslararası platformda çevre ve iklim değişikliği alanında iş birliğini içeren anlaşmalar üzerindeki çalışmalar devam edecektir.

7.2.2. PROJELER

Çevre ve İklim Değişikliği Operasyonel Programı [AB-1] (2018K10-18396):

Temmuz-Ağustos 2025 döneminde toplamda 1.392.622,75 Avro harcanması planlanmaktadır.

IPA Altyapı Yatırımları Programı [AB] (2019K05-93010):

- Çankırı Su ve Atıksu Tesisi (2019K05-93010-103430): AB hibesinden 5.530.812,10 Avro, Genel Müdürlüğümüz katkısından 976.025,66 Avro olmak üzere toplamda 6.506.837,76 Avro harcanması planlanmaktadır.
- Giresun Atıksu Tesisi (2019K05-93010-103433): AB hibesinden 3.475.852,87 Avro, Genel Müdürlüğümüz katkısından 613.385,80 Avro olmak üzere toplamda 4.089.238,67 Avro harcanması planlanmaktadır.
- Rize Su ve Atıksu Tesisi (2019K05-93010-103441): AB hibesinden 5.970.854,81 Avro, Genel Müdürlüğümüz katkısından 1.053.680,24 Avro olmak üzere toplamda 7.024.535,05 Avro harcanması planlanmaktadır.
- Trabzon Su Tesisi (2019K05-93010-103447): AB hibesinden 5.549.458,93 Avro, Genel Müdürlüğümüz katkısından 979.316,28 Avro olmak üzere toplamda 6.528.775,21 Avro harcanması planlanmaktadır.
- Suluova Entegre Su Tesisi (2019K05-93010-149593): AB hibesinden 3.834.781,20 Avro, Genel Müdürlüğümüz katkısından 676.726,10 Avro olmak üzere toplamda 4.511.507,30 Avro harcanması planlanmaktadır.
- Doğubayazıt Atıksu Tesisi (2019K05-93010-149594): AB hibesinden 3.385.795,86 Avro, Genel Müdürlüğümüz katkısından 597.493,38 Avro olmak üzere toplamda 3.983.289,24 Avro harcanması planlanmaktadır.
- Kastamonu Entegre Katı Atık Yönetimi Tesisi (2019K08-105509): AB hibesinden 261.182,56 Avro, Genel Müdürlüğümüz katkısından 46.091,04 Avro olmak üzere toplamda 307.273,60 Avro harcanması planlanmaktadır.

- Tunceli Entegre Katı Atık Yönetimi Tesisi (2022K08-182588): AB hibesinden 6.636.670,87 Avro, Genel Müdürlüğümüz katkısından 1.171.177,21 Avro olmak üzere toplamda 7.807.848,08 Avro harcanması planlanmaktadır.

7.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Genel Müdürlüğümüzün faaliyetleri kapsamında herhangi bir mevzuat çalışması gerçekleştirilmemiştir.

8. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

8.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

8.1.1. FAALİYETLER

Korunan Alanlarda ve Tabiat Varlıklarında Planlama ve Yatırım:

Sorumluluk alanlarımızda yaşayan insanların yaşam kalitesini ve standartlarını arttıracak nitelikte sürdürülebilir koruma kullanma dengesini gözeterek ortamlar sağlamak üzere; çevre düzenleme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Su temini için gerekli olan kuyu açılması, iletim hattı döşenmesi, arıtma tesisi yapılması, su deposu yapılması ve şebekesinin döşenmesi gibi işlere yapılacak olan destekle herkesin yeterli, güvenli, fiziki olarak ulaşılabilir ve bedeli ödenebilir suya erişim hakkı sağlanmaktadır.

Kanalizasyon sisteminin sağlıklı çalışması için atık su arıtma tesisleri, iletim hattı döşenmesi gibi işlere destek olarak çevrenin korunması faaliyetlerine destek sağlanmaktadır.

Korunan Alanları ve Tabiat Varlıklarını Tespit, Tescil, Araştırma:

"Öncelikli hedefimiz, %12,87 olan korunan alanlar miktarının yıl sonuna kadar ülke yüzölçümünün % 13'üne çıkarılması, 2030 yılına kadar da %30 seviyesine çıkarılması için çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca biyoçeşitlilik araştırmaları, nesli tehlike altında bulunan tür ve habitatların araştırılması ile korunması, iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması, mağaraların ve anıt ağaçların belirlenmesi ile korunması çalışmalarına devam edilmektedir."

8.1.2. PROJELER

Korunan Alanlarda Turizm Amaçlı Proje Temini (2025F00-261992):

Korunan Alanlarda Turizm Amaçlı Proje Temini (2025F00-261992-261993):

Bakanlığımızca hizmet alımı yöntemiyle "Eğirdir Gölü Çevre Düzenleme Projesi"nin ihalesi yapılmış ve yüklenici firma ile 2.640.000,00 TL (KDV Dahil) bedelle sözleşmesi imzalanmıştır. Projenin hazırlanma süreci devam etmektedir.

Dalyan Kanalları Kıyı Düzenleme (2021F00-161821):

Bakanlığımız ile Ortaca (Muğla) Belediye Başkanlığı arasında "Dalyan Kanalları Kıyı Düzenleme Projesi Kapsamında ÇED ve EDR Dosyalarının Hazırlanması İşleri" için mali katkı protokolü imzalanmış olup iş devam etmektedir.

Edremit Körfezi Doğal Yaşam Parkı (2023F00-198824):

"Edremit Körfezi Doğal Yaşam Parkı" projesinin yapılacağı alana ilişkin İmar Planı çalışmaları, ilgili Belediyesince henüz tamamlanmadığından projenin uygulama sürecine başlanılamamıştır.

Eğirdir Gölü Çevre Düzenleme Yapımı (2025F00-254757):

Bakanlığımızca hizmet alımı yöntemiyle temin edilecek projenin uygulanması için, ilgili idaresi ile imzalanacak mali katkı protokolüne yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Seydikemer Çevre Düzenleme Yapımı (2025F00-254761):

Bakanlığımızca ile Seydikemer (Muğla) Belediye Başkanlığı arasında “Seydikemer (Muğla) Çevre Düzenleme Yapım İşİ” kapsamında 2025 yılı ödeneği olan 20.000.000,00 TL (KDV Dahil) bedelle mali katkı protokolü imzalanmış olup işin ihalesi Seydikemer (Muğla) Belediye Başkanlığınca yürütülmektedir.

Uzundere Tortum Şelalesi Çevre Düzenlemesi (2025F00-262857)

(Döner Sermaye)

Bakanlığımızca ile Uzundere (Erzurum) Belediye Başkanlığı arasında “Uzundere (Erzurum) Tortum Şelalesi Çevre Düzenleme Yapım İşİ” kapsamında 22.000.000,00 TL (KDV Dahil) bedelle mali katkı protokolü imzalanmış olup işin ihalesi Uzundere (Erzurum) Belediye Başkanlığınca yürütülmektedir.

Korunan Alanlarda İçmesuyu Temini (2018K05-18615):

(Döner Sermaye)

Muhtelif Korunan Alanlarda İçmesuyu Temini (2018K05-18615-63117):

Bakanlığımızın yetki ve sorumluluk sahasında kalan korunan alan statüsündeki yerleşim yerlerinin yerel yönetimlerinin, içmesuyu teminine yönelik talepleri değerlendirme aşamasında olup Genel Müdürlüğümüzce uygun görülen projelere ilişkin mali katkı protokolü çalışmaları devam etmektedir.

Özel Çevre Koruma Bölgelerinde İçmesuyu Temini (2018K05-18615-141350):

Bakanlığımızın yetki ve sorumluluk sahasında kalan korunan alan statüsündeki yerleşim yerlerinin yerel yönetimlerinin, içmesuyu teminine yönelik talepleri değerlendirme aşamasında olup Genel Müdürlüğümüzce uygun görülen projelere ilişkin mali katkı protokolü çalışmaları devam etmektedir.

Korunan Alanlarda Atıksu Yönetimi (2021K06-161764):

(Döner Sermaye)

Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Atıksu Yönetimi (2021K06-161764-199492):

Bakanlığımızın yetki ve sorumluluk sahasında kalan korunan alan statüsündeki yerleşim yerlerinin yerel yönetimlerinin, atıksuyun bertarafına yönelik talepleri değerlendirme aşamasında olup Genel Müdürlüğümüzce uygun görülen projelere ilişkin mali katkı protokolü çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda;

Bakanlığımızca ile Ihlara (Aksaray) Belediye Başkanlığı arasında “Ihlara (Aksaray) Belediyesi İlave Kanalizasyon Şebeke Hattı 1. Etap Yapım İşİ” kapsamında 5.000.000,00 TL (KDV Dahil) bedelle mali katkı protokolü imzalanmış olup işin ihalesi Ihlara (Aksaray) Belediye Başkanlığınca yürütülmekte ve 2025 yılı sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır.

Muhtelif Korunan Alanlarda Atıksu Yönetimi (2021K06-161764-199500):

Bakanlığımızın yetki ve sorumluluk sahasında kalan korunan alan statüsündeki yerleşim yerlerinin yerel yönetimlerinin, atıksuyun bertarafına yönelik talepleri değerlendirme aşamasında olup Genel Müdürlüğümüzce uygun görülen projelere ilişkin mali katkı protokolü çalışmaları devam etmektedir.

Korunan Alanlar Planlama Çalışmaları (2017K09-3807):

Korunan Alanlarda Halihazır Harita Alımı (2017K09-3807-92807):

Aksaray ili Ihlara ÖÇK bölgesinde yaklaşık 580 ha lık alanda yapılacak halihazır harita alımına ilişkin yüklenici ile 956.400,00 TL (KDV Dahil) bedelle ihale sözleşmesi imzalanmıştır.

Muğla İli, Seydikemer İlçesi Özel Çevre Koruma Bölgesi 3000 Ha Alanın Halihazır Harita Alımı ihalesinde yüklenici ile 3.182.400,00 TL (KDV Dahil) ihale sözleşmesi imzalanmıştır.

Korunan Alanlarda İmar Planı Yapımı (2017K09-3807-92808):

1-Datça-Bozburun ÖÇkb, Cumalı Köyü Ve Karaköy İmar Planları ve Kentsel Tasarım Rehberi İşi (Tarım Bakanlığı Ve Kültür Bakanlığı Görüşü Bekleniyor 247.800,00 TL)

2-Muğla İli Bodrum İlçesi Kızılağaç 1/5000-1/1000 İmar Planı Revizyonu Yapımı İşi - (Tarım Bakanlığı Görüşü Bekleniyor 159.300,00 TL).

3-Muğla İli, Bodrum İlçesi, Yalı Kıyı Kesimi 1.Etap 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı ve Plan Açıklama Raporu Yapımı İşi Kurum Görüşü Beklendiğinden İş'in Süresi Durduruldu 61.000,00 TL +Kdv)

4-Gümüşhane İli Merkez İlçesi Süleymaniye Kayak Merkezi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım ve 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı ve Plan Açıklama Raporu Yapımı İşi (Sözleşme İmzalandı 1.290.000,00 TL + Kdv)

5-Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesi 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı ve Plan Açıklama Raporu Yapımı İşi (İhale Öncesi İşlemler Devam Ediyor)

6-Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesi 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planına Esas Gözlemsel Jeolojik Etüt Hazırlanması İşi (İhale Öncesi İşlemler Devam Ediyor)

7-İmar Planı Paftalarının Taranması ve Koordinatlandırılması İşi (İhale Öncesi İşlemler Devam Ediyor)

Korunan Alanlarda İmar Planı Yapımı (2017K09-3807-92808):

Devam eden herhangi bir protokolümüz bulunmamaktadır.

Korunan Alanlarda İmar Uygulaması (2017K09-3807-92809):

Trabzon ili Çaykara ilçesi Uzungöl Mahallesinde 74 ha'lık alanda 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18. Maddesi doğrultusunda Parselasyon yapımına ilişkin Bakanlığımız (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) ile Çaykara Belediyesi arasında 28.05.2025 tarihinde Maddi Destek Protokolü imzalanmış, 29.05.2025 tarih 12631403 sayılı Makam Oluru ile uygun bulunmuştur. Bu Protokol kapsamında 2025 yılı içerisinde 2.000.000,00 TL, 2026 yılı içerisinde 1.000.000,00 TL olmak üzere Çaykara Belediyesine toplam KDV dahil 3.000.000,00 TL maddi destek sağlanacaktır.

Tür ve Habitat Koruma-İzleme ve Uygulama (2021K10-169752):

Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgesi Sulak Alan ve Karasal Alan Ekosistem Rehabilitasyon (2021K10-169752-183737):

Sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin koruma-kullanma dengesi gözetilerek belirli bir plan dahilinde sürdürülebilir korunmasını, yönetimini ve kullanımını sağlamak, ekosistemler, türler ve yaşam alanlarının sürekliliğini sağlamak, doğal değerler ve biyolojik çeşitlilik unsurlarının temel özellikleri ve bu özelliklerin bütünleştirdikleri peyzajların sürekliliğini sağlamak, insan baskısı, diğer kullanımlar ve talepler nedeniyle oluşan/oluşacak biyolojik çeşitlilik kayıplarını azaltmada gerekli tedbirleri almak amacıyla izleme çalışmaları yapmaktır. 2.Ara Rapor sunulmuş olup; 2.Hakediş ödemesi yapılmıştır. Proje çalışmaları devam etmektedir.

Tuz Gölü ÖÇKB Tür ve Habitatların Araştırılması, Korunması ve İzlenmesi (2021K10-169752-228254):

2025 yılında Konya/Ankara ve Aksaray bölümleri olarak ikiye ayrılmış olan söz konusu proje kapsamında; Tuz Gölü ÖÇK Bölgesi içerisinde yer alan ve kuraklık nedeni ile otlatma baskısı oluşmaya başlayan Tuz Gölü'ndeki adalarda bugüne kadar korunmuş olan ve flamingo yumurtlama alanındaki tuzcul stepin ve flamingo yumurtlama alanına yakın sülfatlı tuzcul bataklıkların mekânsal dağılımının ve tür kompozisyonunun tespit edilmesi, haritalandırılması, nadir ve endemik bitkilerin popülasyon büyüklüklerinin ve dağılımlarının belirlenmesi, ayrıca bozkır ve tuzcul alanlarda çevresel faktörlerden en çok etkilenen türler olan Flamingo (*Phoenicopterus roseus*), Toy (*Otis tarda*), Bozkır Kartalı (*Aquila nipalensis*) popülasyonlarının araştırılması, izlenmesi, haritalandırılması ve korunması ile çalışma esnasında bölgede rastlanılan kuş türlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Mayıs ayı sonunda başlayan proje kapsamında arazi çalışmaları devam etmektedir.

Pamukkale Travertenlerindeki Mikroorganizmaların İzlenmesi ve Araştırılması (2021K10-169752-246728):

Bu proje ile; Pamukkale Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde yer alan Pamukkale travertenlerinde bulunan mikroorganizma çeşitliliğinin belirlenmesi, travertenlerin oluşumunda ve beyaz renginin korunmasında kilit rol oynayan üreolitik mikroorganizmaların izolasyon ve identifikasyonunun yapılması, rengi değişen ya da tahrip olan travertenlerde bulunan mikroorganizma çeşitliliğindeki değişimin belirlenmesi; ayrıca bu mikroorganizmaların ilişkili olduğu bentik makroomurgasız topluluklarıyla birlikte değerlendirilerek mikrobiyal ekosistemin bütüncül olarak anlaşılması amaçlanmaktadır. Turizm baskısının traverten temizliği ve tamirâtı üzerindeki etkilerinin araştırılmasıyla birlikte, travertenlerin doğal yapısının korunmasına yönelik bakteriyel temizlik için uygun mikroorganizmaların belirlenmesi ve bu doğrultuda biyoteknolojik yaklaşımların geliştirilmesi hedeflenmektedir. 2025 ve 2026 yıllarını kapsayacak olan söz konusu projenin ihalesi Temmuz ayında gerçekleştirilecek olup, projenin Ağustos ayı içerisinde başlaması planlanmaktadır.

Korunan Alanlarda Yönetim Planı Hazırlama (2021K10-161752):

Karaburun-Ildır Körfezi ÖÇKB Sosyo Ekonomik Araştırma ve Yönetim Planı Hazırlama (2021K10-161752-225373):

Karaburun-Ildır ÖÇK Bölgesin doğal, tarihi, kültürel değerleri ve sosyoekonomik yapısını bütünleşik alan yönetimi yaklaşımı ile sürdürülebilirlik anlayışına uygun şekilde planlayarak korumayı ve yönetmeyi amaçlayan projenin ihalesi, 2025 yılı içerisinde bütçe revizyonu sonrasında yapılacak olup, 2025-2026 yıllarını kapsayacak şekilde yürütülmesi planlanmaktadır.

Ayder Yaylası Doğal Sit Alanının Yönetim Planının Hazırlanması (2021K10-161752-228257):

"Ayder Yaylası Doğal Sit Alanı Yönetim Planının Hazırlanması Projesi" hizmet alımı işine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Karaburun-Ildır Körfezi ÖÇKB Kıyı ve Denizel Alan Yönetim Planının Hazırlanması (2021K10-161752-236211):

22-23-24-25 Ekim 2024 tarihlerinde yönetim planı toplantısı gerçekleştirildi. Bölgede yetki ve sorumluluk sahibi olan taraflardan bölgeye yönelik sorunlar ve çözüm önerileri alınarak ve elde edilen bilgiler ışığında detaylı sorun analizleri yapılarak ideal hedefler, uygulama hedefleri ve zaman çerçevesi, kurumsal ihtiyaçları ve diğer kaynak ihtiyaçlarını içeren faaliyet planları belirlenerek Yönetim Planı çalışmasının %45'i tamamlanmış olup, proje devam etmektedir.

Marmara Denizi ve Adalar ÖÇKB Koruma ve Araştırma (2022K10-188090):

(Döner Sermaye):): Söz konusu proje, 2023 yılında başlamış olup; Sonuç Raporunun iletilmesine müteakip son hakediş ödemesi yapılarak, 2025 yılının başında tamamlanmıştır.

Marmara Denzinde Pina Koruma ve İzleme (2024K10-225412):

(Döner Sermaye): Söz konusu projenin, 3. Hakediş ödemeleri yapılmış olup; çalışmalar devam etmektedir.

Tabiat Varlıkları ve Potansiyel Doğal Sit Alanları Değerlendirme (2017K10-3827):

Potansiyel Doğal Sit Alanlarının Araştırılması, Koruma Stratejilerinin Geliştirilmesi, Tanıtımı ve Kapasite Arttırımı (2017K10-3827-20858):

- “Korunan Alan Sisteminin Güçlendirilmesi Amacıyla Ülkemizin Yeşil Damarları Ekolojik Koridorların Belirlenmesi Projesi”ne ilişkin çalışmalar 2025 yılında tamamlanacaktır.
- “Ülkemizde Korunan Alan Miktarının Arttırılması Amacıyla Potansiyel Doğal Sit Alanlarının Araştırılması Projesi”nin inceleme ve ödeme işlemlerine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.
- "Balıkesir, Bartın, Çanakkale, Düzce, Edirne, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Ordu, Sakarya, Samsun, Sinop ve Zonguldak İlleri Potansiyel Doğal Sit Alanlarının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi”ne ilişkin çalışmalar 2025 yılında tamamlanacaktır.

- "Antalya, Karaman, Denizli, Aydın, Afyonkarahisar ve Muğla İlleri Potansiyel Doğal Sit Alanlarının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi"ne ilişkin çalışmalar 2025 yılında tamamlanacaktır.

İzmit Körfezi Doğu Baseni Dip Çamuru Temizliği (2022K10-190089):

Bakanlığımızın (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) ile Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı arasında 2022 yılında “İzmit Körfezi Doğu Baseni Dip Çamuru Temizliği İşİ” için işbirliği protokolü imzalanmıştır. Bu kapsamda “İzmit Körfezi Doğu Baseni Dip Çamuru Temizliği İşİ”nin 2. Etap İhalesi Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından 16/08/2024 tarihinde yapılmış olup işle ilgili çalışmalar devam etmektedir. 2025 yılı Ocak-Haziran arası dönemde Bakanlığımızca, işbirliği protokolü kapsamında Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığına **475.642.505,86 TL** (KDV Dahil) ödeme gerçekleştirilmiştir. 2025 yılı Ocak-Haziran arası dönemde **250 bin m³** dip çamuru Marmara Denizinden uzaklaştırılmıştır.

İklim Değişikliğinin Tuzgölü ÖÇKB'ye Etkisi (2024K10-225401):

Proje planlandığı şekilde devam etmekte olup Haziran ayı içerisinde Projenin 2. Ara Raporu sunulmuştur. Arazi çalışmaları devam etmektedir.

İklim Değişikliğinin Salda Gölü ÖÇKB'ye Etkisi (2024K10-225402):

Proje planlandığı şekilde devam etmekte olup Mayıs ayı içerisinde Projenin 2. Ara Raporu sunulmuştur. Arazi çalışmaları devam etmektedir.

Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti Koruma ve İzleme (2024K10-225410):

Kızılırmak Deltası Sulak Alan ve Kuş Cenneti UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesinde yer alan, çok önemli doğal zenginliğe sahip, eşsiz habitatı, flora, fauna özellikleri ve biyolojik çeşitliliği barındıran, ekolojik ve ekonomik değerler içeren bir alan olmakla birlikte aynı zamanda bölgenin en büyük sulak alanı konumunda olup, UNESCO Dünya Mirası ilan edilmesi süreciyle ilgili çalışmalar Bakanlığımız tarafından yoğun bir şekilde devam ettirilmektedir. Alanda koruma ve izleme faaliyetleri ile ilgili olarak, önceki yıllara ek olarak, 2022 ve 2023 yıllarında Bakanlığımız Döner Sermayesinden ödenek alınarak Samsun Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne yetkilendirme yapılması suretiyle devam etmiştir. 2025 yılı için de aynı yöntemle koruma izleme faaliyetlerine devam edilecektir. Bu kapsamda Samsun İl Müdürlüğüne ihaleyi başlatması için talimat verilmiştir. Samsun Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü 4734 sayılı Kanun Açık İhale Usulü ile İhalesi yapılmış olup ihaleye ait ödeme bilgileri tarafımıza iletdikten sonra bütçede gerekli kısımlar serbest bırakılacaktır.

Anıt Ağaç Envanteri, Budanması ve Rehabilitasyonu (2024K10-225417):

(Döner Sermaye): Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kilis, Malatya, Mardin ve Şanlıurfa İlleri Anıt Ağaç Rehabilitasyonu hizmet alım işi ihalesi 30.06.2025 tarihinde yapılmış olup sözleşme imzalanma aşamasındadır. 2025-2026 yıllarında yapılacak projede toplam 9.000.000 (KDV dahil) bütçe kullanılacaktır.

Derin Su Sert Mercanları Biyoçeşitlik Tespiti (2025K10-246738):

(Döner Sermaye): 2025 yılında başlayan projenin, 1.Hakediş dokümanları imzalanmış olup, ödeme aşamasındadır. Çalışmalar devam etmektedir.

Metruk Tuzlası Sulakalan Rehabilitasyonu (2025K10-246740):

(Döner Sermaye): Mali katkı protokolü çalışmaları devam etmektedir.

Nesli Tehlike Altındaki Tür ve Habitatların Korunması ve İzlenmesi (2025K10-246685):

(Döner Sermaye)

Köyceğiz-Dalyan ÖÇKB Deniz ve Nil Kaplumbağaları Araştırma, Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246686):

Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgesi Deniz Kaplumbağalarını (*Caretta caretta*, *Chelonia mydas*) Araştırma, İzleme ve Koruma Projesi-2025 kapsamında, Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgesi kumsal alanlarında, (*Caretta caretta*, *Chelonia mydas*) populasyon izleme ve koruma çalışmalarının devam ettirilmesi, yerel halk, ziyaretçi ve turizm yatırımcılarının eğitim ve bilinçlendirme yolu ile koruma faaliyetlerine iştirakinin sağlanması ve yönlendirilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında arazi çalışmaları devam etmektedir.

Fethiye-Göcek ÖÇKB Deniz ve Nil Kaplumbağaları Araştırma, Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246687):

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Deniz Kaplumbağalarını (*Caretta caretta*, *Chelonia mydas*) Araştırma, İzleme ve Koruma Projesi-2025 kapsamında, Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi kumsal alanlarında, (*Caretta caretta*, *Chelonia mydas*) populasyon izleme ve koruma çalışmalarının devam ettirilmesi, yerel halk, ziyaretçi ve turizm yatırımcılarının eğitim ve bilinçlendirme yolu ile koruma faaliyetlerine iştirakinin sağlanması ve yönlendirilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında arazi çalışmaları devam etmekte olup, Ön Raporun Genel Müdürlüğe sunulmasının ardından projenin 1. Hakediş ödemesi (%50) gerçekleştirilmiştir.

Patara ÖÇKB Deniz ve Nil Kaplumbağaları Araştırma, Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246688):

Patara Özel Çevre Koruma Bölgesi Deniz Kaplumbağalarını (*Caretta caretta*, *Chelonia mydas*) Araştırma, İzleme ve Koruma Projesi-2025 kapsamında, Patara Özel Çevre Koruma Bölgesi kumsal alanlarında, (*Caretta caretta*, *Chelonia mydas*) populasyon izleme ve koruma çalışmalarının devam ettirilmesi, yerel halk, ziyaretçi ve turizm yatırımcılarının eğitim ve bilinçlendirme yolu ile koruma faaliyetlerine iştirakinin sağlanması ve yönlendirilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında arazi çalışmaları devam etmekte olup, Ön Raporun Genel Müdürlüğe sunulmasının ardından projenin 1. Hakediş ödemesi (%50) gerçekleştirilmiştir.

Belek ÖÇKB Deniz ve Nil Kaplumbağaları Araştırma, Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246689):

Belek Özel Çevre Koruma Bölgesi Deniz Kaplumbağalarını (*Caretta caretta*, *Chelonia mydas*) Araştırma, İzleme ve Koruma Projesi-2025 kapsamında, Belek Özel Çevre Koruma Bölgesi kumsal alanlarında, (*Caretta caretta*, *Chelonia mydas*) populasyon izleme ve koruma çalışmalarının devam ettirilmesi, yerel halk, ziyaretçi ve turizm yatırımcılarının eğitim ve bilinçlendirme yolu ile koruma faaliyetlerine iştirakinin sağlanması ve yönlendirilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında arazi çalışmaları devam etmektedir.

Göksu Deltası ÖÇKB Deniz ve Nil Kaplumbağaları Araştırma, Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246690):

Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgesi Deniz Kaplumbağalarını (*Caretta caretta*, *Chelonia mydas*) Araştırma, İzleme ve Koruma Projesi-2025 kapsamında, Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgesi kumsal alanlarında, (*Caretta caretta*, *Chelonia mydas*) populasyon izleme ve koruma çalışmalarının devam ettirilmesi, yerel halk, ziyaretçi ve turizm yatırımcılarının eğitim ve bilinçlendirme yolu ile koruma faaliyetlerine iştirakinin sağlanması ve yönlendirilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında arazi çalışmaları devam etmektedir.

Kum Zambağı Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246744):

Proje kapsamında; Kum Zambağı (*Pancratium maritimum*) türünün Göksu Deltası ÖÇKB, Belek ÖÇKB ve Patara ÖÇKB'deki yayılış durumlarını tespit etmek ve envanterlerini çıkararak bu türün gelişiminde ve yayılışında olumsuz etkileri olan "sınırlayıcı faktörler" ile tehdit edici (biyotik ve abiyotik) faktörlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Türün populasyon özelliklerinin [populasyon büyüklükleri (birey sayıları), habitat parçalanması ve kalitesi, dağılış şekilleri vb.] incelenmesi, türün fenolojisinin (çiçeklenme, meyve verme ve tohum verme), kum zambağının her üç bölgedeki iklimsel verilerle ve aynı ortamda diğer canlı türleri ile olan ilişkilerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Ayrıca çalışmada, türün varlığına yönelik tehditlerin irdelenmesi, tür hakkında in-situ ve ex-situ koruma, restorasyon ve üretim stratejileri ile ilgili öneriler geliştirilmesi ve 2020 yılı izleme sonuçları ile birlikte bazı sabit kuadratların (deneme ve gözleme parsellerinin) son durumlarının belirlenmesi, Kum Zambağının ileriye dönük korunması ve izlemesine yönelik kriterlerin belirlenmesi ve önerilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. İhalesi 2025 Temmuz ayında gerçekleştirilmiş olan proje Sözleşme aşamasındadır.

Göcek Semenderi Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246745):

Ülkemiz ve dünya ölçeğinde ekolojik öneme haiz alanlar, turizm, sanayi ve yapılaşma gibi baskılar nedeni ile bozulma veya yok olma riski altındadır. Ulusal Mevzuatımız ve ülkemizin de taraf olduğu uluslararası sözleşmeler kapsamında Özel Çevre Koruma Bölgeleri olarak ilan edilen koruma alanlarında ekosistemin korunması öncelikli hedef olmuştur. Bu proje ile; Fethiye-Göcek ve Köyceğiz -Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgelerinde bulunan, ülkemizde endemik bir tür olup, Doğu'da Göcek civarına kadar, Batı'da Köyceğiz Gökbel hattı boyunca yayılış gösteren ve küresel ölçekte (IUCN Kırmızı Listesi'ne göre) "EN" (Tehlikede) olarak değerlendirilen nesli tehdit ve tehlike altında olan Göcek Semenderi (*Lyciasalamandra fazilae*) türünün ihtiyaçlarının karşılanması konusunda kararların alınması amaçlanmaktadır. İhalesi 2025 Haziran ayında gerçekleştirilmiş olan proje Sözleşme aşamasındadır.

Datça Hurması Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246746):

İki yıl sürecek olan Datça Hurması (*Phoenix theophrastii Greuter*) Koruma ve İzleme Projesi-2025/2026 kapsamında; Muğla ili ve Antalya ili sınırları içerisinde yer alan ÖÇK Bölgeleri dahilinde doğal olarak yayılış gösteren, ancak yerleşim alanları arasında kalmış, dolayısıyla antropojenik etkilere maruz kalan ve turizm faktörlerinden çok fazla etkilenen Datça Hurması (*Phoenix theophrastii Greuter*) popülasyonlarının izlenmesi ve korunması, lokasyon ve habitat durumunun araştırılması, var ise tehditlere yönelik önlemlerin araştırılması ve mücadele yöntemlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. 2025 Haziran ayında başlayan proje kapsamında arazi çalışmaları devam etmektedir.

Gölbaşı ÖÇKB Sevgi Çiçeği Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246747):

Mogan Gölü çevresinde yetişen Sevgi Çiçeği (*Cyanus tchihatcheffii*) popülasyonunun araştırılması, korunması, tehditlerin ve koruma tedbirlerinin belirlenmesi ve tanıtımının yapılması amaçlanmaktadır. 2025 Haziran ayında başlayan proje kapsamında arazi çalışmaları devam etmektedir.

Karakulak Popülasyonlarının İzlenmesi ve Araştırılması (2025K10-246685-246752):

Dünya’da Orta Asya’nın Batısı, Arap Yarımadası ve Afrika’da görülen Karakulaklar (*Caracal caracal*), ülkemizin Güneybatısında bu bölgeye izole olmuş ve karasal ekosistem için önemli kilit türlerden biridir. Maki ve kızılçam bitki örtüsünün hakim olduğu alanlarda, ılıman iklimde yaşayan ve etçil beslenen Karakulaklar (*Caracal caracal*) besin zincirinde çok önemli bir yere sahip olup, doğadaki otçul beslenen türleri dengede tutarak doğal bitki örtüsünün de korunmasını sağlar. Köyceğiz-Dalyan, Fethiye-Göcek, Datça-Bozburun ve Gökova Özel Çevre Koruma Bölgelerinde son yıllarda yaşanan büyük orman yangınları türün ana habitatı olan bölgedeki Kızılçam ve maki birlikteliklerine büyük bir zarar vermiştir. Türkiye’de nesli tehlike altında olan türler arasında yer alan Karakulaklar (*Caracal caracal*) bu çalışma ile yangınlardan sonra türün bölgedeki durumunun tespiti, habitat kayıplarına bağlı olarak dağılımındaki olası değişimin tespiti, türün bölgedeki popülasyon yoğunluğunun tespiti, türe yönelik insan kaynaklı güncel tehditlerin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında fotokapan kurma işlemleri devam etmektedir.

Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Araştırma (2025K10-246753):

(Döner Sermaye)

Göksu Deltası ÖÇKB Karasal Alanlarda Biyoçeşitlilik Araştırma (2025K10-246753-246754): İhale öncesi hazırlık iş ve işlemleri yapıldı ve projenin yapılabilirliği açısından ödeneğinin yetersiz olduğu görüldü. Projenin yapılabilmesi için ilave ödenek aktarımı talep edildi.

Uzungöl ÖÇKB Denizel ve Karasal Alanlarında Biyoçeşitlilik Araştırma (2025K10-246753-246757): İhale öncesi ön hazırlık işlemleri yapılarak tamamlandı ve ihale işlemleri gerçekleştirilmek üzere ilgili birime gönderildi. Süreç planlandığı şekliyle devam etmektedir.

Fethiye-Göcek ÖÇKB Karasal Alanlarında Biyoçeşitlilik Araştırma (2025K10-246753-246759): İhale öncesi ön hazırlık işlemleri yapılarak tamamlandı ve ihale işlemleri gerçekleştirilmek üzere ilgili birime gönderildi. Süreç planlandığı şekliyle devam etmektedir.

Marmara Denizi ve Adalar ÖÇKB Mercan Restorasyon (2025K10-246766):

(Döner Sermaye): Söz konusu projenin protokol imza süreci devam etmektedir.

Marmara Denizi ve Adalar ÖÇKB Yönetim Planı Hazırlama (2025K10-246767):

(Döner Sermaye): Söz konusu projenin, teknik şartname hazırlık süreci devam etmektedir.

Marmara Denizi ve Adalar ÖÇKB Deniz Çayırı Koruma (2025K10-246771):

(Döner Sermaye): 2025 yılında başlayan projenin, 1.Hakediş dokümanları imzalanmış olup, ödeme aşamasındadır. Çalışmalar devam etmektedir.

Erdek Körfezi Pina Katılımı ve Büyüme Tespiti (2025K10-246776):

(Döner Sermaye): 2025 yılında başlayan projenin, 1.Hakediş dokümanları imzalanmış olup, ödeme aşamasındadır. Çalışmalar devam etmektedir.

8.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Bakanlığımızca hazırlanan “Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik” 10/05/2025 tarihli ve 32896 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

8.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

8.2.1. FAALİYETLER

Korunan Alanlarda ve Tabiat Varlıklarında Planlama ve Yatırım:

Sorumluluk alanlarımızda yaşayan insanların yaşam kalitesini ve standartlarını arttıracak nitelikte sürdürülebilir koruma kullanma dengesini gözeterek ortamlar sağlamak üzere; çevre düzenleme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Su temini için gerekli olan kuyu açılması, iletim hattı döşenmesi, arıtma tesisi yapılması, su deposu yapılması ve şebekesinin döşenmesi gibi işlere yapılacak olan destekle herkesin yeterli, güvenli, fiziki olarak ulaşılabilir ve bedeli ödenebilir suya erişim hakkı sağlanmaktadır.

Kanalizasyon sisteminin sağlıklı çalışması için atık su arıtma tesisleri, iletim hattı döşenmesi gibi işlere destek olarak çevrenin korunması faaliyetlerine destek sağlanmaktadır.

Korunan Alanları ve Tabiat Varlıklarını Tespit, Tescil, Araştırma:

"Öncelikli hedefimiz, %12,87 olan korunan alanlar miktarının yıl sonuna kadar ülke yüzölçümünün % 13'üne çıkarılması, 2030 yılına kadar da %30 seviyesine çıkarılması için çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca biyoçeşitlilik araştırmaları, nesli tehlike altında bulunan tür ve habitatların araştırılması ile korunması, iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması, mağaraların ve anıt ağaçların belirlenmesi ile korunması çalışmalarına devam edilmektedir."

8.2.2. PROJELER

Korunan Alanlarda Turizm Amaçlı Proje Temini (2025F00-261992):

Korunan Alanlarda Turizm Amaçlı Proje Temini (2025F00-261992-261993):

Bakanlığımız ile yüklenici firma arasında imzalanan sözleşme kapsamındaki süre içerisinde, “Eğirdir Gölü Çevre Düzenleme Projesi”nin teslimi gerçekleştirilecektir. Yerel yönetimlerin ihtiyaçları doğrultusunda talep edilen projelerden Genel Müdürlüğümüzce uygun görülenler için çalışmalarımız devam etmektedir.

Dalyan Kanalları Kıyı Düzenleme (2021F00-161821): Bakanlığımız ile Ortaca (Muğla) Belediye Başkanlığı arasında “Dalyan Kanalları Kıyı Düzenleme Projesi Kapsamında ÇED ve EDR Dosyalarının Hazırlanması İş” için mali katkı protokolü imzalanmıştır. İş devam etmekte olup işin 2025 yıl sonu itibarı ile tamamlanması ve ödemelerin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Edremit Körfezi Doğal Yaşam Parkı (2023F00-198824): “Edremit Körfezi Doğal Yaşam Parkı” projesinin yapılacağı alana ilişkin İmar Planı çalışmaları, ilgili Belediyesince henüz tamamlanmadığından projenin uygulama sürecine başlanılamamıştır.

Eğirdir Gölü Çevre Düzenleme Yapımı (2025F00-254757): Bakanlığımızca hizmet alımı yöntemiyle temin edilecek projenin uygulanması için, ilgili idaresi ile mali katkı protokolünün imzalanması ve projenin 2025 yılı sonuna kadar bu yılki ödeneğinin kullanılması planlanmaktadır.

Seydikemer Çevre Düzenleme Yapımı (2025F00-254761): Bakanlığımızca ile Seydikemer (Muğla) Belediye Başkanlığı arasında “Seydikemer (Muğla) Çevre Düzenleme Yapım İş” kapsamında 2025 yılı ödeneği olan 20.000.000,00 TL (KDV Dahil) bedelle mali katkı protokolü imzalanmış olup işin ihalesi Seydikemer (Muğla) Belediye Başkanlığınca yürütülmektedir. 2025 yılı ödeneğinin yıl sonuna kadar kullanılması planlanmaktadır.

Uzundere Tortum Şelalesi Çevre Düzenlemesi (2025F00-262857)

(Döner Sermaye): Bakanlığımızca ile Uzundere (Erzurum) Belediye Başkanlığı arasında “Uzundere (Erzurum) Tortum Şelalesi Çevre Düzenleme Yapım İş” kapsamında 22.000.000,00 TL (KDV Dahil) bedelle mali katkı protokolü imzalanmış olup işin ihalesi Uzundere (Erzurum) Belediye Başkanlığınca yürütülmektedir. İşin 2025 yılı sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır.

Korunan Alanlarda İçmesuyu Temini (2018K05-18615):

(Döner Sermaye)

Muhtelif Korunan Alanlarda İçmesuyu Temini (2018K05-18615-63117):

Bakanlığımızın (yetki ve sorumluluk sahasında kalan korunan alan statüsündeki yerleşim yerlerinin yerel yönetimlerinin, içmesuyu teminine yönelik talepleri değerlendirme aşamasında olup Genel Müdürlüğümüzce uygun görülen projelere ilişkin mali katkı protokolü çalışmaları devam etmektedir. 2025 yılı sonuna kadar ödeneğinin kullanılması planlanmaktadır.

Özel Çevre Koruma Bölgelerinde İçmesuyu Temini (2018K05-18615-141350):

Bakanlığımızın yetki ve sorumluluk sahasında kalan korunan alan statüsündeki yerleşim yerlerinin yerel yönetimlerinin, içmesuyu teminine yönelik talepleri değerlendirme aşamasında olup Genel Müdürlüğümüzce uygun görülen projelere ilişkin mali katkı protokolü çalışmaları devam etmektedir. 2025 yılı sonuna kadar ödeneğinin kullanılması planlanmaktadır.

Korunan Alanlarda Atıksu Yönetimi (2021K06-161764):

(Döner Sermaye)

Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Atıksu Yönetimi (2021K06-161764-199492):

Bakanlığımızın (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) yetki ve sorumluluk sahasında kalan korunan alan statüsündeki yerleşim yerlerinin yerel yönetimlerinin, atıksuyun bertarafına yönelik talepleri değerlendirme aşamasında olup Genel Müdürlüğümüzce uygun görülen projelere ilişkin mali katkı protokolü çalışmaları devam etmektedir. 2025 yılı sonuna kadar ödeneğinin kullanılması planlanmaktadır.

Muhtelif Korunan Alanlarda Atıksu Yönetimi (2021K06-161764-199500):

Bakanlığımızın (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) yetki ve sorumluluk sahasında kalan korunan alan statüsündeki yerleşim yerlerinin yerel yönetimlerinin, atıksuyun bertarafına yönelik talepleri değerlendirme aşamasında olup Genel Müdürlüğümüzce uygun görülen projelere ilişkin mali katkı protokolü çalışmaları devam etmektedir. 2025 yılı sonuna kadar ödeneğinin kullanılması planlanmaktadır.

Korunan Alanlar Planlama Çalışmaları (2017K09-3807):

Korunan Alanlarda Halihazır Harita Alımı (2017K09-3807-92807):

- 1) Aksaray ili Ihlara ÖÇK bölgesinde yaklaşık 580 ha lık alanda yapılacak halihazır harita alımına ilişkin işin tamamlanması beklenilmektedir.
- 2) Muğla İli, Seydikemer İlçesi Özel Çevre Koruma Bölgesi 3000 Ha Alanın Halihazır Harita Alımı İşinin tamamlanması beklenilmektedir.

Korunan Alanlarda İmar Planı Yapımı (2017K09-3807-92808):

1-Datça-Bozburun Öçkb, Cumalı Köyü ve Karaköy İmar Planları ve Kentsel Tasarım Rehberi İşi (Yıl İçinde Bitirilmesi Beklenmektedir)

2-Muğla İli Bodrum İlçesi Kızılağaç 1/5000-1/1000 İmar Planı Revizyonu Yapımı İşi - (Yıl İçinde Bitirilmesi Beklenmektedir)

3-Muğla İli, Bodrum İlçesi, Yalı Kıyı Kesimi 1.Etap 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı ve Plan Açıklama Raporu Yapımı (Yıl İçinde Bitirilmesi Beklenmektedir)

4-Gümüşhane İli Merkez İlçesi Süleymaniye Kayak Merkezi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım Ve 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı ve Plan Açıklama Raporu Yapımı İşi (Yıl İçinde Bitirilmesi Beklenmektedir)

5-Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesi 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı ve Plan Açıklama Raporu Yapımı İşi (İhale Öncesi İşlemler Devam Ediyor)

6-Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesi 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planına Esas Gözlemsel Jeolojik Etüt Hazırlanması İşi (Yıl İçinde Bitirilmesi Beklenmektedir)

7-İmar Planı Paftalarının Taranması ve Koordinatlandırılması İşi (Yıl İçinde Bitirilmesi Beklenmektedir)

Korunan Alanlarda İmar Planı Yapımı (2017K09-3807-92808):

Devam eden herhangi bir protokolümüz bulunmamaktadır.

Korunan Alanlarda İmar Uygulaması (2017K09-3807-92809):

Trabzon ili Çaykara ilçesi Uzungöl Mahallesinde 74 ha'lık alanda 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18. Maddesi doğrultusunda Parselasyon yapımına ilişkin Bakanlığımız (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) ile Çaykara Belediyesi arasında 28.05.2025 tarihinde Maddi Destek Protokolü imzalanmış, 29.05.2025 tarih 12631403 sayılı Makam Oluru ile uygun bulunmuştur. Bu Protokol kapsamında 2025 yılı içerisinde 2.000.000,00 TL, 2026 yılı içerisinde 1.000.000,00 TL olmak üzere Çaykara Belediyesine toplam KDV dahil 3.000.000,00 TL maddi destek sağlanacaktır.

Tür ve Habitat Koruma-İzleme ve Uygulama (2021K10-169752):

Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgesi Sulak Alan ve Karasal Alan Ekosistem Rehabilitasyon" (2021K10-169752-183737): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Tuz Gölü ÖÇKB Tür ve Habitatların Araştırılması, Korunması ve İzlenmesi (2021K10-169752-228254): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Pamukkale Travertenlerindeki Mikroorganizmaların İzlenmesi ve Araştırılması (2021K10-169752-246728): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Korunan Alanlarda Yönetim Planı Hazırlama (2021K10-161752):

Karaburun-Ildır Körfezi ÖÇKB Sosyo Ekonomik Araştırma ve Yönetim Planı Hazırlama" (2021K10-161752-225373): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Ayder Yaylası Doğal Sit Alanının Yönetim Planının Hazırlanması (2021K10-161752-228257): "Ayder Yaylası Doğal Sit Alanı Yönetim Planının Hazırlanması Projesi" hizmet alımı işine ilişkin çalışmalar 2025 yılında tamamlanacaktır.

Karaburun-Ildır Körfezi ÖÇKB Kıyı ve Denizel Alan Yönetim Planının Hazırlanması (2021K10-161752-236211): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Marmara Denizi ve Adalar ÖÇKB Koruma ve Araştırma (2022K10-188090):

(Döner Sermaye): Proje, 2025 yılı başında tamamlanmıştır.

Marmara Denizinde Pina Koruma ve İzleme (2024K10-225412):

(Döner Sermaye): Arazi çalışmaları devam eden projenin, yıl sonunda Sonuç Raporunun sunulması ile 4.Hakediş ödemeleri yapılarak proje sonuçlandırılacaktır.

Tabiat Varlıkları ve Potansiyel Doğal Sit Alanları Değerlendirme (2017K10-3827):

Potansiyel Doğal Sit Alanlarının Araştırılması, Koruma Stratejilerinin Geliştirilmesi, Tanıtımı ve Kapasite Arttırımı (2017K10-3827-20858):

- “Korunan Alan Sisteminin Güçlendirilmesi Amacıyla Ülkemizin Yeşil Damarları Ekolojik Koridorların Belirlenmesi Projesi”ne ilişkin çalışmalar 2025 yılında tamamlanması planlanmaktadır.
- “Ülkemizde Korunan Alan Miktarının Arttırılması Amacıyla Potansiyel Doğal Sit Alanlarının Araştırılması Projesi”nin inceleme ve ödeme işlemlerine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.
- "Balıkesir, Bartın, Çanakkale, Düzce, Edirne, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Ordu, Sakarya, Samsun, Sinop ve Zonguldak İlleri Potansiyel Doğal Sit Alanlarının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi”ne ilişkin çalışmaların 2025 yılında tamamlanması planlanmaktadır.
- "Antalya, Karaman, Denizli, Aydın, Afyonkarahisar ve Muğla İlleri Potansiyel Doğal Sit Alanlarının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi”ne ilişkin çalışmaların 2025 yılında tamamlanması planlanmaktadır.
- “İhlara Vadisi, Güzelyurt, Kayırlı, Narlıgöl, Doğantarla, Ilısu Doğal Sit Alanı Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Revize Projesi ihale çalışmaları temmuz ayında başlatılmıştır.

İzmit Körfezi Doğu Baseni Dip Çamuru Temizliği (2022K10-190089): “İzmit Körfezi Doğu Baseni Dip Çamuru Temizliği İşi” kapsamında 2025 yılının ikinci yarısında, 2025 Yılı Yatırım Programında yer alan ödeneğinin harcanması öngörülmekte olup bu ödeneye ilave olarak 2025 yılı sonuna kadar kullanılmak amacıyla T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığından toplam 950.000.000,00 TL ilave ödenek talebinde bulunulmuştur. Bu ilave ödeneğin 635.000.000,00 TL’sinin Bakanlığımız bütçesinden (genel bütçe+döner sermaye), 315.000.000,00 TL’sinin ise Kocaeli Büyükşehir Belediyesi katkısı şeklinde olması planlanmaktadır.

İklim Değişikliğinin Tuzgölü ÖÇKB'ye Etkisi (2024K10-225401):

Proje planlandığı şekilde devam etmekte olup Kasım ayı içerisinde Projenin 3. Ara Raporu sunulacaktır.

İklim Değişikliğinin Salda Gölü ÖÇKB'ye Etkisi (2024K10-225402):

Proje planlandığı şekilde devam etmekte olup Ekim ayı içerisinde Projenin 3. Ara Raporu sunulacaktır.

Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti Koruma ve İzleme (2024K10-225410): Kızılırmak Deltası Sulak Alan ve Kuş Cenneti UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesinde yer alan, çok önemli doğal zenginliğe sahip, eşsiz habitatu, flora, fauna özellikleri ve biyolojik çeşitliliği barındıran, ekolojik ve ekonomik değerler içeren bir alan olmakla birlikte aynı zamanda bölgenin en büyük sulak alanı konumunda olup, UNESCO Dünya Mirası ilan edilmesi süreciyle ilgili çalışmalar Bakanlığımız tarafından yoğun bir şekilde devam ettirilmektedir.

Samsun Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Sözleşmeye ait ödeme bilgileri tarafımıza iletdikten sonra bütçede gerekli kısımlar serbest bırakılarak ödenek aşımı olmadan gönderme işlemi yapılacaktır.

Anıt Ağaç Envanteri, Budanması ve Rehabilitasyonu (2024K10-225417):

(Döner Sermaye): Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kilis, Malatya, Mardin ve Şanlıurfa İlleri Anıt Ağaç Rehabilitasyonu hizmet alım işi ihalesi sözleşme imzalanmasından sonra proje bedelinin %45’i 2025 yılının ikinci yarısında, %55’i 2026 yılının ilk yarısında tamamlanacaktır.

Derin Su Sert Mercanları Biyoçeşitlik Tespiti (2025K10-246738):

(Döner Sermaye): Arazi çalışmaları devam eden projenin, Ara Rapor ve yıl sonunda Sonuç Raporunun sunulması ile 2. ve 3.Hakediş ödemeleri yapılarak proje sonuçlandırılacaktır.

Metruk Tuzlası Sulakalan Rehabilitasyonu (2025K10-246740):

(Döner Sermaye) : Mali katkı protokolü çalışmaları devam etmektedir. 2025 yılı sonuna kadar işin tamamlanması amaçlanmaktadır.

Nesli Tehlike Altındaki Tür ve Habitatların Korunması ve İzlenmesi (2025K10-246685):
(Döner Sermaye)

Köyceğiz-Dalyan ÖÇKB Deniz ve Nil Kaplumbağaları Araştırma, Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246686): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Fethiye-Göcek ÖÇKB Deniz ve Nil Kaplumbağaları Araştırma, Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246687): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Patara ÖÇKB Deniz ve Nil Kaplumbağaları Araştırma, Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246688): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Belek ÖÇKB Deniz ve Nil Kaplumbağaları Araştırma, Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246689): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Göksu Deltası ÖÇKB Deniz ve Nil Kaplumbağaları Araştırma, Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246690): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Kum Zambağı Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246744): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Göcek Semenderi Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246745): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Datça Hurması Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246746): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Gölbaşı ÖÇKB Sevgi Çiçeği Koruma ve İzleme (2025K10-246685-246747): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Karakulak Popülasyonlarının İzlenmesi ve Araştırılması (2025K10-246685-246752): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Araştırma (2025K10-246753):
(Döner Sermaye)

Göksu Deltası ÖÇKB Karasal Alanlarda Biyoçeşitlilik Araştırma (2025K10-246753-246754): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Uzungöl ÖÇKB Denizel ve Karasal Alanlarında Biyoçeşitlilik Araştırma (2025K10-246753-246757): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Fethiye-Göcek ÖÇKB Karasal Alanlarında Biyoçeşitlilik Araştırma (2025K10-246753-246759): Çalışmalar Planlandığı Şekilde devam edecek olup yılı ödemeleri yapılacaktır.

Marmara Denizi ve Adalar ÖÇKB Mercan Restorasyon (2025K10-246766):

(Döner Sermaye): Söz konusu projeye ait protokolün imza sürecinin tamamlanmasına müteakip proje başlayacaktır.

Marmara Denizi ve Adalar ÖÇKB Yönetim Planı Hazırlama (2025K10-246767):

(Döner Sermaye): Söz konusu projenin, teknik şartname çalışmalarının tamamlanmasına müteakip, ihale süreci başlayacaktır.

Marmara Denizi ve Adalar ÖÇKB Deniz Çayırı Koruma (2025K10-246771):

(Döner Sermaye): Arazi çalışmaları devam eden projenin, yıl sonunda 1.yıl Sonuç Raporu sunulması ile 2.Hakediş ödemesi yapılacaktır.

Erdek Körfezi Pina Katılımı ve Büyüme Tespiti (2025K10-246776):

(Döner Sermaye): Arazi çalışmaları devam eden projenin, yıl sonunda 1.yıl Sonuç Raporu sunulması ile 2.Hakediş ödemesi yapılacaktır.

8.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeliğin 11. maddesinin anıt ağaçların ayırt edici özelliklerinin belirlendiği 1. Fıkra Danıştay Altıncı Dairesinin 16/3/2022 tarihli ve E.:2020/4236; K.:2022/3156 sayılı kararı ile iptal edilmiş olup, Danıştay İDDK'nın 20/9/2023 tarihli E.:2022/2778, K.:2023/1695 sayılı karar" ile mezkûr karar kesinleşmiştir. Bu kapsamda iptal gerekçeleri göz önüne alınarak Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmeliğin 11 maddesinin 1. Fıkrası yeniden düzenlenecektir.

9. YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

9.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

9.1.1. FAALİYETLER

Yerel Yönetimlerin Hizmet Kapasitelerinin Artırılması ve Performans İzlemesi:

Belediyelerin ve bağlı idarelerinin hizmet kapasitelerinin artırılması için Bakanlığımıza 3194 sayılı Kanunun Ek 11 inci maddesinin (f) bendiyle “Mahalli idareleri ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek; mahalli idareleri düzenleyen kanunların uygulanması ile ilgili tereddütleri gidermek, düzenleyici ve yönlendirici işlemler yapmak,” görev ve yetkisi çerçevesinde belediye, bağlı idare ve bunların kurdukları birlikler ile ilgili olarak hizmet kapasitelerinin artırılması, hizmetlerinin etkin, verimli ve standart bir şekilde yürütülmesi için hem Bakanlığımızca alınan kararlar hem de merkezi idare tarafından alınan kararların duyurulması ve takibi yapılmaktadır. Bu kapsamda;

- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğünün 25.12.2024 tarihli ve E-51190628-230.01-2403185 sayılı “SRC Belgeleri Hakkında Geçici/Sürelî Düzenleme” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,
- Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğünün 07.01.2025 tarihli ve E-45127171-365.01-11428006 sayılı “Yapı Ruhsatı, Yapı Kullanma İzin Belgesi ve Enerji Kimlik Belgesi” yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,
- Kamu İhale Kurumunun 06.01.2025 tarihli ve E-44624038-104.99-64323 sayılı “Kamu Alımlarının Elektronik Ortamda Yapılmasına İlişkin Uygulama Yönetmeliği” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,
- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğünün 30.01.2025 tarihli ve E-21428676-622.01-2485783 sayılı “D4(S) Yetki Belgesine Kayıtlı Taşıtlar” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,
- Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğünün 04.03.2025 tarihli ve E-74073113-045.02-285238 sayılı “631 sayılı KHK'nın 12 nci Maddesi” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,
- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü 11.03.2025 tarihli ve E-65206401-215.02.02-2579403 sayılı “2025 Aile Yılı Dolayısıyla Ücret Tarifelerinde Düzenleme Yapılması” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,
- İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 06.03.2025 tarihli ve E-20153969-64035-2025030509114190035 sayılı “2025 Yılı Ramazan Bayramında Alınacak trafik Tedbirleri” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Metroloji ve Sanayi Ürünleri Güvenliği Genel Müdürlüğünün 28.02.2025 tarihli ve E-6664408 sayılı “Su Sayaçları ile İlgili Ölçü ve Ayar İşlemleri” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,
- Hazine ve Maliye Bakanlığının (Gelir İdaresi Başkanlığı) 14.03.2025 tarihli ve E-82673428-175.99[6650-150]-23959 sayılı “2025/1 Seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu İç Genelgesi” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının (Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü) 04.03.2025 tarihli ve E-96413503-330.99-15121216 sayılı “Erişilebilirlik Kılavuzu: Binalar” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,
- Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü 05.03.2025 tarihli ve E-36871779-320.99-18279194 sayılı “Kahverengi Kokarca Mücadelesi” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,

- Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün 22.04.2025 tarihli ve E-18915686 sayılı “Hayvanların Korunması Hakkında Uygulama Yönetmeliği” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,
- Kamu İhale Kurumunun 28.04.2025 tarihli ve E-74618582-045.02-70798 sayılı “İhale Dokümanı Düzenlemeleri” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,
- İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 07.05.2025 tarihli ve E-20153969 - 64035-2025050215254795746 sayılı “2025 Yılı Kurban Bayramı’nda Alınacak Trafik Tedbirleri” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,
- Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 06.05.2025 tarihli ve E-90192509-730.06-3945385 sayılı “AFAD Özel Hesabı” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,
- Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünün 14.05.2025 tarihli ve E-71037622-325.14.01-19251999 sayılı “Trakya'ya Hayvan Sevkleri” konulu yazısı hakkında bilgilendirmenin yapılması,

Sağlanmıştır.

Ayrıca;

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No: 93) (5199 Sayılı Kanunun Geçici 4 üncü Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar), Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının 05.11.2024 tarihli ve 33318 sayılı yazısı kapsamında 2025 yılında hazırlanacak bütçelerin performans esaslı program bütçe sistemine göre yapılması, ödeneklerin 05.9.9.10-5199 Sayılı Kanun Kapsamında Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonuna İlişkin Hizmetler fonksiyonel kodunda izlenmesine ilişkin 25.02.2025 tarihli ve E-14399437-622.02-11841804 sayılı “5199 Sayılı Hayvanları Koruma Kanunu Kapsamında Fonksiyonel Kod Tanımlanması” konulu genel yazı taşra teşkilatına gönderilmiştir.

4646 sayılı Kanun uyarınca sermaye koyulup koyulmadığına bakılmaksızın belediyelerin doğalgaz dağıtım şirketine ortak olabilmesi için 4046 sayılı Kanun kapsamında Cumhurbaşkanı izni alınmasına ilişkin 28.05.2025 tarihli ve E-14399437-010.06.02-12482331 sayılı “Belediyelerin Doğalgaz Dağıtım Şirketine Ortak Olması” konulu genel yazı taşra teşkilatına gönderilmiştir.

9.1.2. PROJELER

Köylerin Altyapısının Desteklenmesi (KÖYDES)(2025K07-245708):

2025 Yılı KÖYDES Projesi Cumhurbaşkanı Kararı 15 Mayıs 2025 tarihinde yayımlanmıştır. Cumhurbaşkanı Kararında belirtilen ödenekler doğrultusunda projelerin oluşturulması ve Genel Müdürlüğümüze gönderilmesi için 21.05.2025 tarih ve 12562045 sayılı yazımız proje kapsamındaki illerimize gönderilmiştir. Gelen projelerin kontrol çalışmaları devam etmektedir. Cumhurbaşkanı Kararı doğrultusunda yapılacak projelerin kontrol işlemleri bittikten sonra Bakan onayına sunulacaktır.

Yerel Yönetimler Bilgi Tabanı (2003K08-656):

YERELBİLGİ Sistemi 2022 yılında tüm belediyeler tarafından kullanılmaya başlanmıştır.

Bu Sistem ile Ocak – Haziran 2025 dönemde aşağıdaki veriler toplanmıştır;

- Personel bilgileri
- Personel giderleri
- Deprem bölgesine yapılan harcamalar

- Belediye ve Şirketlerine ait Kreş, Gündüz Bakımevi veya Çocuk Bakımevi
- 5199 Sayılı Kanun Gereğince Hayvan Bakımevi Kurulması ve Rehabilitasyon İşlemleri Bütçe
- Sosyal yardımlar (Devlet yardımları)
- Demirbaş-Kiralık taşıt bilgileri

9.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Anayasa Mahkemesinin 4/6/2024 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 7/12/2023 tarihli ve E. 2018/117, K. 2023/212 sayılı iptal kararı uyarında 18/6/2025 tarihli ve 7551 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla 5393 Belediye Kanununda düzenleme yapılmış olup Kanun 01.07.2025 tarihli ve 32943 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Belediye, bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin 5393 sayılı Belediye Kanununun 68 inci kapsamında yapacakları iş ve işlemlere ilişkin 12.02.2025 tarihli ve 2025/2 No’lu “Borçlanma İşlemleri Hakkında ” Genelge belediyeler, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerine duyurulması amacıyla taşra teşkilatına gönderilmiştir.

9.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

9.2.1. FAALİYETLER

Yerel Yönetimlerin Hizmet Kapasitelerinin Artırılması ve Performans İzlemesi:

Belediyelerin ve bağlı idarelerinin hizmet kapasitelerinin artırılması için Bakanlığımıza 3194 sayılı Kanunun Ek 11 inci maddesinin (f) bendiyle “Mahalli idareleri ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek; mahalli idareleri düzenleyen kanunların uygulanması ile ilgili tereddütleri gidermek, düzenleyici ve yönlendirici işlemler yapmak,” görev ve yetkisi çerçevesinde belediye, bağlı idare ve bunların kurdukları birlikler ile ilgili olarak hizmet kapasitelerinin artırılması, hizmetlerinin etkin, verimli ve standart bir şekilde yürütülmesi için hem Bakanlığımızca alınan kararlar hem de merkezi idare tarafından alınan kararların duyurulması ve takibi yapılmaktadır.

9.2.2. PROJELER

Köylerin Altyapısının Desteklenmesi (KÖYDES)(2025K07-245708):

KÖYDES Cumhurbaşkanlığı Kararı doğrultusunda Bakan onayı ile onaylanan programların ihale iş ve işlemlerine başlaması için illerimize üst yazı iletilecektir. Belirlenen projelerin aylık izleme raporları Genel Müdürlüğümüze gönderilecektir. Yıl sonu itibarıyla illerimizden envanterleri istenecektir.

Yerel Yönetimler Bilgi Tabanı (2003K08-656):

Sistem ile Temmuz – Aralık 2024 dönemde aşağıdaki verilerin toplanması planlanmaktadır.

- Personel bilgileri
- Personel giderleri
- Deprem bölgesine yapılan harcamalar
- Bütçe tahminleri

9.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Genel Müdürlüğümüzün görev alanı kapsamında çalışmalara devam edilecektir.

10. MİLLİ EMLAK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

10.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

10.1.1. FAALİYETLER

Hazine Taşınmazları Elden Çıkarma Faaliyetleri:

Mülkiyet Sorunlarının Çözümü

Mülkiyet sorunlarının çözümüne ilişkin olarak; 6292 sayılı Kanun gereğince 2/B satışları ile Hazineye ait tarım arazilerinin satışına yönelik işlemler yürütülerek vatandaşlarımız tapularına kavuşturulmuştur.

2/B satışları kapsamında, 2025 yılı ilk 6 ayında 37 bin 822 hak sahibine 27 bin 153 taşınmaz satılmış, 2 milyar 595 milyon TL tahsilat sağlanmıştır. Proje kapsamında bugüne kadar; 1 milyon 50 bin hak sahibine 716 bin adet taşınmaz satılmış olup, 17 milyar 973 milyon TL tahsilat sağlanmıştır.

Hazineye ait tarım arazilerinin satışı kapsamında ise, 2025 yılı ilk 6 ayında 2 bin 493 taşınmaz 3 bin 424 hak sahibine satılmış, 427 milyon TL tahsilat sağlanmıştır. Tarım arazilerinin satışı kapsamında bugüne kadar, 95 bin 580 adet taşınmaz 125 bin hak sahibine satılmış olup, 4 milyar 183 milyon TL tahsil edilmiştir. Vadeli ödemeyi tercih eden vatandaşlarımızın taksit ödemeleri devam etmektedir.

Hazine Taşınmazlarının Ekonomiye Kazandırılması

Hazine taşınmazlarının satış, kira, irtifak hakkı tesisi gibi işlemler yoluyla ekonomiye kazandırılmasına ilişkin çalışmalara devam edilmiştir. Bu kapsamda 2025 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla;

- 4 milyar 680 milyon TL kira,
- 6 milyar 38 milyon TL irtifak hakkı,
- 8 milyar 175 milyon satış, olmak üzere toplam 18 milyar 893 milyon TL gelir elde edilmiştir.

Hazine Taşınmazlarına İlişkin Diğer Yönetim Faaliyetleri:

Tarım ve Hayvancılık Sektörünün Desteklenmesi

Hazineye ait tarım arazilerini tarımsal amaçlı olarak kullanan çiftçilerimizin tarımsal üretim destekleri gibi sözleşmeye bağlı haklardan yararlanması ve sözleşmesiz kullanımdan kaynaklanan ihtilafların giderilmesi amacıyla, bu taşınmazların cari yıl ecrimisil bedelinin yarısı üzerinden kiralanması projesi kapsamında 2025 yılı ilk 6 ayda 2 bin 899 çiftçimiz ile sözleşme imzalanmıştır.

Ülkemizde yetiştirilme potansiyeli bulunan ürünlerin ithalatının azaltılarak yerli üretiminin desteklenmesi amacıyla; başta ceviz, badem ve antepfıstığı olmak üzere ağaçlandırma amacıyla 74 bin m² yüzölçümlü Hazine taşınmazı kiralanmıştır.

Sanayi ve Enerji Başta Olmak Üzere Yatırımların Desteklenmesi

Kamu Taşınmazlarının Yatırımlara Tahsisine İlişkin Usul ve Esaslar uyarınca yürütülen yatırım teşvik faaliyetleri kapsamında 6 milyon 28 bin m² yüzölçümlü 51 adet taşınmaz eğitim, tarım ve hayvancılık, turizm ve diğer amaçlı yatırımlar için ilana çıkarılmış 609 milyon 301 bin TL yatırım tutarlı ve 452 kişilik istihdam taahhütlü yatırım için 827 bin metrekare taşınmaz yatırımcılara tahsis edilmiştir.

Proje bazlı yatırımların desteklenmesine ilişkin olarak 2025 yılının ilk 6 ayında 9 milyar 528 milyon 237 bin TL yatırım tutarlı ve 150 kişilik istihdam taahhütlü yatırım için 810 bin m² taşınmaz yatırımcıya tahsis edilmiştir.

İklim değişikliği ile mücadele kapsamında, kendi iç kaynaklarımızı kullanarak çevre dostu yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretimini desteklemek amacıyla Hazine taşınmazları üzerinde güneş enerjisi ve rüzgar enerjisi başta olmak üzere yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretimi yapılması için 29 yıla kadar irtifak hakkı tesis edilmesine yönelik hayata geçirilen proje kapsamında, 2025 yılının ilk 6 ayında 6 milyon 183 bin m² yüzölçümlü 26 adet taşınmaz üzerinde ön izin ve irtifak hakkı tesis edilmiştir.

Kentsel Dönüşüm ve Yaşanabilir Çevre Uygulamalarının Desteklenmesi ve İlk Evim Arsa, Sosyal Konut, Kahramanmaraş Depremi Projelerine İlişkin Çalışmalar

Kentsel dönüşüm faaliyetlerinin desteklenmesi ve şehirlerimizin doğal afetlere dayanıklı ve daha sağlıklı alanlara dönüştürülmesini desteklemek amacıyla 2025 yılında 54 milyon 837 bin m² yüzölçümlü Hazine taşınmazının “Rezerv Yapı Alanı” olarak kullanılmak üzere Kentsel Dönüşüm Başkanlığına devri yapılmıştır.

Konut sorununun çözümü ve çarpık kentleşmenin önüne geçilmesinin desteklenmesi amacıyla 2025 yılı ilk 6 ayında Genel Müdürlüğümüzce,

- İlk Evim Arsa Projesi kapsamında 11 milyon 122 bin m² yüzölçümlü,
- Sosyal Konut Projesi kapsamında 50 milyon 835 bin m² yüzölçümlü,
- İlk İşyerim Projesi kapsamında yaklaşık 491 bin m² yüzölçümlü,

Olmak üzere toplam 61 milyon 958 bin m² yüzölçümlü Hazine taşınmazının/hissesinin Toplu Konut İdaresi Başkanlığına devri uygun görülmüştür.

Ayrıca;

- Kahramanmaraş merkezli deprem afetine ilişkin belirlenen geçici ve kesin iskan alanlarında kalan Hazine mülkiyetindeki 19 milyon 958 bin m² yüzölçümlü taşınmaz ile 9 milyon 826 bin m² yüzölçümlü tescil harici alanın, 19 milyon 393 bin m² yüzölçümlü mera vasıflı taşınmazın Toplu Konut İdaresi Başkanlığına devri uygun görülmüştür.

Sağlık ve Eğitim Yatırımları Başta Olmak Üzere Kamu Hizmetleri İçin Arazi Temin Edilmesi ve Sosyal Sorumluluk Projelerinin Desteklenmesi

Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici spor faaliyetlerinin gelişmesini ve yaygınlaşmasını desteklemek amacıyla Hazine taşınmazlarının spor alanı olarak tahsis edilmesine ilişkin çalışmalar yürütülmüş ve Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri, Belediyeler ve köylere toplam 873 bin m² yüzölçümlü taşınmaz tahsis edilmiştir.

Eğitim yatırımlarını desteklemek amacıyla, Devlet üniversitelerine 8 milyon 820 bin m² yüzölçümlü taşınmaz; Millî Eğitim Bakanlığına ise 3 milyon 600 bin m² yüzölçümlü, taşınmaz

tahsis edilmiştir. Sağlık yatırımlarının desteklenmesi amacıyla, Sağlık Bakanlığına 4 milyon 199 bin m² yüzölçümlü taşınmaz tahsis edilmiştir.

10.1.2. PROJELER

Muhtelif İşler (2025K01-246700)

Harita Alımları (2025K01-246700-246701):

Hazine taşınmazlarının ekonomiye kazandırılması ve gelir elde edilmesine yönelik olarak bu taşınmazlar üzerinde büyük proje (konut, iş ve ticaret merkezleri) uygulamalarını sağlamak üzere, harita alımları ile harita üreticisi kurum ve kuruluşlar tarafından üretilen her türlü harita ve harita bilgilerin dahil güncel ve tarihi hava fotoğrafları ve ortofotoların teminine yönelik işlemler yürütülmektedir.

Plan, Proje Alımları (2025K01-246700-246702):

Hazine taşınmazlarının ekonomiye kazandırılması ve gelir elde edilmesine yönelik olarak bu taşınmazlar üzerinde büyük proje (konut, iş ve ticaret merkezleri) uygulamalarını sağlamak üzere yapılması gereken plan proje alımları ile imar planı değişikliği ve imar uygulamaları yaptırılmasına yönelik işlemler yürütülmektedir.

Kadastro Çalışmaları ve Tescil İşlemleri (2025K01-246700-246703):

Kadastrosu tamamlanmış ya da henüz kadastroya açılmamış çalışma alanlarında Hazinenin senetsiz olarak tasarrufunda bulunan ya da Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki sahipsiz yerlerden olduğu gerekçesiyle tespit dışı bırakılmış olan taşınmazların Hazine adına tapuya tescili işlemleri, bu taşınmazların belirtilen işlemlere konu edilebilmeleri suretiyle ekonomiye kazandırılmaları açısından önem ve zorunluluk arz etmektedir.

Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazların, belediye ve mücavir alan içerisinde bulunan ve ekonomik değeri yüksek olan alanlara öncelik verilmesi, kadastrolarının Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılması suretiyle Hazine adına tescillerinin yapılabilmesi, kadastro paftalarının sayısallaştırılması ve gereken alanlarda yenileme çalışmalarına yönelik işlemler yürütülmektedir.

10.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Yönetmelik çalışmaları:

9/6/2007 tarihli ve 26557 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelikte değişiklik yapılması amacıyla hazırlanan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 14/6/2025 tarihli ve 32926 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Genel Tebliğ çalışmaları:

Genel Müdürlüğümüzün görev ve yetkileriyle ilgili işlemlerin yapılmasına ve yürütülmesine ilişkin olarak Bakanlığımız taşra birimlerine devredilen yetkilere ilişkin usul ve esasların belirlendiği Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 420), 12/2/2025 tarihli ve 32811 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar hariç olmak üzere genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin elinde bulunan ihtiyaç fazlası taşınırıların, kapsamdaki diğer kamu idarelerine bedelsiz devredilmesi ile devredilemeyecek taşınırıların belirlenmesine ilişkin usul ve esasların belirlendiği Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 421), 19/3/2025 tarihli ve 32846 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

10.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

10.2.1. FAALİYETLER

Hazine Taşınmazları Elden Çıkarma Faaliyetleri:

Hazineye ait tarım arazilerinin satışı kapsamında ise, 2025 yılı ilk 6 ayında 2 bin 493 taşınmaz 3 bin 424 hak sahibine satılmış, 427 milyon TL tahsilat sağlanmıştır. Tarım arazilerinin satışı kapsamında bugüne kadar, 95 bin 580 adet taşınmaz 125 bin hak sahibine satılmış olup, 4 milyar 183 milyon TL tahsil edilmiştir. Vadeli ödemeyi tercih eden vatandaşlarımızın taksit ödemeleri devam etmektedir.

Hazine Taşınmazlarına İlişkin Diğer Yönetim Faaliyetleri:

Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından Temmuz-Aralık 2025 döneminde yapılması planlanan faaliyetler,

Hazine ile vatandaşlar arasındaki mülkiyet ihtilafları çözülerek vatandaşlarımız tapularına kavuşturulacaktır.

Vatandaşlarımıza mülkiyet hakkının sağladığı sınırsız tasarruf etme hakkının sağlanması amacıyla Hazine ile olan mülkiyet sorunlarının çözümüne yönelik uygulamalar kapsamında,

-2B arazileri ile Hazineye ait tarım arazilerini hak sahiplerine,

-İmar uygulamaları ve benzeri nedenlerle Hazine ile hisseli hale gelen taşınmazların hissedarlarına,

-Yapı kayıt belgesine konu Hazine taşınmazlarının hak sahiplerine,

Satışları yapılarak vatandaşlarımızın mülkiyet sorunu çözüme kavuşturulacaktır.

Hazine taşınmazları ekonomiye kazandırılmak üzere uygulayıcı kuruluşlara devredilecektir.

Kentsel dönüşüm faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla, rezerv yapı/riskli alan ve toplu konut yapılmak üzere arsa üretim alanı ilan edilen veya küçük sanayi sitesi yapılmak üzere planlanan Hazine taşınmazları uygulayıcı kuruluşların kullanımına bırakılacaktır. Bu sayede, şehirlerimizin doğal afetlere dayanıklı ve daha sağlıklı alanlara dönüştürülmesinde Hazine taşınmaz desteği sağlanacaktır.

Teşvik mevzuatı kapsamındaki Yatırımlar Hazine taşınmazları ile Desteklenecektir.

Hazine taşınmazlarının, yatırımların ve istihdamın teşvikinde değerlendirilebilmesi kapsamında, teşvik edilen sektörlerle uygun, optimal büyüklükte ve imarlı taşınmazlar belirlenerek arz edilecektir. Yatırım teşvik mevzuatı doğrultusunda, Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanlar üzerinde yatırımcılar lehine irtifak hakkı tesis edilerek ve kullanma izni verilerek ekonomiye kazandırılan taşınmazlara ilişkin işlemlere devam edilecektir.

Hazine taşınmazları tarımsal üretimin arttırılması ve yerli üretimin teşvik edilmesi amacıyla kiralanmak üzere ilana çıkarılacaktır.

Ülkemizde yetiştirilme potansiyeli bulunan ürünlerin ithalatının azaltılarak yerli üretiminin desteklenmesi amacıyla; başta ceviz, badem ve antepfıstığı olmak üzere ağaçlandırma faaliyetlerini ve ilaç ve kozmetik sektöründe yaygın olarak kullanılan tıbbi, aromatik ve süs

bitkilerinin yetiştirilmesini teşvik etmek üzere Hazine taşınmazları üreticilerimize kiralanmaktadır. Bu kapsamda, üreticilere yer temini sağlamak üzere, ağaçlandırmaya ve tıbbi, aromatik ve süs bitkilerinin üretimine elverişli olan Hazine taşınmazları periyodik aralıklarla ilana çıkarılacaktır.

Hazine taşınmazları kamu idarelerinin yeşil alanların artırılması ve çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik faaliyetleri için tahsis edilecektir.

Hazine taşınmazları şehirlerimizin yaşam alanlarını güzelleştirmek ve yeşil alanlarını artırmak amacıyla kullanılmak üzere yerel yönetimlere tahsis edilecektir. Bu amaçla başta millet bahçesi yapılmak üzere imar planlarında park, rekreasyon, ağaçlandırma ve yeşil alan olarak ayrılan Hazine taşınmazları piknik alanları, çocuk oyun sahaları, yürüyüş ve koşu yolları, parklar ve geniş yeşil alanlar oluşturabilmek üzere kamunun kullanımına sunulacaktır. Ayrıca iklim değişikliği ile mücadele kapsamında yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim tesislerini desteklemek amacıyla kamu kurumları ve yatırımcılar lehine lisanslı ve lisanssız Rüzgar Enerjisi Santrali (RES) ve Güneş Enerjisi Santrali (GES) yapılmak üzere Hazine taşınmazları tahsis edilecektir.

10.2.2. PROJELER

Muhtelif İşler (2025K01-246700)

Harita Alımları (2025K01-246700-246701):

Hazine taşınmazlarının ekonomiye kazandırılması ve gelir elde edilmesine yönelik olarak bu taşınmazlar üzerinde büyük proje (konut, iş ve ticaret merkezleri) uygulamalarını sağlamak üzere, harita alımları ile harita üreticisi kurum ve kuruluşlar tarafından üretilen her türlü harita ve harita bilgilerin dahil güncel ve tarihi hava fotoğrafları ve ortofotoların teminine yönelik işlemler yürütülmektedir.

Plan, Proje Alımları (2025K01-246700-246702):

Hazine taşınmazlarının ekonomiye kazandırılması ve gelir elde edilmesine yönelik olarak bu taşınmazlar üzerinde büyük proje (konut, iş ve ticaret merkezleri) uygulamalarını sağlamak üzere yapılması gereken plan proje alımları ile imar planı değişikliği ve imar uygulamaları yaptırılmasına yönelik işlemler yürütülmektedir.

Kadastro Çalışmaları ve Tescil İşlemleri (2025K01-246700-246703):

Kadastrosu tamamlanmış ya da henüz kadastroya açılmamış çalışma alanlarında Hazinenin senetsiz olarak tasarrufunda bulunan ya da Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki sahipsiz yerlerden olduğu gerekçesiyle tespit dışı bırakılmış olan taşınmazların Hazine adına tapuya tescili işlemleri, bu taşınmazların belirtilen işlemlere konu edilebilmeleri suretiyle ekonomiye kazandırılmaları açısından önem ve zorunluluk arz etmektedir.

Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazların, belediye ve mücavir alan içerisinde bulunan ve ekonomik değeri yüksek olan alanlara öncelik verilmesi, kadastrolarının Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılması suretiyle Hazine adına tescillerinin yapılabilmesi, kadastro paftalarının sayısallaştırılması ve gereken alanlarda yenileme çalışmalarına yönelik işlemler yürütülmektedir.

10.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Herhangi bir mevzuat çalışması bulunmamaktadır.

11. ÇÖLLEŞME VE EROZYONLA MÜCADELE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

11.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

11.1.1. FAALİYETLER

Çölleşme ve Erozyonla Mücadele:

Türkiye’de her yıl 642 milyon ton toprak su erozyonu sonucu yer değiştirmekte, bu da hektarda yıllık 8,24 ton toprağa denk gelmektedir. Erozyonun ülke yüzölçümünün %60,28’inde çok hafif, %19,13’ünde hafif, %7,93’ünde orta, %5,97’sinde şiddetli ve %6,7’sinde çok şiddetli olduğu belirlenmiştir. Toprak kayıplarında %14,26 yağış, %3,36 toprak, %47,55 topografya ve %34,82 bitki örtüsü etkili olmaktadır. Arazi kullanımı açısından toprak kayıplarının %38,71’i tarım, %4,17’si orman ve %53,66’sı mera alanlarında meydana gelmektedir.

İklim değişikliğine karşı dirençli toplum oluşturma ve arazi bozulmasının önlenmesi kapsamında, karbon bütçesinin arttırılmasına yönelik bitkilendirme çalışmaları yaygınlaştırılmaktadır. Hazine arazileri ve arazi bozulmasına uğramış bölgelerde gelir getirici türlerle yeni karbon yutak alanları oluşturulmaktadır.

Türkiye’de kurak ve yarı kurak alanlarda doğal kaynakların korunması, karbon yutak alanı olarak değerlendirilmesi ve kırsal fakirlik, iklim değişikliği, çölleşme/arazi tahribatı ve erozyonla mücadele için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile paydaş Bakanlıklar, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle ortak çalışmalar yürütmektedir.

İklim değişikliği nedeniyle artan sel, çığ ve heyelan olayları ile erozyon sorunları, önleyici veya kontrol edici projelerin hazırlanmasını ve uygulanmasını gerektirmektedir. Bu projelerin amacı, büyük zararları ve afetleri kontrol altına almak ve azaltmaktır. Havza bütünlüğü dikkate alınarak orman, mera, toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı sağlanmakta, çeşitli gelir getirici ve refah artırıcı faaliyetlerle yöredeki hayat kalitesi ve gelir seviyesi artırılmakta, tabii kaynaklar üzerindeki baskı hafifletilmektedir. Bozulan tabii denge rehabilite edilerek tabii afetlere karşı tedbirler alınmakta, iklim değişikliğinden kaynaklı değişikliklere uyum sağlanmakta, arazi tahribatı dengelenmekte, biyolojik çeşitlilik geliştirilmekte ve toprak organik karbonun tutumu yükseltilmektedir.

Bitki örtüsü bakımından zayıf olan proje alanlarında bitki varlığı artırılarak toprağın taşınması azaltılmakta ve toprağın verimli hale getirilmesi sağlanmaktadır. Ağaçlandırma ve erozyon kontrolü projeleri kapsamında hem orman varlığı artırılmakta hem de yaban hayatının yem ihtiyacı kısmen karşılanmaktadır.

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma hedeflerinden 15.3 no.lu alt hedef, 2030 yılına kadar arazi tahribatının dengelendiği bir dünya oluşturmaktır. 2015 yılında Türkiye’de düzenlenen Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi 12. Taraflar Konferansı’nda, gönüllü ulusal arazi tahribatını dengeleme hedefleri oluşturulmasına yönelik karar alınmış ve Türkiye 2016 yılında bu hedefleri belirlemiştir. Projeler, bu hedeflere ulaşmaya, arazi tahribatı dengeleme parametrelerini izlemeye ve mevcut kapasitenin geliştirilmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi'ne göre çölleşme, kurak, yarı kurak ve yarı nemli iklim özelliklerine sahip bölgelerde iklim değişikliği ve insan faaliyetleri gibi çeşitli faktörlerden kaynaklanan arazi tahribatıdır. Çölleşme/arazi tahribatı, bir milyardan fazla insanı doğrudan etkileyen küresel bir olgudur.

Türkiye, coğrafi konumu, iklimi, topoğrafyası ve toprak şartları nedeniyle çölleşme/arazi tahribatı, erozyon ve kuraklığa karşı hassastır. İklim değişikliği ve insan etkinlikleri ile birlikte bu etkiler giderek artmaktadır.

Arazi tahribatı sonucunda, sadece tarım arazileri ve meralar gibi üretim alanlarında değil aynı zamanda orman, sulak alan, bozkır ve maki/fundalık gibi doğal alanlarda da biyolojik/ekolojik ve ekonomik olarak verimlilik azalması veya kaybı görülmektedir. Bu durum, özellikle iklim değişikliği, çölleşme/arazi tahribatından etkilenen alanlarda doğal kaynaklara bağımlı olarak yaşayan nüfusun kadınlar ve gençler başta olmak üzere yaşam koşulları ve geçim kaynakları üzerinde olumsuz etkilere neden olmaktadır.

Yanlış arazi kullanımları sonucu tarım, orman ve mera alanlarındaki erozyon; tarım, mera arazilerindeki tahribat, verimlilik azalması veya kaybı; orman, sulak alan, bozkır gibi doğal ekosistemlerin tahribatı ve biyolojik çeşitlilik kaybı; verimli tarım ve mera alanlarının amaç dışı kullanımı ve usulsüz faydalanmalar, hızlı nüfus artışı ve kentleşmenin getirdiği olumsuz etkiler gerçekleşen temel olgulardır.

İklim değişikliğiyle mücadele kapsamında bitkilendirme projeleri iklim değişikliğine karşı dirençli toplum oluşturma ve arazi bozulmasının önlenmesi kapsamında, karbon bütçesinin arttırılmasına yönelik, bitkilendirilmeye uygun hazine arazileri ile arazi bozulmasına uğramış bölgeler başta olmak üzere kırsal kalkınmaya katkı sağlayacak şekilde başta gelir getirici türler olmak üzere, bitkilendirme çalışmaları yaygınlaştırılarak yeni karbon yutak alanları oluşturulmaktadır.

Ülkemizde su havzalarında ıslah faaliyetleri 1950'li yıllarda sel ve taşkın zararlarının azaltılması ve mevcut barajların güvenliğinin sağlanması düşüncesi ile başlatılmıştır. 1970'li yıllardan itibaren işin içine insanlarda dahil edilmeye başlanmış, doğal kaynak tahribatının önlenmesi amacıyla havzada yaşayan insanlara yönelik «gelir artırıcı» ve «odun tüketimini azaltıcı» yönde desteklemeler sağlanmıştır. 1990'lı yıllardan sonra, Su havzalarındaki çalışmaların birden fazla devlet kuruluşunun görev ve yetki alanında kaldığı fark edilmiş, yerel halkın ve sivil toplum kuruluşlarının projelere katılımının önemi anlaşılmış, bunun sonucunda da “entegre havza rehabilitasyon projeleri” kavramı ortaya çıkmıştır.

Bu kapsamda; su havzalarında faaliyet gösteren ilgili tüm sektörlerin bütünsel olarak çalışmasıyla, orman, mera, toprak, su ve diğer doğal kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını sağlayarak kırsal kalkınmaya, çölleşme ve iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik ekolojik, sosyal, kültürel ve ekonomik boyutları içeren katılımcı bir yaklaşımla entegre havza projeleri yapılmakta ve uygulayıcılara gönderilmektedir.

Uygulamaya yönelik olarak hazırlanan bu projelerde katılımcılığın daha da artırılmasıyla su havzalarında faaliyet gösteren ilgili tüm sektörlerin bütünsel olarak çalışmasına imkan sağlanması ile birlikte;

- Orman, mera, toprak ve su gibi doğal kaynaklarının sürdürülebilir kullanımının sağlanması,
- Çeşitli gelir getirici ve refah artırıcı faaliyetlerle yöredeki hayat kalitesinin ve gelir seviyesinin artırılarak tabii kaynaklar üzerindeki baskının hafifletilmesi,

- İklim değişikliğinden kaynaklı küresel ısınmadan doğacak değişikliklere karşı uyum sağlanması, arazi tahribatının dengelenmesi, biyolojik çeşitliliğin geliştirilmesi ve toprak organik karbonun tutumunun yükseltilmesi
- İklimsel acil durumlar için (sel, erozyon, taşkın, çölleşme, kuraklık vb.) önceden tedbir alınması hedeflenmektedir.

Ulusal Arazi Örtüsü Sınıflandırma ve İzleme Sistemi (UASİS)

Ulusal Arazi Örtüsü Sınıflandırma ve İzleme Sistemi ile tüm paydaşların ihtiyaçları doğrultusunda belirlenmiş arazi örtüsü/kullanımı sınıflarının yapay zekâ ve makine öğrenmesi teknolojilerini kullanarak yarı otomatik olarak tüm Türkiye için üretilmesi ve izlenmesi amaçlanmıştır. Yerli imkânlar ile geliştirilmiş açık kaynak kodlu yazılımlar ile ülkemize özgü arazi örtüsü sınıflarının en az maliyetle tespit edilmesi hedeflenmiştir.

UASİS Çıktıları

- Arazi örtüsü haritası
- Arazi örtüsü değişim haritası
- Orman kapalılık haritası
- Geçirimsizlik haritası

UASİS Çıktıları Kullanım Alanları

- Erozyon, Çölleşme, Sel, Heyelan Modelleri
- Karbon emisyon hesaplamaları
- İklim Değişikliği etki senaryoları
- Ulusal ve Uluslararası raporlamalar
- Arazi Örtüsü Değişkenliği İzleme çalışmaları

11.1.2. PROJELER

Çölleşme ve Erozyonla Mücadele (2024A05-229765):

Erozyon, Sel, Çığ, Kaya Yuvarlanması ve Heyelanla Mücadele (2024A05-229765-229766):

Erozyon, Sel, Çığ, Kaya Yuvarlanması ve Heyelanla Mücadele (2024A05-229765-229766):

A. Sel Kontrol Projeleri

1 adet sel kontrol projesi tanzimi ihale hazırlık çalışmaları tamamlanmıştır.

B. Karbon Yutak Alan Oluşturma ve Bakım Faaliyetleri

B.1. Bakım Faaliyetleri

2024 yılında tesis edilen Çankırı Orta İli Kırsakal Eymür Karbon Yutak Alanı Projesi, Çankırı Orta İlçesi Kırsakal köyünde toplamda 40,93 hektar alanda yutak alan uygulaması ile doğa temelli çözümler kullanılarak karbon tutulumunu sağlamak amaçlamaktadır. Proje kapsamında İstanbul Kekiği (*Origanum vulgare*) ağırlıklı olmak üzere lavanta, zufa otu, ekinezya gibi tıbbi ve aromatik bitkiler ile hünnap, alıç, ahlat gibi gelir getirici türler ve sedir, karaçam, servi, akasya gibi ağaçlandırma ve peyzaj türlerinden toplam 112 bin adet fide ve fidan dikimi gerçekleştirilmiştir. Hem çevresel hem de sosyoekonomik etkileriyle örnek bir model olarak değerlendirilen proje kapsamında 17 farklı doğa temelli çözüm uygulanmıştır. Proje sahasında 2025 ilkbahar bakım ve tamamlama çalışmaları kapsamında fidan dikimi ve ot alma gibi faaliyetler yapılmıştır.

Demirci 100. Yıl Karbon Yutak Alanı 2025 ilkbahar bakımı kapsamında Aksaray ili Gülağaç ilçesi Demirci Beldesi'nde bulunan 255 hektar büyüklüğündeki alanda bakım çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Ankara ili Etimesgut ilçesi sınırları içerisinde kalan Ay Yıldız Müşterek Karargâhı sahasında uygun görülen alanlarda yeni karbon yutak alanları oluşturulması, Paris İklim Anlaşması kapsamında beyan edilen ülke hedefimize ulaşmaya ve iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadelede önemli katkı sağlayacaktır.

Bunun yanı sıra yeşil alanların; bir kentin iklimini düzenleme, hava ve toprak kalitesini iyileştirme, biyoçeşitliliğini güçlendirme, selleri ve taşkınların etkisini azaltma gibi sayısız olumlu etkileri vardır. Yeşil alanların gerek karbon yutağı oluşturarak sera gazı salınımlarını azaltma, gerekse iklim değişikliğiyle uyumlu kentlerin yaratılmasında çok önemli işlevleri vardır.

Proje kapsamında 2024 yılı içerisinde ağaçlandırma çalışmaları tamamlanan alanda tamamlama dikimleri, sulama, ot alma vb. faaliyetlerle bakım yapılması planlanmaktadır. Ocak-Haziran 2025 döneminde proje kapsamında ödeme yapılmamıştır.

B.2. Yeni Karbon Yutak Alanları

Ay Yıldız Müşterek Karargâhı Yeni Karbon Yutak Alanı Oluşturulma Projesi Faz-2

Proje kapsamında Ankara ili Etimesgut ilçesi sınırları içerisinde kalan Ay Yıldız Müşterek Karargâhı sahasında uygun görülen alanlarda yeni karbon yutak alanları oluşturulması, Paris İklim Anlaşması kapsamında beyan edilen ülke hedefimize ulaşmaya ve iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadelede önemli katkı sağlayacaktır.

Bunun yanı sıra yeşil alanların; bir kentin iklimini düzenleme, hava ve toprak kalitesini iyileştirme, biyoçeşitliliğini güçlendirme, selleri ve taşkınların etkisini azaltma gibi sayısız olumlu etkileri vardır. Yeşil alanların gerek karbon yutağı oluşturarak sera gazı salınımlarını azaltma, gerekse iklim değişikliğiyle uyumlu kentlerin yaratılmasında çok önemli işlevleri vardır.

Proje kapsamında 2024 yılı içerisinde tamamlanan ağaçlandırma çalışmalarının devamı niteliğinde ağaçlandırmaya ve yeni karbon yutak alanı oluşturmaya elverişli yaklaşık 25 ha'lık alanda ağaçlandırma faaliyeti yürütülmesi planlanmaktadır. Sahanın ön etüt çalışmaları tamamlanmış olup, projelendirme çalışmaları devam etmektedir. Projelendirmenin akabinde

ihale işlemlerinin başlatılabilmesi için gerekli Olur'lar alınacak ve saha çalışmalarına başlanılacaktır.

Projenin uygulanacağı sahalarda; topoğrafik yapı, toprak özellikleri ve iklim verileri dikkate alınarak ön etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Bu doğrultuda, alanın bitkilendirme faaliyetleri için uygunluğu değerlendirilmiş ve proje tasarımı arazi verilerine dayalı olarak şekillendirilmiştir. Uygulama sürecine geçilebilmesi için ihale hazırlıkları başlatılmış olup, yaklaşık maliyetin belirlenmesine yönelik piyasa araştırmaları devam etmektedir. Ocak-Haziran 2025 döneminde proje kapsamında ödeme yapılmamıştır.

Malatya İli Yeşilyurt İlçesi Karbon Yutak Alan Oluşturulması Projesi

2025 yılı yatırım programına yeni dâhil edilen proje ile doğal ekosistemlerin **karbon tutma** kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, proje hem ülkemizin Paris Anlaşması kapsamında üstlendiği emisyon azaltımı ve iklim değişikliğine uyum hedeflerine katkı sunmayı hem de 2053 Net Sıfır Emisyon vizyonu doğrultusunda doğal karbon stoklarının artırılmasına yönelik somut adımlar atmaya amaçlamaktadır. **Bu kapsamda, hazine arazilerinde karbon yutak alanlarının oluşturulması öngörülmektedir.** Ayrıca proje, sürdürülebilir arazi yönetimi, toprak sağlığının korunması ve erozyonun azaltılması gibi çevresel kazanımları da hedeflemektedir.

Projenin uygulanacağı sahalarda; topoğrafik yapı, toprak özellikleri ve iklim verileri dikkate alınarak ön etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Bu doğrultuda, alanın bitkilendirme faaliyetleri için uygunluğu değerlendirilmiş ve proje tasarımı arazi verilerine dayalı olarak şekillendirilmiştir. Uygulama sürecine geçilebilmesi için ihale hazırlıkları başlatılmış olup, yaklaşık maliyetin belirlenmesine yönelik piyasa araştırmaları devam etmektedir. Ocak-Haziran 2025 döneminde proje kapsamında ödeme yapılmamıştır.

Yozgat Bozok Üniversitesi Karbon Yutak Alan Oluşturulması Projesi

Proje ile eğitim kurumları bünyesinde karbon tutma kapasitesinin artırılması, çevresel farkındalığın yükseltilmesi ve üniversitelerde doğa temelli çözüm uygulamalarının yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Proje; ülkemizin Paris Anlaşması kapsamında üstlendiği sera gazı emisyonlarını azaltma ve iklim değişikliğine uyum sağlama taahhütlerine katkı sunarken, 2053 Net Sıfır Emisyon vizyonu doğrultusunda üniversite yerleşkeleri gibi kamu arazilerinde karbon yutak potansiyelinin artırılmasına yönelik stratejik bir adım niteliğindedir. Aynı zamanda sürdürülebilir arazi yönetimi, toprak sağlığının korunması ve biyolojik çeşitliliğin desteklenmesi gibi çevresel hedefleri de içermektedir.

Projenin uygulanacağı sahalarda; topoğrafik yapı, toprak özellikleri ve iklim verileri dikkate alınarak ön etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Bu doğrultuda, alanın bitkilendirme faaliyetleri için uygunluğu değerlendirilmiş ve proje tasarımı arazi verilerine dayalı olarak şekillendirilmiştir. Uygulama sürecine geçilebilmesi için ihale hazırlıkları başlatılmış olup, yaklaşık maliyetin belirlenmesine yönelik piyasa araştırmaları devam etmektedir. Ocak-Haziran 2025 döneminde proje kapsamında ödeme yapılmamıştır.

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Karbon Yutak Alan Oluşturulması Projesi

Proje ile eğitim kurumları bünyesinde karbon tutma kapasitesinin artırılması, çevresel farkındalığın yükseltilmesi ve üniversitelerde doğa temelli çözüm uygulamalarının yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Proje; ülkemizin Paris Anlaşması kapsamında üstlendiği sera gazı emisyonlarını azaltma ve iklim değişikliğine uyum sağlama taahhütlerine katkı sunarken, 2053 Net Sıfır Emisyon vizyonu doğrultusunda üniversite yerleşkeleri gibi kamu arazilerinde karbon yutak potansiyelinin artırılmasına yönelik stratejik bir adım niteliğindedir. Aynı zamanda sürdürülebilir arazi yönetimi, toprak sağlığının korunması ve biyolojik çeşitliliğin desteklenmesi gibi çevresel hedefleri de içermektedir.

Projenin uygulanacağı sahalarda; topoğrafik yapı, toprak özellikleri ve iklim verileri dikkate alınarak ön etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Bu doğrultuda, alanın bitkilendirme faaliyetleri için uygunluğu değerlendirilmiş ve proje tasarımı arazi verilerine dayalı olarak şekillendirilmiştir. Uygulama sürecine geçilebilmesi için ihale hazırlıkları başlatılmış olup, yaklaşık maliyetin belirlenmesine yönelik piyasa araştırmaları devam etmektedir. Ocak-Haziran 2025 döneminde proje kapsamında ödeme yapılmamıştır.

Konya İli Selçuklu İlçesi Karbon Yutak Alan Oluşturulması Projesi

Doğal ekosistemlerin karbon tutma kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, proje hem ülkemizin Paris Anlaşması kapsamında üstlendiği emisyon azaltımı ve iklim değişikliğine uyum hedeflerine katkı sunmayı hem de 2053 Net Sıfır Emisyon vizyonu doğrultusunda doğal karbon stoklarının artırılmasına yönelik somut adımlar atmaya amaçlanmaktadır. **Bu kapsamda, hazine arazilerinde karbon yutak alanlarının oluşturulması öngörülmektedir.** Ayrıca proje, sürdürülebilir arazi yönetimi, toprak sağlığının korunması ve erozyonun azaltılması gibi çevresel kazanımları da hedeflemektedir.

Projenin uygulanacağı sahalarda; topoğrafik yapı, toprak özellikleri ve iklim verileri dikkate alınarak ön etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Bu doğrultuda, alanın bitkilendirme faaliyetleri için uygunluğu değerlendirilmiş ve proje tasarımı arazi verilerine dayalı olarak şekillendirilmiştir. Uygulama sürecine geçilebilmesi için ihale hazırlıkları başlatılmış olup, yaklaşık maliyetin belirlenmesine yönelik piyasa araştırmaları devam etmektedir. Ocak-Haziran 2025 döneminde proje kapsamında ödeme yapılmamıştır.

C. Araştırma ve Geliştirme (Ar-Ge) Projeleri

Ülkemizin %65'ini içeren kurak ve yarı kurak alanların sürdürülebilir yönetimi, arazi kullanımı ve bozulmasının önlenmesi, İklim değişikliğinin etkilerini azaltma ve uyum stratejilerinin belirlenmesi aşamasında risk faktörlerinin tanımlanması, kırılganlıkların belirlenmesi, öncelikli müdahale alanlarının ortaya konulması ve bu yönde politikalar/ faaliyetlerin gerçekleştirilmesi, İklim değişikliğinin çölleşme ve arazi tahribatıyla birlikte biyolojik çeşitlilik ve ekosistemler üzerindeki etkilerinin belirlenmesine ve uyum ile azaltım tedbirleri almaya yönelik çalışmalar ile erozyon kontrolü, bitki beslenmesi, gen kaynaklarının tespiti ve toprak ıslahı gibi konularda Ar-Ge projeleri yürütülmektedir.

Kurak ve/veya Yarı Kurak Alanların Restorasyonunda Farklı Su Hasadı Tekniklerinin

Etkinliğinin Belirlenmesi Projesi: Ankara Örneği;

Kurak ve yarı kurak alanlarda yapılacak bitkilendirme çalışmalarında mikro havza su hasadı yoluyla suyun toprakta depolanması ve kümülatif etkisinin bitki su ihtiyacının karşılanmasındaki etkinliğinin belirlenmesi yanı sıra, toprak nemi periyodik olarak (günlük)

izlenerek meteorolojik veriler, toprak özellikleri ve bitki gelişimiyle ilişkilendirilmesi ve toprak nem bütçesinin mevsimsel trend analizlerinin ortaya konulması amacıyla ar-ge projesi başlatılmış, 2025 yılı Ocak-Haziran döneminde deneme deseni üzerinde periyodik ölçümler gerçekleştirilmiştir.

Kent Peyzajında Kullanılabilecek Doğal Bitki Rehberleri Oluşturma Çalışmaları

Ülkemiz 12.000'in üzerinde bitki taksonu ve 3.000'den fazla endemik bitki türü ile floristik açıdan zengin ülkeler arasında yer almakta olup önemli bir potansiyele sahiptir. Doğal bitki örtüsü oldukça zengin olan ülkemizdeki kentsel peyzaj tasarım alanlarında, doğal bitki türlerinin kullanılmasına yönelik yeterli uygulama çalışmaları gerçekleştirilememektedir. Uygulamalarda kullanılan bitkilerin büyük bir kısmını yabancı orijinli egzotik bitki türleri oluşturmaktadır. Ülkemizde yeşil alanların bitkisel tasarımında iklim değişikliğine dayanıklı doğal türlerin tercih edilmesine yönelik yeterli farkındalık bulunmamaktadır.

Doğal bitkiler; bulundukları bölgeye özgü iklim, toprak, yağış, kuraklık ve don gibi etmenlere bağlı olarak evrimleşmektedir ve bulundukları koşullara mükemmel adapte olmalarını sağlayan belirli özelliklere sahip olan bitkilerdir.

Ancak kentsel açık alanlarda kullanılacak bitki türü seçiminde yöreye özgü doğal bitki türlerinden ziyade egzotik kökenli süs bitkilerinin kullanıldığı görülmektedir. Oysaki doğal bitki türleri, kendi ekolojik isteklerine uygun alanlarda, çok az bakım koşulları altında peyzaj çalışmalarında kullanılabilecek karakterde olup peyzaj uygulamalarının başarısını artırıcı ve maliyetleri azaltıcı niteliktedir. Bu minvalde her bir ilimizin ekolojik koşullarına uyum sağlayan ağaç ve/veya bitki türlerini gösteren bir rehber hazırlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Proje toplamda iki aşama halinde yürütülmüş olup, ilk aşamada 22 ilimizi kapsayan İç Anadolu Bölgesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerine ait bitki türlerinin belirlenmesi çalışmaları 2024 yılı sonu itibarıyla tamamlanmıştır. Projenin 2.aşaması olarak 59 ilimizi kapsayan “**Ege, Marmara, Akdeniz, Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgeleri İllerine ait Kent Peyzajında Kullanılabilecek Doğal Bitki Rehberleri Oluşturulması**” projesi başlatılmıştır.

Ocak-Haziran döneminde; **İller Bazında Doğal Yapı Faktörlerinin Belirlenmesi kapsamında**: 59 ilimize ait konum, Yükselti, Bakı, Arazi Kullanım Kabiliyeti, Büyük Toprak Grupları, Toprak Özellikleri, Minimum Sıcaklık, Ortalama Sıcaklık, Maksimum Sıcaklık, Yağış, Bitki Soğuğa Dayanıklılık ve Bitki Sıcaklığa Dayanıklılık Haritaları hazırlanmıştır.

İhale bedeli **2.295.100,00 TL** olup, Haziran sonu itibarıyla 1. Ara ödemelerin toplamı olan **1.101.648 TL** hak ediş ödemesi gerçekleştirilmiştir.

D. Kapasite Geliştirme ve Eğitim Çalışmaları

Kapasite Geliştirme, Eğitim ve Tanıtım: 17 Haziran “Çölleşme ve Kuraklık Günü” etkinlikleri kapsamında 18 Haziran 2025 tarihinde Ankara ilinde bir program gerçekleştirilmiştir. Birleşmiş Milletlerce, farkındalık oluşturulmak üzere ilan edilen Çölleşme ve Kuraklık Günü’nde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı arasında önemli bir adım atılmıştır. Çölleşme ve kuraklıkla mücadelede küresel düzeyde yürütülen çabaların, ulusal ölçekte daha etkili ve eşgüdümlü hale getirilmesi amacıyla, üç Rio Sözleşmesinin Odak Noktalığı görevini yürüten Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, İklim Değişikliği

Başkanlığı ve Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü arasında Rio Sinerjisi Protokolü imzalanmıştır.

Türkiye’de kurak ve yarı kurak alanlarda, doğal kaynakların korunması, karbon yutak alanı olarak değerlendirilmesi, planlaması, yönetimi ve kırsal fakirlik, iklim değişikliği, çölleşme/arazi tahribatı ve erozyonla mücadele üzerine uygulanacak yaklaşımların belirlenmesi gayesiyle Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı kuruluşlar ile paydaş Bakanlıklar, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle ortak çalışmalar yürütülmektedir.

2025 yılı eğitim programı kapsamında; 04-07 Mayıs 2025 tarihlerinde Şanlıurfa’da “Karbon Yutak Alanlarının Tesisi, Korunması ve Bakımı” konulu hizmetçi eğitim gerçekleştirildi. Eğitime Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatı personeli ile akademisyenlerden oluşan yaklaşık 40 kişilik grup yer aldı. Eğitimde sunum programları gerçekleştirildikten sonra iki adet arazi programı yapıldı.

Çığ Alanlarının Sağlıklı Ekosisteme Dönüştürülmesi Modeli (2024A05-229765-248146):

1 adet çığ tehlike değerlendirme projesi (çığ tehlike haritası) tamamlanmış ve 1 adet çığ kontrol projesi tanzim edilmiştir. 1 adet çığ araştırma projesinin ihale hazırlıkları tamamlanmıştır. Erzurum İli Palandöken Kayak Merkezi Jandarma Bölgesi Çığ Kontrol Uygulamasının ihale hazırlık çalışmalarına başlanmıştır.

Doğal Kaynakların İzlenmesi ve Değerlendirilmesi (2023A05-196779):

UASİS İzleme ve Değerlendirme (2023A05-196779-196780):

UASİS yazılımı kapsamında yapılacak olan 2. Bakım Sözleşmesi hazırlık süreci devam etmektedir.

Erozyon Kaynaklı Toprak Kayıpları İzleme Sistemi (2023A05-196779-196781):

Ülkemizde meydana gelen erozyonun dinamik olarak izlenmesi ve buna bağlı olarak gerekli önlemlerin alınmasına yönelik politikaların belirlenebilmesi için Genel Müdürlüğümüz tarafından Dinamik Erozyon Modeli ve İzleme Sistemi (DEMİS) ve Ulusal Dinamik Rüzgar Erozyonu Modeli ve İzleme Sistemi (UDREMİS) yazılımları geliştirilmiştir. Erozyon sonucu meydana gelen toprak kayıplarının tahmin edilmesi, havza temelli yönetim planlarının belli başlı girdilerinden bir tanesidir. Bu çalışmalar ülkemizde yapılacak olan doğal kaynak planlamalarına ve erozyon kontrol çalışmalarına hizmet etmesi noktasında önemli bir kaynak veri niteliği taşımaktadır.

Su erozyonu sonucu oluşan toprak kayıplarının miktar ve şiddet sınıfı açısından, kullanıcı ve araştırmacıların kullanımına hızlı ve her an ulaşılabilir nitelikte sunulması, erozyon konusunda bilgilendirme ve bilinçlendirme yapılması, toplumsal farkındalığın oluşturulmasına katkı sağlanması amacıyla geliştirilen bu iki yazılım dinamik bir şekilde erozyonun izlenmesine olanak sağlamaktadır.

Bu kapsamda Su ve Rüzgâr Erozyonu Haritalarının güncellenmesi kapsamında gerekli olan veri temini Haziran ayı sonunda gerçekleşmiş olup yazılım güncellemesi için teknik şartnamenin

oluşturulması, ihale sürecinin başlaması ve buna bağlı olurların alınması için çalışmalar başlatılmıştır.

Fırat-Dicle Havzaları Kum ve Toz Kaynak Alanlarının Değişimlerinin İncelenmesi (2023A05-196779-225368):

Planlama çalışmaları devam etmektedir.

Doğu Karadeniz Bölgesinde Entegre Doğal Kaynak Yönetimi (2024A05-225371):

Proje Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) kaynaklarından da finanse edilmekte olup, proje ödeneğinin tamamı hibe şeklindedir.

11.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Mevzuat çalışmaları devam etmektedir.

11.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

11.2.1. FAALİYETLER

Çölleşme ve Erozyonla Mücadele:

Erozyon, sel, çığ, kaya yuvarlanması ve heyelanla mücadele projelerine devam edilecektir. Kuraklık ve çölleşme tehdidi altında olan sahalarda ivedilikle toprağın korunarak yerinde tutulması, toprak ıslahı, mera biyokütlesinin artırılması, arazi bozulunun engellenmesi, karbon yutak alanı oluşturma, çölleşme ve erozyonun önüne geçilmesi amacıyla bitkilendirme esaslı projeler uygulanacaktır.

Kurak ve yarı kurak alanların sürdürülebilir yönetimi ve arazi kullanımının sağlanması, bozulunun önlenmesi, iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması ve uyum stratejilerinin belirlenmesi aşamasında risk faktörlerinin tanımlanması, kırılganlıkların belirlenmesi, öncelikli müdahale alanlarının ortaya konulması ve bu yönde politikalar ile faaliyetlerin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, iklim değişikliğinin çölleşme ve arazi tahribatıyla birlikte biyolojik çeşitlilik ve ekosistemler üzerindeki etkilerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar ile uyum ve azaltım tedbirleri alınacaktır.

Erozyon kontrolü, bitki beslenmesi, gen kaynaklarının tespiti ve toprak ıslahı gibi konularda Ar-Ge projeleri devam edecektir

11.2.2. PROJELER

Çölleşme ve Erozyonla Mücadele (2024A05-229765):

Erozyon, Sel, Çığ, Kaya Yuvarlanması ve Heyelanla Mücadele (2024A05-229765-229766):

A. Sel Kontrol Projeleri

İhale süreci devam eden 1 adet sel kontrol projesi tanziminin yılsonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır. Ayrıca 2 adet sel kontrol projesi tanzimi ve 1 adet sel kontrol uygulamasının da tamamlanması planlanmaktadır.

B. Karbon Yutak Alan Oluşturma ve Bakım Faaliyetleri

B.1. Bakım Faaliyetleri

Ankara ili Etimesgut ilçesi sınırları içerisinde kalan Ay Yıldız Müşterek Karargâhı sahasında uygun görülen alanlarda yeni karbon yutak alanları oluşturulması, Paris İklim Anlaşması kapsamında beyan edilen ülke hedefimize ulaşmaya ve iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadeleye önemli katkı sağlayacaktır.

İhale bedeli **788.000,00 TL** olup yılsonuna kadar tamamlanması öngörülmektedir.

2024 yılında tesis edilen Kırşehir ili Çiçekdağı ilçesi Baraklı Karbon Yutak Alanı ile Çankırı ili Orta ilçesi Kırıkal Eymür Karbon Yutak Alanında ve 2023 yılında tesis edilen Demirci 100. Yıl Karbon Yutak Alanı ve Konya ilinde bulunan Adakale ve Hotamış Karbon Yutak Alanlarında yılın son çeyreğinde bakım tamamlama çalışmaları yapılması planlanmaktadır. Ayrıca Iğdır Üniversitesi ve Hakkari Üniversitesi kampüs alanlarında yutak alan oluşturma faaliyetleri için projelendirme çalışmaları yapılacaktır.

B.2. Yeni Karbon Yutak Alanları

Ay Yıldız Müşterek Karargâhı Yeni Karbon Yutak Alanı Oluşturulma Projesi Faz-2

Projenin uygulanacağı sahalarda; topoğrafik yapı, toprak özellikleri ve iklim verileri dikkate alınarak ön etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Bu doğrultuda, alanın bitkilendirme faaliyetleri için uygunluğu değerlendirilmiş ve proje tasarımı arazi verilerine dayalı olarak şekillendirilmiştir. Uygulama sürecine geçilebilmesi için ihale hazırlıkları başlatılmış olup, yaklaşık maliyetin belirlenmesine yönelik piyasa araştırmaları devam etmektedir.

Proje bedeli yakla **2.000.000,00 TL** olup yılsonuna kadar tamamlanması öngörülmektedir.

Malatya İli Yeşilyurt İlçesi Karbon Yutak Alan Oluşturulması Projesi

Projenin uygulanacağı sahalarda; topoğrafik yapı, toprak özellikleri ve iklim verileri dikkate alınarak ön etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Bu doğrultuda, alanın bitkilendirme faaliyetleri için uygunluğu değerlendirilmiş ve proje tasarımı arazi verilerine dayalı olarak şekillendirilmiştir. Uygulama sürecine geçilebilmesi için ihale hazırlıkları başlatılmış olup, yaklaşık maliyetin belirlenmesine yönelik piyasa araştırmaları devam etmektedir.

Proje bedeli yaklaşık **1.500.000,00 TL** olup yılsonuna kadar tamamlanması öngörülmektedir.

Yozgat Bozok Üniversitesi Karbon Yutak Alan Oluşturulması Projesi

Projenin uygulanacağı sahalarda; topoğrafik yapı, toprak özellikleri ve iklim verileri dikkate alınarak ön etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Bu doğrultuda, alanın bitkilendirme faaliyetleri için uygunluğu değerlendirilmiş ve proje tasarımı arazi verilerine dayalı olarak şekillendirilmiştir. Uygulama sürecine geçilebilmesi için ihale hazırlıkları başlatılmış olup, yaklaşık maliyetin belirlenmesine yönelik piyasa araştırmaları devam etmektedir.

Proje bedeli yaklaşık **1.250.000,00 TL** olup yılsonuna kadar tamamlanması öngörülmektedir.

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Karbon Yutak Alan Oluşturulması Projesi

Projenin uygulanacağı sahalarda; topoğrafik yapı, toprak özellikleri ve iklim verileri dikkate alınarak ön etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Bu doğrultuda, alanın bitkilendirme faaliyetleri için uygunluğu değerlendirilmiş ve proje tasarımı arazi verilerine dayalı olarak şekillendirilmiştir. Uygulama sürecine geçilebilmesi için ihale hazırlıkları başlatılmış olup, yaklaşık maliyetin belirlenmesine yönelik piyasa araştırmaları devam etmektedir.

Proje bedeli yaklaşık **1.250.000,00 TL** olup yılsonuna kadar tamamlanması öngörülmektedir.

Konya İli Selçuklu İlçesi Karbon Yutak Alan Oluşturulması Projesi

Projenin uygulanacağı sahalarda; topoğrafik yapı, toprak özellikleri ve iklim verileri dikkate alınarak ön etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Bu doğrultuda, alanın bitkilendirme faaliyetleri için uygunluğu değerlendirilmiş ve proje tasarımı arazi verilerine dayalı olarak şekillendirilmiştir. Uygulama sürecine geçilebilmesi için ihale hazırlıkları başlatılmış olup, yaklaşık maliyetin belirlenmesine yönelik piyasa araştırmaları devam etmektedir.

Proje bedeli yaklaşık **2.500.000,00 TL** olup yılsonuna kadar tamamlanması öngörülmektedir.

C. Entegre Havza Rehabilitasyon Projeleri

Su havzasında faaliyet gösteren ilgili tüm sektörlerin bütünleşik olarak çalışmasıyla, orman, mera, toprak, su ve diğer doğal kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını sağlayarak kırsal kalkınmaya, çölleşme ve iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik ekolojik, sosyal, kültürel ve ekonomik boyutları içeren katılımcı bir yaklaşımla entegre havza projeleri yapılmakta ve uygulayıcılara gönderilmektedir.

2025 yılında yapılması hedeflenen 2 adet projenin etüt ve ihale işlemlerinin Ağustos ayının 2.çeyreğinde tamamlanması hedeflenmektedir.

D. Araştırma ve Geliştirme (Ar-Ge) Projeleri

Ülkemizin %65'ini içeren kurak ve yarı kurak alanların sürdürülebilir yönetimi, arazi kullanımı ve bozulmasının önlenmesi, İklim değişikliğinin etkilerini azaltma ve uyum stratejilerinin belirlenmesi aşamasında risk faktörlerinin tanımlanması, kırılganlıkların belirlenmesi, öncelikli müdahale alanlarının ortaya konulması ve bu yönde politikalar/ faaliyetlerin gerçekleştirilmesi, İklim değişikliğinin çölleşme ve arazi tahribatıyla birlikte biyolojik çeşitlilik ve ekosistemler üzerindeki etkilerinin belirlenmesine ve uyum ile azaltım tedbirleri almaya yönelik çalışmalar ile erozyon kontrolü, bitki beslenmesi, gen kaynaklarının tespiti ve toprak ıslahı gibi konularda Ar-Ge projeleri yürütülmektedir.

Kurak ve/veya Yarı Kurak Alanların Restorasyonunda Farklı Su Hasadı Tekniklerinin Etkinliğinin Belirlenmesi Projesi: Ankara Örneği

Kurak ve yarı kurak alanlarda yapılacak bitkilendirme çalışmalarında mikro havza su hasadı yoluyla suyun toprakta depolanması ve kümülatif etkisinin bitki su ihtiyacının karşılanmasındaki etkinliğinin belirlenmesi yanı sıra, toprak nemi periyodik olarak (günlük) izlenerek meteorolojik veriler, toprak özellikleri ve bitki gelişimiyle ilişkilendirilmesi ve toprak nem bütçesinin mevsimsel trend analizlerinin ortaya konulması amacıyla ar-ge projesi başlatılmış, 2025 yılı Temmuz-Aralık döneminde deneme deseni üzerinde periyodik ölçümler gerçekleştirilecektir.

Kent Peyzajında Kullanılabilecek Doğal Bitki Rehberleri Oluşturma Çalışmaları

59 ilimizi kapsayan “Ege, Marmara, Akdeniz, Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgeleri İllerine ait Kent Peyzajında Kullanılabilecek Doğal Bitki Rehberleri Oluşturulması” projesi kapsamında ihale bedeli 2.295.100,00 TL olup, Haziran sonu itibarıyla 1. Ara ödemelerin toplamı olan 1.101.648 TL hak ediş ödemesi gerçekleştirilmiştir. Yılsonuna kadar kalan ödemeler tamamlanacaktır.

Çığ Alanlarının Sağlıklı Ekosisteme Dönüştürülmesi Modeli (2024A05-229765-248146):

İhale süreci devam eden 1 adet çığ araştırma projesinin ve 1 adet çığ kontrol uygulamasının ihale süreçleri tamamlanacak olup uygulama aşamasına geçilecektir.

Doğal Kaynakların İzlenmesi ve Değerlendirilmesi (2023A05-196779):

UASİS İzleme ve Değerlendirme (2023A05-196779-196780):

UASİS projesi kapsamında; 2021 yılına ait nihai ulusal arazi örtüsü haritası üretilmiştir. 2023 yılına ait ulusal arazi örtüsü haritası için paydaş kurumlardan yardımcı veriler temin edilmiş, Sentinel-2 uydu görüntüleri indirilmiş ve analize hazır hale getirilmiştir. 2023 yılı arazi örtüsü haritası üretim çalışmalarına başlanılmıştır. TÜBİTAK BİLGEM ile kurulan sistemin kesintisiz çalışabilmesinin sağlanması adına 2. yıllık bakım sözleşmesi için imza sürecinin tamamlanması beklenmektedir.

Erozyon Kaynaklı Toprak Kayıpları İzleme Sistemi (2023A05-196779-196781):

Su ve Rüzgâr Erozyonu Haritalarının güncellenmesi kapsamında gerekli olan veri temini 2025 Haziran ayı sonunda gerçekleşmiş olup yazılım güncellemesi için teknik şartname oluşturulacak olup ihale süreci ve devamında güncelleme faaliyeti tamamlanacaktır.

Fırat-Dicle Havzaları Kum ve Toz Kaynak Alanlarının Değişimlerinin İncelenmesi (2023A05-196779-225368):

Yıl sonuna kadar atmosferik analizlerin yapılmasına ve KTF kaynak alanlarının tespitine yönelik danışmanlık hizmet alımı yapılması planlanmaktadır.

Doğu Karadeniz Bölgesinde Entegre Doğal Kaynak Yönetimi (2024A05-225371):

Proje Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) kaynaklarından da finanse edilmekte olup, proje ödeneğinin tamamı hibe şeklindedir.

11.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Mevzuat çalışmalarına devam edilecektir.

12. PERSONEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

12.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

12.1.1. FAALİYETLER

İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler:

İnsan kaynakları yönetim faaliyetleri kapsamında Bakanlığımızca insan kaynakları yönetimi ve planlaması yapılmış, ihtiyaçlar doğrultusunda personel alımı gerçekleştirilmiştir.

12.1.2. PROJELER

Herhangi bir yatırım projesi bulunmamaktadır.

12.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 22.03.2025 tarihli ve 32849 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Genel Müdürlüğümüzün görev alanı ile ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge, yönerge ve benzeri mevzuatların hazırlanmasına ve yayımlanmasına ilişkin çalışmalara devam edilmektedir.

İnsan kaynaklarına ilişkin kullanılan mevzuatlar takip edilerek, günün değişen ve gelişen şartlarına göre yeni düzenlemeler yapılmaya devam edilmektedir.

Bakanlığımız birimlerinden Genel Müdürlüğümüze intikal eden mevzuat çalışmalarına ilişkin görüş yazıları gönderilmiştir.

12.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

12.2.1. FAALİYETLER

İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler:

2025 yılının ikinci yarısında da insan kaynakları yönetimi ve planlanması faaliyetlerine devam edilecektir.

12.2.2. PROJELER

Herhangi bir yatırım projesi bulunmamaktadır.

12.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Ocak-Haziran döneminde başlanılan çalışmaların devam ettirilmesine ek olarak Genel Müdürlüğümüzün görev alanı ile ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, genelge, yönerge ve benzeri mevzuatların hazırlanmasına ve yayımlanmasına ilişkin çalışmalara devam edilecektir.

13. EĞİTİM VE YAYIN DAİRESİ BAŞKANLIĞI

13.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

13.1.1. FAALİYETLER

Diğer Destek Hizmetleri:

Bakanlığımız Eğitim Faaliyetleri kapsamında; Uzaktan Eğitim Portalı (akademi.csb.gov.tr) ve yüz yüze eğitimler ile dış paydaş, hizmet içi, oryantasyon, hizmete özel, üst göreve hazırlama, bilgileri tazeleme, değişiklik ve yeniliklere uyarlama, kişisel gelişim ve meslek elemanı yetiştirme eğitimleri başlıklarında eğitimleri gerçekleştirmekteyiz.

01.01.2025-01.07.2025 tarihleri arasında toplam 43 eğitimde 6702 kişiye eğitim verilmiştir.

Bakanlığımız Tanıtım Faaliyetleri kapsamında; Çevre, Şehir ve İklim Değişikliği konularında istişare, lansman vb. toplantılar (4 adet), deprem bölgesi ve kentsel dönüşüm alanında 3 ilimizde temel atma ve anahtar teslim töreni, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Ramazan ayı süresince Sıfır Atık Atölyesi Etkinlikleri, 81 ilimizde 30 Mart Dünya Sıfır Atık Günü ve 5 Haziran Dünya Çevre Günü etkinlikleri, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda deprem bölgesinde (Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya) sıfır atık ve çevre müfettişi etkinlikleri, 5 Haziran Dünya Çevre Günü münasebetiyle deprem bölgesindeki (Adana, Adıyaman, Gaziantep, Hatay ve Osmaniye) üniversitelerde gençlik konserleri, Bakanlığımızın yayınlarının tanıtılması, sıfır atık ve çevre bilincinin artırılması amacıyla farklı illerde fuar alanında stant kurulumu (4 adet), programlarda kullanılmak üzere (4 adet) film hazırlanması ve çeşitli organizasyonlar gerçekleştirilmiştir.

13.1.2. PROJELER

Herhangi bir yatırım projesi bulunmamaktadır.

13.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Herhangi bir mevzuat çalışması planlanmamaktadır.

13.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

13.2.1. FAALİYETLER

Diğer Destek Hizmetleri:

Bakanlığımız Eğitim Faaliyetleri kapsamında; Uzaktan Eğitim Portalı (akademi.csb.gov.tr) ve yüz yüze eğitimler ile dış paydaş, hizmet içi, oryantasyon, hizmete özel, üst göreve hazırlama, bilgileri tazeleme, değişiklik ve yeniliklere uyarlama, kişisel gelişim ve meslek elemanı yetiştirme eğitimleri başlıklarında eğitimleri gerçekleştirmekteyiz.

01.01.2025-01.07.2025 tarihleri arasında toplam 43 eğitimde 6702 kişiye eğitim verilmiştir.

Bakanlığımız Tanıtım Faaliyetleri kapsamında; Çevre, Şehir ve İklim Değişikliği konularında istişare, lansman vb. toplantılar (4 adet), deprem bölgesi ve kentsel dönüşüm alanında 3 ilimizde

temel atma ve anahtar teslim töreni, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nde Ramazan ayı süresince Sıfır Atık Atölyesi Etkinlikleri, 81 ilimizde 30 Mart Dünya Sıfır Atık Günü ve 5 Haziran Dünya Çevre Günü etkinlikleri, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nda deprem bölgesinde (Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya) sıfır atık ve çevre müfettişi etkinlikleri, 5 Haziran Dünya Çevre Günü münasebetiyle deprem bölgesindeki (Adana, Adıyaman, Gaziantep, Hatay ve Osmaniye) üniversitelerde gençlik konserleri, Bakanlığımızın yayınlarının tanıtılması, sıfır atık ve çevre bilincinin artırılması amacıyla farklı illerde fuar alanında stant kurulumu (4 adet), programlarda kullanılmak üzere (4 adet) film hazırlanması ve çeşitli organizasyonlar gerçekleştirilmiştir.

13.2.2. PROJELER

Herhangi bir yatırım projesi bulunmamaktadır.

13.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Herhangi bir mevzuat çalışması planlanmamaktadır.

14. REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI

14.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

14.1.1. FAALİYETLER

Teftiş, İnceleme ve Soruşturma:

OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ FAALİYETLER

Teftiş, İnceleme ve Soruşturma:

YILI	GENEL TEFTİŞ	ÖZEL TEFTİŞ	ARAŞTIRMA -İNCELEME	ÖN İNCELE ME	DİSİPLİN SORUŞTURMASI	TEVDİ RAPORU
VERİLEN GÖREVLER						
2024	12	29	106	19	18	31
2025 YILI	7	5	40	16	11	-
TOPLAM	19	34	146	35	29	31

SUNULAN RAPORLAR						
2025	1	2	33	16	16	18

14.1.2. PROJELER

Herhangi bir yatırım projesi bulunmamaktadır.

14.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Bakanlığımızın diğer birimleri tarafından Başkanlığımıza iletilen mevzuat değişikliği hakkında Başkanlıkça değerlendirme yapılmış ve ilgili birimlere hukuki görüşlerimiz bildirilmektedir

14.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

14.2.1. FAALİYETLER

Teftiş, İnceleme ve Soruşturma:

Teftiş ve Denetim çalışmalarımız devam edecektir.

14.2.2. PROJELER

Herhangi bir yatırım projesi bulunmamaktadır.

14.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Hukuki görüş haricinde herhangi bir mevzuat çalışması bulunmamaktadır.

15. STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI

15.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

15.1.1. FAALİYETLER

Şehit Yakınları ve Gazilere Konut Edinimi Desteği:

02/03/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanununun ek 2 nci maddesinin uygulanmasına ilişkin hazırlanan ve 13 Şubat 2014 tarih ve 28912 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Toplu Konut İdaresi Tarafından Şehit Ailelerine, Harp ve Vazife Malulleri ile Dul ve Yetimlerine Açılacak Faizsiz Konut Kredisi Hakkında Yönetmelik" çerçevesinde Bakanlığımız aracılığıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından Faizsiz Konut Kredisi kullanılmaktadır.

7535 sayılı 2025 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu (E) Cetveli'nin 64 üncü maddesinin (b) bendinde yer alan "Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bütçesinin 10-20.23-01-05.02 tertibinde yer alan ödenek, 02/03/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanununun Ek 2 nci maddesi kapsamında şehit yakınları ile harp veya vazife malullerinin konut edinebilmeleri amacıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığına aktarılır." hükmü gereğince 2025 yılının ilk altı ayında 248.434.000,00 TL tutarında ödenek TOKİ'ye aktarılmıştır.

Sosyal Konut Yapımının Desteklenmesi:

7535 sayılı 2025 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu (E) Cetveli'nin 64 üncü maddesinin (a) bendinde yer alan "Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bütçesinin 11-20.23-01-07.03 tertibinde yer alan ödenek, Toplu Konut İdaresi Başkanlığına aktarılmak üzere sosyal konut yapımının desteklenmesi amacıyla kullanılır." hükmü gereğince 2025 yılının ilk altı ayında 22.874.383.000,00 TL tutarında tahsis edilen ödeneğin tamamı TOKİ'ye aktarılmıştır.

Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler:

- Bütçe ve yatırım uygulama işlemleri yürütülmüştür.
- 2024 yılı Kesin Hesap çalışmaları tamamlanmıştır.
- Ön mali kontrol işlemleri yürütülmüştür.
- Parlamentodan Sayın Bakana yöneltilen yazılı soru önergelerine koordine edilerek cevap verilmiştir.

Kentsel Dönüşüm Başkanlığına Hazine Yardımı:

16/10/2023 tarihli ve 32341 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 153 sayılı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının hizmet birimi olan Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü kapatılarak özel bütçeli Kentsel Dönüşüm Başkanlığının kurulmuştur.

Hazine yardımı alan özel bütçeli bir idare olan Kentsel Dönüşüm Başkanlığı'nın hazine yardımları aktarılmaktadır. Bu kapsamda yapılan aktarmalar Kentsel Dönüşüm Başkanlığınca talep edilen tutara ve zamana bağlı yapılmakta olup cari yıl içinde aktarma yapılmamıştır.

15.1.2. PROJELER

Birimin yatırım projesi bulunmamaktadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin yatırım projelerini Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından koordine

edilmektedir. Diğer bilgilere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri alanından ulaşabilirsiniz.

15.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Herhangi bir mevzuat çalışması bulunmamaktadır. Bakanlığın diğer birimlerinin yaptığı mevzuat çalışmaları birimce koordine edilmektedir

15.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

15.2.1. FAALİYETLER

Şehit Yakınları ve Gazilere Konut Edinimi Desteği:

02/03/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanununun ek 2 nci maddesinin uygulanmasına ilişkin hazırlanan ve 13 Şubat 2014 tarih ve 28912 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Toplu Konut İdaresi Tarafından Şehit Ailelerine, Harp ve Vazife Malulleri ile Dul ve Yetimlerine Açılacak Faizsiz Konut Kredisi Hakkında Yönetmelik" çerçevesinde Bakanlığımız aracılığıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından Faizsiz Konut Kredisi kullanılmaktadır.

7535 sayılı 2025 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu (E) Cetveli'nin 64 üncü maddesinin (b) bendinde yer alan "Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bütçesinin 10-20.23-01-05.02 tertibinde yer alan ödenek, 02/03/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanununun Ek 2 nci maddesi kapsamında şehit yakınları ile harp veya vazife malullerinin konut edinebilmeleri amacıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığına aktarılır." hükmü gereğince 2025 yılı ikinci altı ayında Şehit Yakınları ve Gazilere Konut Edinimi desteği kapsamında ihtiyaç duyulan ödeneğin TOKİ'ye aktarılması planlanmaktadır.

Sosyal Konut Yapımının Desteklenmesi:

7535 sayılı 2025 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu (E) Cetveli'nin 64 üncü maddesinin (a) bendinde yer alan "Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bütçesinin 11-20.23-01-07.03 tertibinde yer alan ödenek, Toplu Konut İdaresi Başkanlığına aktarılmak üzere sosyal konut yapımının desteklenmesi amacıyla kullanılır." hükmü gereğince 2025 yılının ilk altı ayında ödeneğin tamamı aktarılmıştır.

Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler:

- 2025 yılı Bütçe ve Yatırım Hazırlık çalışmalarına devam edilecektir.
- Ön mali kontrol işlemlerine devam edilecektir.
- Parlamentodan Sayın Bakana yöneltilecek yazılı soru önergelerine koordine edilerek cevap verilecektir.

Kentsel Dönüşüm Başkanlığına Hazine Yardımı:

Hazine yardımı alan özel bütçeli bir idare olan Kentsel Dönüşüm Başkanlığı'nın bütçe gerçekleştirmeleri doğrultusunda ihtiyaç duyacağı hazine yardımları aktarılacaktır.

15.2.2. PROJELER

Birimin yatırım projesi bulunmamaktadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin yatırım projelerini Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından koordine edilmektedir. Diğer bilgilere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri alanından ulaşabilirsiniz.

15.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Herhangi bir mevzuat çalışması bulunmamaktadır. Bakanlığın diğer birimlerinin yaptığı mevzuat çalışmaları birimce koordine edilmeye devam edilecektir.

16. HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

16.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

16.1.1. FAALİYETLER

Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri:

Genel Müdürlüğümüze 9194 adet adli ve idari dava, 121 adet mevzuat çalışması ve düzenlemesi, 146 adet hukuki görüş ve 274 adet icra takibine ilişkin olarak toplam 9.735 adet dosya intikal etmiştir. Bu dosyalara ilişkin Genel Müdürlüğümüze gelen evrak sayısı 119.546, giden evrak sayısı 53.992 adettir. İntikal eden dosyaların iş ve işlemlerin bir kısmı tamamlanmış, bir kısmının ise işlemleri devam etmektedir.

16.1.2. PROJELER

Herhangi bir yatırım projesi bulunmamaktadır.

16.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

1) Köy Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile

➤ Köy Kanunu kapsamında köylünün desteklenmesi amacıyla çeşitli nedenlerle binalarını yapamayan veya taksitlerini ödeyemeyen hak sahiplerine ek süre verilmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

➤ Gecekondu Kanunu kapsamında Anayasa Mahkemesi kararı gereği yapılacak işlemlerde, ilgililerin tesis edilen işlemin içeriğinden haberdar edilmesi sağlanmıştır.

➤ Afet Riskli Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunda yapılan değişiklik ile Kentsel Dönüşüm Başkanlığınca yapılan arsa ve arazi teslimlerinin katma değer vergisinden muaf tutulması yönünde düzenleme yapılarak kentsel dönüşümün desteklenmiş ve hız kesmeden devam etmesi sağlanmıştır.

➤ İmar Kanunu kapsamında yargı kararları doğrultusunda parsel bazında fonksiyon değişikliği, değer artış payı oranı ve hangi durumlarda değer artış payından muaf olunacağına yönelik düzenleme yapılmış plan değişikliği sonucunda meydana gelecek değer artışının kamuya kazandırılması amacıyla imar hakkı aktarımına ve düzenleme ortaklık payına ilişkin düzenlemeler getirilmiştir. Anayasa Mahkemesi kararı gereğince elektronik haberleşme altyapılarına ilişkin kent ve yapı estetiğine yönelik yeni kriterler düzenlenmiş Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının ve Kentsel Dönüşüm Başkanlığının görev ve yetkilerine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

➤ Yapı Denetimi Hakkında Kanunda yenilenebilir enerji yatırımlarının desteklenmesi amacıyla düzenlemeler yapılmış yapı denetim firmalarına uygulanacak müeyyidelere yönelik

artışlar ile yapı denetim sisteminin kuvvetlendirilmesi böylelikle sağlam yapıların inşa edilmesi yolunda önemli bir adım daha atılmıştır.

➤ Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında coğrafi verilerin toplanması, üretimi ve paylaşımının daha etkin sürdürülebilmesi ve Anayasa Mahkemesi kararının gereğinin yerine getirilmesi amacıyla bu kapsama ilişkin mali ve cezai hükümler düzenlenmiştir.

➤ Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında Anayasa Mahkemesi kararının gereği Türkiye Çevre Ajansının yapısı, çalışma usul ve esasları düzenlenmiştir.

2) İklim Değişikliği Başkanlığının kurulmasını müteakip mücadeleye ilişkin somut hedeflerin yer aldığı Ulusal Katkı Beyanı, iklim değişikliği azaltım stratejisi ve eylem planı, iklim değişikliği uyum stratejisi ve eylem planı ile uzun dönemli iklim stratejisi hazırlanarak uygulamalar yapılmıştır ancak bu eylemlerin izlenmesi, toplum tarafından benimsenmesi ve uygulamaların iyileştirilmesi, uluslararası sözleşmelerin iç hukukumıza aktarımı ve en önemlisi iklim değişikliği ile mücadelenin bir an önce yasal zemine oturtulması amacıyla hazırlanan İklim Kanunu 9.7.2025 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

16.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

16.2.1. FAALİYETLER

Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri:

Bakanlığımıza intikal edecek olan adli ve idari dava, (**11 ilimizi etkileyen deprem felaketinden dolayı öngörülen 1 milyon adet maddi manevi tazminat davaları**), mevzuat çalışması ve düzenlenmesi, hukuki görüş ile icra takibi dosyalarına ilişkin iş ve işlemlere devam edilecektir. Bakanlığımızda mevcut ve yeni işe başlayan avukatlara yönelik intibak eğitimleri planlanmaktadır.

16.2.2. PROJELER

Herhangi bir yatırım projesi bulunmamaktadır.

16.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

1) 2644 sayılı Tapu Kanununda usulsüzlüklerin önüne geçilmesi amacıyla yabancıların mülkiyet edinimlerinin sınırlandırılmasına yönelik düzenleme yapılması planlanmaktadır.

2) 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununda Anayasa Mahkemesi

kararının gereğince odalara kayıtlı meslek mensupları hakkında verilen cezaların ayrıntılı olarak düzenlenmesine yönelik taslak metin hazırlanmıştır.

3) 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununda ortak mekanlarda karar alma süreçlerinin hızlandırılması amacıyla toplu yapıların bulunduğu parsellerde karar yeter sayısına yönelik düzenleme yapılması planlanmaktadır.

4) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda eşit işe eşit ücret ilkesi doğrultusunda düzenleme yapılarak daha evvel milli emlak uzmanı kadrolarına atanarlara 3600 ek gösterge verilmesi amaçlanmaktadır.

5) 1163 sayılı Kooperatifler Kanununda tapu devri yapılan ortak ile konutunun inşası devam eden ortaklar arasında denge kurulması amacıyla yapı kooperatifi ortakları arasında eşitliğin sağlanmasına yönelik düzenleme yapılması planlanmaktadır.

6) 2872 sayılı Çevre Kanununda Anayasa Mahkemesi kararının gereğinin yerine getirilmesi amacıyla “çevre danışmanlık firması” ve “yetkilendirilmiş kişi” tanımlarının yapılması ve bunlara ilişkin cezanın düzenlenmesi hedeflenmektedir.

7) 3194 sayılı İmar Kanununda yapılacak değişiklik ile yenilenebilir enerji kaynaklarının yaygınlaşmasının kolaylaştırılması amacıyla yenilenebilir enerji yatırımları için hazırlanan imar planlarında askı süresinin kısaltılması amaçlanmaktadır.

8) 3402 sayılı Kadastro Kanununda kadastro uygulamalarından kaynaklanan davaların önlenmesi amacıyla kadastro hatalarının düzeltilmesine ilişkin düzenleme yapılması planlanmaktadır.

9) 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunda mahalli idarelerin edinimlerinin kurala bağlanması amacıyla mahalli idarelerin iktisadi teşekküller ile her türlü hisse, şirket, kooperatif edinimine yönelik düzenleme yapılması planlanmaktadır.

10) 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununda kamu idarelerinin devredemeyeceği taşınır ve bunların devir ve kayıt işlemlerindeki yetkinin düzenlenmesi ile bu yetkinin Cumhurbaşkanlığında toplanması amaçlanmaktadır.

11) 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda yapılacak İller Bankası’nın yapısı, usul ve işleyişine ilişkin düzenlemeler ile hizmetin daha etkin ve verimli yürütülmesi hedeflenmektedir.

12) 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Anayasa Mahkemesi kararının gereği olarak daha önce milli emlak kontrolörü kadrosunda istihdam edilenlerin başmüfettiş veya müfettiş kadrolarına atanmalarına yönelik değişiklik yapılması planlanmaktadır.

17. YÜKSEK FEN KURULU BAŞKANLIĞI

17.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

17.1.1. FAALİYETLER

Diğer Destek Hizmetleri:

01.01.2025-30.06.2025 tarihleri arasında Gelen Evrak 1185 Adet olmak üzere incelenmiş ve giden evrak olarak cevaplanan, 796 Adet Evrak sonuçlandırılarak gönderilmiştir. 356 Evrak bilgilendirme olarak dosyasına kaldırılmıştır. 33 Adet Evrak cevaplandırılmak üzere inceleme aşamasındadır.

17.1.2. PROJELER

Herhangi bir yatırım projesi bulunmamaktadır.

17.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Herhangi bir mevzuat çalışması bulunmamaktadır.

17.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

17.2.1. FAALİYETLER

Diğer Destek Hizmetleri:

Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı görev ve yetkileri dahilinde yılın ilk 6 ayı için yapılan çalışmalar 2. 6 ayda da devam edecektir.

17.2.2. PROJELER

Herhangi bir yatırım projesi bulunmamaktadır.

17.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Herhangi bir mevzuat çalışması bulunmamaktadır.

18. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜKLERİ**18.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ****18.1.1. FAALİYETLER**

1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yer alan Bakanlığımız görev ve yetkileri, taşrada Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından yürütmekte olup Bakanlığımızın tüm faaliyetlerini içermektedir.

18.1.2. PROJELER**Lojman Onarımı (2025G00-251235):****Taşra Teşkilatına Tahsisli Lojmanların Onarımı (2025G00-251235-251239):**

İl Müdürlüklerinden gelen talep doğrultusunda kullanılmaktadır.

Hizmet Binası İnşaatı (2017K09-3813):**Hizmet Binaları İnşaatı Kesin Hesabı (2017K09-3813-152319): (Döner Sermaye)**

Geçmiş yıllarda inşaatı tamamlanan İl Müdürlükleri binalarında kesin hesap ödemesi gerektiğinde kullanılmaktadır.

2025 yılında ödeme talebi gelmemiştir.

Trabzon Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Ek Hizmet (Binası 2017K09-3813-226070): (Döner Sermaye)

İhalesi Trabzon Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından 12.06.2024 tarihinde yapılmış olup, KDV hariç 43.850.000 TL (KDV dahil 52.620.000 TL) üzerinden sözleşmesi 24.07.2024 tarihinde imzalanmıştır.

İş devam etmektedir.

Muhtelif İşler (2025K09-246691):**Mefruşat ve Makine-Techizat Alımı (2025K09-246691-246692):**

İl Müdürlüklerinden gelen talep doğrultusunda kullanılmaktadır.

Hizmet Binası Onarımı (2025K09-246691-246693):

İl Müdürlüklerinden gelen talep doğrultusunda kullanılmaktadır.

Taşıt Alımı (HİBE) 2025K09-246691-248158:

Denizli Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü hizmetlerinde kullanılmak üzere yurtiçi hibe olarak 2 adet binek otomobil (T02) tipi taşıt edinilmiştir.

Deprem Yeni İnşaat İşleri (Hatay Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Hizmet Binası) (2024K09-230960): (Döner Sermaye)

İhalesi Hatay Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından 14.01.2025 tarihinde yapılmış olup, KDV hariç 214.621.000 TL (KDV dahil 257.545.200 TL) üzerinden sözleşmesi 17.03.2025 tarihinde imzalanmıştır.

İş devam etmektedir.

18.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Herhangi bir mevzuat çalışması bulunmamaktadır.

18.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

18.2.1. FAALİYETLER

1 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yer alan Bakanlığımız görev ve yetkileri, taşrada Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından yürütmekte olup Bakanlığımızın tüm faaliyetlerini içermektedir.

18.2.2. PROJELER

Lojman Onarımı (2025G00-251235):

Taşra Teşkilatına Tahsisli Lojmanların Onarımı (2025G00-251235-251239):

İl Müdürlüklerinden gelen talep doğrultusunda kullanılmaktadır.

Hizmet Binası İnşaatı (2017K09-3813):

Hizmet Binaları İnşaatı Kesin Hesabı (2017K09-3813-152319): (Döner Sermaye)

Geçmiş yıllarda inşaatı tamamlanan İl Müdürlükleri binalarında kesin hesap ödemesi gerektiğinde kullanılmaktadır.

2025 yılında ödeme talebi gelmemiştir.

Trabzon Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Ek Hizmet (Binası 2017K09-3813-226070): (Döner Sermaye)

İhalesi Trabzon Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından 12.06.2024 tarihinde yapılmış olup, KDV hariç 43.850.000 TL (KDV dahil 52.620.000 TL) üzerinden sözleşmesi 24.07.2024 tarihinde imzalanmıştır.

İş devam etmektedir.

Muhtelif İşler (2025K09-246691):

Mefruşat ve Makine-Techizat Alımı (2025K09-246691-246692):

İl Müdürlüklerinden gelen talep doğrultusunda kullanılmaktadır.

Hizmet Binası Onarımı (2025K09-246691-246693):

İl Müdürlüklerinden gelen talep doğrultusunda kullanılmaktadır.

Taşıt Alımı (HİBE) 2025K09-246691-248158:

Denizli Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü hizmetlerinde kullanılmak üzere yurtiçi hibe olarak 2 adet binek otomobil (T02) tipi taşıt edinilmiştir.

Deprem Yeni İnşaat İşleri (Hatay Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Hizmet Binası) (2024K09-230960): (Döner Sermaye)

İhalesi Hatay Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından 14.01.2025 tarihinde yapılmış olup, KDV hariç 214.621.000 TL (KDV dahil 257.545.200 TL) üzerinden sözleşmesi 17.03.2025 tarihinde imzalanmıştır.

İş devam etmektedir.

18.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Herhangi bir mevzuat çalışması bulunmamaktadır.

19. YURTDIŞI TEŞKİLATI

19.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

19.1.1. FAALİYETLER

Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri:

Cumhurbaşkanlığı 27 No'lu Kararnamesi ile Bakanlığımız yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilendirilmiş olup; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yurtdışı teşkilatı kurulmasına yönelik Cumhurbaşkanlığı Kararı, 05/08/2021 tarihli ve 31559 sayılı tarihli Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Kararına göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığına, Yurtdışında kullanılmak üzere, 7 ülkede toplam 10 adet Çevre ve Şehircilik Müşavirliği kadrosu ihdas edilmiştir.

Şu an için ihdas edilmiş olan 10 adet Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müşavirliği kadrosunda 1 adet boş kadro bulunmakta olup bu boş kadro, T.C. Doha Büyükelçiliği'dir

T.C. Doha Büyükelçiliği Çevre ve Şehircilik Müşavirliğine henüz bir atama gerçekleştirilmemiştir.

20. DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

20.1. OCAK – HAZİRAN 2025 DÖNEMİ GERÇEKLEŞMELERİ

20.1.1. FAALİYETLER

Engellilerin Erişilebilirliğinin Sağlanması:

Engelli erişimine ilişkin olarak yürütülmesi gereken faaliyetler yürütülmektedir.

Genel Destek Hizmetleri:

Bakanlık birimlerince ihtiyaç duyulan gelen destek hizmetleri yürütülmektedir.

20.1.2. PROJELER

GES Kurulumu (2024D00-225926):

Bakanlığımız ana hizmet binası ve ek hizmet binalarının elektrik enerjisi ihtiyacının karşılanması amacıyla, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığına tahsis edilen Ankara İli, Elmadağ İlçesi, Yenimahalle Mahallesi 1921 ada 17 parsel (eski 1921 ada 13-14 parsel) 4 MW gücündeki Güneş Enerji Santrali için; Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca 2024 yılı yatırım programına alınan ve 15/1/2024 tarihli ve 32430 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de, 2024 Yılı Yatırım Programının Kabulü ve Uygulanmasına Dair Kararı yayınlanan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 4 MW çıkış gücünde Güneş Enerji Santrali’nin (GES) elektrik, statik ve enerji nakil hattı projeleri, teknik şartnamesi, çağrı mektubu, bağlantı anlaşması, tedarik proje onayı alınmış ve Güneş Enerji Santralinin yapımına ilişkin ihale aşamasına gelinmiştir.

Afet ve Acil Durum Lojistik Merkezi Yapımı (2024K14-228238):

Bakanlığımız tarafından yürütülmekte olan faaliyetler kapsamında lojistik ve koordinasyon amaçlı kullanılmak üzere Kahramankazan İlçesi Orhaniye Mah. 2706 Ada 2 parselde bulunan, 10.827m² yüz ölçümlü taşınmazın ön tahsisi, iki (2) yıl süre ile Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı’mıza yapılmıştır. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca 2024 yılı yatırım programına alınmış ve 15/1/2024 tarihli ve 32430 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de, 2024 Yılı Yatırım Programının Kabulü ve Uygulanmasına Dair Kararı yayınlanmıştır. Büyük Hangarlardan oluşan ve uzun dorse tırlara sabit-kayar vinçler vasıtasıyla çok hızlı şekilde yükleme yapılacak şekilde tasarlanan proje kapsamında çatı GES uygulaması yapılması düşünülmekte ve bu kapsamda yapım ihalesi sürecine girilmiştir.

20.1.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Herhangi bir mevzuat çalışması bulunmamaktadır.

20.2. TEMMUZ – ARALIK 2025 DÖNEMİ BEKLENTİLERİ

20.2.1. FAALİYETLER

Engellilerin Erişilebilirliğinin Sağlanması:

Engelli erişimine ilişkin olarak yürütülmesi gereken faaliyetler yürütülmektedir.

Genel Destek Hizmetleri:

Bakanlık birimlerince ihtiyaç duyulan gelen destek hizmetleri yürütülmektedir.

20.2.2. PROJELER

GES Kurulumu (2024D00-225926):

Ankara İli, Elmadağ İlçesi, Yenimahalle Mahallesi 1921 ada 17 parsel (eski 1921 ada 13-14 parsel) 4 MW gücündeki Güneş Enerji Santrali için, ihale ve yapım süreçlerinin tamamlanarak devreye alma işlerinin tamamlanması planlanmaktadır.

Afet ve Acil Durum Lojistik Merkezi Yapımı (2024K14-228238):

Kahramankazan İlçesi Orhaniye Mah. 2706 Ada 2 parselde bulunan, 10.827m² yüz ölçümlü taşınmaza, Afet ve Acil Durum Lojistik Merkezinin ihale süreçlerinin tamamlanarak yapım işlerine başlanması planlanmaktadır.

20.2.3. MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Herhangi bir mevzuat çalışması bulunmamaktadır.

BÜTÇE GİDERLERİNİN GELİŞİMİ																					
Bütçe Yılı: Kurum Adı:		2025 ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI																			
EKONOMİK	2024 GERÇEKLEŞME TOPLAMI	2025 BAŞLANGIÇ ÖDENEĞİ	OCAK GERÇEKLEŞME		ŞUBAT GERÇEKLEŞME		MART GERÇEKLEŞME		NİSAN GERÇEKLEŞME		MAYIS GERÇEKLEŞME		HAZİRAN GERÇEKLEŞME		OCAK-HAZİRAN GERÇEKLEŞME TOPLAMI		ARTIŞ ORANI * (%)	OCAK-HAZİRAN GERÇEK. ORANI ** (%)		2025 YILSONU GERÇEKLEŞME TAHHİMİNİ	
			2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025		2024	2025		
BÜTÇE GİDERLERİ TOPLAMI	407.741.765.066	219.294.468.000	23.360.552.498	10.621.579.394	27.302.406.823	40.492.774.178	8.428.087.841	26.239.005.101	6.700.069.118	7.319.242.593	12.516.511.428	18.819.949.169	25.410.980.566	15.428.953.211	103.718.608.274	118.921.503.646	14,66	25,44	54,23	357.980.668.500	
01 - PERSONEL GİDERLERİ	11.769.751.195	15.571.414.000	1.169.659.573	1.673.914.258	875.811.370	1.418.366.782	897.952.229	1.193.227.558	923.674.468	1.180.505.518	938.602.789	1.262.963.202	897.751.827	1.176.783.043	5.703.452.256	7.905.760.361	38,61	48,46	50,77	15.568.261.000	
01.01 - MEMURLAR	9.324.352.470	11.910.990.000	1.021.053.579	1.350.197.848	716.527.668	951.541.300	716.527.810	949.461.826	715.837.070	961.949.830	706.848.642	949.087.277	699.437.857	946.025.669	4.576.452.627	6.108.263.749	33,47	49,08	51,28	12.219.323.000	
01.02 - SÖZLEŞMELİ PERSONEL	728.861.912	1.196.775.000	74.361.007	102.887.973	52.305.325	75.979.388	62.315.230	102.730.554	56.825.558	100.157.764	56.907.164	98.813.688	55.849.246	98.526.844	358.563.531	579.096.211	61,50	49,19	48,39	1.193.938.000	
01.03 - İŞÇİLER	1.714.075.452	2.459.364.000	73.996.642	220.576.443	106.770.637	390.167.663	118.519.184	140.691.389	150.720.324	117.848.848	174.641.009	214.648.200	142.152.881	131.936.659	766.800.678	1.215.869.203	58,56	44,74	49,44	2.149.228.000	
01.04 - GEÇİCİ SÜRELİ ÇALIŞANLAR	2.461.361	4.285.000	248.344	251.993	207.739	165.443	370.004	343.789	291.515	183.137	205.974	301.541	311.844	273.924	1.635.420	1.519.827	-7,07	66,44	35,47	4.272.000	
01.05 - DİĞER PERSONEL	0	0	0	0	0	512.987	0	0	0	365.940	0	112.495	0	19.948	0	1.011.370	0,00	0,00	0,00	1.500.000	
02 - SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİD	1.547.131.589	2.071.366.000	143.703.018	197.267.619	112.871.308	148.175.668	118.713.555	157.621.648	125.550.826	152.123.214	131.827.825	174.634.237	124.189.417	156.313.694	756.855.949	986.136.080	30,29	48,92	47,61	1.993.507.000	
02.01 - MEMURLAR	1.119.442.789	1.438.725.000	119.579.612	161.667.966	88.803.764	116.458.663	88.777.148	116.107.899	87.092.955	114.154.624	87.359.946	115.332.793	86.916.443	115.375.850	558.529.868	739.097.795	32,33	49,89	51,37	1.482.600.000	
02.02 - SÖZLEŞMELİ PERSONEL	82.695.314	144.088.000	9.290.418	12.422.977	6.501.812	9.305.905	7.631.623	12.597.646	7.091.740	12.335.009	6.993.602	12.109.831	6.979.303	12.077.583	44.488.507	70.848.051	59,25	53,80	49,17	150.007.000	
02.03 - İŞÇİLER	344.993.486	488.553.000	14.832.989	23.176.676	17.565.732	22.411.099	22.304.784	28.916.103	31.366.122	25.633.581	37.474.276	47.191.613	30.293.671	28.860.261	153.837.574	176.189.333	14,53	44,59	36,06	360.900.000	
03 - MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	1.267.469.381	966.471.000	30.688.189	251.305.145	46.723.830	83.864.678	116.461.497	72.692.897	86.053.269	66.382.641	107.398.297	65.228.734	69.129.801	81.060.993	456.454.882	620.535.089	35,95	36,01	64,21	2.214.898.500	
03.02 - TÜKETİME YÖNELİK MAL VE MALZEME ALIMLARI	306.510.466	417.094.000	21.287.066	233.395.198	25.087.262	47.812.089	24.557.509	32.087.369	19.178.373	25.706.662	17.919.005	27.862.074	13.331.285	18.307.504	121.360.500	385.170.895	217,38	39,59	92,35	788.278.500	
03.03 - YOLLUKLAR	79.794.543	130.590.000	3.251.139	5.620.085	7.261.134	12.640.412	6.910.956	12.120.572	6.140.389	11.008.838	8.630.104	16.801.129	4.667.925	8.526.490	36.861.647	66.717.526	80,99	46,20	51,09	106.867.000	
03.04 - GÖREV GİDERLERİ	575.850.082	36.894.000	797.635	1.760.580	1.940.925	4.479.299	72.354.803	5.680.838	50.786.904	3.403.027	36.470.507	4.870.827	41.806.820	204.157.643	33.502.886	204.157.643	53.697.457	-73,70	35,45	145,55	1.024.514.000
03.05 - HİZMET ALIMLARI	287.615.257	345.082.000	5.073.662	10.129.667	11.136.440	18.014.136	11.164.655	21.112.256	7.942.041	25.262.421	42.821.766	14.108.547	8.669.557	19.401.755	86.809.121	108.028.782	24,44	30,18	31,31	277.188.000	
03.06 - TEMSİL VE TANITMA GİDERLERİ	1.193.747	1.924.000	13.582	6.965	30.905	18.427	41.726	8.317	82.217	47.246	131.883	35.174	10.838	75.619	311.152	191.748	-38,37	26,07	9,97	1.168.000	
03.07 - MENKUL MAL,GAYRİMADDİ HAK ALIM, BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	12.428.534	26.940.000	194.785	283.450	1.081.738	858.316	1.043.855	1.529.725	1.183.973	897.137	1.155.483	1.308.100	507.422	1.117.533	5.167.255	5.994.260	16,00	41,58	22,25	12.513.000	
03.08 - GAYRİMENKUL MAL BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ	4.052.578	7.504.000	68.558	109.200	185.326	42.000	387.993	39.991	738.372	44.610	269.548	242.883	135.955	129.206	1.785.751	607.890	-65,96	44,06	8,10	3.950.000	
03.09 - TEDAVİ VE CENAZE GİDERLERİ	24.175	443.000	1.762	0	51	0	0	113.831	0	12.700	0	0	0	0	1.812	126.531	6.881,04	7,50	28,56	420.000	
05 - CARİ TRANSFERLER	223.431.121.536	144.750.175.000	22.014.820.555	93.519.365	17.449.866.320	1.064.872.376	781.688.342	223.831.250	76.604.592	133.558.783	1.177.311.331	1.559.771.628	242.653.450	189.836.734	41.742.944.590	3.265.390.135	-92,18	18,68	2,26	146.843.910.000	
05.02 - HAZİNE YARDIMLARI	223.251.691.086	144.464.801.000	22.012.025.800	87.212.000	17.445.241.200	1.037.871.000	778.006.000	220.082.000	72.430.000	125.243.000	1.063.527.000	1.556.151.000	237.804.000	186.314.000	41.609.034.000	3.212.873.000	-92,28	18,64	2,22	146.558.536.000	
05.03 - KAR AMACI GÜTMEYEN KURULUŞLARA YAPILAN TRANSFERLER	45.844.174	60.440.000	2.794.755	1.147.098	4.625.120	12.441.715	3.672.342	3.488.246	4.174.592	8.315.783	3.499.785	3.620.628	3.585.445	3.522.734	22.352.039	32.536.202	45,56	48,76	53,83	60.440.000	
05.04 - HANE HALKI VE İŞLETMELERE YAPILAN TRANSFERLER	60.000	2.000.000	0	0	0	0	10.000	0	0	0	0	0	0	0	10.000	0	0,00	16,67	0,00	2.000.000	
05.06 - YURTDIŞINA YAPILAN TRANSFERLER	133.526.276	222.934.000	0	5.160.267	0	14.559.661	0	261.004	0	0	110.284.546	0	1.264.005	0	111.548.551	19.980.932	-82,09	83,54	8,96	222.934.000	
06 - SERMAYE GİDERLERİ	146.749.832.470	29.794.713.000	1.681.163	8.287.291.158	8.798.958.754	13.711.697.600	6.496.139.237	22.813.948.565	5.434.255.872	5.241.663.270	10.139.800.586	14.714.315.329	13.504.626.072	13.086.236.019	44.375.461.683	77.855.151.941	75,45	30,24	261,31	160.418.764.000	
06.01 - MAMUL MAL ALIMLARI	138.031.622	179.605.000	0	0	1.000.196	0	25.497.502	0	2.432.904	0	6.194.745	0	427.926	0	35.553.322	0	0,00	25,76	0,00	135.600.000	
06.02 - MENKUL SERMAYE ÜRETİM GİDERLERİ	587.136.347	2.132.271.000	0	0	10.596.176	23.344.466	33.876.476	40.455.559	21.657.392	42.349.715	32.600.088	33.273.321	54.735.005	31.352.371	153.465.137	170.775.432	11,28	26,14	8,01	1.405.068.000	
06.03 - GAYRİ MADDİ HAK ALIMLARI	5.039.400	10.041.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	708.000	0	708.000	0	0,00	14,05	0,00	8.200.000	
06.04 - GAYRİMENKUL ALIMLARI VE KAMULASTIRMASI	654.495.035	390.000.000	1.681.163	0	5.993.465	6.074.398	267.580.418	231.411.589	78.023.230	81.601.375	33.943.768	12.274.882	8.544.360	72.555.826	395.766.404	403.918.071	2,06	60,47	103,57	1.529.000.000	
06.05 - GAYRİMENKUL SERMAYE ÜRETİM GİDERLERİ	140.989.555.733	17.288.770.000	0	8.287.291.158	8.647.340.793	13.458.247.785	5.688.968.134	22.310.434.748	4.804.443.130	4.971.886.513	9.655.521.282	14.455.768.377	13.061.928.498	12.804.546.901	41.858.201.837	76.288.175.483	82,25	29,69	441,26	146.786.770.000	
06.07 - GAYRİMENKUL BÜYÜK ONARIM GİDERLERİ	4.347.754.647	9.772.926.000	0	0	134.028.124	224.030.951	480.214.768	227.605.878	527.593.559	143.897.141	411.487.209	211.853.863	378.246.455	177.718.721	1.931.570.114	985.106.555	-49,00	44,43	10,08	10.524.926.000	
06.09 - DİĞER SERMAYE GİDERLERİ	27.819.686	21.100.000	0	0	0	0	1.940	4.040.791	105.668	1.928.525	53.493	1.144.886	35.777	62.200	196.869	7.176.402	3.545,27	0,71	34,01	29.200.000	
07 - SERMAYE TRANSFERLERİ	22.804.633.896	26.060.329.000	0	118.281.849	18.175.242	24.065.797.075	15.682.981	1.775.707.182	52.830.091	545.009.167	14.570.600	1.033.741.039	10.553.350.000	728.563.229	10.654.608.913	28.267.099.541	165,30	46,72	108,47	30.862.328.000	
07.01 - KURUM, İŞLETME VE HANE HALKINA YAPILAN SERMAYE TRANSFERLERİ	154.911.479	214.000.000	0	0																	